Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectionarium Officii ordinis Praedicatorum, pars hiemalis - Cod. St. Peter perg. 10

Elsass, [2. Hälfte des 13. Jh.]

Proprium de tempore, pars hiemalis

urn:nbn:de:bsz:31-27590

Visual Library

Dn̄ica prima in adueñ

Visio nı. lc̄io ysaie prima.

Visio ysaie filii amos. q̄ᵉ uidit sup iudam ⁊ ir̄lm. in dieb; ozie ioathan achaz. ezechie regum iuda. Audite celi ⁊ auribus pcipe terra: qm̄ dn̄s locutus ē. Filios enutriui ⁊ exaltaui: ipi aut̄ spreuerunt me. Cognouit bos possessorē suum. ⁊ asinus presepe dn̄i sui: isrł aut̄ me non cognouit: ⁊ pp̄ls m̄s n̄ intellexit. Ve genti peccatrici. pp̄lo graui iniquitate: semini nequā: filiis sceleratis. Dereliqr̄t dn̄m: blasphemauerūt scm̄ isrł: abalienati sūt retrorsum. Hec dicit dominus ds̄: conuertimini ad me. ⁊ salui eritis. R̄.

Super quo percutiam ıı. uos ultra. addentes p̄uaricationē. Omne caput languidū et omē cor merens: a plāta pedis usq; ad uerticē. nō est in eo sanitas. Vulnus ⁊ liuor ⁊ plaga tumens: nō est circūligata. nec curata medicamine. neq; fota oleo. Terra urā deserta: ciuitates urē succēse igne. Regionem uestrā. coram uobis alieni deuorant: ⁊ desolabitur sic̄ in uastitate hostili. Et derelinquetur filia syon ut ūbraculū ī uinea ⁊ sic̄ tuguriū ī cucumerario: sic̄ ciuitas que uastatᵉ. Nisi dn̄s exercituū reliquisset nobis semen: quasi sodoma fuissemus. ⁊ q̄si gomor

ra similes eem. H dicit. Lc
Audite uerbū iii.
dn̄i principes so
domor: auribꝫ percipite
legem dī uri ppl's gomor
re. Quo m̄ multitudinē
uictimaꝝ urāꝝ dicit do
minus: Plenus sum.
Holocausta arietum et
adipem pinguiū. ⁊ san
guinē uitulor. ⁊ agnor
⁊ hyrcor nolui. Cum
ueniretis an̄ conspectū
meum: quis quesiuit
hec de manibꝫ uris. ut
ambularetis in atriis
meis: Ne offeratis ult̄
sacrificium frustra: incen
sum abhominatio est m̄.
Hec dicit. Lc. iiii.
Neomeniam ⁊ sab
batum. ⁊ festiui
tates alias n̄ ferā. Iniqui
sūt cetus uri. Kal'as urās ⁊
sollempnitates urās odi

uit aīa mea: fcā sūt m̄
molesta: laboraui susti
nēs. Et cum extenderi
tis manus urās. auertam
oculos meos a uobis: ⁊ cū
multiplicaueritis orōnē
nō exaudiam. Manus
enī urē. sanguine plene
sūt. Lauamini mundi es
tote: auferte malū cogi
tationū urāꝝ ab oculis
meis. Quiescite agē pu
se: discite bene facere. H.
Querite iudi Lc. v.
cium subuenite
oppresso: iudicate pupil
lo. defendite uiduam: ⁊
uenite. ⁊ arguite me di
cit dn̄s. Si fuint pc̄ca
uestra ut coccinum: q̄si
nix dealbabunt̄. Et si fu
erint rubra quasi ueni
culus: uelut lana alba
erunt. Si uolueritis ⁊ au
dieritis me: bona terre

comedetis. Quod si nolue
ritis. et me ad iracundiā
prouocaueritis: gladius mīs
deuorabit uos: quia os
dn̄i locutum est. R. Lc vi.
Quomō facta est mē
retrix ciuitas fidel'.
plena iudicii. Justicia
habitauit in ea: nunc aūt
homicide. Argentum tuū
uersum ē in scoriam: uinū
tuū mixtum ē aqua. Prin
cipes infideles. tui socii furū.
Omīs diligunt munera:
secuntur retribuciones. Pu
pillo non iudicant: cau
sa uidue non ingreditur
ad eos. Propt̄ hoc ait do
minus deus exercituum.
fortis isrl'. Heu ego cō
solabor sup hostib; meis:
et uindicabor de inimicis
meis. Et conuertam manū
meam ad te: et excoquam
ad purum scoriam tuam.

et auferam omē stagnū
tuum. Et restituam iudi
ces tuos ut fuerunt prius:
et consiliarios tuos sicut
antiquitus. R. cl. Lc. viii.
In illo tempe: S' Mathm.
Cum appropinquasset ihc
iherosolimis. et uenisset
bethphage ad montē olue
ti: tunc misit duos dis
cipulos. dicens eis. Ite
in castellum qd̄ contra
uos ē: et statim inuenie
tis asinam alligatam. et
pullum cū ea. soluite et
adducite m̄. Et rel'. Om̄.
Pulchre b̄i amb. epi.
Derelictis iudeis: ha
bitaturus in mentib; gē
tiliū. templū dn̄s ascen
dit. Hoc enī templum
ē: qd̄ fidei series. non la
pidum structura funda
uit. Deseruntur q̄ qui
aderant: eliguntur qui

amaturi erant. Et ideo
ad montē uenit oliueti:
ut nouellas oliuas in sub
limi uirtute plantaret.
quarum mater est illa que
sursum ē ierl'm. In hoc mō
te ē ille celestis agricola:
ut plantati omīs in do
mo dn̄i. possint ueraci
ter dicere. Ego sic̄ oli
ua fructifera in domo
dn̄i. Lcō. viii.

Et fortasse: ipse
xp̄s mons ē. Quis enī
alius tales fructus fer
ret olearum. nō curuascē
tiū ubertate bacharum. s;
sp̄s plenitudine gentiū
fecundarum: Ipse est p q̄z
ascendimus: ipse ē ianu
a. ipse ē uia. qui aptitur
et apit: qui pulsatur et ab
ingredientib;. et ab eg
dientib; adoratur. Er
go in castello erat: et li
gatus erat pullus cum
asina: nec poterat solui
n̄ iussu dn̄i. Soluit eū
manus aplica: talis ac
tus. talis uita. talis
grā. Esto talis: ut tu
possis ligatos soluē. Lc
nona.

Nunc considē
mus. qui fuunt
illi qui errore detecto. et
paradyso eiecti. in castello
sunt religati: et uides q̄
admodum quos mors
expulerat. uita reuoca
uit. Et ideo et asinā et pul
lum legimus: ut q̄r in
duob; hominib; uterq;
fuat sexus expulsus: in
duob; aīalib; uterq; re
uocetur. Et ideo pullo
sedet asine. Et bn̄ inqt
nemo sedit: q̄r nullus
antequam xp̄s natio
nū pplos uocauit ad ec
clesiam. Denique secdm

marcū sic habes. Quem ne-
mo adhuc hominū sedit.
alligatus aūt pfidie īuin-
culis tenebatur: in quo
addictus dominio erro-
ri famulabatur. Sꝫ dn̄atū
sibi uendicare n̄ poterat:
quē dn̄m fecāt non na
tura ſꝫ culpa. Et ideo cū
dn̄s dicitur: unus agno-
scit. Nam multi dij et
multi dn̄i: ſꝫ generalit
unus dſ ⁊ unus dn̄s. Lc̄.

Uerbum secūda. Lc̄ i.
qđ uidit ysaias
filius amos: sup iudā
⁊ ihr̄lm. Et erit inno-
uissimis diebꝫ ꝑparatus
mons domus dn̄i. in uer-
tice montiū: ⁊ eleuabi-
tur sup colles. Et fluet
ad eū om̄s gentes: ⁊ i-
bunt ppli multi: ⁊ dicēt.
Venite ascendam̄ ad mō-
tē dn̄i. ⁊ ad domū dei ia-
cob: ⁊ docebit nos uias
suas: ⁊ ambulabimus
in semitis eius: qꝛ de sy-
on exibit lex. ⁊ uerbū
dn̄i de ihr̄lm. Et iudica-
bit gentes: ⁊ arguet po-
pulos multos. Et con-
flabunt gladios suos in
uom̄es: ⁊ lanceas suas ī
falces. Non leuabit gēs
contra gentem gladiū:
nec exercebuntur ~~ultra~~
ultra ad prelium. H d.

Domus iacob: Lc̄ ii.
uenite ⁊ ambule-
mus in lumine dn̄i. P-
roiecisti enim ppl̄m tuum
domū iacob: qꝛ reple-
ti sunt ut olim: ⁊ au-
gures habuerunt ut phi-
listiim: ⁊ pueris alienis
adheserunt. Repleta ē
terra argento ⁊ auro: ⁊
n̄ est finis thesauroꝝ ei.
Et repleta ē tra eius eqs:

⁊ innumerabiles quadri
ge eius. Et repleta est
terra eius ydolis: opus
manuū suaꝝ adorauerūt.
qđ fecerunt digiti eoꝝ:
⁊ incuruauit se homo.
⁊ humiliatus ē uir. Ne
ḡ dimittas eis. H̄ dic̄.
Ingredere in petram: R̄c
absconde in fossa hu iii.
mo: a facie timoris dñi.
⁊ gl'a maiestatis eius.
Oculi sublimis hominis
humiliati sūt: ⁊ incur
uabitur altitudo uiroꝝ.
Exaltabitur aūt dñs so
lus in die illa: quia dies
dñi exercituū. sup omnē
superbū ⁊ excelsum. et sup
omnem arrogantē. ⁊ hu
miliabitur: ⁊ sup omnes ce
dros libani sublimes et
erectas: ⁊ sup omnes quer
cus basan. ⁊ sup omnes mō
tes excelsos. ⁊ sup omnes col
les eleuatos: et sup omnē
turrim excelsam. ⁊ sup ō
nem murū munitum. et
sup omnes naues tharsis:
⁊ sup omne qđ uisu pulch
rum est. H. R̄c iii. l̄c.
Ecce dñator dñs ex
ercituum auferet ab ierlm
⁊ a iuda ualidum ⁊ for
tē. omne robur panis. et
omne robur aque: fortē
⁊ uirū bellatorem. iudi
cē ⁊ ꝓphetam. ⁊ ariolum ⁊
senem: principem sup quin
quaginta. ⁊ honorabilē
uultu. ⁊ consiliarium ⁊
sapientem de architectis:
⁊ prudentem eloquii mis
tici. Et dabo pueros prin
cipes eoꝝ: ⁊ effeminati do
minabuntur eis. Et corruet
et ppl's uir ad uirum: u
nus quisque ad ꝓximū su
um. Hec di. R̄c ii.
Tumultuabitur pu

et contra senē: ⁊ ignobilis
contra nobilem. Apprehen
det eū uir fr̄em suum: do
mesticum p̄ris sui. Vesti
mentum tibi ē: princeps
nr̄ esto. Ruina aūt hec sb
manu tua. Respondebit
in die illa dicens. Non
sum medicus: ⁊ in domo
mea non est panis neq;
uestimentum. Nolite me cō
stituere principem ppli. Ru
it enī ihrlm. ⁊ iudas cō
cidit: q2 lingua eoꝝ et
adinuentiones eoꝝ cont
dnm: ut puocarent oclos
maiestatis eius. H. Lcō
Agnitio ult' tercia.
eoꝝ respondebit eis.
Et pcc̄m suum sic̄ sodoma
p̄dicauerunt: nec abscō
derunt. Ve aīe eoꝝ: qm̄
reddita sunt eis mala.
Dicite iusto qm̄ bn̄: qm̄
fructum adinuentionum
suaꝝ comedet. Ve impio
in malū: retributio enī
manuū eius fiet ei. Po
pulum meum exactores
eius spoliauerunt: ⁊ mu
lieres dn̄ate sunt eius.
Pple mī. qui bt̄m te di
cunt. ipi te decipiunt:
⁊ uiam gressuū tuoꝝ dis
sipant. H. Lcō iiii.
Cantabo dilecto Ri.
meo canticum patruelis
mei: uinee sue. Vinea
fcā ē dilecto meo: in cor
nu filio olei. Et sepiuit
eam: ⁊ lapides elegit ex
illa: ⁊ plantauit uineā
electam. Et edificauit t
rim in medio eius: et
torcular extruxit in ea.
Et expectauit ut faceret
uuas: ⁊ fecit labruscas.
Nunc g͛ habitatores ihrlm
⁊ uiri iuda: iudicate in
ter me ⁊ uineam meam

Quid ē qd̄ debui ultra facē
uinee mee: ⁊ non feci ei?
An qd̄ expectaui ut facēt
uuas: ⁊ fecit labruscas?
Et nunc Lc̄ ii. Cho-
ostendam uobis:
qd̄ ego faciam uinee mee.
Auferam sepem eius. ⁊ e-
rit in direptionē: diruam
maceriam eius ⁊ erit in
conculcationē: ⁊ ponam
eam desertam. Non puta-
bit̄ ⁊ nō fodietur: ⁊ ascē-
dent sup̄ eam uepres ⁊ spi-
ne: ⁊ nubibꝫ mandabo.
ne pluant sup̄ eam ym-
brē. Vinea enī dñi exer-
cituū domus isrl̄ ē: ⁊ uir
ri iuda germen eī delecta-
bile. Expectaui ut facēt
iudiciū: ⁊ ecce iniqtas:
et iusticiam: ⁊ ecce clamor.
Ve Hec dicit. Lc̄ iii.
qui coniungitis
domū ad domum: ⁊ agrū

agro copulatis. usqꝫ ad t'-
minū loci. Numquid ha-
bitabitis uos soli. in me-
dio terre? In auribꝫ me-
is sunt hec: dñi exercitu-
um. Nisi domus multe de-
serte fuerint. grandes ⁊ pul-
chre: absqꝫ habitatore. De-
cem eī iugera uinearū. fa-
cient lagunculam unam:
⁊ triginta modij sementis
facient modios tres. Ve
qui consurgitis mane ad
ebrietatem sectandam. et
potandum usqꝫ ad uesp̄am:
ut uino estuetis. Cythara
⁊ lyra et tympanū et
tybia ⁊ uinū in conuiui-
is urīs: ⁊ opus dñi non
respicitis: nec opa manu-
um eī consideratis. R. Fer. v.
Propterea capti Lc̄ i.
uus ductus ē ppl̄s
meus. q̄ nō habuit sciam:
⁊ nobiles eius interierunt

fame: et multitudo ei᷒ siti ex
aruit. Ppt̃ea dilatavit in
fernus animã suam: et ape
ruit os suum absq; ullo t̃
mino. Et descendent fortes
ei᷒. et pplš ei᷒ et sublimes. glo
riosiq; ei᷒ ad eum. Et incur
vabitur homo et humiliabit̃
vir: et ocl̃i sublimiũ depri
ment̃. Et exaltabitur dñs
exercituũ in iudicio: et ds̃
scs̃ scĩficabitur in iusticia.
Et pascent̃ agni iuxta or
dinem suum: et deserta in
ubertatem v̾sa. advene co
medent. Hec di. Lcõ ii.
Ve qui trahitis iniq
uitatem. in funicu
lis vanitatis: et q̃si vin
clm̃ plaustri ... pccm̃. Qui
dicitis. Festinet. et cito ve
niat opus ei᷒. ut videam᷒:
et appropiet. et veniat con
silium scĩ isrl̃: et sciem᷒ illd̃.
Ve qui dicitis. malũ bo
nũ. et bonum malũ: ponẽ
tes tenebras lucẽ. et lucẽ
tenebras: ponentes ama
rũ in dulce. et dulce in a
marũ. Ve qui sapientes
estis in oculis vr̃is: et co
rã vobismetipsis pruden
tes. Hec d. Lcõ iii.
Ve qui potentes estis
ad bibendum vinum: et
viri fortes ad miscendam
ebrietatem. Q̃ iustificatis
impiũ pro munib;: et iusti
ciam iusti aufertis ab eo.
Ppt̃ hoc sic̃ devorat stipulã
lingua ignis. et calor
flãme exurit: sic radix
eor̃ q̃si favilla erit: et ger
men eor̃ ut pulvis ascen
det. Abiecerunt eñ legem
dñi exercituum: et eloquiũ
scĩ isrl̃. blasphemaverunt.
Ideo iratus ẽ furor dñi in
pplo suo: et extendit ma
nũ sup eũ. et pcussit eum.

13

In anno quo mor fer. vi.
tuus ē rex ozias. Lc. pma
uidi dnm̄ sedentem sup
soliū excelsum ⁊ eleuatū:
⁊ ea que sub ipso erant re
plebant tēplum. Seraphī
stabant sup illud: sex ale
uni. ⁊ sex ale alteri. Dua
bꝫ uelabant faciem eius:
⁊ duabꝫ uelabant pedes ei:
⁊ duabꝫ uolabant. Et c
clamabant alter ad alte
rum: ⁊ dicebāt. Scs.
scs. scs. dns ds exercitu
um: plena ē omis terra
glia eius. Et cōmota sūt
sup liminaria cardinum.
a uoce clamantis: ⁊ domꝰ
impleta ē fumo. h̄ d. Lco
Et dixi. Ue m̄ scda
qr tacui: qr uir
pollutus labiis ego sum:
⁊ in medio ppli polluta la
bia habentis ego habito.
⁊ regem dnm̄ exercituū
uidi oclis meis. Et uola
uit ad me unus de sera
phin: ⁊ in manu eī cal
culus. quē forcipe tulāt
de altari: ⁊ tetigit os
meū: ⁊ dixit. Ecce te
tigi hoc labia tua: et
auferet iniquitas tua:
⁊ pccm tuum mundabi
t̄. Et audiui uocē dnī
dicentis. Quē mittam:
⁊ quis ibit nobis: Et
dixi. Ecce ego: mitte
me. hec d. Lc. iii.
Et dixit. Uade. et
dices ppło huic. Audite
audientes. ⁊ nolite in
telligere: ⁊ uidete uisio
nē. ⁊ nolite cognoscē. Ex
cēca cor ppli huiꝰ. ⁊ aures
eī aggraua. ⁊ oclos eī
claude: ne forte uideat o
culis suis. ⁊ auribꝫ suis
audiat. ⁊ corde suo intel
ligat. ⁊ cōuertat̄ ⁊ sanē eū.

Et dixi. Usq; quo dñe?
Et dixit. Donec desolent
ciuitates absq; habitato
re: & domus sine hoīe. Et
terra relinquetur deserta:
& longe faciet dñs hoīes
Hec d. Sabbo lcō pma.
Egredietur uirga de
radice yesse: et
flos de radice eī ascendet.
Et requiescet sup eū sp̄s
dnī: sp̄s sapīe & intellec
tus. sp̄s consilij & fortitu
dinis. sp̄s sciē & pietatis:
& replebit eū sp̄s timoris
dnī. Non sedm uisionē
oculoꝝ iudicabit: neq;
sedm auditum auriū ar
guet: s; iudicabit iusti
cia paupes. & arguet
in eqtate p mansuetis t̄
re. Et pcutiet terrā uir
ga oris sui: & spū labioꝝ
suoꝝ interficiet ipiū. Et
erit iusticia cingulū lum

boꝝ eius: & fides cinctori
um renum eī. H. Lc ii.
Habitabit lupus cū
agno: & pardus cū
hedo accubabit. Vitulus
& leo & ouis simul mora
buntur: & puer paruulus
minabit eos. Vitulus
& ursus pascentur: simul
requiescent catuli eoꝝ: &
leo quasi bos comedet pa
leas. Et delectabitur in
fans ab ubere. sup foramī
ne aspidis: & in cauerna
reguli qui ablactatus fu
erit. manū suam mittet.
Non nocebunt. & nō occi
dent in uniuso mōte sc̄o
meo: qr repleta ē tr̄a sciā
dnī. sicut aque maris opi
entes. Hec d. Lcō iii.
In die illa radix iesse. q
stat in signum pploꝝ.
ipm gentes deprecabunt:
& erit sepulchrū eius

glorioſum. Et erit in die illa adiciet dn̄s ſecūdo manum ſuam. ad poſſidendum reſiduū ꝑpli ſui: qď relinquetur ab aſſiriis. ⁊ ab egypto. ⁊ ab fethros ⁊ ab ethyopia ⁊ ab elam. ⁊ ab sennaar. ⁊ ab emath. ⁊ ab inſulis maris. Et leuabit ſignum in nationes: ⁊ cōgregabit ꝓfugos iſrl': ⁊ diſꝑſos iuda colliget a quatuor plagis terre.

Hec. Dn̄ica ii. Re i.

Prope ē ut ueniat tempus eius: ⁊ dies eius n̄ elongabuntur. Miſerebitur ei dn̄s iacob. ⁊ eliget adhuc de iſrl': ⁊ requieſcē eos faciet ſuꝑ humum ſuā. Adiungetur aduena ad eos: ⁊ adherebit domui iacob. Et tenebunt eos ꝑpli: ⁊ adducent eos in locū ſuū. Et poſſidebit eos domus iſrl' ſuꝑ terram dn̄i in ſeruos ⁊ ancillas. Et erunt capientes eos q̄ ſe ceperant: ⁊ ſubicient exactores ſuos. H. Re ii.

Et erit in die illa cū requiem dederit tibi ds a labore tuo. ⁊ cōcuſſione tua. ⁊ a ſeruitute dura qua ante ſeruiſti: ſumes parabolam iſtā contra regem babilonis. ⁊ dices. Quomodo ceſſauit exactor: quieuit tributū: Contriuit dn̄s baculū impiorum uirgam dn̄antium. cedentē ꝑplos in indignatione. plaga inſanabili: ſubicientē in furore gentes: ꝑſequētem crudeliter. Conquieuit ⁊ ſiluit om̄is terra: gauiſa ē ⁊ exultauit. Abietes quoque letate ſunt ſuper te: ⁊ cedri libani. Hec dicit dn̄s d. Lc̄o iii.

Ex quo dormisti: nõ
ascendit q̃ succidat
nos. Infernus subtus cõ
turbatus est in occursum
aduentus tui: suscitabit
t̃ gygantes. Om̃s princi
pes terre surrexerũt de so
liis suis: om̃s principes
nationum. Vniũsi respõ
debunt: ⁊ dicent tibi. Et
tu uulneratus es. sic̃ et
nos: nr̃i similis effectus
es. Detracta est ad infe
ros superbia tua: ⁊ concidit
cadauer tuum. Subter
te sternet̃ tinea: ⁊ operi
mentũ tuum erunt uer
mes. Hec d. Lcõ iiii.
Qvom̃ cecidisti de
celo lucifer. qui
mane oriebaris: corruis
ti in terram qui uulnera
bas gentes: Q̃ dicebas
in corde tuo. In celũ con
scendam: super astra dei ex
altabo solium meũ. Sede
bo in mõte testam̃ti in la
teribꝫ aquilonis: ascen
dam super altitudinẽ nubi
um: similis ero altissĩo.
Verũtam̃ ad infernum
detraheris: in profundum
laci. Qui te uiderint. ad
te inclinabuntur: te ꝓspi
cient. Numquid iste est uir
qui conturbauit terram.
qui concussit regna. qui
posuit orbem desertum.
⁊ urbes eĩ destruxit: uinc
tis non aperuit carcerem. R.
Omnes reges Lcõ
gentiũ uniũsi v.
dormierunt in gl̃a: uir
in domo sua. Tu aut̃ ꝓ
iectus es de sepulchro tu
o. quasi stirps inutilis.
pollutus ⁊ obuolutus:
cũ hiis qui interfecti st̃
gladio. ⁊ descenderunt
ad fundam̃ta laci. Qua

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

si cadauer putridum non habe
bis consortium: neque cum
eis in sepultura. Tu enim
terram tuam disperdidisti:
tu populum tuum occidisti. Non
uocabitur in eternum: semen
pessimorum. Preparate filios
eius occisioni: in iniquita
te patrum eorum. Non con
surgent. neque hereditabunt
terram: neque implebunt
faciem orbis ciuitatum. R.
Et consurgam Lc vii.
super eos: dicit dominus
exercituum. Et perdam ba
bylonis nomen: et reliqui
as et germen. et progeniem.
ait dominus. Et ponam eam
in possessionem ericii et
in paludes aquarum: et sco
pabo eam in scopa terens.
dicit dominus exercituum. Iura
uit dominus exercituum dicens.
Si non ut putaui ita e
rit? et quomodo mente trac

taui sic eueniet: ut conte
ram assyrium in terra mea.
et in montibus meis concul
cem eum. Et auferetur ab eis
iugum eius: et onus illius
ab humero eorum tolletur.
Hec d. Lc vii. Secundum Lucam
In illo tempore: dixit ihesus disci
pulis suis. Erunt signa
in sole et luna et stellis: et
in terris pressura gentium.
pre confusione sonitus ma
ris et fluctuum: arescentibus
hominibus pre timore et expecta
tione. que superuenient u
niuerso orbi. Et reliqua. Om
Dominus ac [illegible]
redemptor noster. pa
tos nos inuenire desiderans.
senescentem mundum que
mala sequantur denunci
at: ut nos ab eius amo
re compescat. Appropinquan
tem eius terminum. quante
persecutiones preueniant: in

notescit? ut si dñi metu-
ere in tranquillitate no-
lumus: uicinum eius
iudicium . ul' pcussioni-
bus attriti timeamus . Hu-
ic ₇ enim lectoni sci ewa-
gelij . paulo supius dns
pmisit dicens . Exurget
gens contra gentem . Et
quibusdam interpositis:
hoc qđ modo audistis
adiunxit . Et erunt sig-
na in sole ₇ luna ₇ stel-
Ex hys Lc viii. Clis.
pfecto omnibus .
alia iam fca cernimus:
alia in pximo uentura
formidamus . Nam gen-
tē supra gentē exurgere .
earumque pssuram tris in-
sistere: plus iam in nris
tribulationibus cspm in codi-
cibus legimus . Qđ terre
motus urbes innumeras
subuertat: ex alus mundi

partibus . scitis quam fre-
quenter audiuimus . Pes-
tilentias: sine cessatione
patimur . Signa uo in so-
le ₇ luna ₇ stellis . adhuc
apte minime uidemus:
sed qr ₇ hec non longe sit .
ex ipa iam aeris immutati-
one colligimus? quamuis
ytalia gentili gladio fe-
rienda traderetur: igne-
as acies in celo uiderimus .
ipm qui postea fusus ē .
humani generis sangui-
nem choruscantes . Confu-
sio aut maris ₇ fluctuum:
nec dum noua exorta
est . Sed cum multa iam
pnunciata completa sint:
dubium ñ est quin sequan-
tur ₇ pauca que restant .
Que sequentium rerum certi-
titudo ē . pteritarum exhibitio
Hec nos Lc xx. Co.
fres kmi ideirco

dicimus: ut ad cautele
studium nostre mentes euigi-
lent: ne securitate tor-
peant. ne ignorantia lan-
guescant: sed semper eas et
timor sollicitet: et in bo-
no opere sollicitudo confir-
met: pensantes hoc quod
redemptoris nostri uoce sub-
iungitur. Arescentibus homi-
nibus pre timore et expectatio-
ne: que superuenient u-
niuerso orbi. Nam uirtu-
tes celorum mouebuntur.
Quos enim dominus uirtutes celorum
nisi angelos. archangelos.
thronos. dominationes. prin-
cipatus. et potestates ap-
pellat: Que in aduentu
districti iudicis. nostris tunc
oculis uisibiliter apparebunt:
ut districte tunc a nobis ex-
igant. hoc quod nos nunc inuisi-
bilis conditor equanimi-
ter portat. Feria ii. Lectio i.

Emitte agnum domine
dominatorem terre:
de petra deserti ad montem
filie syon. Et erit: sicut
auis fugiens. et pulli de
nido auolantes: sic erunt
filie moab in transcensu
arnon. Ini consilium: coge
concilium. Pone quasi n-
octem umbram tuam. in
meridie. Absconde fugi-
entes: et uagos ne prodas.
Habitabunt apud te pro-
fugi mei. Moab esto la-
tibulum eorum: a facie uas-
tatoris. Finitus est enim
puluis: consummatus est
miser: defecit qui concul-
cabat terram. Et prepara-
bitur in misericordia solium: et sede-
bit super illud in ueritate in
tabernaculo dauid. iudi-
cans et querens iudicium:
et uelociter reddens quod
iustum est. Hec. Lectio ii.

Audiuimus superbiam
moab: superbus est
ualde. Superbia eius et
arrogantia eius et indigna
tio eius: plusquam forti
tudo eius. Ideirco ululabit moab
ad moab: uniuersus u
lulabit. Hiis qui letan
tur super muros cocti late
ris. loquimini plagas
suas: quia suburbana e
sebon deserta sunt. et ui
nea sabama. Domini gen
cium exciderunt flagella
eius. Usque ad iazer per
uenerunt: errauerunt in
deserto. Propagines eius
relicte sunt: transierunt
mare. Super hoc plorabo
in fletu iazer: uineam
sabama. Hec. Lc. iii.
Inebriabo te lacrima mea
esebon. et eleale: quia super
uindemiam tuam. et su
per messem tuam uox calca
cium irruit. Et auferetur
leticia et exultatio de car
melo: et in uineis non ex
ultabit neque iubilabit.
Uinum in torculari non cal
cabit: qui calcare con
sueuerat. Uocem calcanci
um abstuli. Super hoc uen
ter meus ad moab. quasi
cythara sonabit: et uis
cera mea ad murum cocti
lateris. Et erit cum ap
paruerit quod laborauit mo
ab super excelsis suis: in
gredietur ad sancta sua ut
obsecret. et non ualebit.
Hec. Fer. iii. Lc. i.
Onus egypti. Ysaia.
Ecce dominus ascendet super
nubem leuem: et ingredie
tur egyptum. Et moue
buntur symulachra e
gypti a facie eius: et cor
egypti tabescet. in medio
eius. Et concurrere faciam

egyptios. adversum egyptios: et pugnavit vir contra fratrem fratrem suum. et vir contra amicum suum: civitas adversus civitatem: regnum adversus regnum. Et dirumpetur spiritus egypti in visceribus eius: et consilium eius precipitabo. Et interrogabunt symulachra sua. et divinos suos: et phytones et ariolos. Hec. Lectio ii.

Et tradam egyptum in manu dominorum crudelium: et rex fortis dominabitur eorum: ait dominus deus exercituum. Et arescet aqua de mari: et fluvius desolabitur atque siccabitur. Et deficient flumina: attenuabuntur et siccabuntur rivi aggerum. Calamus et iuncus marcescet. Nudabitur alveus a fonte suo: et omnis sementis irrigua siccabitur: arescet et non erit. Et merebunt piscatores: et lugebunt omnes mittentes in flumen hamum. et expandentes rete super faciem aquarum: et marcescent. H. Lectio iii.

Confundentur qui operabantur linum: plectentes et texentes subtilia. Et erunt irrigua eius flaccencia: omnis qui faciebant lacunas ad capiendos pisces. Stulti principes thaneos. sapientes consiliarii pharaonis: dederunt consilium insipiens. Quomodo dicetis pharaoni. filius sapientium ego: filius regum antiquorum. Ubi nunc sunt sapientes tui: annuncient tibi et indicent: quid cogitavit dominus exercituum super egyptum. H.

Feria quarta. Lectio prima.

Dne ds ms es tu . ex-
altabo te . & confite-
bor nomi tuo : qm fecisti
mirabilia cogitationes
antiquas fideles amen .
Quia posuisti ciuitatem
in tumulum . urbem forte
in ruinam : domum alie-
norum ut non sit ciuitas .
& in sempiternum non edi-
ficetur . Super hoc laudabit
te ppls fortis : ciuitas
gencium robustarum time-
bit te . Quia factus es for-
titudo pauperi . fortitudo
egeno in tribulatione
sua : spes a turbine um-
braculum ab estu . Spus eni
robustorum : quasi turbo
impellens parietem . Lc
Sic estus in siti.
siti tumultum ali-
enorum humiliabis : & qsi
calore sub nube torrente .
propagines fortium marces-
cere facies . Et faciet dns
exercituum omnibus po-
pulis . in monte hoc con-
uiuium pinguium . conui-
uium uindemie pinguium
medullatorum . uindemie
defecate . Et precipitabit
in monte isto faciem ui-
culi colligati . super omnes
populos : & telam quam
orditus est super uniuersas
nationes . Precipitabit
mortem in sempiternum .
Et auferet Lc iii. Et
dns ds lacrimam
ab omni facie : & opprob-
ium ppli sui auferet de
uniuersa terra : qr dns
locutus est . Et dicent in
die illa . Ecce ds nr iste :
expectauimus eum : & sal-
uabit nos . Iste dns : sus-
tinuimus eum : & exul-
tabimus & letabimur in
salutari eius : qr requi-

esset manus dn̄i in monte isto. Et triturabitur moab sub eo. sic̄ teruntur palee in plaustro. et extendet manus suas sub eo. sic̄ extendit natans ad natandum: et humiliabit glam̄ eius cū allisione manuū eius.

In die illa cantabitur canticum istud. in terra iuda. Urbs fortitudinis nr̄e syon saluator: ponetur in ea murus et ante murale. Aperite portas: et ingredietur gens iusta. custodiens ueritatem. Vetus error abiit. Seruabis pacem: quia in te sperauimus. Sperastis in dn̄o in sec̄lis eternis. in dn̄o d̄o forti in perpetuū: quia incuruabit habitantes in excelso: ciuitatē sublimem humiliabit. Humiliabit eā usque ad terram: detrahet eam usque ad puluerem. Conculcabit eam pes pauperis: gressus egenorum. Aeccl. Lc̄ ii.

Semita iusti recta ē: rectus callis iusti ad ambulandū. Et in semita iudiciorum tuorum dn̄e sustinuimus te. nom̄ tuum et memoriale tuū in desiderio aīe. Aīa mea desiderabit te in nocte: sed et spū meo in precordiis meis de mane uigilabo ad te. Cum feceris iudicia tua in terra: iusticiam discent om̄s habitatores orbis. Misereamur impio. Et non discet iusticiam: in terra scōrum iniq̄ gessit. Et non uidebit gloriam dn̄i. Dn̄e exaltetur manus tua. ut non uideant. Videant et confundantur. zelantes ppli: et ignis hostes tuos deuoret.

Dñe dabis pacē Rc iii.
nobis . omnia enī o
pa nr̄a opatus es nobis
Dñe ds nr̄ . dnī poſſede
runt nos abſq; te : tan
tū in te recordemur noīs
tui . Morientes nō uiuāt :
gygantes non reſurgant .
Ppterea uiſitaſti ⁊ contri
uiſti eos : ⁊ pdidiſti om
nē memoriam eor̄ . In
dulſiſti genti dn̄e : in
dulſiſti genti . Numqd
glorificatus es : Elonga
ſti oms t̄minos t̄re . Dñe
in anguſtia requiſierunt
te : in t̄bulatione mur
muris doctrina tua eis .
Sicut R̄s vi. Lc i.
que concepit . cū
appropinquauit ad par
tū . dolens clamat in do
loribz ſuis : ſic fc̄i ſumus .
A facie tua dn̄e concepi
mus . ⁊ quaſi parturiui
mus . ⁊ pepimus ſpm̄ . Sa
lutes n̄ fecimus in t̄ra :
ido nō ceciderunt habita
tores terre . Viuent mor
tui tui : interfecti mei
reſurgent . Expgiſcimi
ni ⁊ laudate . qui habi
tatis in puluē : q̄r ros
lucis ros tuus : ⁊ terrā
gygantū detrahes in
ruinam. Lcō ii.
Vade ppłe ms̄ . int̄
in cubicła tua : claude
oſtia tua ſup te . Abſconde
modicū admonitum : do
nec ptranſeat indignati
o mea . Ecce enī dn̄s egre
dieť de loco ſuo : ut uiſi
tet iniquitatē habitato
ris terre contra eū . Et re
uelabit terra ſanguinem
ſuū : ⁊ n̄ opiet ultra inter
fectos ſuos . In die illa ui
ſitabit dn̄s in gladio ſuo
duro . ⁊ grandi ⁊ forti ſr̄

leuiathan serpentem uec
tem. et sup leuiathan ser
pentem tortuosum: et oc
cidet cetum qui in mari
est. Hec di. Lco tercia.
In die illa uinea meri cā
tabit ei. Ego dn̄s qui
seruo eam: repente pro
pinabo ei. Ne forte uisitet
contra eam: nocte et die
seruo eam. Indignatio
non ē michi: Quis da
bit me spinā et uepem:
In plio gradiar sup eam.
succēdam eam pariter: an
pocius tenebo fortitudinem
meam: faciet pacē m.
pacē faciet m. Qui egre
dientur impetu a iacob.
florebit et germinabit
isrl': et implebunt faciē
orbis semine. R. Sabbo
In die illa erit dn̄s Lc i.
exercituū. corona glie.
et sertum exultacionis

residuo ppli sui. et sps iudicii
sedenti sup iudicium: et for
titudo reuert(en)tib; de bello ad
portam. Uerū hii quoq; p
uino nescierunt: et p ebri
etate errauerunt. Sacer
dos et pph'a nescierunt p ebri
etate: absorti sunt a uino:
errauerunt i ebrietate. Nes
cierunt uidentē: ignoraue
(iudicium) runt: Oms ei mense re
plete sunt uomitu sordiumq;:
ita ut n̄ eet ult' locus. R.
Quem docebit Lco ii.
scienciam: Et quē in
tellige faciet auditū: ab
lactatos a lacte: a ppulsos
ab ubib;. Quia manda
remanda. manda reman
da: expecta reexpecta. ex
(reexpecta) pecta: modicū ibi. modi
cum ibi. In loquela enim
labii et lingua altā: loqt'
ad ppłm istum cui dixit.
Hec ē requies mea. reficite

lassū: ⁊ hoc est refrigium
meū. Et noluerūt audi
re. Et erit eis uerbum
dnī manda remanda. mā
da remanda: expecta reex
pecta. expecta reexpecta:
modicū ibi modicum ibi:
ut uadant ⁊ cadant retror
sum: ⁊ conterant̄ ⁊ illaqueen
tur ⁊ capiantur. Hec. Lc iiii.
Propter hoc au
dite uerbū dnī ui
ri illusores: qui domina
mini sup ppłm meū. qui
est in ierłm. Dixistis enī.
Percussimus fedus cum mor
te: ⁊ cū inferno fecimus
pactū. Flagellum inundās
cū transierit. n̄ ueniet sr
nos: q̄r posuimus menda
ciū spem nrām. ⁊ menda
cio ptecti sumus. Jdcirco
hec dicit dns ds. Ecce e
go mittam ī fundamtis
syon lapidem: lapidem p

batū angularem. p̄ciosū.
ī fundamto fundatum. Qui
crediderit: n̄ festinet. H.
Dnica. iii. Lco prima.
Hec dicit dns ds scs
isrł. Si reuertamini
⁊ quiescatis: salui eritis.
In silentio ⁊ in spe. erit
fortitudo urā. Et noluistis:
⁊ dixistis. Nequaquam.
s; ad equos fugiemus. J
deo fugietis. Et sup uelo
ces ascendemus. Jdeo ue
loces erunt. qui psequē
tur uos. Mille hoīes a fa
cie terroris uni⁹. ⁊ a facie
terroris quīq; fugietis: do
nec relinquamini q̄si ma
lus nauis in uertice mō
tis. ⁊ quasi signū sup col
lem. Hec. Lco ii.
Propterea expectat ds.
ut misereat̄ uri: ⁊ ido
exaltabit̄ parcens uobis:
q̄r ds iudicii dns. Beati

om̄s qui expectant eum. Populus eñ syon habitabit in ierl'm. Plorans nequaquam plorabis. Miserans miserebitur tui: ad uocem clamoris tui stati ut audierit respondebit t. Et dabit dn̄s uobis panē artū & aquam breuem: & nō faciet auolare ate ultra doctorem tuum. R. d. Leo

Et erunt oculi tercia. tui uidentes preceptorem tuū: & aures tue audient uerbū post tergū monentis. Hec uia ambulate in ea: neq; ad dextram neq; ad sinistram. Et contaminabis laminas sculptilium argenti tui. & uestimentum conflatilis auri tui: & disperges ea sic̄ inmundiciam menstruate. Egredere: dices ei. Et dabitur pluuia semini tuo. ubicumq; seminaueris in terra. & panis frugū terre erit uberrimus & pinguis. R. iiii.

Pascetur in possessione tua in die illa agnus spaciose: et tauri tui & pulli asinorum qui operantur terrā conmixtum migma comedent: sic̄ in area uentilatum ē. Et erunt sup omnē montē excelsum. & sup omnem collem eleuatū. riui currencium aquarum. in die interfectionis multorum: cum ceciderit turres. Et erit lux lune sic̄ lux solis: & lux solis erit septempliciter. sicut lux septem dierū. in die qua alligauerit dn̄s uulnus ppli sui. & percussuram plage eius sanauit.

Ecce nom̄ dn̄i uenit Ad
de longinquo v̄.
ardens furor eius. ꝛ gra
uis ad portandū. Labia
eius repleta sunt indig
natione: ꝛ lingua eius
quasi ignis deuorans.
Sp̄s eius uelut torrens
inūdans. usq; ad medi
um colli: ad pdendas gē
tes in nichilum. ꝛ frenū
erroris qđ erat in max
illis pplōr. Canticum
erit uobis. sic̄ uox scīfi
cate sollempnitatis: et
leticia cordis sic̄ qui per
git cū tybia. ut intret
in montē dn̄i ad fortem
Israel. Hō d. Lc vii.
Et auditam faciet
dn̄s glām uocis sue. et
terrorem brachij sui osten
det ī comminacioē furoris.
ꝛ flāma ignis deuorātis.
Allidet in turbine. ꝛ in
lapide grandinis. A uo
ce eī dn̄i pauebit assur:
uirga pcussus. Et erit
transitus uirge fundat':
quā requiescere faciet dn̄s
sup eū. In tympanis ꝛ
in cytharis ꝛ in bellis p̄ci
puis: expugnabit eos.
Preparata est eī ab herito
phet: a rege pparata. pro
funda et dilatata. Nutri
mta eī ignis ꝛ ligna mlt
ta: flatus dn̄i sic̄ torrēs
sulphuris. succendens eā.
Hō d. Lc vii. s' Mathe
Illo Tē: Cum ium.
audisset iohes ī uinclis
opa x̄: mittens duos
de discipłis suis. ait il
li. Tu es qui uenturus
es. an aliū expectam?
Et rel'. Omel' bī ggr.
Querendū pape.
nobis ē fr̄es kmī.
iohes pp̄ha ꝛ plusquam

21

pheta. qui uenientē ad iordanis baptisma. dominum ostendit dicēs. ecce agnus dei. ecce qui tollit pcc̄a mundi. cur in carcere positus mittens discipulos requirit. tu es qui uenturus es an aliū expectamus. tamquā si ignoret quē ostēderat. et an ipē sit nesciat. quem ipm ee̅ prophetando. baptizando. ostendendo clamauat. Sed hec cicius questio soluitur. si geste rei temps et ordo pensetur. Ad iordanis eni fluenta posit9 qr ipē redemptor mūdi eēt asseruit. missus uō in carcere. an ipē ueniat requirit. nō qr ipm eē mūdi redēptorē dubitet. sed querit. ut sciat. si is qui ipse in mū dū uenerat. ipse et ad inferni claustra descendat. Quē enī pcurrens mundo nūciauerat. hunc moriendo ad inferos pcurrebat. Lc viii.

Ait g. Tu es qui uenturus es. an aliū expectamus. Ac si aperte dicat. Sicut p hoībz nasci dignatus es. an et p hoībus mori. et ad inferos descendere digneris insinua. ut qui natiuitatis tue pcursor extiti. mortis et pcursor fiam. et uenturū inferno te nunciem. quē iam uenisse mūdo nunciaui. Unde et inqsitus dn̄s. enumeratis potencie sue miraculis. de mortis sue humilitate protinus respondit. dicens. Ceci uident. claudi ambulant. leprosi mundantur. Surdi audiunt. mortui resurgunt. paupes e

Evangelizant. Et beatus
e qui non fuit scandaliza
tus in me. Lcō nona.
Visis tot signis. tan
tisque uirtutibus: n
scandalizari quisque poterat.
sed admirari. Sed infidelium
mens graue in eo scanda
lum protulit: cum enim
post tot miracula. mori
entem uidit. Vnde et pau
lus dicit. Nos autem predica
mus xpm crucifixum:
iudeis quidem scandalum.
gentibus autem stulticiam.
Stultum quippe hominibus ui
sum e. ut pro hominibus auc
tor uite moreretur: et inde
contra eum homo scandalum
sumpsit. unde ei amplius
debitor fieri debuit. Nam
tanto ds ab hominibus dignius
honorandus eet: quanto
pro hominibus indigna susce
perat. Quid e ergo dicere.
beatus qui nō fuerit in me.
scandalizatus. n aperta uo
ce abiectione mortis sue.
humilitatemque signare.
Ac si patenter dicat. Mira
quidem facio: sed abiecta
perpeti non dedignor. R
Ve qui predaris. ij. Lc. i.
ris: nōne et ipse pre
daberis: Et qui spernis:
nōne et ipse sperneris: Cum
consummaueris depredationem
depredaberis: cum fatigatus
desieris contempnere. contem
neris. Dne miserere nri.
te enim expectauimus. esto
brachium nrm in mane. et
salus nra in tempore tribu
lationis. A uoce angeli fu
gerunt populi: ab exaltatio
ne tua dispse sunt gentes.
Et congregabuntur spolia
nra. sic colligitur brucus:
uelut cum fosse plene fue
rint de eo. Vd. Lc. ij.

Magnificatus ē dn̄s.
q̄m habitauit in ex
celso. Impleuit syon iudi
cio. ⁊ iusticia: ⁊ erit fides
in temporib; tuis. Diuicie
salutis sapīa ⁊ sciā: timor
dn̄i ip̄e thesaurus ei᷒. Ecce
uidentes clamabunt foris:
angeli pacis amare flebūt.
Dissipate sūt uie: cessauit
transiens p semitam: irri
tū factū est pactum. Proie
cit ciuitates: nō reputa
uit hoīes. Luxit ⁊ lan
guit terra: confusus est
libanus. ⁊ obsorduit. Et
fcūs ē saron sicut desertum:
⁊ concussa est basan ⁊ car
melus. Ps. d. Lc iij.
Nunc consurgā dicit
dn̄s: nunc exaltabor nūc
subleuabor. Concipietis
ardorem: parietis stipu
lam. Sp̄s ur̄ ut ignis
uorabit uos. Et erunt
ppli quasi de incendio cinis
spine cōgregate. igni cō
burentur. Audite qui lō
ge estis que fecerim: et
recognoscite uicini fortitu
dinem meam. Conturbati sūt
in syon peccatores: possedit
tremor ypocritas. Quis
poterit habitare de uobis.
cū igne deuorante: Quis
habitabit ex uobis cum
ardorib; sempit̄nis: Qui
ambulat in iusticiis. et
loquitur ūitatē. qui p̄icit
auariciam ex calumpnia.
⁊ excutit manus suas
ab omi munere: qui
obturat aures suas ne
audiat sanguinē. ⁊ clau
dit oclos suos ne uideat
malū: iste in excelsis ha
bitabit: munimīta saxor
sublimitas ei᷒. Panis ei
datus est: aque eius fide
les sunt. Regem in decore

re suo uidebunt: oculi eius
cernent terram de longe. R.
Ecce seruus Fer. iiii. Lectio
meus. susci .i.
piam eum: electus meus.
complacuit sibi in illo anima
mea. Dedi spiritum meum
super eum: iudicium genti
bus proferet. Non clamabit.
neque accipiet personam: ne
que audietur foris uox eius.
Calamum quassatum non
conteret: et linum fumigans
non extinguet. In ueritate e
ducet iudicium. Non erit
tristis neque turbulentus:
donec ponat in terra iu
dicium: et legem eius insule
expectabunt. Rd. Lc ii.
Hec dicit dominus deus cre
ans celos. et exten
dens eos: firmans terram
et que germinant ex ea:
dans flatum populo qui est
super eam. et spiritum calcantibus

eam. Ego dominus uocaui te
in iusticia. et apprehendi
manum tuam. et seruaui
te. Et dedi te in fedus po
puli. in lucem gentium: ut
aperires oculos cecorum: et e
duceres de conclusione uin
ctum: de domo carceris se
dentes in tenebris. Ego
dominus: hoc est nomen meum.
Gloriam meam alteri non da
bo: et laudem meam sculp
tilibus. Que prima fuerunt:
ecce uenerunt. Noua quoque
ego annuntio: antequam
oriantur. audita faciam uo
bis. Rd. Lc iii.
Cantate domino canti
cum nouum: laus eius ab ex
tremis terre: qui descendi
tis in mare. et plenitudo
eius insule. et habitatores e
arum. Leuet desertum: et ci
uitates eius. In domibus ha
bitabit cedar. Laudate

29

habitatores petre: de uerti
ce montium clamabunt.
Ponent dño gl'am: et lau
dem ei' in insulis nuncia
bunt. Dñs sic fortis egre
dietur: sic uir preliator suscita
bit zelum. Vociferabitur
et clamabit: super inimi
cos suos confortabitur. Ta
cui. semper silui et paciens
fui. sic parturiens loquar.
Hec d. Fer. iiii. in ieiu
nio. iiii. temporum. Lc. i.
1 In illo T.: Secdm Lucam.
Missus est angelus
gabriel a deo in ciuitatem
galylee. cui nomen naza
reth. ad uirginem despon
satam uiro. cui nomen erat
ioseph. de domo dauid:
et nomen uirginis maria.
Et rel'. Omel' vi ambro
2 Latent quidem di sij epi.
uina mysteria: nec
facile iuxta prophetam dic
tum. quisquam hominum po
test scire consilium dei. Tamen
tamen ex ceteris factis atque precep
tis dni saluatoris. possu
mus intelligere et hoc pro
positi fuisse consilii: quod
ea potissimum electa est. ut
dominum pareret. que erat
desponsata uiro. Cur autem
non antequam desponsaretur
impleta est. Fortasse ne
diceretur. quod conceperat ex
adulterio. Lc. ii.
Et bene utrumque
posuit scriptura. ut et
desponsata esset et uirgo.
Virgo: ut expers uirilis
consortii uideretur. Despon
sata: ne temerate uirgi
nitatis adureretur infami
a cui grauis aluus corrup
tele uideretur insigne prefer
re. Maluit autem dñs ali
quos de suo ortu: quam de
matris pudore dubitare

Sciebat ei tenām uirgi
nis eē uerecundiam: ꝫ lu
bricā famam pudoris. Nec
putauit ortus sui fidem
matris iniuriis astruen
dam. Seruatur itaqꝫ scē
marie sic̄ pudore integra:
ita inuiolabilis opinio
ne uirginitas. O portet
eī scōs. ꝫ ab hus testimo
niū habē qui foris sunt.
Nec decuit Rc iiii.
sinistra uirginibꝫ
opinione uiuentibus.
uelamen excusationis
relinqui: qd' infamata
mat̄ qꝫ dnī uideretur.
Quid aūt iudeis. qd' hō
di posset ascribi: si nati
ex adulterio uiderentur ipse
qui: Quem admodum
aūt ipse dicet. n̄ ueni le
gē soluē ſꝫ adimplere. si
uideret̄ cepisse a legis in
iuria: cum partus īnup
te. lege dampnat̄. Quin ī
locupletior testis pudoris
maritus adhibetur. qui
possit ꝫ dolere iniuriā ꝫ uī
dicare obpbriū: si nō agnos
ceret sacramentum. Fer v.
Et nunc hec di Rc. i.
cit dn̄s creans te ia
cob: ꝫ formans te isrl'. Noli
timē: qꝫ redemi te: ꝫ uoca
ui nōie tuo. Meus es tu.
Cum transieris p aquas
tecū ero: flumina nō opi
ent te. Cum ambulaūs
ī igne. n̄ combureris: et
flāma n̄ ardebit in te: qꝫ
ego dn̄s ds̄ tuus. scs isrl'
saluator tuus. Dedi ꝓpici
ationem tuam egyptum:
ethyopiam ꝫ saba p te.
Ex quo: honorabilis fcs
es in oculis meis ꝫ gl'iosus.
Ego dilexi te. Et dabo ho
mines p te: ꝫ ꝑplos p aīa
tua. Hec dicit. Rc. xxi.

Noli timere: qr ego te
cum sum. Ab oriente
adducā semen tuum: et
ab occidente congregabo
te. Dicam aquiloni da: et
austro noli prohibē. Affer fi
lios meos de longinquo:
et filias meas ab extremis
tre. Et omnē qui invocat
nomē meum. in gliam me
am creavi eum: formavi
eū et feci eum. Educ foras
ppl̄m cecum. et oculos habē
tem: surdū. et aures ei
sunt. Omēs gentes congre
gate sunt simul: et collecte
sunt tribus. R̄d. Lc iii.

Quis in vobis annū
ciet illud: et que
prima sunt audire vos fa
ciet: Dent testes eorum et
iustificentur: et dicant. et au
diant. Vere vos testes me
i dicit dn̄s. et servus meus
quē elegi: ut sciatis et
credatis mihi. et intelligatis
qr ego ipse sum. Ante me
non est formatus ds̄ et
post me non erit. Ego
sum. ego sum dn̄s: et nō
est absque me salvator. E
go annunciavi et salvavi:
auditum feci: et nō fuit in
vobis alienus. Vos tes
tes mei dicit dn̄s: et ego
ds̄. Ab inicio ego ipse: et
n̄ est qui de manu mea
eruat. R̄d. Fer vi. Lc i.

In illo tpr: Secundum Lucā.
Exurgens maria. abi
it in montana cū festina
tione in civitatē iuda:
et intravit in domū za
charie. et salutavit elysa
beth. Et rel. Omel ven

Lectio eiusdem Bede presbi.
Audivimus sci evā
gelii. et redemptionis nr̄e
nobis semper veneranda
primordia predicat: et sa

lutaria semper humilitatis re
media commendat. Nam
quia peste superbie attactum
genus humanum perierat:
decebat ut medicamentum
humilitatis quo sanaretur.
prima mox incipientis sa
lutis tempora pretenderent.
Et quia per temeritatem seduc
te mulieris mors in mun
dum introierat: congruum
fuit. ut ad indicium uite re
uertentis. mulieres deuote
se humilitatis inuicem.
ac pietatis preuenirent ob
sequiis. Lc. secunda.
Prior igitur nobis beata
dei genitrice. ad sublimita
tem patrie celestis. iter osten
dit humilitatis: non minus
religionis quam castitatis
exemplo uenerabilis. Siqui
dem gloria uirginei et inte
merati corporis. qualis sit
uita superne ciuitatis. ad
quam suspiramus. insinu
at: ubi neque nubent neque
nubentur: sed sunt sicut
angeli dei in celis: ac uir
tutem mentis eximiam.
qua ad hanc pertingere de
beamus indicat. Nam si
cut precedente sancti euangelii
lectione cognouimus:
postquam angelica uisione
et allocutione. meruit sub
limari. postquam se celesti
demonstrandam partu didi
cit: nequaquam se de donis
celestibus. quasi a se hec es
sent extulit: sed ut magis
magisque donis esset apta
diuinis. in custodiam
humilitatis gressum men
tis fixit: ita ut euange
lizanti sibi archangelo re
spondens. Ecce ancilla
domini: fiat michi secundum uer
bum tuum. Lc. iii.
Vt uos ex hodierna

lectione audiuimus? eam
dem q̄ in angelo exhibue
rat humilitatem. hoībꝫ
quoqꝫ curauit exhibere:
⁊ q̄d maioris ē uirtutis.
hoc ⁊ minoribꝫ. Quis eī
nesciat uirginē dō conse
cratam. muliere deo dedi
ta gradum habere potio
rem? Quis dubitat ma
trem regis eterni iure
matre militis eē p̄ferendā?
Attamē ipse memor scrip
ture p̄cipientis. quanto
magnus es. humilia te
in omībꝫ? mox ut ange
lus qui ei loquebatur ad
celestia redijt. surgit. ac
montana conscendit. ⁊ g
gestans q̄ in utero deum.
seruorꝫ dī habitacula pe
tit. ac requirit alloquia.
Et apte post uisionē an
geli in montana subiit:
que gustata suauitate

supernorꝫ ciuium. humili
tatis gressibꝫ. ad uirtu
tum alta transiliit. Sab
bato. Lc. ʒ. Secūm Lucam.
Anno quintodecimo
imperij tyberij ce
saris. p̄curante pontio
pylato iudeam. tetracha
aūt galylee herode. phy
lippo aūt frē eius tetracha
ytburee ⁊ traconitidis re
gionis. et lysania abyli
ne tetracha. sub principi
bꝫ sacerdotum anna ⁊ ca
ypha: fcm̄ est uerbum
dnī. sup iohem zacharie
filiū in deserto. ⁊ rel. Om
Rui gregorij pape.
Redemptoris p̄cur
sor. quo temp̄e uerbum
p̄dicatiōis acceperit: me
morato romane republi
ce p̄ncipe. ⁊ iudee regibꝫ
designatur. Quia enim
illū predicare ueniebat.

qui ex iudea quosdam . et
multos ex gentibꝫ redemp
turus erat: ꝑ regem gen
tium ⁊ ꝓ̄ncipes iudeoꝝ . p̄
dicationis eius tempa de
signatur . Quia autē gen
tilitas colligenda erat . et
iudea ꝑ culpa ꝑfidie disper
genda: ipsa quoqꝫ descrip
tio terreni principatus os
tendit: q̄m ⁊ in romana
republica unus p̄fuisse de
scribitur: ⁊ in iudee regno
ꝑ quartam partē plurimi
principabantur. Voce et
eī redemptoris nr̄i dicitur.
Omne regnum in se met
ip̄m diuisum desolabitur.
Liquet ergo qđ ad finē regni
iudea ꝑuenerat: que tot
regibꝫ diuisa subiacebat. Lc.
Apte ergo non solū scda.
sub q̄bus regibꝫ sꝫ ⁊
sub quibꝫ sacerdotibus ac
tū sit demonstratur: ut qꝛ
illum iohes bapt'a p̄dicabat .
qui simul rex ⁊ sacerdos ex
isteret: lucas euangelista
p̄dicationis eius tempa . ꝑ
regnum ⁊ sacerdociū desig
nauit . Et uenit in omnē
regionē iordanis: p̄dicans
baptismū penitencie in re
missionem peccatoꝝ . Cunctis
legentibꝫ liquet . qꝛ iohes
baptismum penitencie nō
solum p̄dicauit: uerū ⁊
quibusdam dedit: sꝫ tamē
baptismū suū in remissionē
peccatoꝝ dare non potuit. Re
missio enim peccatoꝝ: in solo
nobis xp̄i baptismate tribuitur.
Notandū Lc. iii. Cir.
itaqꝫ qđ dicitur p̄di
cans baptismum peniten
cie . in remissionē peccatoꝝ:
q̄m baptismū qđ peccata sol
ueret . qꝛ dare nō poterat . p̄
dicabat: ut sic incarna
tum uerbū patris p̄curr

relat. uerbo p̄dicationis:
ita baptismū penitencie
quo pcc̄a soluuntur. p̄cur
reret suo baptismate. q̊
pcc̄a solui non possunt:
ut qꝛ ei⁹ sermo p̄currebat
p̄senciam redemptoris:
ip̄m quoqꝫ ei⁹ baptisma
precedendo. fieret umbra
ueritatis. Sequitur. Sic
scriptum est in libro ser
monū ysaie p̄phete. Vox
clamantis in deserto: pa
rate uiam dn̄i: rectas faci
te semitas ei⁹. Idem uo
iohēs baptista. requisitus
quis eēt: respondit. Ego
vox clamantis in deserto. Q̄
sic ante dcm̄ est ideo uox
ap̄p̄ha uocatus est: qꝛ ū
bum p̄ibat. Dn̄ica. iiii.
Audite me Lcō. i.
A qui sequimini qd̄
iustū ē: ⁊ queritis dn̄m.
Attendite ad petram. ū
de excisi estis: ⁊ ad cauer
nam laci de qua p̄cisi estis.
Attendite ad abraham
patrem ur̄m: ⁊ ad saram
que peperit uos. Q̄a unū
uocaui eum: et benedixi
ei: ⁊ multiplicaui eum.
Consolabitur ergo dn̄s sy
on: ⁊ cōsolabitur om̄s ru
inas eius. Et ponet des
tum eius quasi delicias:
⁊ solitudinem eius quasi
ortum dn̄i. Gaudium et
leticia inuenietur in ea:
grāꝫ actio ⁊ uox laudis.
Hec dicit. Lcō. ii.
Attendite ad me p̄p̄le
m̄s. et tribꝫ mea. me au
dite: qꝛ lex ame exiet: ⁊
iudicium meū in lucem
p̄p̄loꝝ requiescet. Prope ē
iustus m̄s: egressus est
saluator m̄s: ⁊ brachia
mea p̄p̄los iudicabunt.
Me insule expectabunt:

⁊ brachium meũ ſuſtine
bunt. Leuate in celum
oc̃los uros. ⁊ uidete ſub
terra deorſum. qr̃ celi ſic
fumus liqueſcent: ⁊ tra
ſic̃ ueſtimentum atteretur:
⁊ habitatores eius ſic̃ hec
interibunt. Salus aũt
mea inſempiternum erit:
⁊ iuſticia mea non defici
et. Hec dicit. Lc̃o iii.
Audite me qui ſci
tis iuſtũ: pp̃ls lex
mea in corde eor. Nolite
timere obprobrium hominũ:
⁊ blaſphemias eor ne me
tuatis. Sic̃ eñ ueſtimentũ.
ſic comedet eos uermis:
⁊ ſic̃ lanam. ſic deuorabit
eos tinea. Salus aũt me
a inſempiternũ erit: ⁊
iuſticia mea in generati
ones generationum. Con
ſurge conſurge: induere
fortitudinem brachium
dñi. Conſurge conſurge.
ſic̃ in diebꝫ antiquis: in
generationibꝫ ſclo᷑. Hd.
Numquid Lc̃o iiii.
nõ tu pcuſſiſti ſup
bum: uulneraſti draco
nem. Numquid ñ ſic
caſti mare: aquam ab
yſſi uehementis. Qui
poſuiſti pfundum maris
uiam. ut tranſirent libã
ti. Et nunc qui redemp
ti ſunt a dño. reuerteñt.
⁊ uenient in ſyon laudã
tes: ⁊ leticia ſempiter
na ſup capita eor. Gau
diũ ⁊ leticiam obtinebũt:
fugiet dolor ⁊ gemitus.
Ego ego ipſe conſolabor
uos. Hec d. Lc̃ v.
Quis tu ut timeas
ab homine mortali. ⁊ a
filio hoĩs qui quaſi feni
ita areſcet. ⁊ oblitus es
dñi creatoris tui. qui te

27

tendit celos. ⁊ fundavit terram: ⁊ formidasti iugiter tota die. a facie furoris eius. qui te tribulabat ⁊ paraverat ad perdendum. Ubi est nunc furor tribulantis? Cito veniet gradiens ad aperiendum: ⁊ non interficiet usque ad internitionem: nec deficiet panis eius. Ego autem sum dominus deus tuus. qui conturbo mare. ⁊ intumescunt fluctus eius: dominus exercituum nomen meum. Posui verba mea in ore tuo. ⁊ in umbra manus mee protexi te: ut plantes celos ⁊ fundes terram: ⁊ dicas ad syon: populus meus es tu. Hec. R. vi.

Elevare elevare. consurge ierusalem: que bibisti de manu domini calicem ire eius. usque ad fundum calicis sopores bibisti: ⁊ epotasti usque ad feces. Non est qui sustentet eam: ex omnibus filiis quos genuit. Et non est qui apprehendat manum eius: ex omnibus filiis quos enutriuit. Duo sunt que occurrerunt tibi. Quis contristabitur super te? Vastitas ⁊ contricio. et fames ⁊ gladius. Quis consolabitur te? Filii tui proiecti sunt. dormierunt in capite omnium viarum. sicut orix illaqueatus: pleni indignatione domini. increpatione dei tui. H.

Lc. vii. Secundum Iohannem. Quando vigilia natalis domini in hac die evenit tres ultime lectiones fiant de omnibus vigilie. Homelia non legitur illo anno.

In illo tempore: Miserunt iudei ab hierosolimis sacer

dotes et leuitas ad iohem: ut interrogarent eum. Tu quis es? Et rel'. Om

Evi gregorij pape.

Ex huius nobis lectionis uerbis fr̄es kmī iohannis humilitas cōmendatur: qui cum tante uirtutis eēt. ut xp̄s credi potuisset: elegit solide subsistere in se. ne humana opinione raperetur inaniter supra se. Nam confessus est: et non negauit. Confessus est: quia non sum ego xp̄s. Set qui dixit non sum. negauit plane quod non erat: s; non negauit quod erat: ut ueritatem loquens eius membrum fieret. cuius sibi nomen fallaciter non usurparet. Cum ergo non uult appetere nomen xpi. fc̄s est membrum xpi: quia dum infirmitatem suam studuit humiliter agnoscere. illius celsitudinem meruit ueraciter obtinere.

Set cum ex **lc̄o viij.**

lectione alia. redemptoris nostri sentencia ad mentem reducitur: ex huius nobis lectionis uerbis. questio ualde inplexa generatur. Alio quippe in loco. inquisitus a discipulis dn̄s de aduentu helye: respondit. Helyas iam uenit: et non cognouerunt eum. s; fecerunt in eo quecumque uoluerunt. Et si uultis scire: iohes est ipse helyas. Requisitus autem iohes: dicit. Non sum helyas. Quid est hoc fr̄s kmī? quia quod ueritas affirmat. hoc propheta ueritatis negat? ualde namque inter se diuisa sunt: ipse est. et non sum. Quo

nũ ꝗ ꝓp̃a ueritatis est. sic
iuſdem ueritatis ſermonibus
concors non est. Lc̄o. ix.
Sed ſi ſubtiliter ueritas
ip̃a requiratur. hoc
quod inter ſe contrarium
sonuit. quomodo cõtrarium
non ſit inuenitur. Ad za
chariam namq; de iohis ꝓ
missione. angelus dicit.
Ipe pcedet ante illum. in
ſpũ et uirtute helyẽ. Qui
id circo uenturus in ſpũ
et uirtute helyẽ dicitur.
qr ſicut helyas ſcdm dnĩ
aduentum pueniet. ita
iohs preuenit primum.
Sic ille precurſor uentu
rus ẽ iudicis. ita iſte pre
curſor fcũs ẽ redemptoris.
Iohs ğ in ſpũ helyas erat.
in pſona helyas non erat.
Quod ergo dñs fatetur de
ſpũ. hoc iohs denegat de
pſona. qr et iuſtum ſic e
rat. et discipulis
dñs ſpũalem de iohanne
ſententiam diceret. et
iohannes iſdem turbis
carnalib; non de ſuo ſpũ
ſ; de corpe reſponderet.
Lauda ſt̃ẽ ũ. Lc̄ p̃ma.
ſterilis que non pa
ris. de tanta laudem. et
hinni que non pariebas.
qm̃ multi filij deſerte.
magis quam eius que ha
bebat uirum dicit dñs.
Dilata locum tentorij tui.
et pelles tabernaculorum tu
orum extende. ne parcas.
Longos fac funiculos tu
os. et clauos tuos conſo
lida. Ad dexteram enim
et ad leuam penetrabis.
et ſemen tuum gentes he
reditabit. et ciuitates deſer
tas inhabitabit. h. Lc̄o
Noli timere. ſcd̃a.
qr non confunde

ris . neq; erubeſces . Non e
nī te pudebit . q confuſio
nis adoleſcentie tue obli
uiſceris . ꝛ obprobrij ui
duitatis tue non recorda
beris amplius . q dñabit
tui qui fecit te . Dñs ex
ercituum nomen ei⁹ . ꝛ redēp
tor tuus ſcs iſrl . ds omīs
terre uocabitur . Quia ut
mulierem derelictam et
merentem ſpū uocauit te
dñs . ꝛ uxorem ab adoleſ
centia abiectam . Dixit
ds tuus . Ad punctum in
modico dereliqui te . ꝛ ī
miſerationibꝫ magnis cō
gregabo te . Hec d . Lco . iij .
In momento indignationis
abſcondi faciem meam
parumꝑ a te . ꝛ in miā ſē
piterna miſertus ſum tu
i . dixit redemptor tuus
dñs . Sicut in diebꝫ noe
iſtud m̄ ē . cui iuraui ne
in ducē m ultra aquas
diluuij ſuꝑ terram . ſic
iuraui ut non iraſcar
tibi . ꝛ non increpem te .
Montes enī cōmouebū
tur . ꝛ colles contremiſ
cent . miā aūt mea nō
recedet a te . ꝛ fedus pa
cis mee . non mouebitur .
dixit miſerator tuus
dñs . Paupcula tempeſ
tate conuulſa . abſq; ul
la conſolatione . ecce e
go ſternam ꝑ ordinem la
pides tuos . ꝛ fundabo
te in ſaphyris . H . Fer
Utinam . iiij . Lcō . i .
dirumperes celos .
ꝛ deſcenderes . A facie tua
montes defluerent . ſic
exuſtio ignis tabeſceret .
aque arderent igni . ut
notū fieret nomē tuum
inimicis tuis . A facie tu
a gentes turbarentur .

Cvm feceris mirabilia nõ
ſuſtinebimus. Deſcen
diſti: ⁊ a facie tua mon
tes defluxerunt. A ſeclo
non audierunt: neq3
auribz ꝑcepyrunt. Ocul'
ñ uidit d's abſq3 te: que
ꝑparaſti expectantibz te.
Occurriſti letanti ⁊ fa
cienti iuſticiam: in uiis
tuis recordabuntur tui.
Ecce tu R. ii. Ꝯ. Ha
iratus es et pec
cauimus: in ipis fuim'
ſemꝑ. ⁊ ſaluabimur. Et
facti ſumus ut inmundus
omĩs nos: quaſi pann'
menſtruate uniuerſe
iuſticie nr̃e. Et cecidi
mus quaſi foliũ uniuer
ſi: ⁊ iniquitates nr̃e q̃ſi
uentus abſtulerunt nos.
Non eſt qui inuocet no
men tuum: qui conſur
gat et teneat. Abſcon
diſti faciem tuam a nobis:
⁊ alliſiſti nos in manu in
iquitatis nr̃e. Et nunc
dn̄e pater nr̃ es tu: nos
uero lutum: ⁊ fictor nr̃:
⁊ oꝑa manuũ tuar3 om̃s
Nos. Hec d. R. iii.
Ne iraſcaris dn̄e
ſatis: ⁊ ne ultra memi
neris iniquitatis nr̃e.
Ecce reſpice: ppl's tuus
om̃s nos. Ciuitas ſc̃i tu
i fc̃a eſt deſerta: ſyon
deſerta fc̃a eſt. ierlm̃ de
ſolata. domus ſc̃ificati
onis nr̃e ⁊ glie nr̃e. V
bi laudauerunt te pr̃es
nr̃i. fc̃a ē in exuſtione
ignis: ⁊ om̃ia deſidera
bilia nr̃a uerſa ſunt in
ruinas. Numquid ſuꝑ
hiis continebis te dn̄e:
tacebis ⁊ affliges nos
Vehementer. H. R.
Vos qui deli iiii. R.

quiſtis dn̄m. qui oblitieſ
tis montem ſcm̄ meum.
qui ponitis fortune men
ſam. ⁊ libatis ſup eam:
numeralo uos in gladio:
⁊ om̄s in cede corruetis:
p eo qđ uocaui ⁊ non re
ſpondiſtis: locutus ſum
⁊ non audiſtis: ⁊ facie
batis malum in oculis
meis. ⁊ que nolui ele
giſtis. Propter hoc: hec
dicit dn̄s ds̄. Ecce ſerui
mei comedent. ⁊ uos e
ſurietis: ecce ſerui mei
bibent. ⁊ uos ſitietis. ec
ce ſerui mei letabuntur.
⁊ uos confundemini. Ec
ce ſerui mei laudabunt
p̄ exultatione cordis: et
uos clamabitis p̄ dolore
cordis: ⁊ p̄ contricione
ſp̄s ululabitis. H. Ec ii.
Et dimittetis nom
ur̄m in iuramentū
electis meis: ⁊ et interfi
ciet te dn̄s ds̄. Et ſeruos
ſuos uocabit noīe alio:
in quo qui benedictus eſt
ſup terram benedicetur ī
dn̄o am̄. Et qui iurat
in terra: iurabit in dō
amen. Quia obliuioni
tradite ſunt anguſtie p̄
ores: ⁊ q̄ abſcondite ſt̄
ab oculis ur̄is. Ecce enī ego
creo celos nouos. ⁊ ter
ram nouam. ⁊ non erūt
in memoria priora: et
non aſcendent ſup cor:
ſꝫ gaudebitis ⁊ exultabi
tis uſqꝫ in ſempiternum.
in hiis que ego creo. Quia
ecce ego creo ir̄lm ex
ultationem: ⁊ pp̄lm eī
gaudiū. H. Ec iii.
Et exultabo in ir̄lm:
⁊ gaudebo in pp̄lo meo. et
non audietur in ea ultra
uox fletus ⁊ uox clamoris.

Non erit ibi amplius infans
dierum. et senex qui non imple
at dies suos: quoniam puer cen
tum annorum morietur: et
peccator centum annorum ma
ledictus erit. Et edifica
bunt domos et inhabita
bunt: et plantabunt vi
neas. et comedent fructus
earum. Non edificabunt et
alius habitabit: non planta
bunt et alius comedet.
Secundum enim dies ligni. erunt
dies populi mei: et opera ma
nuum eorum. inveterabunt
electi mei. Hec dicit. Feria v.
Hec dicit dominus. Lectio i.
Celum sedes mea:
et terra scabellum pedum
meorum. Que est ista do
mus quam edificabitis mihi:
et quis est iste locus quie
tis mee: Omnia hec ma
nus mea fecit: et facta sunt
universa ista. dicit dominus.

Ad quem autem respiciam. nisi
ad pauperculum et contri
tum spiritu. et trementem ser
mones meos: Qui immo
lat bovem: quasi qui in
terficiat virum. Qui mac
tat pecus: quasi qui ex
cerebret canem. Qui of
fert oblationem: quasi qui
sanguinem suillum offe
rat. Qui recordatur thu
ris: quasi qui benedicat
ydolo. Hec dicit. Lectio secunda.
Hec omnia elegerunt
in viis suis: et in
abhominationibus suis
anima eorum delectata est. Un
de et ego eligam illusiones
eorum: et que timebant ad
ducam eis: quia vocavi et
non erat qui responderet: lo
cutus sum et non audierunt:
feceruntque malum in oculis
meis: et que nolui elege
runt. Audite verbum domini:

qui tremitis ad uerbum eius.
Dixerunt fratres uestri odientes
uos: et abicientes propter
nomen meum. Glorificetur
dominus: et uidebimus in leti-
cia uestra. Ipsi autem confun-
dentur. R. Lectio iii.
Vox populi de ciuitate
vox de templo: uox domini
reddentis retributionem
inimicis suis. Antequam
parturiret peperit: ante-
quam ueniret partus eius
peperit masculum. Quis
audiuit unquam tale: et
quis uidit huic simile:
Numquid parturiet terra in
die una: aut parietur gens
simul: Quia parturiuit
et peperit syon filios suos.
Numquid ego qui alios pa-
rere facio . ipse non pariam
dicit dominus: Si ego qui gene-
rationem ceteris tribuo . ste-
rilis ero: ait dominus deus tuus.

R. d. Feria vi. Lectio i.
Letamini cum ierusalem et
exultate in ea: omnes qui
diligitis eam. Gaudete
cum ea gaudio . uniuersi qui
lugetis super eam: ut su-
gatis et repleamini ab u-
beribus consolationis eius:
ut mulgeatis . et deliciis
affluatis ab omnimoda
gloria eius. Quia hec dicit
dominus. Ecce ego declinabo
super eam quasi flumen pacis:
et quasi torrentem inundan-
tem gloriam gentium quam
sugetis. Ad ubera porta-
bimini: et super genua
blandietur uobis. R. d.
Quomodo si cui Lectio ii.
mater blandiatur.
ita ego consolabor uos:
et in ierusalem consolabimini.
Videbitis et gaudebit
cor uestrum: et ossa uestra quasi her-
ba germinabunt. Et cog-

noſcetur manus dn̄i ſer
uis ei⁹: ⁊ indignabitur ĩ
micis ſuis. Quia ecce dn̄s
in igne ueniet⁹: ⁊ quaſi
turbo quadrige ei⁹: red
dē in indignatione furorē
ſuũ. ⁊ increpationē ſuam
in flamma ignis. Quia
in igne dn̄s diiudicabit.
⁊ in gladio ſuo ad omnē
carnem: ⁊ multiplicabũ
tur interfecti a dn̄o. Lcō

Et annuncia tercia.

Et annunciabunt gl'iam meā
gentib3⁹: ⁊ adducent oēs
frēs urōs de cunctis gen
tib3 donum dn̄o. in eqs
⁊ in quadrigis ⁊ ĩ lecticē.
⁊ in mulis ⁊ in carrucis.
ad montem ſcm̄ meum
ir'lm. dicit dn̄s: quom̄
ſi inferant filij iſrl' mun̄
in uaſe mundo in domũ
dn̄i. Et aſſumā ex eis in
ſacerdotes ⁊ leuithas: di
cit dn̄s. Quia ſic̄ celi no
ui ⁊ terra noua. que ego
facio ſtare coram me dic̄
dn̄s: ſic ſtabit ſemen ueſ
trũ ⁊ nom̄ urm̄. Et erit
menſis ex menſe: ⁊ ſab
batum ex ſabbo. Veniet
omīs caro. ut adoret co
ram facie mea: dicit do
minus. Et egredientur:
⁊ uidebunt cadauera ui
rorum qui p̄uaricati ſunt
in me. Vermis eorum nō
morietur⁹: ⁊ ignis eorum
non extinguetur: et e
runt uſq3 ad ſacietatem
uiſionis omī carni. Ho.

In uigilia natalis dn̄i ſc
ī. vl' vii. ſi fuīt dn̄ica.

In illo Te: Cvm ſ' matħm.
eēt deſponſata maī ei⁹
maria ioſeph: anteq̄m
conueniret inuenta ē
in utero habens de ſpū
ſcō. Et rel' Om̄. Orıgenı̄ſ

iij

Que fuit necessitas. Cur desponsata eēt maria ioseph: nisi ꝓpterea quatenus hoc sacramentū diabolo celaretur: ⁊ ille malignus fraudis cōmenta adusus desponsatam uirginem. nulla penitus inuenisset: Uel ideo desponsata fuit ioseph: ut nato infanti. uel ipī matrie curam uideretur gerē ioseph. siue in egyptum iens. uel inde denuo reueniens. Ideo desponsata fuit ioseph: n̄ tam̄ in cōcupiscentia iuncta. Mater inq̄t eius. Mater īmaculata: mater incorrupta: mater intacta. Mater eius. Cuius eius: Mater dei unigeniti: domini ⁊ regis omnium plasmatoris ⁊ creatoris cunctorꝝ. Filius qui in excelsis sine matre: ⁊ in terra est sine p̄re. Filius qui ī celis sc̄dm̄ deitatem unigenitus ē p̄ris: ⁊ in terris secundū corporis susceptionē. in sinu est matris. Lc̄ ii̅.

O magne ad vl vii̅. admirationis gr̄a. O inenarrabilis suauitas: o ineffabile magnumq; sacramentū. Ip̄a eadem uirgo. ip̄a est mater domini. ip̄a genitrix. ip̄a ei᷒ ancilla: plasmatio eius. ip̄a que genuit. Quis umquam ista audiuit: Quis uidit talia: Quis hoc excogitare potuit: ut mater uirgo eēt. intacta generaret: Que ⁊ uirgo ꝑmansit: ⁊ genuit. Sic enī quondam rubus cōburi uidebatur: ⁊ ignis eū non tangebat. ⁊ sic tres pueri in camino

inclusi habebantur. et tamen
eos non ledebat incendium.
nec odor fumi erat in eis.
uel quemadmodum daniele
intra lacum leonum incluso.
claustris non apertis. alla
tum est ei prandium ab abacuc.
ita et hec sancta uirgo genu
it dominum. sed intacta perman
Mater Lc. iii. Lc. sit.
effecta est. sed uir
ginitatem non amisit. Genu
it infantem. et ut dictum
est uirgo permansit. Virgo
ergo genuit. et uirgo perman
sit. Mater filii facta est. et cas
titatis sigillum non perdidit.
Quare? Quia non homo iste
te tantum qui uidebatur. sed
unigenitus erat deus. qui
in carne aduenerat. Nec
subito carnaliter genitus est.
sed perfecta deitas in corpore ue
nit. Integer ergo iste. et in
diuisus deus in humano ad
uenit uel genitus est cor
pore. quique deus et dominus figu
ram serui suscepit. Non e
nim pars unigeniti uenit
in corpore. nec se ipse diuisit.
ut dimidius apud patrem.
et dimidius esset in uirgine.
sed totus apud patrem. et to
tus in uirgine. totus in
sinu patris. et totus in hu
mano corpore. Non relinquens
superiora. uenit querere ter
rena. que in celis sunt con
seruans. et que in terris
sunt saluans. ubique omnibus
incisus. indiuisus hic est
unigenitus deus. In die na
talis domini.
Lectio prima.
Primo tem
pore alleuiata est terra zabu
lon. et terra neptalim.
et nouissimo aggrauata est
uia maris trans iordanem
galylee gentium. Populus

qui ambulabat intenebris:
uidit lucē magnam. Habi
tantibꝫ in regione umbre
mortis: lux orta ē eis.
Multiplicasti gentem: nō
magnificasti leticiam. Le
tabunt̄ coram te. sic̄ qui le
tantur in messe: sic̄ exultāt
uictores capta p̄da. qn̄do
diuidunt spolia. Jugū ei̅
oneris eius. ꝛ uirgam hu
meri ei᷒. ꝛ sceptrum exac
toris ei᷒ sup̄asti: sic̄ in die
madyan. Quia oīs uiolē
ta p̄datio cum tumultu:
ꝛ uestimētum mixtū sang̅
ne. erit in conbustionem.
ꝛ cibꝫ ignis. Paruulus ei̅
natus est nobis: ꝛ filius
datus ē nobis. Et f̄cs est
principatus sup̄ humerū
ei᷒: ꝛ uocabitur nomē eius
admirabilis. consiliarius.
d̄s. fortis. p̄r futuri sc̄li. p̄n
ceps pacis. Multiplicabit̄

eius imp̄iū: ꝛ pacis non
erit finis. Sup̄ soliū da
uid. ꝛ sup̄ regnum ei᷒ sede
bit: ut confirmet illud
ꝛ corroboret in iudicio ꝛ
iusticia. amodo ꝛ usqꝫ in
sempiternū. Zelus dn̄i
exercituū faciet hoc. V
bum misit dn̄s in iacob:
ꝛ cecidit in isr̄l. Hec dic̄.
Consolamini Lc̄o ii̅.
consolamini p̄ple
m̄s: dicit d̄s u̅r. Loq̄
mini ad cor ir̄lm. et ad
uocate eam: qm̄ cōple
ta est malicia eius: di
missa ē iniquitas illius.
Suscepit de manu dn̄i
duplicia: p omībꝫ p̄ctis
suis. Vox clamantis in
deserto. Parate uiam do
mini: rectas facite in
solitudine semitas dei
nr̄i. Omnis uallis exalta
bit̄. ꝛ omīs mons ꝛ col

lus humiliabitur. et erunt prava in directa. et aspera in vias planas. Et revelabitur gloria domini: et videbit omnis caro pariter. quod os domini locutum est. Vox dicentis. Clama. Et dixi. Quid clamabo? Omnis caro fenum: et omnis gloria eius quasi flos agri. Exsiccatum est fenum. et cecidit flos: quia spiritus domini sufflavit in eo. Vere fenum est populus. Exsiccatum est fenum. et cecidit flos: verbum autem domini nostri stabit in eternum. Super montem excelsum ascende tu. qui evangelizas syon: exalta in fortitudine vocem tuam. qui evangelizas iherusalem. Exalta: noli timere. Dic civitatibus iude. Ecce deus uester. Ecce dominus deus in fortitudine veniet: et brachium eius dominabitur. Ecce merces eius cum eo: et opus illius coram eo. Sic pastor gregem suum pascet: in brachio suo congregabit agnos. et in sinu suo levabit: fetas ipse portabit. Hec dicit. Lectio tercia.

Consurge consurge: induere fortitudine tua syon. Induere vestimentis glorie tue iherusalem civitas sancti: quia non adiciet ultra. ut pertranseat per te incircumcisus et inmundus. Excutere de pulvere: consurge sede iherusalem: solve vincla colli tui captiva filia syon. Quia hec dicit dominus. Gratis venundati estis: et sine argento redimemini. Quia hec dicit dominus deus. In egyptum descendit populus meus in principio. ut colonus esset ibi: et assur absque ulla causa calumpniatus est eum.

Et nunc dn̄e quid m̄ē hic dicit dn̄s. Qm̄ ablatus ē p̄pl's m̄s gratis. Dn̄atores ei' inique agunt dic̄ dn̄s. ⁊ iugiter tota die nom̄ meū blasphemat̄. Pp̄t̄ hoc sciet p̄pl's m̄s nomen meum. in die illa. q̄ ego ip̄e qui loquebar. ecce assū. Quam pulchri sup̄ montes. pedes annūciantis ⁊ p̄dicantis pac̄. ānunciantis bonum p̄dicantis salutem. dicentis. Syon regnabit d̄s tuus. Vox speculator̄ tuor̄. Leuauerunt uocem. simul laudabunt. q̄ oculo ad oculum uidebunt. cū cōuerterit dn̄s syon. Gaudete ⁊ laudate simul deserta ih'm. q̄ consolatus ē dn̄s p̄pl'm suū. redemit ierusalem. Parauit dn̄s brachiū sc̄m suum. in oculis omniū gentiū. ⁊ uidebūt om̄s fines terre salutare dī nr̄i. Hec d. Sermo sc̄i Leonis Leonis p̄pe. de nat. Lc. iiii.

Saluator nr̄ dilectissimi. hodie natus ē. gaudeamus. Nec ei fas ē locum ēē tristicie. ubi natalis ē uite. Nemo ab huius alacritatis participatione secernitur. Vna cunctis leticie cōmunis ē racio. Exultet sc̄s. q̄ ap̄p̄inquat ad palmā. Gaudeat pc̄ōr. q̄ inuitatur ad ueniam. Animetur gentilis. q̄ uocat̄ ad uitam. Verbum • ei dī d̄s filius dī. p̄p̄t̄ liberandū hoīem. ab eterna morte. fc̄s ē hō. Et tanto federe utramq; naturam conseruit. ut nec inferior̄ē consumeret glificatio. nec superiorem minueret assumptio. Salua igt̄

utriusque proprietate substan
cie. et in unam coeunte perso
nam: suscipitur a maiesta
te humilitas. a uirtute in
firmitas. ab eternitate mor
talitas: ut quod nostris reme
diis congruebat: unus at
que idem dei et hominum me
diator. et mori ex uno. et
resurgere posset ex altero.
Nisi enim esset uerus deus. non
afferret remedium: nisi es
set homo uerus non preberet
exemplum. Ab exultantibus
angelis: nascente domino gloria
in excelsis deo canitur. De hoc
ergo inenarrabili pietatis
opere. quantum letari debet
humilitas hominum: cum
tantum gaudeat sublimitas
angelorum. Agamus ergo gra
cias deo patri: per filium eius.
in spiritu sancto. Deponamus
ueterem hominem cum actibus
suis: et adepti participati

onem generationis christi.
carnis renunciemus operibus.
Agnosce o christiane dignita
tem tuam: et diuine con
sors factus nature. noli in ue
terem uilitatem degeneri
conuersatione redire. Me
mento cuius capitis et cuius sis corporis
membrum. Reminiscere: quod
erutus de potestate tenebrarum.
translatus es in dei lumen et reg
num. Noli diabolo te iterum
seruituti subicere: quia preci
um tuum sanguis christi est.
qui ueritate te iudicabit.
qui misericordia te redemit. Tu.

Sermo fulgentii de eodem

Cupien F. Lco. v.
tes aliquid de huius
diei sollempnitate narra
re. nulla inuenimus uerba.
quibus de uerbo incarnato.
sufficienter ualeamus ali
quid dicere. Est enim hoc
uerbum non quod desinit pla

tum . sed quod permanet na
tum . adeo patre non solummo
do genitum . sed et unigenitum .
Natus est itaque de deo patre
deus filius . alter in persona . non
alius in natura . semper cum
patre . semper de patre . semper in
patre . unus deus cum patre . qui
et opus creatricis omnipo
tencie gratis fecit . et opus
gratie saluatricis omnipotenter
impleuit . Omnipotenciam
dicimus . quia uerbum quod apud
deum in principio deus erat . fe
cit omne quod non erat . gratiam
uero . quia uerbum caro factum . ue
nit querere et saluare quod perierat
erat . Omnipotenciam . quia
omnem diem fecit . gratiam
uero . quia certo die concipi .
ac certo die nasci uoluit .
Idem quippe paulominus ab an
gelis minoratus . in die
factus est hominum . qui coeternus
et coequalis deo patri . dies

sanctorum semper est angelorum . U
nus quidem dies eternita
tis . simul et pater et filius a
nobis agnoscitur . qui corpus
et animam nostram fecit .
in die uero temporis solus filius
inuenitur . qui corporis [nostram] ani
mamque suscepit . in celo sanctos
angelos pascens . et homines
in terra reficiens . Illos per spe
ciem ut de ipso sacientur in
patria . nos autem per fidem
ne deficiamus in uia . Ille
quidem panis . qui se ip
sum dat angelis ad gau
dium stabilitatis . se ipsum
dedit hominibus ad remedi
um sanitatis . Et qui est
angelorum esca . nobis factus
est medicina . Tu autem .

Sermo beati maximi episcopi de eodem . Lc. vi.

Hodierni diei myste
rium fratres karissimi . salutis
humane reparatio est . natiui

tas uirtutum. ruina uici
orum. Hodie refulsit ille sc̄d̄s
adam. non incola s; dn̄s pa
radysi: quem arboris inter
dicte pulchritudo non fal
lat: serpens nō decipiat:
⁊ mulier non seducat. Ho
die exortum est in tenebris
lumen: ⁊ qđ celum se hr̄e
gaudebat. mundus dum
nesciret accepit. Hic est
a patriarchis p̄dictus: a pro
phetis p̄dicatus: ab an
gelis annunciatus: et
ab ap̄lis approbatus. Vi
derunt quidem uenerabi
les p̄res n̄ri: magna et
innumerabilia mirabili
a dei. Celū angelicas illis
escas rorauit: dulcia po
cula lapis durissimus mi
nistrauit: iordanis suū
preterem meatum. in fontē
retrorsit: tubarum strepitu
ualidissimus hostiū murus

corruit: sol quoq; cōmora
tus in celo. longiorē triū
phanti p̄p̄lo diem p̄stitit.
Hoc uero nullis antea secu
lis uidere datum est: ut
unigenitus altissimi. q̄
trementes archangelorum
potestates suspiciunt. ho
minem se hominibus exhi
beret. ⁊ carnem quā ab
homine sumpsit. in dn̄m tūc
formaret. Quod si tibi mi
nus dignū uideť filiū dei
natum de femina credere:
uirginem cogita peperisse.
Si tibi panni fortassis ui
lescunt: angelos collau
dantes. ⁊ multitudinem
celestis exercitus admira
re. Si p̄sepe despicis: eri
ge parumper oculos. ⁊ no
uam in celo stellam p̄stā
tem mundo natiuitatem
dn̄icam. conuerte. Si cre
dis uilia: crede mirifica.

Si de hiis que humilitatis
sunt disputas: que alta sunt
et celestia uenerare. Tu autem.

Lc. viii. Secundum Lucam
In illo tempore: Exiit edictum
a cesare augusto: ut descri
beretur uniuersus orbis. Et
reliqua. Omelia vii gregorii pape.

Quia largiente
domino. missarum sollem
pnia ter hodie celebraturi
sumus: loqui diu de euan
gelica lectione non possumus.
Set nos aliquid uel breui
ter dicere: redemptoris
nostri natiuitas ipsa compel
lit. Quid est quod nascituro
domino. mundus describitur:
nisi hoc quod aperte monstratur.
quia ille ueniebat in carne.
qui electos suos ascriberet
in eternitate: Quo contra
de reprobis per prophetam dicitur.
Deleantur de libro uiuentium:
et cum iustis non scribantur.

Qui bene etiam in bethleem
nascitur. Bethleem quippe do
mus panis interpretatur.
Ipse namque est qui ait. Ego
sum panis uiuus: qui de
celo descendi. Locus ergo in
quo dominus nascitur. domus
panis ante uocatus est:
quia futurum profecto erat. ut
ille ibi per materiam carnis
appareret. qui electorum men
tes. interna sacietate re
ficeret. Qui non in paren
tum domo. sed in uia nasci
tur: ut profecto ostenderet:
quia per humanitatem quam
assumpserat. quasi in alieno
nascebatur. Alienum quippe
non secundum potestatem dico: sed
secundum naturam. Nam de
potestate eius scriptum est.
In propria uenit. In natura
et enim sua ante tempora na
tus est: quia in nostra uenit extra
tempus. Lc. viii. Secundum Lucam.

In illo T(empore): Pastores loque
bant(ur) ad inuicem. Transe
amus usq(ue) bethleem: (et) ui
deamus hoc uerbum quod
f(ac)t(u)m (est). q(uo)d fecit d(omi)n(u)s (et) oste
dit nobis. Et reliq(ua). Om(e)l(ia)
venerabil(is) Bede p(res)b(yter)i.
Nato d(omi)no in bethlee(m)
saluatore. sic sacra
evangelij testatur hysto
ria. pastoribus qui in regi
one eadem erant uigilan
tes. (et) custodientes uigi
lias noctis sup(er) gregem su
um. angelus d(omi)ni magna
cu(m) luce apparuit: exortu(m)q(ue)
mundo solem iusticie. no(n)
solum celestis uoce sermo
nis. uerum etiam clari
tate diuine lucis astrue
it. Nusq(uam) eni(m) in tota uete
ris instrumenti serie rep(er)im(us)
angelos. qui tam sedulo
apparuere patribus: cum
luce apparuisse. Set hoc

priuilegium recte hodier
no tempori seruatum est:
q(ua)n(do) exortum est in tene
bris lumen rectis corde. mi
sericors (et) miserator d(omi)n(u)s.
Verum ne parua uideret(ur)
vnius angeli auctoritas:
postq(ua)m unus sacramentum
noue natiuitatis edocuit.
statim multitudo celestiu(m)
agminum. que gl(ori)am deo
caneret. pacemq(ue) simul ho(m)i
bus p(re)dicaret. affuit. ap(er)te
demonstrans. q(uod) p(er) hanc
natiuitatem. homines ad
pacem. uni(us) fidei. spei. et
dilectionis. atq(ue) ad gl(ori)am
diuine laudationis e(ss)ent
conuertendi. Significant
au(tem) mystice pastores isti
gregum. doctores quosq(ue)
(et) rectores fidelium a(nim)ar(um).
Nox cuius custodiebant
uigilias. sup(er) grege(m) suum.
p(er)icula temptationu(m) indi

cat: a quibus se suosque sub
iectos. omnis qui perfecte uigi
lant custodire non desistunt.
Et bene nato domino. pastores
super gregem suum uigilant.
Ille etenim natus est qui di
cit. Ego sum pastor bonus.
Sed et tempus iminebat:
quo isdem pastor summe boni.
missis in mundum pastori
bus. oues suas que longe la
teque errabant ad sempiterne uite
tia celestis uite pascua re
uocaret. Lectio nona secundum Johannem
In principio erat uerbum. Et uer
bum erat apud
deum: et deus erat uerbum.
Hoc erat in principio a
pud deum. Et reliqua. Omelia
Venerabilis Bede presbyteri.

Quia temporalem medi
atoris dei et hominum
hominis Jhesu Christi natiuitatem.
que hodierna die facta est.
secundum libris euangelistarum.
mathei uidelicet et luce.
manifeste descriptam esse
cognouimus: libet etiam
de uerbi idest diuini natis
eius eternitate. in qua pari
manet semper equalis. beati
iohannis euangeliste dicta
scrutari: qui singularis
priuilegio meruit castita
tis. ut ceteris altius diui
nitatis ipsius caperet simul
et patefaceret archanum.
Alii quidem euangeliste Christum ex
tempore natum describunt.
iohannes in principio eundem
fuisse testatur dicens. In
principio erat uerbum.
Alii inter homines eum subi
to apparuisse commemorant:
ille ipsum apud deum semper fu
isse declarat dicens. Et uer
bum erat apud deum. A
lii eum uerum hominem:
ille uerum confirmat esse
deum dicens. Et deus e

rat uerbū. Alij eum hoīem apud homines temꝑaliť conuersatum: ille deum apud dm̄ in principio manentem. ostendit dicēs. Hoc erat in principio apud deum. Alij magnalia que in homine gessit ꝑhibent: ille quod omnem creaturam uisibilem ⁊ inuisibilem. ꝑ ipsum d̄s pater fecit. docet dicens. Omīa per ip̄m fc̄a sunt: ⁊ sine ip̄o fc̄m̄ est nichil. Sermo b̄i augustini. In crastino b̄i thome. Lc̄o p̄ma. Lc̄ones iste legentur si fuerit dn̄ica. Alioquin: tres lc̄. de omelia. nisi qn̄ festū b̄i silvest̄ ꝯtigit ī dn̄c. tc̄ ei omittit̄ illo anno om̄. ⁊ legēt̄ lc̄. de s̄mōe īst̄.

notate.

Saluator nr̄ natus de pr̄e sine die. per quem fc̄s est om̄is dies: uoluit in terra habere natalem diem hunc. quem hodie celebramus. Quisquis in die miraris eternum: mirare pocius. ante omnē diem ꝑmanentē. omnē diem creantem. ī die nascentē: a malicia diei liberantem. Proinde merito celi locuti sunt: angeli gratulati. pastores letati: magi inmutati. reges turbati: paruuli coronati. Dulcissima dies. in qua conpunctio ⁊ infidelib; uenit: in qua mīa tangitur impius ueniam sperat conpunctus: reditum non desperat captiuus. remediū desiderat uulneratus. In hac quisq; scienciam habet securam. dulcius gaudet: qui miserā. attencius timet. Qui bo

nus est affectuose orat: q̄
pcāre . deuotissime supplicat.
S'mo Augustini de nata
Laudem lc . ⁊ lc. ii.
dñi loquetur os me
um . eius inquam dñi .
p quem fcā sunt omnia .
⁊ qui fcūs est inter omnia .
Hic est pris reuelator: fili
us dei de pre sine matre:
filius hominis de matre
sine patre . Verbum ds
ante omnia tempa: uer
bum caro tempe optimo
inter tempa . Magnus
dies angelorum: paruus i
die hominū . Cuncta se
cula ordinans de sinu pa
tris: diem suum natalici
um consecrans de utero
matris . Ibi manens . hic
procedens . Ineffabiliter sapi
ens: ⁊ sapienter infans .
Mundum implens: in p̄
sepi iaciens . Sydera re

gens: ubera lambens . Ita
magnus in forma dei bre
uis in forma serui: ut nec
ista breuitate magnitudo
illa minueretur: nec illa
magnitudine breuitas is
ta premetur. S'mo aug
Unige de eod. lc iii.
nitus xps dī filius .
uerus sol iusticie terris i
ta illuxit: ut non desere
ret celos . Et ibi eterne
manens: ⁊ hic temporaliter
transiens . Ibi sempiternū
constituens diem: hic huma
nū paciens diem . Ibi sine
horarum cursu . phenniter
uiuens: hic sine pecci in
cursu temporaliter moriens .
Ibi pmanens uita sine
occasu: hic uitam nrām
a mortis liberans casu .
Ibi maiestatis sue calore .
angelorum mentes accendit:
hic uitam hominū mo

resque discernit. Ibi lux capitur. quam peccatum nullum extinguit: hic homo nascitur. qui peccata mundi tollit. Ibi deus cum deo: hic deus et homo. Lectio iiii.

Ibi lumen de lumine: hic illuminat omnem hominem. venientem in hunc mundum. Ibi verbo celos extendit: hic viam perveniendi ad celos ostendit. Ibi mysterium nativitatis sue cum patre firmavit: hic membra carnis sue in matre formavit. Ibi ad dexteram patris sedens: hic in presepio iacens. Ibi angelos pascens: hic in terra parvulus esuriens. Ibi perfectis potestatibus manens indeficiens panis: hic cum natis infantibus alimento indigens lactis. Ibi bona faciens: hic mala paciens. Ibi numquam moriens: hic post mortem resurgens. et mortalibus vitam eternam condonans. Lectio v.

Deus factus est homo: ut homo deus fieret. Formam servi accepit deus: ut servus verteretur in dominum. Celorum habitator et conditor. habitavit in terris. ut homo de terris migraret ad celos. Verbum enim patris per quod facta sunt omnia tempora. caro factum: natale suum nobis fecit in tempore. Et in hora humana habere noluit unum diem. sine cuius nutu divino. nullus volvitur dies. Ipse quidem apud patrem precedit cuncta spacia seculorum: ipse de matre in hoc die se ingessit cursibus annorum. Homo factus est hominis factor: ut sugeret ubera regens sidera: ut esuriret panis. sitiret fons:

dormiret lux. ab itinere fati
garetur. falsis testib; veri
tas accusaretur. iudex uiuo
rum ac mortuor. a morta
li iudicaretur. ab iniustis
iusticia dampnaretur. fla
gellis disciplina cederetur.
spinis botrus coronaretur.
in ligno fundamentum suspē
deretur. uirtus infirmare
tur. salus uulneraretur.
uita moreretur. Lc̄o. vi.
Hec atq; huiusmo
di sustinuit pro nob
indigna. ut liberaret in
dignos. quamq; nec ali
quid mali mereretur. qui
pro nobis tanta ptulit ma
la. nec nos aliquid boni
merebam̄. qui per eum tan
ta accepimus bona. Set
humilitas ei9. nr̄a sublimi
tas est. Crux ei9. nr̄a uic
toria ē. Illius patibulum.
nr̄ triumphus est. Illius

mors. nr̄a uita est. Ipse
hoc ḡ qui erat ante omīa
sc̄la. sine inicio dierum dī
filius. in nouissimis dieb;
dignatus est eē hoīs filius.
In illo Te. Erat ioseph & S' luca.
maria mat̄ ihū mirantes
sup his que dicebantur de
eo. Et reliq. Omel' Ori
Congregemus gen̄s.
in unum ea que in
ortu dn̄i ihū dc̄a. scriptaq;
sunt de eo. & tunc scire po
terimus singula queq; dig
na esse miraculo. Quam
ob rem mirabatur & pr̄ sic
eni appellatus est ioseph.
q: nutricius fuit. mira
batur & mater sup omib;
que dicebant̄ de eo. Que
nam ḡ sunt. que de paruu
lo ihū fama diffuserat.
Pastores erant in regione
illa uigilantes. & obser
uantes custodias noctis.

39

ſup gregem ſuū. Venit angelus ſub ipā hora natiuitatis ihu: ⁊ ait ad eos. Annuncio uobis gaudiū magnum. Ite ⁊ inuenietis infantem. inuolutū pannis: ⁊ poſitum in preſepio. Lc viii.

Hec dum angelus uerba finierat: ⁊ ecce multitudo celeſtis exercitus. laudare cepit ⁊ benedicere dñm. Cum hoc paſtores trepidi perſpexiſſent. et angelus receſſiſſz ab eis: dixerunt ad ſe inuicē. Eamus in bethleem: ⁊ uideamus hoc ūbm. qđ dñs oſtendit nobis. Venerunt: ⁊ inuenerunt paruulū. Tam illi quam parentes: que fcā fuerant mirabātur. Et de ſymeone ſcribit. qđ rumorē antecederet ⁊ miraculi uł magna pars fuerit. Tenuit eū puerum in brachiis ſuis: ⁊ ait. Nunc dimittis domine ſeruū tuum in pace: ſcdm̄ uerbū tuum.

Faſtigium ⁊ ut Lc ix.

Ita dicam ſup huius culmen. que iactabant de ihu. ⁊ pr̄ et mater illius mirabantur: ſermo ſymeonis fuit. Non eī ſuffecit ei tenere paruulum. et ea que de ſemet ipſo ſcripta ſunt ploqui: ſz benedixit pr̄i illius ⁊ matri: ⁊ de ipſo quoqz pphetauit infante dicens. Ecce hic poſitus eſt in ruinam ⁊ reſurrectionem multoꝝ in iſrł: ⁊ in ſignū cui contra dicetur. Huic quid ſimile in ewangelio ſcdm̄ iohēm repperi. In iudici

um ego in mundum iſtum
ueni: ut qui non uident
uideant: ⁊ qui uident ce
ci fiant. Quomodo ergo ue
nit in iudicium. ut nō
uidentes de nationibꝫ ui
derent: ⁊ qui prius ui
debant de isrł. ceci fierent:
ſic uenit in ruinam ⁊ re
ſurrectionem multorum. In
craſtino bī thome ſi feſtum
beati ſilueſtri contigerit in
dñica. Sermo Leonis pp̄ in
nat dnī. ✠. Lc ꝑma.

Exultemus in dño
dilectiſſimi. ⁊ ſpiritali io
cunditate letemur: quia il
luxit nobis dies redemp
tionis noue. reparationis
antique. felicitatis eter
ne. Reparatur enim no
bis ſalutis nr̄e annua re
uolutione ſacramentum ab
inicio ꝓmiſſum: in fine red
ditum: ſine fine manſiturum.

In quo dignum eſt nos
ſurſum erectis mētibꝫ
diuinum adorare myſ
terium: ut quod mag
no dī munere agitur.
magnis ecclīe laudibꝫ
celebretur. Deus enim
omnipotens ⁊ clemens. cuius
natura bonitas. cuius
uoluntas potencia. cu
ius opus mīa eſt: ſta
tim ut nos dyabolica
malignitas. ueneno
ſue mortificauit in iu
die: preparata renouan
dis mortalibꝫ. pietatis
ſue remedia. inter ipſa
mundi primordia preſig
nauit: denuncians ſer
penti futurū ſemen mu
lieris. quod noxij capitis
elationē ſua uirtute con
tereret. xpm ſcilicet in
carne deum. hominē
que ſignificans. Lc ſecta.

Jngreditur g̊ hec mundi in
fima filius dei . de celesti se
de descendens . ⁊ a paterna
gl̃ia non recedens : nouo
ordine . noua natiuitate ge
neratus . Nouo ordine qr
inuisibilis ĩsuis . uisibilis
fc̃s est in nr̃is . in comphẽ
sibilis : uoluit cõprehendi .
Ante tempa manens : cẽ
cepit ex tempe . Vniuersita
tis dn̄s : seruilem formã
obumbrata maiestatis sue
dignitate suscepit . In pas
sibilis ds̃ . ñ dedignatus ẽ
homo cẽ passibilis : ⁊ imor
talis mortis legibꝫ subia
cere . Noua aũt natiuitate
generatus : qr inuiolata
uirginitas concupiscenti
am nesciuit . substanciam
ministrauit . Assumpta est
caro de matre dn̄i : natu
ra ñ culpa . Creata ẽ forma
serui sn̄ conditione seruili :
et nouus homo sic contẽpe
ratus ẽ ueteri : ut ueritatẽ
susciperet generis . et uiciũ
excluderet uetustatis . iii.
Dedit g̊ in honorem
D R siuĩ . ab antiquis cõ
tagiis purgata natura :
mors morte destruitur :
natiuitas natiuitate repa
tur : qm̃ simul ⁊ redemp
tio aufert seruitutem . et
regeneratio mutat originẽ .
⁊ fides iustificat peccatorem .
Quisquis g̊ xp̃iano noĩe .
pie ⁊ fideliter gl̃iaris : re
conciliationis huius grãm .
iusto ppende iudicio . Tibi
ẽi quondam abiecto . tibi
extruso a paradysi sedibꝫ . t̃
pexilia longa morienti . t̃
in cinerem ⁊ puluerẽ dis
soluto . cui iam ñ erat spes
ulla uiuendi : p incarnati
onẽ uerbi potestas data ẽ .
ut de longinquo adtuũ redi

taris auctorē. recognoscas parentē. liber efficiaris ex seruo. de extraneo p̄uehaīs ī filiū: ut qui ex corruptibili carne natus es. ex diuī spū renascaris: ⁊ optineas p grām. qd̄ n̄ habebas per naturam. In circisione. Bnardus in s̄mone. ii. de circumcisiōe. Lc̄o. i.

Verbū qd̄ fecit dn̄s sup terram abbreuiatū in carne: amplius abbreuiatum ē. ⁊ suscepta carnis circumcisione. Naturam siquidem humanā dei filius induens. minoratus ē paulominus ab angelis: s; iam ne ipm̄ qui dē remediū corruptionis humane respuens. multo plane minoratus est abeis. Habes hic ⁊ magnum fidei documētum: ⁊ manifestū humilitatis exemplū.

Ad qd̄ ei ihu bone circūcisio necessaria ē: qui peccatum nec amisisti. nec contraxisti: Summus sacdos es: quem nec sup prē. nec sup matre cōtaminādum. in lege pocius est pphatū quam mandatū. Est ei pater ab eterno ē: s; d̄s ē in quē pcēm n̄ cadit. Est mater ex tempe s; uirgo: ⁊ corruptelam parē non potuit īcorruptio. Rc.

Sup hec omīa sciā.

Puer agnus sine macula. ⁊ si non eguit: tn̄ circumcidi uoluit: nec uestigiū quidem uulneris habens. alligaturā uulnīs n̄ refugit. Non sic ipi nō sic: non sic elationis humane pusitas agit. Ligaturas uulnerū erubescimus: qui gloriamī inter dū ⁊ de uulnib;. Que ne

41

mo potest arguere de peccato: ipse pecci remedium. et uere cunctum pariter et austerum sine ulla necessitate suscepit. Nec cultrum lapideum repulit: in quo solo uetus illa que eraderetur rubigo non fuit. Nos quidem econtra inuerecundi ad culpam obscenitatem. erubescimus agere penitentiam: et quod extreme dementie est. male quidem in uulnera proni. pectus inuerecundi. Lectio tercia

Ecce qui peccatum non fecit: non dedignatus est se peccatorem reputari. Nos autem et esse uolumus: et nolumus estimari. Quis hominum tante sibi conscius non dicam glorie. sed uel innocentie. manum circumcidentis equanimiter admitteret: Christus uero que non rapuit equanimiter exsoluebat: qui purgationem peccatorum facere. non suscipere uenerat. Quid in coram circumcidente obmutescere: qui coram tondente obmutuit. coram crucifigente siluit: Alioquin non erat illi difficile. carnem suam integram conseruare ne scinderetur: qui fecerat ne uirginalis uteri porta. in exitu suo aperiretur. Non erat difficile paruulo prohibere. ne caro illa circumcideretur: cui nec mortuo quidem difficile fuit eam custodire ne corrumperetur. Beda in omelia euangelii eiusdem diei. Lectio quarta.

Necesse est fratres karissimi. ut qui ad pulcherrime renouationis. que sume circumcisionis desideramus primia

pstringe: curemus interim primitiue circumcisionis & renouationis. que cottidiano uirtutum exercicio fit. subire remedia. Neque audientes circumcisionem in uno corporis nostri menbro nos castigari sufficere credamus: sed sicut monet nos apostolus. mundemus nos ab omni inquinamento carnis & spiritus. Videamus beatissimum prothomartyrem stephanum iudeis secum dominum persequentibus. terribiliter intonantem. Dura ceruice & incircumcisi cordibus & auribus: uos semper spiritui sancto restitistis. Est igitur cordium & aurium circumcisio. Et si est cordium & aurium: est & omnium interioris exteriorisque hominis sensuum. Lectio sexta.

Qui uiderit mulierem ad concupiscendam eam: qui habuerit oculos sublimes: huius incircumcisus est uisus. Quibus uoce ueritatis dicitur. Propterea uos non auditis. quia ex deo non estis: incircumcisi sunt auribus. Incircumcisi sunt lingua & manibus: quorum os locutum est uanitatem. & dextera eorum dextera iniquitatis. Incircumcisi sunt gustu: quos propheta redarguit dicens. Ve qui potentes estis ad bibendum uinum: & uiri fortes ad miscendam ebrietatem. Incircumcisi olfactu & tactu: qui ungento & uariis odoribus sunt delibuti: qui sectantur amplexus meretricis. aspergentis cubile suum mirra & aloe & cynamomo. Incircumcisi sunt gressibus: de quibus

ait psalmista. Contricio
et infelicitas in viis eorum:
et viam pacis non cogno
uerunt. Lc̄o .v.
Et qui omnī custodi
a seruant cor suum. qui
auertunt oculos suos ne
uideant uanitatem: qui
sepiunt aures suas spinis.
ne audiant linguam ne
quam: qui gustant et
uident quam suauis ē
dn̄s: qui custodiunt ui
as suas. ut n̄ delinquāt
in lingua sua: qui leuāt
manus suas ad mandata
dei que diligunt: qui
ab omnī uia mala phibēt
pedes suos: isti om̄s sen
sus suos. petra spiritalis
exercicii se ostendunt ha
bere circumcisos. Tunc
aūt uera plenariaq; e
rit nr̄a circumcisio: cū
in die iudicii cunctis si
mul. aīe carnisq; corrup
tionibz exuti. more pac
to iudicio. ad uidendā
ppetuo creatoris nr̄i fa
ciem. aulam celestis reg
ni ingrediemur. Lc̄o .viii.
In illo Tp̄e: Secd̄m Lucā.
Postq̄m consūmati sūt
dies octo. ut circūcidēt
puer: uocatum ē nom
eius ih̄s. Et rel'. Omel.
venabil' Bede p̄sbri. ✠.
Scām uenerandamq;
p̄sentis festi memo
riam. paucis quidem u
bis euangelista compre
hendit: s; non pauca ce
lestis mysterii uirtute
grauidam reliquit. Ut
aūt nobis necessariam
obediendi uirtutem. p̄ci
puo commendaret exem
plo. fc̄m sub lege filium
suum misit d̄s in mundū:
n̄ q; ip̄e legi quecquā debe

ret. qui unus magister nr̄.
unus ē legis lator & iudex.
s; ut eos qui sub lege posi
ti. legis onera portare ne
quiuerant. sua passione
iuuaret: ac de seruili con
dicione que sub lege erat
ereptos. in adoptionem fi
lior̄ que p grām ē sua lar
gitate reduceret. Lcō. viii.

Suscepit g̊ circūci
sionē lege decretā
in carne: qui absq; omi
iesus labe pollutionis ap
paruit in carne. Et q̄ in
similitudine carnis pcī.
n̄ aūt in carne pcī adue
nit: remediū quo caro
pcī cōsueuerat mundari.
n̄ respuit. sic & undā bap
tismatis. qua noue grē
ppl'os. a peccator̄ sorde la
uari uoluit: ipse n̄ neces
sitatis. s; exempli causa
subiit. Sciē & ei debet nr̄a

fraternitas: q; idem salu
fere curationis auxiliū.
circumcisio in lege contra
originalis pcī uulnus a
gebat. qd' nunc baptism̄
agere. reuelate grē tem
pore consueuit: excepto
qd' regni celestis ianuam.
nec dū intrare poterant.

Qui eī nunc p Lcō. ix.
euangelium suum.
terribilit̄ ac salubriter cla
mat. nisi qui renatus fuit
ex aqua & spū scō. n̄ potest
introire in regnū dei: ipse
ducdū p legem suam cla
mabat masculus cuius
ppucij caro circumcisa n̄
fuit. pibit aīa illa de ppl'o
suo. q; pactum meū irri
tum fecit: id ē q; pactū
uite in paradyso hoīb; a
me datum adam puari
cante transgressus est. in
quo omēs peccauerunt: p

ibit de cetu socio͡r si n̄ ei fue
rit remedio salutari subue̅n
tum. Utraq; g̊ purificati
o. ⁊ circumcisionis uideli
cet in lege. ⁊ baptisma
tis in evvangelio: tollen
de p̄uaricationis prime
gr̄a posita est. In uigilia
epyphie si fuit dn̄c.

R. i. Sermo fausti epi
scopis de nāt. dn̄.
Quantauis rerū
dulcio͡r q̃s copia
instructus existat. qui
huius diei gr̄am. dignis
possit laudibz p̄dicare:
Natalis ē̄ saluatoris xp̄i.
in quo lum̄ additū est
mundo: ⁊ immortalitas
que p̄ pcc̄m p̄ierat. mor
talibz reddita est. P̄bat
aūt uirtutē dn̄i. ordo
nascendi. Concipit uir
go uirilis ignara cōsortij.
uirtus mundi nascitur:

et nullus est gemitus pa
rienti. Uacuatur uter⁹.
infans excipitur: nec ta
men uirginitas uiolat̄.
Fas ei erat. ut dn̄o ex uir
gine secundū carnē nas
cente. meritum cresceret
castitatis: nec p̄ eius ad
uentum uiolarentur in
tegra. qui uenerat sana
re corrupta. Nascit̄ ergo
puer: ponitur in p̄sepi
o. Hec sunt ei dn̄i pri
ma cunabula: nec reg
nato͡r celi has indignat̄
angustias. R. ii.
Recte g̊ in ei⁹ aduē
tu celestia miramur. q̄
de celo uenisse manifes
te cognoscimus: quem
natum p̄ nr̄a salute dei
p̄ris. ⁊ sp̄s sc̄i uirtute
comp̄imus. Quid p̄clari⁹
stelle nuncio: Q̄d magor͡
manifesta confessio: Q̄d

prophetarum tam ſimilis. ita
continuata ſententia.
Ubique notus eſt dominus.
ubique natus de uirgine
nunciatur. In hac die
qua ſaluator naſcitur.
ſplendore lucis augetur.
tenebrarum caligo minuitur.
In hac die lux celeſtis cre
dentibus redditur. et inter
na nocte dyabolica figmen
ta dampnantur. In hac
die lux creſcit de lumine.
uirtutum uirtus alitur.
gloria eternitatis erigitur.
Reparationem ſuam domino
naſcente. mundus am
plectitur. Sermo fauſti
de natali. ✠. Lectio tercia.
Legimus karissimi et fi
deliter retinemus.
quod ſub ipſo principio naſ
centis mundi. prius ho
minem fecit deus. ad yma
ginem et ſimilitudinem ſu
am. Ecce in hac die mu
tata uita factus eſt deus ad y
maginem et ſimilitudinem
noſtram. In primis de ſuis
meliora contulit. in ſe
cundis de noſtris inferio
ra ſuſcepit. Poſt inter
dictum arboris guſtum.
primi hominis fragilitas temp
tauit appetere. ambitio
ne dampnabili. domini ſui
diuinitatem. Ideo agnoſ
camus pii patres et fratres.
admirabilem dei boni
tatem. Homo ſollicita
te inimico. deus eſſe uolu
it per ſuperbiam. et deus factus
eſt homo per miſericordiam. Lectio iiii.
Primus adam de
limi materia fi
guratur. ecce iam ſe
cundus adam quaſi
de intacta ac rude ter
ra. uirginea de carne
formatur. Ecce inquam

itim cessantibȝ nature le
gibȝ. nouus homo inno
uam uitam solo deo opā
te pficitur: pmittitur
filius uirgini. puisitati
onē spūs scī. Diuina atqȝ
opante potencia. creden
tis uiscera fecundantur:
et in ligno mortali. uite
arbor inseritur: et portās
secum omnia uirtus.
ab infirmitate portatur.
Et qui terra mari celo
qȝ non capitur: intra u
nius corpusculi menbra
suscipitur. De creatura
sua. creator omniū pcre
atur: et de riuulo suo fōs
magnus exorit. Radix
oīum de uirgulto suo n
nascitur: et uitis uera
palmitis sui fructus effi
citur. Lcō. v.

A d ē ecce exoptatis
simus dies. grā gemina
ta resplendens: candore
quidē consueti luminis
illustratus: sȝ pcipui so
lis fulgore choruscus. Du
cite fideles xpī festiuissiā
gaudia: res nobis hodie
pfcā est noua. que olim
fuerat repmissa. Intrat
artifex mundi angustias
uentris humani: effici
tur grauida mater in
tacta: et ecce tamquā
sponsus de thalamo. xpūs
marie pcessit ex utero.
Occultatur in menbris
infantis. potencia ma
iestatis. Deus pendet
ad ubera: pannorū uilīu
squalore contegitur. Du
rissimas suffert psepii
angustias: et totum mi
sericors humiliter patit:
dū m̄ mundus q̄ pierat
liberetur. Lc. vi.

O beata infancia:

p q̄s in nr̄i generis reparata est uita. O gratissimi delectabiles q; uagitus: p quos stridores dentiū ploratusq; eternos euasimus. O felices panni: q̄bz peccator nr̄or sordes extersę sunt. O p̄sepe splendidum! in quo non solum iacuit fenum aīalium: s; cibz inuentus est angelor. Lacta maria creatorē tuum: lacta panem celi. lacta p̄ciū mundi. Postremo tu illi ut mater. ministra temporalem subam: ut ip̄e nobis & tibi. una cum p̄re et sp̄u sc̄o tribuat sempiternam. In uigil' epyphanie. Lc̄o p̄ma. vel in . . . si fuit dn̄ica. Sc̄d̄m math.

Illo tempr̄e: Defuncto herode: ecce angelus dn̄i apparuit in sompnis ioseph in egypto. dicens. Surge. & accipe puerū & matrē eius: & uade ī terram isrl'. Et rel'. O

Quod mel' vn. Bede p. occisis p dn̄o pueris. herodes non longe post obiit. & ioseph monente angelo. dn̄m cū matre sua ad terram israel reduxit! significat om̄s p̄secutiones. que contra eccl̄am erant mouende. ip̄or p̄secutor morte uindicandas: eisdem q; multatis p̄secutorib;. pacē eccl̄e denuo reddendā. & sc̄os qui latuerant. ad sua loca fuisse reuersuros. Possumus & q; odiū herodis quo p̄dc̄e ih̄m uoluit. sub p p̄secutionib;. que apl'or sunt tempib; sc̄e in iudea specialit̄ accipe! q̄ndo inualescente inuidia p̄dic

catores uerbi . sunt pene
om̄s expulsi de p̱uincia .
⁊ ingentib; p̱dicaturi sc̄
longe lateq; diffusi : sic ⁊
fc̄m ē . ut gentilitas que
p egyptum figuratur . pec
catis ante tenebrosa . lu
men uerbi p̱ciperet . Lc̄o
Hoc est . iij . vel . viij .
h. aūt puerum ihm
⁊ matrē eius . p ioseph
in egyptū transferri : dn̄i
ce scilicet fidem incarna
tionis . ⁊ eccl̄e societatem .
p doctores scōs gentibus
committi . Qđ erant in
egypto usq; ad obitum he
rodis : indicat figurate fi
dem xp̄i ingentib; man
suram . donec plenitudo
earū intrauerit . ⁊ sic omnis
isrł̄ saluus fiat . Obitus
quippe herodis : terminū
intencionis maliciose . q̄
nunc contra eccl̄am iudea

seuit insinuat . Occisio par
uulorū : mortem humiliū
xp̄i quos fugato a se xp̄o
iudei p̱merere designat .
Qđ aūt defuncto herode .
redit ad terram isrł̄ ihs .
finem sc̄li denunciat . q̄n
enoch ⁊ helyā p̱dicantib; .
iudei sopita moderne inui
die flāma . fidem ueritatis
accipient . Lc̄o . iij . vel . ix .
Et bene cum iudeam
deserit dn̄s . fugere
⁊ hoc in nocte dicitur : cū
uō reuertitur . non solū fuge .
sz nec noctis fit mencio :
q; nimirum quos ob p̱uitatis
tenebras . olim p̱secutores
reliquit . ipōs ob lucem fi
dei tandem querentes reui
sit . Qđ dampnato herode .
ioseph timore archelai filij
eius . in iudeam ubi metropo
lum habebat . ire formidās
monente angelo in naza

terch galylee secedit: ulti
ma presentis ecce tempa
designat: qn̄do pea que
nunc ē uniuersali gentis
illius cecitate. qua xp̄ia
nos inquantū ualet pse
qui nō desistit. acrior in
quibusdā antexp̄i psecu
tio consurget. In epypha
nia domini. Le
ctio ysaie prima.
Omnes si
cientes uenite
ad aquas: et qui non ha
betis argentum. properate e
mite et comedite. Veni
te: emite absque argento.
et absque ulla cōmutatione
uinū et lac. Quare appen
ditis argentum nō in pani
bus: et laborem urm̄ nō in
saturitate: Audite audiē
tes me. et comedite bonū:
et delectabitur in crassitu
dine aīa ura. Inclinate
aurē urām et uenite ad me:

audite et uiuet aīa ura.
Et feriam uobiscum pac
tū sempiternū: mias da
uid fideles. Ecce testem
ppl̄is dedi eum: ducem
ac preceptorem gentibz. R.
Ecce gentem Lcō. ii.
quam nesciebas
uocabis: et gentes que
te nō cognouerunt ad te
current. propter dnm̄ dm̄
tuum scm̄ isrl': qr glificauit et sem
te: Querite dnm̄ dum
inueniri potest: inuocate
eū dū ppe ē. Derelinquat
impius uiam suam. et
uir iniquus cogitationes
suas: et reuertatur ad
dnm̄ et miserebitur eius:
et ad dm̄ nrm̄ qm̄ mul
tus est ad ignoscendum. Nō enī
cogitationes mee. cogita
tiones ure: neque uie me
e. uie ure dicit dn̄s. Qa
sic exaltantur celi a terra:

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

sic exaltate sunt uie mee a uiis
uris: et cogitationes mee
a cogitationibus uris. Hec.
Et quomodo Lc. iii. Cd.
descendit ymber
et nix de celo. et illuc ultra
non reuertitur: sed inebri
at terram et infundit e
am. et germinare eam
facit. et dat semen seren
ti. et panem comedenti:
sic erit uerbum meum
quod egredietur de ore me
o. Non reuertetur ad me
uacuum: sed faciet quecumque
que uolui: et prosperabitur
in hiis ad que misi illud.
Quia in leticia egredie
mini: et in pace deduce
mini. Montes et colles
cantabunt coram uobis
laudem: et omnia ligna
regionis plaudent ma
nu. Pro saliunca ascen
det abies: et pro urtica cre

scet myrtus. Et erit dominus
nominatus ut signum eternum:
quod non auferetur. Hec di.
Smo vi aug' de epyphania
Nup a. ✠. Lco. iiij.
Nuper celebrauimus diem
quo ex iudeis dominus natus est.
Hodie celebramus diem
quo a gentibus adoratus
est. quoniam salus ex iudeis est.
Nam illo die pastores ad
orauerunt: hodie ma
gi. Illis angeli: istis stel
la nunciauit. Utrique
de celo didicerunt: cum
regem celi in terra uide
runt. Vidimus inquiunt
magi stellam eius: et ue
nimus adorare eum. An
nunciant et interrogant:
credunt et inquirunt. sig
nificantes eos qui ambu
lant per fidem. et desiderant
speciem. Quid est quod iste
ab alienigenis in celo ag

noscitur. in terra queritur. in alto fulget et in humili latet. In oriente uident stellam. et in iudea nanum intelligunt regem. Quis est iste rex. tam paruus. tam magnus? non dum interris loquens. iam in celis edicta proponens. Tv.

Judei magis lc̄o quinta. demonstrato uite fonte. sunt mortui siccitate. viatoribus ambulantibus aliquid ostenderunt. sed ipsi stolidi atque inmobiles permanserunt. Magi querebant. ut inuenirent. herodes querebat ut perderet. Judei ciuitatem nascentis legebant. tempus uenientis non intelligebant. Inter magorum pium amorem. et herodis crudelem timorem. illi euanuerunt bethleem demonstrantes. et

xpm autem quem ibi natus est. non nunc quesitum. sed uisum postea negaturi. nec nunc infantem sed loquentem postea necaturi. Felix potius infantum ignorantia. quos herodes persecutus est territus. quem isti scientia quos consuluit perturbatus. Isti pro xpo potuerunt pati. quem non dum poterant confiteri. Isti docentes non sunt secuti uitatem. cuius nascentis potuerunt nosse ciuitatem. lc̄o. vi.

Magos ad locum ubi uerbum dei infans erat. stella perduxit. Hic iam erubescat stulticia sacrilega. que sub stellarum decreto putat esse natum xpm. Nullos enim homines nasci sic credit. quisquis recte credit in xpm. Sed de genituris hominum. nam

consuluit

homines loquantur: quod
insipientes opinantur. Ne
gent uoluntatem quia pec
cant: contingant necessi
tatem qua peccata defendant.
Perditos mores per quos
in terra ab hominibus de
testantur: a syderibus ma
nare mentiantur. Verum
non hec stella fecit xpistum mi
rabiliter uiuere: sed xpistum
fecit xpistus mirabiliter ap
parere. Ipse enim natus ex
matre. de celo nouum ter
re sydus ostendit: qui
natus ex patre. celum ter
ramque creauit. Eo nascen
te luce noua est in stella
reuelata: quo moriente
luce antiqua est in sole ue
lata. Eo nascente superi
nouo honore claruerunt.
quo moriente inferi no
uo tremore tremuerunt:
quo resurgente discipuli
nouo amore exarserunt:
quo ascendente celi nouo
obsequio patuerunt. Lectio
vii. Secundum matheum.
Cum natus esset ihesus
in bethleem iude. in die
bus herodis regis: ecce
magi ab oriente uenerunt
iherosolimam dicentes. V
bi est qui natus est rex
iudeorum? Vidimus enim
stellam eius in oriente: et
uenimus adorare eum.
Et reliqua. Omelia beati gregorii pape.
Sicut ex lectione
euangelica fratres
audistis. celi rege nato
rex terre turbatus est:
quia nimirum terrena alti
tudo confunditur. cum
celsitudo celestis aperitur. Sed
querendum nobis est: quid
nam sit. quod redempto
re nato pastoribus in iudea
angelus apparuit. atque ad

adorandum hunc ab orien
te magos. non angelus
sed stella perduxit. Quia ui
delicet iudeis tamquam
ratione utentibus. rationa
le animal idem angelus pre
dicare debuit. gentiles vero
uero quia uti ratione nesciebant.
ad cognoscendum dominum non
per uocem. sed per signa perducun
tur. Quia et illis prophetie tam
quam fidelibus. non infideli
bus. et istis signa tamquam
infidelibus non fidelibus da
ta sunt. Lectio viii.
Et notandum quod re
demptorem nostrum. cum iam
perfecte esset etatis. eisdem
gentibus apostoli predicant. eum
que paruulum et nec dum per
humani corporis officium
loquentem. stella gentibus
denunciat. Quia nimirum
rationis ordo poscebat. ut
loquentem iam dominum. loquen
tes nobis predicatores inno
tescerent. et nec dum lo
quentem. elementa mu
ta predicarent. Sed in om
nibus signis que uel nascen
te domino. uel moriente mon
strata sunt. considerandum
nobis est. quanta fuerit
in quorundam iudeorum cor
de duricia. que hunc nec
per prophetie donum. nec per
miracula agnouit. Lectio
Omnia quippe nona.
elementa. aucto
rem suum uenisse testata
sunt. Ut enim de his que
dam usu humano loquar.
dominum hunc celi esse cognoue
runt. quia protinus stellam stellam
miserunt. Mare cogno
uit. quia se sub plantis eius
calcabile prebuit. Terra
cognouit. quia eo moriente
te contremuit. Sol cog
nouit. quia lucis sue ra

dios abſcondit. Saxa pa
rietes cognouerunt: q̄
tempe mortis eius ſciſſa
ſunt. Infernus cognouit:
q̄ hos quos tenebat mor
tuos reddidit. Et tamen
hunc quem dn̄m ēē. oīa
inſenſibilia elementa ſen
ſerunt. adhuc infideliū
iudeoꝝ corda. dn̄m ēē mi
nime cognoſcunt: et du
riora ſaxis ſcindi ad peni
tenciam nolunt: eumq̄
confiteri abnegant. quē
elementa ut diximus.
aut ſignis aut ſciſſionibꝫ
dn̄m clamant. Si dies e
pyphie in dn̄ica euenit
in ſequenti fīa. iiii. legat̄
omelia euangelii. Cum
ſcs eēt. Alius v̄ quinq̄
diebꝫ legant̄ lc̄ones in
fra p quinq̄ diebꝫ anno
te. Si u̅ fuit epyphania
alia die: tē in dc̄ cū om̄

legant̄ ſex lc̄ones. infra
p dn̄ica annotate. In
fra oct. epyphanie: una
die ſermo auguſtini. ✠.
de eodem. Lc̄o prima.
Poſt miraculū uirgi
nei partus. inter
obſcuras cubilis oppreſſi
latebras. et duriſſimi p
ſepis anguſtias. in quibꝫ
infinita maieſtas men
bris contractioribꝫ ſtabu
labat. inter crepitantes
neſcie querele ploratus.
ac pios infantis teneroſ
q̄ uagitus. dum pendet
adulera et uil ds pati uilia
tur inuolucra pannoꝝ:
repente nobis hodie de
celo terris ſydus illuxit:
et tocius mundi diſſipata
caligine. noctē conuertit
in diem. ne dies celare
tur in nocte. Credat iā
deo omnis terra: q̄ e

celo loquitur. celi Xp̄s natus
in angulo: hodie declara
tur in celo. Pastoribꝫ an
geli: magis stella demō
strat. Vtriusqꝫ lingua lo
quitur celorum: que lingua
cessauerat ꝓphetarum. Rc ii.
Pastores angelis cre
dunt et annunciāt:
magi in celum aspiciunt
et adorant. Sydus nāqꝫ
igneum arsit: et frigidos
gentiles accendit. Inue
nit magus in nocte: quem
iudeus erat ꝑditurus i
die. Expauit subito stelliger
axis: et astra tremula famu
lantur ad cunas. Quia ne
d's in carne positus eēt ob
scurus. seruit celum: red
dunt et ipsa sydera testimoi
um. Aspexit tunc magus:
obstupuit astrologus. Pu
tas ne fatum: sꝫ signum
fuit. Nam vis certius id
nosse: Obsequium ꝓbuit
n̄ impiū. Adduxerit suppli
ces: ostendit hospicium
Radiauit amplissimo lu
mine: tecta nati ꝑfudit:
sicqꝫ discessit. Hoccine est
fatum dare: an seruiciū
exhibere: Lco iii.
O infancia: cui et
astra subduntur. Quis
est iste magnitudinis sup
ne glorie: ad cuius pannos
et angeli excubant. et syde
ra obsecundant. reges tre
pidant. et sectatores sapi
entie ingeniculant. O te
rum tugurium. o sedes di
secta post celum: ubi lu
cebat non lucerna. sꝫ stel
la. O celeste palaciū: in
quo habitat non rex gem
matus. sꝫ d's incorporatus:
cui erant pro mollibꝫ thoris
dura presepia: pro laquearibꝫ
aureis fumea culminum

recta. sed syderis obsequio
deaurata. Delectatur deus
in lapide duro: cum vult
succurrere mundo. Quis
est iste talis actamus?
Stupeo cum video pannos:
et intueor celos. Estuo cum
inspicio in presepi mendi
cum: et super astra preclarum.
Subveniat nobis fides:
que racio nature defecit.

Alia die infra oct. lectio in
sermone qui sic incipit. Quo
niis sciam dilectissimi. Lectio prima.

Magi heredes
in syderibus designa
ti ortu novi syderis exci
tantur: ut cui celi adhi
bitum fuerat testimonium:
celi famularetur obsequi
um. Commovit magos ha
bitatores remotioris ori
entis. stellis ceteris stella
fulgentior: et de mirandi
luminis claritate. viri ad
hec spectanda non inscii.
magnitudinem significa
tionis intelligunt: agen
te hoc sine dubio. in eorum
cordibus inspiratione divi
na. ut eos tante visionis
mysterium non lateret:
et quod oculis ostendebatur
insolitum: animis non esset
obscurum. Denique offici
um suum cum religione dis
ponunt: et hiis se instru
unt donis. ut adoraturi
unum tria se credidisse de
monstrent: auro adoran
tes personam regiam. myr
ra humanam. thure divi
nam.

Crisostomus in o
melia de stella magorum. Lectio ii.

Videamus
quid gloriosum ma
gi videntes in puero ga
visi sunt: qui regem que
rentes. tanti itineris sus
ceperunt laborem. Num

quid uiderunt palacium.
marmoribꝫ ſplendidum:
Numquid matrem eius
dyademate coronatam?
aut in lecto aureo recum
bentem: Numquid pue
rum auro inuolutum:
Numquid regiam diuiſis
p̄plis pſonantem: Non.
Sꝫ quid: Pandochium
utiqꝫ tenebroſum ꝛ ſordi
dum. ꝛ magis aīalibus
quam hominibꝫ aptum:
in quo nemo contentus
erat ſedere. niſi itineris
neccitate coactus. Matrē
eius uxe tunicam unam
habentē: non adornatū
corpus. ſꝫ ad teguīntum p
ſiſtentē: ꝛ qualē habe
re po terat. carpen
tarij uxor peregre conſti
tuta. Lc̄o tercia
Uiderunt ꝛ pue
rum pannis ſordidiſſimi

inuolutum. ꝛ in preſepio
ſordidiore poſitum. qꝛ lo
cus ille ſic erat anguſtus.
ut nec ponendi infantis
ſpacium inuenirent. Si
ergo terrenum regem que
rentes ueniſſent. magis
confundendi fuiſſent quā
gauiſuri: qꝛ tanti itine
neris laborē ſine cauſa
ſuſcepiſſent. Nunc aūt
quia celeſtem querebant.
ꝛ ſi nichil regale uidebāt
in eo: tamē ſolius ſtelle
teſtimonio contenti gau
debant. Oculi eoꝝ con
temptibilem puerum
aſpicere non poterant:
qꝛ ipſis in corde eoꝝ. eum
terribilē demonſtrabat.
Putaſne adoraſſent in
fantem. non intelligen
tem adorationis honorē?
niſi aliqd̄ diuinum cre
didiſſent in eo: Ergo

non pueritie detulerunt
honorē. nichil intelligē
ti. sȝ diuinitati eius ō
nia cognoscenti. Sermo
aug' de epyphania. ✠. Alia

Ad partū die. Lc. i.

Augustinus adoran
dum. magi aboriente
uenerunt. Magnum
sacramentum. In presepi
tunc iacebat. et magos
aboriente ducebat. Ab
scondebatur in stabulo.
et agnoscebatur in celo. ut
agnitus in celo manifes
taretur in stabulo. ut q̄
in aperto celo signis side
reis monstrabatur. in
angusto diuersorio que
situs inueniretur. in uali
dus infantilibus menbris
inuolutus infantilibus
pannis. adoraretur a
magis. timeretur amalis.
Timuit eū eum rex herodes
paruulū. quem cogno
uerant magi celo teste
iam natum. Quid erit
tribunal iudicantis. quan
do superbos reges cuna ter
rebat infantis. Quanto
consultius nunc reges.
non sicut herodes interfi
cere querunt. sȝ sicut ma
gi potius adorare delec
tantur. iam presertim
eum. qui et ipsam mor
tem. quam cupiebat ī
inimicus inferre. et pro ipsis
inimicis sustinuit. eā
que in suo corpore occisus
occidit. Lectio sexta.

Pertimeant nunc
reges. ad patris dexterā
iam sedentem. [redacted] quē
rex impie ti muit
adhuc matris ubera lā
bentem. Ille enī rex ul
tor impiorum regum. et rec
tor piorum non ita natus

est. ut reges nascuntur
in seculo. quia et ille natus est.
cuius regnum non est de
hoc seculo. Nobilitas fuit
nascentis. in uirginita
te parientis. et nobilitas
parientis in diuinitate
nascentis. Denique cum
tam multi iam nati. atque
defuncti essent reges
iudeorum. numquam quemquam
eorum magi adoran
dum quesierunt. quia
nec quemquam eorum celo lo
quente didicerunt. Lectio
Hec magorum tercia.
illuminatio. ma
gnum testimonium erat
ut cecitatis iudeorum. In
terra eorum isti requirebant.
quod illi in sua non ag
noscebant. Apud eos
isti infantem inuenerunt.
quem illi apud se docen
tem negauerunt. In his
terris de longinquo isti
peregrini puerum christum
non dum uerba promen
tem adorauerunt. ubi
ciues illi iuuenem mira
cula facientem crucifixe
runt. Isti in membris
paruis deum agnouerunt.
illi in factis magnis nec
tamquam hominem pepercerunt.
quasi plus fuit uidere no
uam stellam. in eius
natiuitate fulgentem.
quam solem in eius morte
lugentem. Quid aliud
in testimonio scripture
quod dixerunt. signifi
cauit diuina prudenti
a. nisi apud iudeos so
las diuinas litteras re
mansuras. quibus gen
tes instruerentur. illi ex
cecarentur. quas porta
rent non ad adiutorium
salutis sue. sed ad testimo

nium salutis nostre.
Item sermo aug. unde su-
pra. Alia die infra oct.
Sollempni. Lco. p̄ma.
tas quam celebra-
mus: xp̄i manifestatio-
nē dn̄i. epyphania gre-
cū nom̄ accepit. Magi
uenerunt ab oriente. re-
gem iudeorum requirunt:
qui tot reges iudeorum nu-
quam antea quesierunt.
Requirunt aūt nō ali-
quē uirilis etatis. siue
grandeuū in humanis
oculis. in excelsa sede cō-
spicuū. exercitib; poten-
tem. armis terrentem.
purpura nitentem. dy-
ademate refulgentem:
s; recens natū in cunis.
uberib; inhiantem: nul-
lo ornatu corporis. nullis
menbrorum uirib;. nullis
parentum opib;. n̄ sua
etate. non suorum potestate
p̄stantē. Querunt regē
a rege iudeorum. ab herode
xp̄m. a grandi paruulū.
a claro latentem: ab excel-
so humilē: a loquente in-
fantē. ab epulento in opē.
a forte infirmum: et tamē
a contempnendo ad oran-
dum. Lco. scda.
Profecto in quo nul-
la pompa regia uidebat:
uera maiestas adorabat.
Denique herodes timet:
magi desiderant. Regē
illi cupiunt inuenire: reg-
num metuit iste finiri.
Utrique postremo querūt:
illi p̄ quem possent uiuē.
ille quem uellet occidere.
Ille in quem grande p̄cīm
committat: illi qui eis oī-
a pcā dimittat. Necat
quippe herodes paruulos
multos: dum ad mortē

uult puenire unius. Et cum ſceleratiſſimā ⁊ crue tiſſimā cedem. tot inno cētib; pficit: ſeipm tan ta iniquitate perimus in terficit. Interea rex nr̄ uerbū infans. magis il lum adorantib;. paruu lis pro morientib;. ſiue iacebat ſiue ſugebat: ⁊ n̄ dum locutus credulos inueniebat: ⁊ non dū paſſus martyres facie

Qvid R. iii. Uer. dicam de infelici tate iudeoꝝ: qui xp̄m magis ubi inueniendus eēt demonſtrauerunt: Similes fabris arche no e qui aliis ubi euaderēt pſtiterunt: ⁊ ipi dilu uio pierunt. Similes lapidib; miliariis ui am oſtenderunt: nec ambulare potuerunt.

Audierunt ⁊ abierunt inquiſitores: dixerunt ⁊ remanſerunt doctores: ⁊ et contrariis afrib; ſepa ti: illi facti ſunt adorato res. iſti pſecutores. Iuuat intueri om̄a: ⁊ in unū adducta conſpectum. aīo cernere ſpectacula ſp̄uali a. Naſcitur xp̄s: uirgo concipit. uirgo parit. uirgo nutrit: adeſt fe cunditas. nec abeſt in tegritas. Angeli annū ciant. paſtores glorifi cant: celi enarrant: ma gi deſiderant. Reges fre micant: iudei demonſ trant. Gentes adorant fruſtrant̄ ſeuientes: coro nantur infantes: admi rantur credentes. Que eſt iſta humilis celſitudo. infirmi fortitudo: paruu li magnitudo: Pfecto

illud uerbum fecit hec om
nia: per quod facta sunt omnia.
Alia die infra octavas Aug'
in sermone. Ante pauci[ss]i
mos. ✠. Lectio prima.

Hodie gentiles ma
gi. stella demon
strante. ad xpm perducti
sunt. Hodie stella ua
nas computationes astro
logorum. diuinationesque
confudit: cum stellarum
adoratoribus creatorem celi
et terre adorandum potius
demonstrauit. Nam ipse
nouam stellam decla
rauit natus: qui anti
quum solem obscurauit
occisus. Illa luce inchoa
ta est fides gentium: illis
tenebris accusata est perfi
dia iudeorum. Quid erat
illa stella. que numquam in
antea apparuit. nec post

ea permansit? nisi mirifi
ca lingua celi. que e
narraret gloriam dei. Sed
quid tanta deuotione
magi natum requirerent?
nisi eum cognoscerent
esse regem iudeorum. qui rex
est et seculorum. Magi stellam
uiderunt in celo: pilatus
tus titulum fixit in terra.
Illi orienti: iste occiden
ti attestabatur regi iude
orum. Aug' in sermone.
Domini et saluatoris. ✠. Le
ctio secunda.

Talem esse natum
magi didicerant:
in quo adorando se salu
tem consecuturos mini
me dubitarent. Nec enim
is erat: cui adulatio ser
uiret. Non sub purpure
sella regalis: non de mem
bris purpura: non de capi
te dyadema fulgebat. Non
pompa famulantium. non

terror exercitus. non glo
sor fama preliorum: hos ad
eum uiros ex remotis te
xerat. Jacebat in prese
pi puer. ortu recens. ex
iguus corpore. contempti
bilis paupertate: sed mag
num aliquid latebat in par
uo. quod illi celo narran
te didicerant. Regina
quidem austri uenit a
finibus terre: non laten
tem dominum sed hominem loquen
tem. non adorare sed au
dire. Hic autem qui dede
rat sapientiam salomoni.
pu adhuc pusillam etatem
iacebat in terris: et per
amplissimam maiestatem
quo regebat in celis. Aug' in
sermone. Prima ✠. Le
Illud uero quale est. Tercia
quod magi positum in pre
sepio uident: nec apud
sensus eorum humilitas

natiuitatis. reuerentiam
diuinitatis imminuit:
Adorant corporibus: et hono
rant muneribus: uenera
tur officiis. Oculis ho
minem uident: et deum ob
sequiis confitentur. Ui
debant ei in eo plus esse.
quod animi hominum: quam
quod oculi prouiderent. Ui
debatur quidem in prese
pio: sed dominabatur in celo.
Intra corpusculum erat:
sed intra se omnia continebat.
Natus quidem ex matre
fuerat: sed matrem suam
ipse creauerat. Et ideo
se ei magi humiliabant:
quem famulari astra cerne
bant. Deum esse cogno
uerant: cui celestia ser
uiebant. Et idcirco ipsa
et eorum munera: diuino
mysterio plena erant.
Dominica infra oct. epiph

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

Ephanie fulgenti⁹ i sermo ē

Positis. ✠. Lcō p̄ma.

Xp̄c d̄s qui sibi primicias offerri mandauit. ho natus primicias genci um. hodie suo cultui de dicauit. Pastores fuerūt primicie iudeoꝝ: magi fc̄i sunt primicie gentiū. Illi de prime adducti: isti de longinquo reducti. Vbi est inquiunt. qui natus est rex iudeoꝝ: De herode rege iudeoꝝ: filij iam nati fuerant. Archelaus natus ē in pa lacio: xp̄s in diuisorio. Archelaus natus. in lecto ē appositus: xp̄s aūt in p̄sepio ē collocat⁹. Ille forsitan p̄ciosis in uolutus ē sericis: iste uilissimis inuolutus ē pannis. Et tam̄ ille cō temp̄nitur: iste queri tur. Ille nullatenus no minat⁹: iste inuentus suppliciť adoratur. Sper nitur primogenitus re gis: ⁊ muneribꝫ hono ratur primogenitus pau percule mulieris. Lc. ij.

Quis est iste rex iu deoꝝ paup̄ et di ues. humilis ⁊ sublimis: qui portatur ut paruul⁹: adoratur ut d̄s. paruus in p̄sepio. in mensus in celo vilis in pannis p̄cio sus in stellis: Quid tur baris herodes: Rex is te non uenit reges pug nando superare: sꝫ mori endo mirabiliť subiuga re. Nec natus ē ut tibi succedat: sꝫ ut in eum mundus fideliter credat. Venit non ut pugnet uiuus. sꝫ ut triumphet occisus: nec ut de genti

bus auro exercitū querat.
ſz ut p ſaluandis gentibꝫ.
p̃ciosum ſanguinem fun
dat. Huius pueri regnū
non eſt de hoc mundo.
ſz p ipſum regnat in mundo.
Puer iſte qui Lcō. iij.
p dicit rex iudeoꝝ: idē
creator ē & dn̄s angeloꝝ.
Qua p pter cuius times i
fanciam naſcentis: ma
gis timere debes omnipo
tenciam iudicantis. Noli
eū timere regni tui ſucceſ
ſorem. ſz time infidelitatis
tue iuſtiſſimum dampna
torem. Ite inquit: ut
et ego ueniens adorem eū.
O calliditas ficta: o crude
litas impia: o nequicia
fraudulenta. Sanguis i
nocentū quem crudelit
effudiſti: atteſtatur qđ
de hoc puero uoluiſti. Et
tamē nec illis aliquid no
cuiſti: immo inſcius quod
illis p derat hoc queſiſti.
Iſte itaqꝫ puer te p miſit
ad nequiciam: illos p mi
ſit ad palmam. Lcō. iiii.
Unus idemqꝫ eſt o
herodes. qui tuā
crudelitatem dignatur ef
fugere: cuius maieſtatē
non poteſ effugere. Fugit
enī non formidine huma
na. ſz diſpenſatione diui
na. Fugit non neceſſitate:
ſz poteſtate. Ideo aūt dig
natus eſt in egyptum fu
gere: ut poſtea crucem
dignaretur aſcendere. Et
illa poteſtate puer latuit
in egypto: qua poteſta
te iuuenis pependit in
ligno. Unus enī idemqꝫ
ē mortis ſuſceptor. uiteqꝫ
largitor: unus idemqꝫ i
mortalis ex patre. morta
lis ex matre: p ria poteſ

tate moriens: ppria potes
tate resurgens. Iste itaque
puer qui natus est. ideo
non invenitur in numero
parvulorum morientium:
quia ipse est expectatio gencium.
Sanguis huius pueri.
preterea non cum illorum fu
ditur sanguine puerorum:
quia solus in remissionem
fundendus est peccatorum. Et
illi omnes pueri inaniter
morerentur: nisi huius
pueri sanguine salvarentur.
Iste puer certissime Re. v.
morietur: quia si mori nol
let. nullatenus nascere
tur. Morietur autem non
ut impleat seviciam tuam:
sed ut perficiat mansuetudi
nem suam. Faciet enim eum
mori benignitas propria:
non malignitas aliena.
Morietur. non ut tu infide
lis regnes in seculo: sed ut se

cum regnare faciat fide
les in celo. Morietur non
ut regnum amittat: sed
ut regnaturos acquirat.
Morietur. non ut perdat
brevem vitam: sed ut con
ferat sempiternam. Mori
etur. non ut servus ini
quitatis: sed ut dominus ma
iestatis. Morietur non vin
culo necessitatis: sed proposito
voluntatis. Morietur
mirabiliter: morietur mi
sericorditer: morietur sin
gulariter. Morietur per propri
am potestatem: ut suam
in omnibus impleat volunta
Si nescis Re. vi. tem.
cis veram huius
pueri claritatem: attende
stellam in celo fulgentem.
magos precedentem: viam
ignorantibus ostendentem.
Hec stella numquam an
te apparuit: quia nunc eam

puer iste creauit: & magis
ad se uenientibus obuiam de
putauit. Iste puer in pre
sepi quidem paruulus col
locatur: sed magnus in ce
lo mirabiliter operatur. Per
mittit se manibus in terra
portari: sed precepit sibi ce
lestia famulari. Et no
uo quidem sidere tunc ce
lum micabat: sed magis
nouo mundus lumine
fulgebat. Nec mirum.
si celorum dominum testimonium
celeste prosequitur: si con
ditorem suum obsequiis fac
tura testatur. Admira
batur quidem terra. quod
nouam stellam uidebat
in celo: admirabatur ce
lum. quod nouum solem uide
bat in terris. Lectio .vij.

In illo tempore: Secundum Lucam.

Cum factus esset ihesus annorum
duodecim. ascendentibus pa
rentibus eius iherosolimam.
secundum consuetudinem di
ei festi. consummatisque diebus
cum redirent. remansit
puer ihesus in iherusalem: & non
cognouerunt parentes eius.
Et reliqua. Omelia venerabilis Bede presbiteri.

Quod dominus per omnes
annos cum parentibus
in pascha iherosolimam
uenit: humane nimirum
humilitatis est indicium.
Hominis namque est. ad
offerenda deo sacrificia spiritu
alium uota concurrere:
& auctorem suum orationibus
lacrimisque sibi conciliari
propiciis. Fecit ergo dominus in
ter homines homo natus:
quod faciendum hominibus in
spirauerat deus. Seruauit
ipse legem quam dedit:
ut nobis qui puri homines
sumus. seruandum per omnia
quecumque deus ostenderet. Se

quam̄ iter humane conu-
sationis eius. si deitatis
glām delectamur intue-
ri: si optamus habitare
in domo eius eterna in
celis. omnibꝫ diebus ui-
te nr̄e. Lc̄o. viij.

Quod aūt duodennis
in templo sedit. in medi-
o doctoꝝ. audiens ⁊ in-
terrogans illos. humane
ē humilitatis indicium:
immo etiam eximium dis-
cende humilitatis exem-
plum. Dei quippe uirt[us]
⁊ dī sapīa. eternaqꝫ diui-
nitas. que loquitur. ego
sapīa habito ī consiliis. ⁊
eruditis intersum cogitati-
onibꝫ. meū est consilium
⁊ equitas. mea est prudē-
tia. mea ē fortitudo. per
me reges regnant. ⁊ legū
conditores iusta decernūt.
beatus homo qui audit
me. ⁊ qui uigilat ad fo-
res meas cottidie. ⁊ ob-
seruat ad postes ostii me-
i: ipā homine induta.
ad audiendos homines
uenire dignata ē: ut
nimirū hoībꝫ q̄muis
sūmo ingenio p̄ditis. ne-
cessariam discendi ūbi
formam p̄rogaret: ne
si discipuli ueritatis fi-
eri refugerent: magr̄i
efficerentur erroris. Rc. ix.

Bene aūt qui
duodennis erat. doc-
trine subiturus officiū.
puerulus adhuc seniores
audit ⁊ interrogat: ut
uidelicet eoꝝ p̄uida dis-
pensatione compescat
audaciam. qui nō solū
indocti. sꝫ etiam impube-
res. ad docendū p̄rum-
pe magis quam ad dis-
cendum uolunt sūmitti.

Sequamur iter eius hu-
militatis. si nos man-
sio delectet diuine visiōis:
memores sempr illius pcep-
ti. Audi fili mi disciplinā
pr̄is tui. et ne dimittas le-
gem matris tue: ut ad-
datur grā capiti tuo. et tor-
ques collo tuo. Pauditū
quippe discipline paterne.
ac pobseruantiā materne
legis grā capiti nrō. et tor-
ques collo additur: quia
qn̄to quis diuinis inten-
tus fuit auscultare pcep-
tis. quanto ea que didi-
cerit. unitate matris
ecce diligentius obserua-
re studuerit: tanto et nūc
dignus ad honorem pdicā-
di. et in futuro sublimius
ascendet ad ltitudinē. cū
xpo sine fine regnandi.
Smo bti augustini unde
supra. R. In octauis

Epyphie. Lcō prima.
Proxima frēs kmi.
sacri natalis die. natus
est dn̄s: nunc baptizat.
Tunc nos genuit ad ui-
tam: nunc regenerauit
ad salutem. Tunc adam
suscepit pctm: nunc
abluit pccōrem. Illum g
currentes aque tunc in-
fluebant: s3 pccā nr̄a sec
portabant. De illo gut-
te baptismatis fluebant:
s3 nr̄a iniquitatis crimina
defluebant. Omnia simul
et potencia dei. Nec dum
eramus i mundo: et iam
abluebamur in baptismo.
Nam qa fuit baptismatis
ratio: ut aque que pur-
gature erant. ab illo an-
tea purgarentur. Tunc eī
xpm dnm. n tam lauit
unda: qm lota ē. Tibi
g nascendo xps aduenit:

Et uiuendo militauit: ibi
moriendo consumeret. Quem
propterea uides mortuum: proinde in-
tellige baptizatum. Lc. iii.

Hodie ergo consecratus
est in iordane: ut e-
odem tempore et ederetur per
uirginem. et per mysterium
gigneretur: ut quem nunc
miramur incorrupta matre
progenitum: nunc suscipia-
mus pura unda sanctificatum.
filium genuit mater et casta est:
xpm unda lauit et sancta est.
Nam sicut post partum glorifica-
ta est marie castificatio: i-
ta post baptismum. aque est
purificatio completa: nisi
quod pene maiori munere
quam maria. unda dita-
ta est. Illa enim sibi tantum
meruit castitatem: ista
nobis contulit sanctificationem.
Illa meruit ne peccaret:
ista ut peccata purgaret. Il-
la propria delicta a se repudi-
at: ista aliena condonat.
Illi est collata uirginitas:
isti est donata fecunditas.
Illa unum peperit et
pura est: ista generat
plures et uirgo est. Illa pre-
ter xpm nescit alium fi-
lium: ista cum xpo mater
est populorum. Lectio tercia.

Natalis est ergo hodi-
e alter quodammodo
saluatoris. Nam isdem eum
signis cognoscimus geni-
tum: sed nunc maiori mys-
terio baptizatum. Spiritus s-
anctus qui tunc illi in utero
affuit: modo eum in gurgi-
te circumfulsit. Qui tunc
mariam castificauit: nunc
fluenta sanctificat. Pater qui
tunc obumbrauit in uir-
tute: nunc clamat in uoce.
Preclarior est hec sancta. quam
prima natiuitas. Illa enim

sine teste silentio xp̄m ge
nuit: ista cum diuinitatꝭ
ꝓfessione dn̄m baptizauit.
Ad illa se ioseph. qui pat̄
putabatur excusat: hic se
pater qui non credebatur
insinuat. Ibi laborabat suſ
picionibꝫ mat̄. q̄ deerat
pater: hic honoratur geni
trix: q̄ filium diuinitas pro
testatur. Hic p̄r d̄s maieſ
tatis inscribitur: illic pat̄
ioseph artifex estimatur.
In sermone. Pleriq; qui
dicit ēē ambrosij. ✠. Leō.
Multa mirabilia uij
in iordane f̄c̄a ēē.
scriptura cōmemorat. Pu
to aūt mirabilius: q̄d ho
die f̄c̄m est. Ante retrorsū
aque cōuse fuerant: m̄ re
trorsum pc̄ā conuersa sunt.
Tunc impetus fluminis
alueū sui cursus ꝑdidit:
nunc impetus pc̄c̄oꝝ. ho
minē sui erroris amisit.
Helyas ibi fecit diuisionē
undarum: xp̄s operatus sepa
rationem ē pc̄c̄oꝝ. Ille sta
re fluenta precepit: hic c̄
mina. Sub helya fluct̄
ꝑmordia fontium. de
quibꝫ exierunt ꝑierunt:
sub xp̄o homines ad origi
nē. de qua infancia fluant
exorti. sunt reuersi. Fluui
us q̄ quondam exsiccatus
est: nunc totus si potuisset
undis in unum locum cō
gregari uoluerat. ut dn̄i
corpus attingeret. Baptiza
tus ē xp̄s ⁊ erecti prius de
mones occuerunt: ⁊ mū
dato mundo. gehenne ig
nis extinctus est. Maxi
mus in sermone. Licet fr̄s.
Inter hoies. ✠. Leō. S̄.
quos baptista uitero se
mini comparauit: ille uirtu
tū celestium dn̄s. qui re

spicit terram. et facit eam tremere. non dedignatur ad servuli baptismum properare. Et ecce aperti sunt ei celi. Estimo. ut in celestibus esset miraculum de his que gerebantur in terris: sicut ait scriptura. in quem desiderant angeli conspicere. Quomodo enim poterant non mirari virtutes celorum. et dominationes cherubin et seraphin. cum viderent dominum sabaoth. in flumine ab homine baptizari? Mirifico quodam mysterio. vel tactu sui corporis. vel transitu glorie sue. omnem creaturam sanctificat: vivificat et illustrat. Aquas consecrat dum baptizatur: terram sanctificat dum sepelitur. Mortuos suscitat. dum resurgit: celestia glorificat dum ascendit. In sermone

Quia constat. qui dicitur esse ambrosii. Lectio vi.

Pingi debemus fratres eodem fonte quo christus: ut possimus esse quod christus. Nam salva fide dixerim: gratius puto hoc baptismum esse quo abluimur. Hoc enim celebratur per christum: illud per iohannem. In illo se magister excusat: in isto nos salvator invitat. In illo iusticia semi plena: in isto trinitas est perfecta. Ad illud sanctus venit. sanctus egressus est: ad istud peccator venit. et sanctus abscedit. In illo benedictio confertur mysteriis: in isto per mysterium peccata donantur. Tunc trinitatem carnalibus oculis vidimus: modo eam fidei oculis contemplamur. Tunc christum vix humanus vultus aspexerit: nunc eum mens

humana complectitur. Tunc
sp̄s sc̄s in columbe specie ho
minē circumfudit: modo
se interiora infundit. Tē
sat̄ in auditu uocis ad
uenit: modo ip̄ē cum fi
lio ad nos descendit. Lc̄o

I. vij. Sc̄dm matheum.

In illo T. Venit ih̄s a ga
lylea in iordanē ad iohēm:
ut baptizaret̄ ab eo. Et rel.

Omel venābil B. p.

Lectio sc̄i euangelij q̄
modo fr̄s audiuimus:
magnū nobis et in dn̄o et
in seruo. dat ip̄se humili
tatis exemplū. In dn̄o quidē:
quia cū sit dn̄s ds̄. non solū
ab homine seruo baptiza
ri. uerum ēt ip̄ē ad hunc
baptizandus uenire dig
natus est. In seruo aūt:
quia cū sciret p̄cursorem se
ac baptistam sui saluato
ris ēē destinatum: mensu

ram p̄prie fragilitatis in
iunctū sibi officium hu
militer recusauit dicēs.
Ego a te debeo baptizari:
et tu uenis ad me. Lc viij.

Uenit filius dī bap
tizari ab hoīe. nō
aliqua necītate abluendi
alicuius sui pcc̄i. qui pec
catum n̄ fecit ullum. nec
inuentus est dolus in o
re ei. Sz pia dispensatioē
abluendi omīs nr̄i conta
gionem pcc̄i. qui in mul
tis offendimus omīs. et
si dixerimus quia pcc̄m n̄
hēmus. nos ip̄os seduci
mus. et ūitas in nobis n̄
est. Venit baptizari in
aquis. ip̄arum conditor a
quarum: ut nobis qui ini
quitatibz concepti. et in
delictis sumus generati.
secl'e natiuitatis que p
aquam et sp̄m celebratur.

appetendū insinuaret myſterium. Dignatus ē lauari aquis iordanicis qui mundus erat a sordibꝫ cunctis: ut ad diluendas nr̄oꝝ ſordes ſcelerum. omnium fluenta ſcificaret aquaꝝ. ix.

Quia uō humillimā dn̄i dispenſationē ex lectione euengelica agnouimus: eciam ſerui humillimam obedicionē. ſollicita intencione uideamus. Sequitur. enī. Johes phibebat eum dicens. Ego a te debeo baptizari: et tu uenis ad me: Expauit illum ad ſe uenisse. ut baptizaretur aqua. cui nulla inerat que baptiſmo tergeretur culpa: imo qui pſui grām ſpūs. cunctam credentibꝫ mundi tolleret culpam. Vnde recte intelligitur. qđ hic dicit iohes ego a te debeo baptizari. hoc eē qđ apud euengelistam iohem. illo ad ſe ueniente dixisse narratur: ecce agnus dei. ecce qui tollit pcc̄a mundi. Ab illo enī debemus oēs baptizari: qui ad hoc uenit in mundum. ut pcc̄a tolleret mundi. Dn̄ica .i. post oct̄ epyph̄. ut. Ep̄a.

Paulus uacāte. Rc̄ .i.

Paulus ſeruus ihu xp̄i. uocatus apl̄s. ſegregatus in euengeliū dei. qđ ante promiserat pphas ſuos. in ſcripturis ſcīs de filio ſuo. q̄ fc̄s ē ei ex ſemine dauid ſcđm carnem: q̄ pdestinatus ē filius dei ī uirtute. ſecundū ſp̄m ſcificatiōis ex reſurrectione mortuoꝝ ihu xp̄i dn̄i nr̄i. p quem accepimus grām et aplatū. ad obediendū fidei in oībꝫ gentibꝫ p noīe eius. in quibꝫ

estis et uos uocati ihu xpi:
omnibus qui sunt rome di
lectis dei. uocatis sanctis: gratia
uobis et pax a deo patre nostro.
et dno ihu xpo. Lectio secunda.
Primum quidem gratias
ago deo meo per ihm
xpm pro omnibus uobis: quia fides
uestra annunciatur in uniuerso
mundo. Testis enim est mihi deus.
cui seruio in spiritu meo in euan
gelio filii eius: quod sine inter
missione memoriam uestri fa
cio semper in orationibus meis:
obsecrans si quomodo tandem aliquando
prosperum iter habeam in uo
luntate dei ueniendi ad uos.
Desidero enim uidere uos. ut a
liquid impertiar uobis gratie
spiritualis. ad confirmandos
uos: id est simul consolari
in uobis. per eam que inuicem
uestram est fidem atque meam.
Nolo enim uos Lectio iii.
ignorare fratres: quia se

pe proposui uenire ad uos. et
prohibitus sum usque adhuc:
ut aliquem fructum habeam
et in uobis. sicut et in ceteris gen
tibus. Grecis ac barbaris.
sapientibus et insipientibus de
bitor sum: ita quod in me
promptum est. et uobis qui
rome estis euangelizare.
Non enim erubesco euangeli
um. Virtus enim dei est in
salutem omni credenti: iudeo
primum et greco. Iusticia enim
dei in eo reuelatur ex fide in
fidem: sicut scriptum est. Iustus
autem ex fide uiuit. Lectio iiii.
Reuelatur ira vel. i.
dei de celo super omnem
impietatem et iniusticiam ho
minum: eorum qui ueritatem
dei in iniusticia detinent. Quia
quod notum est dei: manifes
tum est in illis. Deus enim il
lis reuelauit. Inuisibilia
enim ipsius a creatura mundi.

per ea que facta sunt intellec
ta conspiciuntur: sempiterna
quoque eius uirtus et diui
nitas: ita ut sint inexcu
sabiles. Quia cum cognouis
sent deum: non sicut deum glorifi
cauerunt. aut gratias egerunt:
sed euanuerunt in cogitatio
nibus suis: et obscuratum
est insipiens cor eorum. Dicentes
enim se esse sapientes: stulti facti
sunt. Lc. v. vl. ij.
Et mutauerunt glo
riam incorruptibilis dei: in
similitudinem ymaginis
corruptibilis hominis. et uo
lucrum et quadrupedum
et serpentium. Propter quod tradi
dit illos deus in desideria cor
dis eorum. in inmundiciam:
ut contumeliis afficiant.
corpora sua in semet ipsis. Qui
commutauerunt ueritatem dei in
mendacium: et coluerunt et
seruierunt creature potius

quam creatori. qui est benedictus
in secula amen. Propterea (tradidit) illos deus
in passiones ignominie. Nam
femine eorum inmutauerunt
naturalem usum: in eum u
sum qui est contra naturam.
Similiter Lc. vij. vl. iij.
autem et masculi. re
licto naturali usu femine ex
arserunt in desideriis suis.
inuicem masculi in mas
culos turpitudinem operantes:
et mercedem quam oportuit er
roris sui in semet ipsis reci
pientes. Et sicut non probauerunt
deum habere in noticia: tradi
dit illos deus in reprobum sen
sum. ut faciant ea que non
conueniunt: repletos omni
iniquitate. malicia. forni
catione. auaricia. nequicia:
plenos inuidia. homicidi
is. contentione. dolo. malig
nitate. susurrones. detrac
tores deo odibiles. contume

60

liosos. superbos. elatos. inuētores malorum. parentibus non obedientes. insipientes. incompositos: sine affectione. absque federe. sine misericordia. Qui cum iusticiam dei cognouissent: non intellexerunt. quoniam qui talia agunt digni sunt morte: non solum qui faciunt ea: sed et qui consentiunt facientibus. Lc. viii. S. Johem

In illo tempore: Nuptie facte sunt in chana galylee: et erat mater ihesu ibi. Et reliqua. Omelia ven. Bede presbiteri.

Quod dominus noster atque saluator ad nuptias uocatus non solum uenire. sed et miraculum ibidem quo conuiuas letificaret. facere dignatus est: exceptis sacramentorum celestium figuris. etiam iuxta litteram fidem recte credentium confirmat. Quero taciani et marciani. ceterorum quoque qui nuptiis detrahunt perfidia. quam sit dampnabilis insinuat. Si enim thoro inmaculato. et nuptiis debita castitate celebratis culpa inesset: nequaquam dominus ad has uenire. neque signum eas signorum suorum initiis consecrare uoluisset.

Nunc autem quia Lc. viiii. bona est castitas coniugalis. melior continentia uidualis. optima perfectio uirginalis: ad comprobandam omnium electionem graduum. discernendum meritum singulorum: ex intemerato marie uirginis utero nasci dignatus est: a prophetico anne uidue ore mox natus benedicitur: a nuptiarum celebratoribus iam iuuenis inuitatur: et hos sue presencia uirtutis honorat. Sed altior est celestium leticia fi

iuuenis

gurar. Miracula namq; ſtructus infra. dei filius ue nit ad nuptias: ut ipſum ſe eē doceret. de quo ſub typo ſolus pſalmiſta p̄ci nit. Et ipſe tamq̄ ſponſus procedens de thalamo ſuo. Sponſus ḡ Lcō. xx. xp̄s. ſponſa eī eccā. filii ſponſi uł nuptiaꝝ. ſin guli quiq; fidelium eī ſunt. temp̄ nuptiaꝝ ē tempus illud. qn̄ p incarnationis myſterium. ſcām ſibi eccām ſociauit. Non ḡ caſu ſꝫ cer ta grā myſterii uenit ad nup tias. in terra carnali mo re celebratas: qui ad copu landam ſibi ſp̄uali amore eccām. de celo deſcendit ad t̄rā: cui quidē thalam̄ incorrupte uirginis uter̄ fuit: in quo d̄s hūane na ture coniunctus ē ⁊ ex quo adſociandā ſibi eccām. tā qm̄ ſponſus proceſſit. Lc. i.

Inexcuſabilis es o uel. iiii. homo omnis q̄ iudicas. In quo eī iudicas alterū: te ipſum cōdempnas. Eadē eī agis. que iudicas. Sci mus eī: qm̄ iudiciū dei ē ſc̄dm ūitatem. in eos qui talia agunt. Exiſtimas aūt hoc o homo. qui iudicas eos q̄ talia agunt. ⁊ facis ea: qr̄ tu effugies iudicium dei? An diuicias bonitatis eī. ⁊ paciē ⁊ longanimitatis contempnis: Ignoras qm̄ benignitas dei. ad penitē ciam te adducit: Lc. ii. uł. v. Secdm duriciam aūt tuam ⁊ cor impeni tens. theſaurizas t̄ iram in die ire. ⁊ reuelationis iuſti iudicii di: qui red det unicuiq; ſcdm opa ſu a. Hiis quidē qui ſcdm paciam boni opis. glām.

et honorem et incorruptionem
querentibus vitam eternam.
His autem qui ex contentione.
et qui non acquiescunt veri-
tati. credunt autem iniquitati:
ira et indignatio. tribula-
tio et angustia. in omnem
animam hominis operantis
malum. iudei primum et
greci. Lectio tercia. vi. vii.
Gloria autem et honor
et pax omni operanti
bonum: iudeo primum et
greco. Non est enim personarum
acceptio apud deum. Qui-
cumque enim sine lege pecca-
verunt: sine lege peribunt. Et
quicumque in lege peccave-
runt: per legem iudicabun-
tur. Non enim auditores le-
gis iusti sunt apud deum:
sed factores legis iustificabuntur.
Cum enim gentes que legem
non habent. naturaliter ea que
legis sunt faciunt: eiusmodi
legem non habentes. ipsi sibi sunt
lex: qui ostendunt opus le-
gis scriptum in cordibus suis.
testimonium illis reddente
conscientia ipsorum. et inter se invicem
cogitationum accusantium
aut etiam defendentium. in die
cum iudicabit deus occulta
hominum. secundum evangeli-
um meum per ihesum christum.
Si tu iu- Lectio prima
deus cognomina-
ris. et requiescis in lege et
gloriaris in deo. et nosti vo-
luntatem eius. et probas uti-
liora. instructus per legem:
confidis te ipsum esse ducem
cecorum. lumen eorum qui in tenebris
sunt. eruditorem insipienti-
um. magistrum infantium habentem
formam scientie et veritatis in lege.
Qui ergo alium doces: te ipsum non
doces. Qui predicas non furan-
dum: furaris. Qui dicis non me-
chandum: mecharis. Qui

abhominaris ydola: sacrilegium facis. Qui in lege gloriaris: per preuaricationem legis deum inhonoras. Nomen enim dei per uos blasphematur inter gentes: sic scriptum est.

Circumcisio Lectio .ii. quidem prodest si legem obserues. Si autem preuaricator legis sis: circumcisio tua preputium facta est. Si igitur preputium iusticias legis custodiat: nonne preputium illius in circumcisionem reputabitur. Et iudicabit quod ex natura est preputium, legem consummans, te qui per litteram et circumcisionem preuaricator legis es. Non enim qui in manifesto iudeus est, neque que in manifesto in carne circumcisio: sed qui in abscondito iudeus est. et circumcisio cordis in spiritu non littera: cuius laus non ex hominibus sed ex deo est. Lectio iii.

Quid igitur est amplius iudeo: aut que utilitas circumcisionis. Multum per omnem modum. Primum quidem: quia credita sunt eis eloquia dei. Quid enim si quidam illorum non crediderunt. Numquid incredulitas eorum fidem dei euacuauit. Absit. Est autem deus uerax: omnis autem homo mendax: sic scriptum est. Ut iustificeris in sermonibus tuis: et uincas cum iudicaris. Si autem iniquitas nostra iusticiam dei commendat: quid dicemus. Numquid iniquus est deus: qui infert iram. Secundum hominem dico: absit. Dominica ii. post oct. epyphanie Lectio i.

Paulus uocatus apostolus ihesu christi per uoluntatem dei. et sostenes frater

ecce dei que ē chorinthi . scifi
catis in xp̄o ihū . uocatis scīs .
cum omnibꝫ qui inuocant
nomē dnī ihū xp̄i . in omni
loco ipsorum ⁊ nr̄o : grā uob
⁊ pax a deo patre nr̄o . ⁊ dn̄o
ihū xp̄o . Grās ago d̄o meo
semꝑ ꝓ uobis . in grā dei
que data ē nobis in xp̄o
ihū : qꝛ in omnibꝫ diuites
fcī estis in illo . in oī u̾bo
⁊ ī omi scīa . sic testimoni
um xp̄i ꝯfirmatum ē in
uobis : ita ut nichil uob
desit in ulla grā . expec
tantibꝫ reuelationē dnī
nr̄i ihū xp̄i : qui ⁊ ꝯfir
mabit uos usqꝫ in finem
sine crimine . in die aduē
tus dnī nr̄i ihū xp̄i . Lc ii.

Fidelis aūt ds :
ꝑ quem uocati estis
in societatem filij eī ihū x̄
dnī nr̄i . Obsecro aūt uos
fr̄es . ꝑ nomē dnī nr̄i ihū
xp̄i . ut id ipm̄ dicatis om̄s :
⁊ n̄ sint in uobis scismata .
Sitis aūt ꝑfcī in eodem
sensu : ⁊ in eadem sciencia .
Significatum ē ei mī fr̄es mī .
de uobis ab hiis qui sunt
cloes : qꝛ intentiones sunt
inter uos . Hoc aūt dico :
qđ unusquisqꝫ ur̄m dicat .
Ego quidem sum pauli :
ego aūt apollo . ego uō ce
phe : ego aūt x̄ . Diuisus
est xp̄s : Numquid paul
crucifixus est ꝓ uobis : aut
in noīe pauli baptizati
estis : Lco t̄cia.

Grās ago d̄o meo .
qđ neminē ur̄m baptiza
ui . nisi crispum ⁊ gaium :
ne quis dicat qđ in noīe
meo baptizati estis . Bap
tizaui aūt ⁊ stephane do
mum : ceterum nescio si
quem aliū baptizauim .
Non eī misit me xp̄s bap

tizare: ſz evvangelizare. nō
in ſapientia ūbi: ut ñ eua
cuetur crux xpī. Vbum eñ
crucis pereuntibꝫ quidē ſtul
ticia eſt: hiis aūt qui ſal
ui fiunt. idē nobis uirt᷒
dei eſt. Scriptum eſt enī.
Perdam ſapīam ſapientiū:
ꝛ prudentiam prudentium
reprobabo. Ꝛc. iiij
Vbi ſapiens: Vbi
ſcriba: Vbi conquiſitor
huiꝰ ſcli: Nonne ſtultā
fecit dꝰs ſapīam huius mū
di. Nam qꝛ in dei ſapien
tia. non cognouit mun
dus p ſapīam deū: placu
it dō. p ſtulticiam pdica
tionis ſaluos facere cre
dentes. Qm̄ ꝛ iudei ſignā
petunt: ꝛ greci ſapīam
querunt. Nos aūt pdi
camus xpm̄ crucifixum:
iudeis quidē ſcandalum.
gentibꝫ aū ſtulticiā: ipīs
aūt uocatis iudeis atqꝫ g
cis. xpm̄ dei uirtutem ꝛ
dei ſapīam. Quia qđ ſtul
tum eſt dei. ſapientius eſt
hoīb꜒: ꝛ qđ infirmum ē di.
fortius eſt hominibꝫ. Lcō
Videte eī uoca v.
tionem urām frēs:
qꝛ ñ multi ſapientes ſecū
dum carnem. ñ multi po
tentes. non multi nobiles:
ſz que ſtulta ſunt mundi
elegit dꝰs. ut confundat
ſapientes: ꝛ infirma mū
di elegit dꝰs. ut cōfundat
fortia. Et ignobilia mun
di. ꝛ cōtemptibilia elegit
dꝰs. ꝛ ea que ñ ſunt. ut ea
que ſunt deſtrueret: ut
nō glier᷑ omīs caro in con
ſpectu eiꝰ. Ex ipō aūt uos
eſtis in xpō ihū: qui fcūs
eſt nobis a dō ſapīa ꝛ iuſ
ticia. ꝛ redemptio: ut que
admodum ſcriptū eſt: q

gl'iatur. in dn̄o glietur.
[E]t ego cum *Lc vi.*
uenissem ad uos fr̄s.
ueni n̄ in sublimitate sermo
nis aut sapīe: annuncians
uobis testimoniū xp̄i. Non
enī iudicaui me scire aliq'd
inter uos: nisi xp̄m ihm.
et hunc crucifixum. Et ego
in infirmitate et timore et tre
more multo fui apud uos:
et sermo m̄s et p̄dicatio mā.
n̄ in psuasibilibz huāne sa
pientie uerbis: sz in ostensi
one sp̄s et uirtutis: ut fides
urā nō sit in sapīa hominū.
sz in uirtute dei. *Lc viii. S' math.*
[I]n illo Tp̄e: Cum descendis
set ihs de monte: secute
sunt eum turbe multe.
Et ecce leprosus ueniens:
adorabat eum dicens. Do
mine si uis: potes me
mundare. Et reliqua.
Omel' Origenis. [illegible]

[D]ocente in monte do
mino. discipuli ue
nerunt ad eū: sic ala
cres. sic domestici. sic p̄x
imi. sic amici ul' fr̄s.
Ideo et dn̄s ait ad illos. Vos
estis sal terre: uos estis
lux mundi. Nunc uero
descendente eo de monte.
turbe secute sunt eum:
que in montem ascendere
n̄ potuerunt: ut pigri po
puli. ut neglientes. ut ī
pfecti. Ita et filij isrl' primi
tus in monte ascendere n̄
ualuerunt: ad obuiandū
deo p̄gere n̄ potuerunt: pp̄
suam irreligiositatē et ipie
tatem: sz solus moyses
ascendit. et pauci cum eo
seniores isrl'. Ita et cum do
mino discipuli soli ī mōtē
ascenderunt: et tardiores
deorsum steterunt.
[D]escendente *Lc viiii.*

nunc dn̄o. hoc ē inclinante
se ad infirmitatē. ꝛ impo
tenciam ceterorum. misericor
qꝫ imp̄fcōni eorum ul' infir
mitati. secute sunt eum
turbe multe: aliq̄ sunt ꝑꝑt
caritatem. aliq̄ sunt ꝑpter
doctrinam. aliq̄ sunt ꝑpter
admirationem ꝛ curatio
nem. Et ecce homo leprosus.
unus ex illis qui curam
querebant. qui leuamen
desiderabant. Ecce leprosus
ueniens: adorabat eum
dicens. Dn̄e. si uis potes
me mundare. Deorsum
currens rogas o homo?
ꝛ in monte nichil dicis?
Quare sic? Quia tempus
ꝛ tempora omī rei sub celo.
Tempus doctrine: ꝛ temp᷑
curatiōis. In monte docuit.
illuminauit. monuit: ani
mas curauit. corda sana
uit. Postea g̊ ego illa ma

iora temptare nolui: illa
summa tardare passus sū.
Ipsis ergo ab illo Lc. ix.
cōpletis: deorsum eo de
monte ad curandū des
cendente. sicuti de celo.
sicuti de celestibꝫ montibꝫ.
ad saluandos carnales
descendente: uenit ad e
um homo leprosus ado
rans eum. Antequam pe
teret. adorare cepit: antq̄
rogaret. culturam osten
dit. Adorauit eū: ꝑ hoc
ip̄o dn̄i ꝛ dn̄m eū inuo
cans. adorabat eum. Sic
ꝛ illi beati magi. prius ꝓ
cidentes adorauerunt eū:
ꝛ ita demum ei munera
obtulerunt. Eodem m̄ ꝛ
nunc iste cadens adorabat:
ꝛ sic supplicem postulatio
nē dn̄o obtulit dicens. Tu
dn̄e qui digne adoraris.
qui merito coleris? te ego

ut dm̄m adoro: ideoq; et
dm̄m dico. om̄a prius con
testans. & sic uerba loquens.
Per omnia f̄c̄a sunt. F̄c̄ sc̄di

Sapiām loqui Ce. i.
mur inter pfc̄os.
Sapiam uō non hui' sc̄li.
neq; principum hui' sc̄li:
qui destruuntur: s; loqm̄
dei sapiām in mysterio q̄
abscondita est: quam pre
destinauit d̄s ante sc̄la in
gl'am nr̄am. quam nemo
principū huius sc̄li cogno
uit. Si eī cognouissent:
numquam dm̄m gl'ie cru
cifixissent. Sz sic scriptum
ē: qd oculus ñ uidit nec
auris audiuit. nec in cor
hoīs ascendit. que p̄parauit
d̄s hiis. qui diligunt illū.
Nobis aūt reuelauit d̄s.
p sp̄m suū. Sp̄s eī omnia
scrutatur: & profunda de
i. Lectio secunda. xv

Quis enī scit hoīm q̄
sunt hoīs: nisi sp̄s
hominis qui in ip̄o est?
Ita & que dei sunt nemo
cognouit: nisi sp̄s dei. Nos
aūt sp̄m huius mundi nō
accepimus. s; sp̄m qui ex
deo ē: ut sciamus que a dō
donata sunt nobis: que
& loquim̄ ñ in doctis hu̅ane
sap̄ie uerbis. s; in doctrina
sp̄s: sp̄ualibz sp̄ualia con
parantes. Animalis aūt hō
non p̄cipit ea que sunt sp̄s
dei. Stulticia eī est illi:
& ñ potest intelligere: q̄a
sp̄ualit examinatur. Sp̄ri
alis aūt iudicat omīa: &
ip̄e a nemine iudicatur.
Quis enī cognouit sensū
dnī? aut quis instruxit
eū? Nos aūt sensum xp̄i
habemus. Lc̄o iii.
Et ego frēs ñ potui
uobis loqui quasi sp̄ualibz

64

ſʒ quaſi carnalibꝫ. Tamq̄
paruulis ī xp̄o: lac uobis
potum dedi. non eſcam.
Non dum eī poteratis: ſʒ
nec nunc quidem poteſtis.
Adhuc enim carnales eſ
tis. Cum eī ſit inter uos
zelus ⁊ contentio: nonne
carnales eſtis. ⁊ ſecđm hoī
nē ambulatis: Cum enī
quis dicat. ego quidem
ſum pauli. alius aūt ego ſum
apollo. nōne homines eſ
tis: Quid igˀ eſt apollo:
Quid uō paulus: Miniſ
tri eius cui credidiſtis. Et
unicuiqꝫ ſic dn̄s dedit. Fr̄s
Ego tercia. Lcō. i.
plantaui: apollo
rigauit: ſʒ dš incrementū
dedit. Itaqꝫ neqꝫ qui plā
tat eſt aliquid neqꝫ qui
rigat: ſʒ qui incremītum
dat dš. Qui plantat aūt
⁊ qui rigat: unum ſunt.

Vnuſquiſqꝫ aūt ꝓpriam m̄
cedem accipiet. ſecđm ſuū
laborem. Dei enī ſumus
adiutores: dei agricultura
eſtis: dei edificatio eſtis.
Secđm grām que data ē
m̄. ut ſapiens architectus
fundamentum poſui: ali
us aūt ſuꝑedificat. Vnᵘ
quiſqꝫ aūt uideat: quomº
ſuꝑ edificet. fundamentū
eī aliud nemo poteſt ponē.
ꝑter id qđ poſitum eſt qđ
eſt xp̄s ih̄s. Lcō ſecūda.
Si quis aūt ſuꝑedifi
cat ſuꝑ fundamītum
hoc. aurum. argentum. la
pides ꝓcioſos. ligna. fenū.
ſtipulam: uniuſcuiuſqꝫ opᵘ
manifeſtum erit. Dies enī
dn̄i declarabit: qꝛ in igne
reuelabitur. Et uniuſcuiᵘ
qꝫ opus quale ſit: ignis
ꝓbabit. Si cuiᵘ opus mā
ſerit qđ ſuꝑedificauit: m̄

eadem accipiet. Si cuius opus
arserit: detrimentum patietur.
Ipse aut salvus erit: sic tamen
quasi per ignem. Nescitis quia
templum dei estis: et spiritus dei
habitat in vobis. Si quis
aut templum dei violaverit:
disperdet illum deus. Tem
plum enim dei sanctum est: quod estis.
Nemo se Lc. iii. Vos.
seducat. Si quis in
ter vos videtur esse sapiens
in hoc seculo: stultus fiat ut
sit sapiens. Sapientia enim huius
mundi: stulticia est apud
deum. Scriptum est enim.
Comprehendam sapientes
in astucia eorum. Et iterum.
Dominus novit cogitationes
sapientium: quoniam vane sunt.
Nemo itaque glorietur in homi
nibus. Omnia enim vestra sunt:
sive paulus sive apollo.
sive cephas. sive mundus.
sive vita. sive mors. sive

presencia. sive futura. Omnia
vestra sunt: vos aut xpi. xpus
aut dei. Fer. iiii. Lc. i.
Quid habes quod non
accepisti. Si aut
accepisti: quid gloriaris
quasi non acceperis. Iam
saturati estis: iam divites
facti estis. Sine nobis reg
natis: et utinam regnetis:
ut et nos vobiscum regne
mus. Puto aut quod deus
nos apostolos novissimos os
tendit. tamquam morti
destinatos: quia spectaculum
facti sumus mundo et ange
lis. et hominibus. Nos stulti
propter xpm: vos aut pruden
tes in xpo. Nos infirmi:
vos aut fortes. Vos no
biles: nos ignobiles aut.
Usque in hanc Lc. ii.
horam et esurimus
et sitimus. et nudi sumus.
et colaphis cedimur: et in

stabiles sumus: et laboramus
operantes manibus nostris. Ma-
ledicimur. et benedicimus.
Persecutionem patimur: et sus-
tinemus. Blasphemamur:
et obsecramus. Tamquam
purgamenta huius mundi
facti sumus: omnium peripsi-
ma usque adhuc. Non ut
confundam vos hec scribo:
sed ut filios meos karissimos mo-
neo. Nam si decem milia
pedagogorum habeatis in christo:
sed non multos patres. Nam
in christo ihesu per evangelium
ego vos genui. Lectio tercia.
Rogo ergo vos. imita-
tores mei estote: si-
cut et ego christi. Ideo misi
ad vos thimotheum. qui
est filius meus karissimus et fidelis
in domino. qui vos commone-
faciat vias meas. que sunt
in christo ihesu: sicut ubique in omni
ecclesia doceo. Tamquam non ven-
turus sim ad vos: sic in-
flati sunt quidam. Veniam
autem ad vos cito. si dominus vo-
luerit: et cognoscam non ser-
monem eorum qui inflati
sunt. sed virtutem. Non enim
in sermone est regnum
dei: sed in virtute. Quid vul-
tis? In virga veniam ad
vos. an in caritate et spiritu
mansuetudinis? Fer. v.
Paulus apostolus Lectio prima.
christi ihesu per voluntatem
dei. et thimotheus frater. ecclesie
dei que est corinthi. cum sanctis
omnibus qui sunt in univer-
sa achaia: gratia vobis et
pax a deo patre nostro. et domino
ihesu christo. Benedictus deus et
pater domini nostri ihesu christi. pater misericordiarum
et deus totius consolationis: qui
consolatur nos in omni tribu-
latione nostra. ut possimus
et ipsi consolari eos. qui in omni
pressura sunt. per exhortatio-

nem qua exhortamur et ipsi a
deo. Quoniam sicut habundant
passiones christi in nobis: ita
et per christum habundat conso
tio nostra. Lectio secunda.
Siue autem tribulamur:
pro uestra exhortatione et salu
te. Siue consolamur: pro
uestra consolatione. Siue ex
hortamur: pro uestra exhorta
tione et salute. que operatur
tolerantiam earundem pas
sionum. quas et nos patimur.
ut spes nostra firma sit pro
uobis: scientes quoniam sicut so
cii passionum estis: sic eri
tis et consolationis. Non
enim uolumus uos ignorare
fratres. de tribulatione nostra que
facta est in asia: quoniam supra mo
dum grauati sumus supra
uirtutem: ita ut tederet
nos et uiuere. Sed ipsi in nob
metipsis responsum mortis
habuimus. ut non simus fiden
tes in nobis. sed in deo qui
suscitat mortuos. qui de
tantis periculis eripuit nos
et eruit: in quem speramus.
quoniam et adhuc eripiet. ad
iuuantibus et uobis in ora
tionibus pro nobis: ut ex mul
tarum personis faciem eius
que in nobis est donationis.
per multos agantur gratie pro
nobis. Lectio tercia.
Gloria nostra hec est tes
timonium conscientie nostre:
quod in simplicitate et since
ritate dei. et non in sapientia
carnali. sed in gratia dei con
uersati sumus in hoc mun
do. habundantius autem ad
uos. Non enim alia scribimus
uobis: quam que legistis
et cognouistis. Spero autem
quod usque in finem cognosce
tis. sicut et cognouistis nos
ex parte: quia gloria uestra sumus.
sicut et nos uestra in die do

mini nostri ihu xpi. Et hac
confidentia volui prius ve
nire ad vos. ut secundam gratiam
haberetis: et per vos transire
in macedoniam: et iterum
a macedonia venire ad
vos: et a vobis deduci in
iudeam. Fer. vi. Lectio prima
Statui hoc ipsum apud
me: ne iterum in tris
ticia venirem ad vos. Si
enim ego contristo vos: et
quis est qui me letificet?
nisi qui contristatur ex me:
Et hoc ipsum scripsi vobis:
ut non cum venero tristiciam
super tristiciam habeam. de
quibus oportuerat me gau
dere. confidens in omnibus vobis.
quia meum gaudium omnium vestrum
est. Nam ex multa tribulati
one et angustia cordis scrip
si vobis. per multas lacrimas.
ut non contristemini: sed ut
sciatis quam caritatem habeam habundan

tius in vobis. Lectio secunda.
Si quis autem contrista
vit me, non me contristavit
sed ex parte: ut non onerem
vos omnes. Sufficit illi qui
eiusmodi est. obiurgatio hec
que fit a pluribus: ita ut e
contrario magis donetis
et consolemini: ne forte
habundantiori tristicia ab
sorbeatur qui eiusmodi est.
Propter quod obsecro vos: ut con
firmetis in illum caritatem.
Ideo enim et scripsi: ut cog
noscam experimentum vestrum.
an in omnibus obedientes sitis.
Cui autem aliquid donas
tis: et ego. Nam et ego quod
donavi. si quid donavi.
propter vos in persona xpi: ut
non circumveniamur a sa
thana. Non enim ignoramus
cogitationes eius. Lectio iii.
Cum venissem autem
troadem propter evan

gelium xpi. et ostium mihi apertum
esset in domino: non habui requiem spiritui meo. eo quod non invenerim tytum fratrem meum:
sed valefaciens eis, profectus sum in macedoniam. Deo gratias.
qui semper triumphat nos in xpo ihu. et odorem noticie
sue manifestat per nos in omni loco: quia xpi bonus odor sumus
deo. in hiis qui salvi fiunt.
et in hiis qui pereunt: aliis quidem odor mortis in mortem: aliis autem odor vite in
vitam. Et ad hec quis tam ydoneus? Non enim sumus
sicut plurimi adulterantes verbum dei: sed ex sinceritate sicut ex deo coram deo in xpo
loquimur. Dominica .iii. Lectio
Paulus apostolus non prima.
ab hominibus. neque per hominem sed per ihm xpm et deum patrem. qui suscitavit
eum a mortuis. et qui me

cum sunt omnes fratres: ecclesiis
galacie. Gratia vobis et pax
a deo patre nostro. et domino ihu xpo:
qui dedit semetipsum pro peccatis
nostris. ut eriperet nos de presenti seculo nequam. secundum
voluntatem dei et patris nostri: cui est honor
in secula seculorum amen. Miror quod
sic tam cito transferimini ab
eo. qui vos vocavit in gratiam
xpi. in aliud evangelium:
quod non est aliud: nisi sint
aliqui qui vos conturbant.
et volunt convertere evangelium xpi. Lectio secunda.
Sed licet nos aut angelus de celo evangelizet vobis. preter id
quod evangelizavimus
vobis: anathema sit. Sicut
predixi: et nunc iterum dico.
Si quis vobis evangelizaverit preter id quod accepistis:
anathema sit. Modo enim

hominibus suadeo . an deo ?
An quero hominibus placere ? Si ad
huc hominibus placerem : christi
servus non essem . Notum enim
vobis facio fratres evangelium .
quod evangelizatum est a me :
quia non est secundum hominem . Neque
enim ego ab homine accepi il
lud neque didici : sed per reve
lationem ihesu christi . Lc iii.
Audistis enim conversa
tionem meam ali
quando in iudaismo : quoniam supra
modum persequebar ecclesiam
dei . et expugnabam illam . et
proficiebam in iudaismo supra
multos coetaneos meos
in genere meo : habundan
tius emulator existens . pa
ternarum mearum traditionum .
Cum autem placuit ei qui
me segregavit ex utero ma
tris mee . et vocavit per gratiam
suam . ut revelaret filium
suum in me ut evangeliza
rem illum in gentibus : continuo
non acquievi carni et sangui
ni ? nec veni ierusalimam ad
antecessores meos apostolos : sed
abii in arabiam . et iterum reversus
sum damascum . Lc iiii.
Deinde post annos tres
veni iherosolimam
videre petrum : et mansi a
pud eum diebus quindecim .
Alium autem apostolorum vidi ne
minem : nisi iacobum fratrem
domini . Que autem scribo vobis :
ecce coram deo quia non mentior .
Deinde veni in partes syrie
et cilicie . Eram autem ignotus
facie ecclesiis iudee . que erant
in christo . Tantum autem audi
tum habebant : quoniam qui per
sequebatur nos aliquando . nunc
evangelizat fidem . quam
aliquando expugnabat : et in me
clarificabant deum . Lc v.
Deinde post annos
quatuordecim iterum

ascendi ierusalem cum barna
ba: assumpto et tyto. ascen
di autem secundum revelationem:
et contuli cum illis evan
gelium quod predico in gentibus:
seorsum autem hiis qui vide
bantur aliquid esse: ne forte
in vacuum currerem. aut cu
currissem. Sed neque tytus
qui mecum erat: cum esset
gentilis compulsus est circumci
di. Sed propter subintroductos
falsos fratres. qui subintroierunt
explorare libertatem nostram.
quam habemus in christo ihesu: ut
nos in servitutem redigerent.
Quibus neque ad horam cessi
mus subiectioni: ut veritas
evangelii permaneat apud nos.
Ab hiis autem Lectio .vi.
qui videbantur esse a
liquid: quales aliquando fuerint.
nichil interest. Deus enim perso
nam hominis non accipit.
Michi enim qui videbantur
esse aliquid: nichil contule
runt. Sed econtra cum vidis
sent quod creditum est michi
evangelium prepucii. sicut
et petro circumcisionis.
qui enim operatus est pe
tro in apostolatum circum
cisionis. operatus est et michi inter
gentes: et cum cognovis
sent gratiam dei. que data
est michi: iacobus et ce
phas et iohannes. qui videba
ntur columpne esse: dextras
dederunt michi et barnabe
societatis: ut nos in gen
tes. ipsi autem in circumcisio
ne. Tantum pauperum memores
essemus. Quod et sollicitus
fui. hoc ipsum facere. Lectio vii.
In illo tempore: Secundum math.
Ascendente ihesu in navi
culam: secuti sunt eum
discipuli eius. Et ecce
motus magnus factus est
in mari: ita ut navicula

68

oꝑiretur fluctibꝫ. Et rel' O
Ingrediente mel' Origenis
dn̄o in nau̇iculam. ſecuti ſūt
eum diſcipuli eius: non ī
becilles ſꝫ firmi ⁊ ſtabiles in
fide: manſueti et pij. ſperne̅
tes mundum. non duplici
corde. ſꝫ ſimplici. Hij ergo
ſecuti ſunt eum. n̄ tm̄ greſ
ſus eius ſequentes: ſꝫ ma
gis ſc̄itatem comitantes.
et iuſticiam eius conſectā
tes. Et ecce tempeſtas mag
na fc̄a eſt in mari: ita ut
nauicula oꝑiretur fluctibꝫ.
Cum ei multa magna et
miranda oſtendiſſꝫ intra:
t̃nſiit ad mare. ut et ibidē
adhuc excellentiora oꝑa
demonſtraret: quatinus
t̃re mariſqꝫ dn̄m. cunctis
ſe eſſe oſtenderet. Lc̄o viij
Ingreſſus ergo nauiculam
fecit turbari mare: cōmo
uit uentos. concitauit fl
fluctus. Cur hoc: Ideo ut
diſcipulos mitteret in timo
rem. ⁊ ſuum auxilium poſtu
larent: ſuamqꝫ potenciam
rogantibꝫ manifeſtaret. Il
la tempeſtas n̄ ex ſeſe oborta
ē: ſꝫ poteſtati paruit impan
tis: eius qui educit uentos
de theſauris ſuis: qui ter
minum mari harenam cō
ſtituit. Dixit enī ei. Huc
uſqꝫ uenies: ⁊ n̄ ſuꝑgradie
ris: ſꝫ in temetipſo conſtrī
gentur fluctus tui. Huius
ergo iuſſione ⁊ p̄cepto. ce
ta ē tempeſtas in mari:
ꝑpt̄ occaſiones ſuꝑius me
moratas. Fc̄a eſt tempeſtā
magna ⁊ non puſilla: ut
magnū opus ⁊ n̄ puſillū
oſtenderetur. Quantoqꝫ
fluctus nauicule irruebāt:
tanto magis timor diſci
pulos conturbabat: ut
plus magis deſiderarent.

ad libandum se mirabilia saluatoris. Lectio nona.

Dominus uero dormiebat. O res mirabilis et stupenda. Is qui numquam obdormit dormit: is qui celum terramque gubernat dormit. Is qui numquam dormit neque dormitat: ipse dormire dicitur. Dormiebat quidem corpore: sed uigilabat deitate. Dormiebat corpore. sed conturbabat mare: erigebatque fluctus et apostolos conterrebat: suam ostensurus potentiam. Dormiebat corpore: sicut et ad puteum de itinere lassus uel fatigatus sedebat: demonstrans quia uere humanum portabat corpus: quod corruptibile induerat. Ipso corpore dormiebat: deitate uero concitabat mare. et iterum placabat. Dormiebat itaque corpore: ut apostolos suscitaret. et uigilare faceret. Feria secunda. Lectio prima.

Cum uenisset cephas anthiochiam: in faciem ei restiti. quia reprehensibilis erat. Prius enim quam uenirent quidam ab iacobo: cum gentibus edebat. Cum autem uenissent. subtrahebat et segregabat se. timens eos qui ex circumcisione erant: et simulationi eius consenserunt ceteri iudei: ita ut barnabas duceretur ab eis in illam simulationem. Sed cum uidissem quod non recte ambularent ad ueritatem euangelii: dixi cephe coram omnibus. Si tu cum iudeus sis. gentiliter uiuis et non iudaice: quomodo gentes cogis iudaizare? Nos natura iudei: et non ex gentibus peccatores.

Scientes autem Lectio ii. quod non iustificatur homo

ex operibus legis. nisi per fidem
ihesu christi. et nos in christo ihesu credi
mus. ut iustificemur ex fi
de christi. et non ex operibus le
gis. Propter quod ex operibus le
gis non iustificabitur omnis
caro. Quod si querentes iusti
ficari in christo. inventi sumus
et ipsi peccatores numquid
christus peccati minister est? Absit.
Si enim que destruxi: hec ite
rum reedifico: prevaricatorem
me constituo. Ego enim
per legem legi mortuus sum:
ut deo vivam. Christo confix
us sum cruci. Vivo autem iam
non ego. vivit vero in me christus.
Quod autem nunc vivo in car
ne. in fide vivo filii dei: qui
dilexit me. et tradidit semet
ipsum pro me. Non abicio gra
ciam dei. Si enim per legem ius
ticia: ergo christus gratis mor
tuus est. *Lectio tercia*
O insensati galathe.
quis vos fascinavit non obedi
re veritati. ante quorum oculos
christus ihesus proscriptus est. et in vo
bis crucifixus. Hoc solum
a vobis volo discere. ex operi
bus legis spiritum accepistis. an ex
auditu fidei? Sic stulti estis:
ut cum spiritu ceperitis. nunc
carne consumamini. Tan
ta passi estis sine causa: si
tamen sine causa. Qui ergo tri
buit nobis spiritum. et operatur
virtutes in vobis: ex operibus
legis an ex auditu fidei? Si
cut scriptum est. Abraham
credidit deo: et reputatum
est illi ad iusticiam. Cognos
cite ergo: quia qui ex fide sunt
hii sunt filii abrahe. *Feria iii.*
Providentes *Lectio i.*
Scriptura. quia ex fide
iustificat gentes deus: pre
nunciavit abrahe. quia benedi
centur in te omnes gentes. I
gitur qui ex fide sunt: bene

dicent̃ cum fideli abraham. Qui cumq; ẽt ex opib; le gis sunt: sub maledicto sunt. Scriptum ẽ enĩ. Ma ledictus omĩs qui non p manserit in omnib; que scripta sunt in libro legis. ut faciat ea. Quõ aũt in lege nemo iustificatur a pud dñm. manifestum est: qr iustus ex fide uiuit. Lex aũt non ẽ ex fide: ƺ qui fe cerit ea. uiuet in illis. Xc .ii. Xp̃s aũt nos re demit de maledic to legis. fc̃s p nobis ma ledcm: qr scriptum est. ma ledictus omĩs qui pendet in ligno: ut in gentibus benedictio abrahe fieret in xp̃o ihũ: ut pollicita tionem sp̃s accipiamus p fidem. Frs̃ sc̃dm homi nẽ dico: tñ hõis confirma tum testm̃tum nemo sp nit. aut sup ordinat. Abra he dc̃e sunt pmissiones: & semini eius. Non dicit. & seminib; quasi in mul tis: ƺ quasi in uno. & se mini tuo: qui est xp̃s. Xc. iii. Hoc aũt dico testam̃ tum confirmatum a dõ. que post quadrin gentos & triginta annos fc̃a est lex: non irritum facit ad euacuandam pro missionem. Nam si ex le ge hereditas: iam non ex pmissione. Abrahe aũt p repmissionem donauit ds̃. Quid g̃ lex: Propt̃ transgressionẽ posita est: donec ueniret semen cui pmiserat. ordinata p an gelos in manu mediato ris. Mediator aũt unius ñ est. ds̃ aũt unus est. Lex g̃ aduisus pmissa dei: Absit. Si enim data eet

lex que posset uiuificare: uere ex lege eet iusticia. Sz ex conclusit scriptura oia sub pcco: ut pmissio ex fide ihu xpi daretur credentibz.

Et uos. Fer. iiii. Lco prima.

cum essetis mortui delictis et pccis uestris. in quibz aliquando ambulastis. scdm sclm mundi huius. scdm principe potestatis aeris hui sps. q nunc opatur in filios diffidentie: in quibz et nos ons aliqn conuersati fuimus. in desideriis carnis nre. facientes uoluntates carnis et cogitationum. et eramus natura filij ire. sic et ceteri. Ds aut qui diues e in mia: pter nimiam caritatem qua dilexit nos. cu essemus mortui pccis. conuiuificauit nos in xpo. cui gra estis saluati: et conresuscitauit et consedere fecit in celestibus in xpo ihu: ut ostenderet in sclis superuenientibz. habundantes diuicias gre sue. in bonitate sup nos in xpo ihu. Lco. ii.

Gra enim estis saluati p fidem: et hoc non ex uob. Dei enim donum e non ex opibz: ut ne quis glietur. Ipsius eni sumus factura creati in xo ihu in opibz bonis: que pparauit ds ut in illis ambulemus. Pter qd memores estote. qd aliqn uos getes eratis in carne. qui dicebamini pputium. ab ea que dicitur circumcisio in carne manu fca: qui erat illo in tempe sine xpo. alienati a conuersatione isrl. et hospites testamtoz promissionis. spem non habetes. et sine deo in hoc mundo. Lectio tercia.

Nunc aut in xpo ihu uos
qui eratis aliqn lon
ge: fci estis pe. in sanguine
xpi. Ipse enim e pax nra. q
fecit utraq unum: et medi
um parietem macerie soluens.
inimicicias in carne sua.
legem mandator decretis e
uacuans. ut duos condat
in semetipso. in uno nouo
homine faciens pacem. ut
reconciliet ambos in uno cor
pe deo: p crucem interfici
ens inimicicias in semetipso.
Et ueniens euangelizauit
uobis pacem qui longe fu
istis. et pacem hiis qui pe:
qm p ipm accessum habem
ambo in uno spu ad prem.
Ego Fer. v. Lco pma. paulus uinctus xpi
ihu p uobis gentibz: si tn
audistis dispensationem gre
dei. que data e m in uobis.
Qm secdm reuelationem no

tum m fcm est sacramentum:
sicut supra scripsi in breui.
pro ut potestis legentes in
telligere. prudentiam me
am in misterio xpi. quod
aliis generationibz n est
agnitum filiis hominum.
sicut nunc reuelatum est
scis aplis eius et pphetis:
et in spu ee gentes coheredes et con
corporales. et comparticipes p
missionis ei. in xpo ihu p
euangelium: cui fcs sum
minister. secdm donum
gre dei. que data est m se
cundum operationem uirtu
tis eius. Lco scda.
Michi omnium scor mi
nimo. data est gra hec in
gentibz: euangelizare in
uestigabiles diuicias xpi.
et illuminare oms. que sit
dispensatio sacramenti absco
diti a seculis. in deo qui o
mnia creauit: ut innotescat

principibus et potestatibus in
celestibus per ecclesiam multifor
mis sapientia dei secundum pre
finicionem seculorum quam fe
cit in christo ihesu domino nostro
in quo habemus fiduciam
et accessum in confidentia
per fidem eius. Propter quod
peto ne deficiatis in tribu
lationibus meis pro vobis
que est gloria vestra. Lc. iii.
Huius rei gratia flecto
genua mea ad
patrem domini nostri ihesu christi ex
quo omnis paternitas in celis
et in terra nominatur ut
det vobis secundum divicias
glorie sue virtutem corro
borari per spiritum eius in interi
orem hominem habitare
christum per fidem in cordibus ves
tris. In caritate radicati
et fundati ut possitis com
prehendere cum omnibus
sanctis que sit latitudo et lon
gitudo sublimitas et profun
dum. Scire etiam superemi
nentem scientie caritatem
christi ut impleamini in om
nem plenitudinem dei. Fer.
Paulus vi. Lco. i.
et thymotheus servi
ihesu christi qui sunt philippis cum
episcopis et diaconibus gratia vobis
et pax a deo patre nostro et domino
ihesu christo. Gracias ago deo
meo in omni memoria vestri
semper in cunctis orationibus
meis pro omnibus vobis cum
gaudio deprecationem fa
ciens super communicatione
vestra in evangelio christi a pri
ma die usque nunc confi
dens hoc ipsum quia qui cepit
in nobis opus bonum per
ficiet usque in diem christi ihesu.
sicut est michi iustum hoc sen
tire pro omnibus vobis eo
quod habeam vos in corde et
in vinculis meis et in defe

sione & confirmatione euange
lii. socios gaudii mei omnes
uos esse. Lectio secunda
Testis enim mihi est deus:
quomodo cupiam omnes uos in
uisceribus christi ihesu. Et hoc
oro: ut caritas uestra magis
ac magis habundet. in omni
scientia & in omni sensu:
ut probetis potiora. ut sitis
sinceres & sine offensa in diem
christi: repleti fructu iusticie
per ihesum christum. in gloriam & lau
dem dei. Scire autem uos uo
lo fratres: quia que circa me sunt.
magis ad profectum uenerunt
euangelii: ita ut uincula
mea manifesta fierent in christo.
in omni pretorio & in ceteris
omnibus: ut plures e fratribus
in domino confidentes in uincu
lis meis. habundantius au
derent sine timore uerbum
dei loqui. Lectio tertia
Quidam quidem et
propter inuidiam & contenti
onem. quidam autem et prop
ter bonam uoluntatem christum
predicant: quidam ex cari
tate: scientes quoniam in defen
sione euangelii positus sum.
Quidam ex contentione christum
annunciant non sincere:
existimantes pressuram se
suscitare uinculis meis.
Quid enim. dum omni
modo siue per occasionem siue
per ueritatem christus annun
cietur: Et in hoc gaudeo:
sed et gaudebo. Dominica quar
ta. Lectio i.
Paulus et siluanus. et thimo
theus. ecclesie tessalonicensium
in deo patre & domino ihesu christo:
gratia uobis & pax. Gratias a
gimus deo semper pro omnibus
uobis. memoriam uestri fa
cientes in orationibus nostris sine
intermissione: memores
operis fidei uestre. & laboris

ritatis et sustinentie. spei dñi
nri ihu xpi. ante dm̄ et
patrem nrm̄. Scientes fr̄s
dilc̄ti a deo electionem ues
tram. quia euu̅gelium nrm̄
non fuit apud uos in ser
mone tantum. sz et in uir
tute et in spiritu sancto. et
in plenitudine multa. sic̄
scitis quales fuerimus in
nobis ꝓpt̄ uos. Lcō ii.
Et uos imitatores nri
facti estis et dñi. exci
pientes uerbum in tribula
tione multa. cum gaudio
sp̄s sc̄i. ita ut facti sitis forma
omnibz credentibz in mace
donia et in achaia. A uobis
enī diffamatus ē sermo do
mini. non solum in mace
donia et in achaia. sz et in
omni loco fides ura. que ē
ad dm̄, ꝓfecta est. ita ut nō sit
nobis necesse quicquam lo
qui. Ipi enī de nobis annū
ciant. qualem introitum
hūimus ad uos. et quomō
conuersi estis ad dm̄ a simu
lachris. seruire do et uero.
et expectare filium eius
de celis. quem suscitauit
a mortuis ihm. qui eripu
it nos ab ira uentura. Lc
Nam ipi scitis tercia.
fr̄s introitum nrm̄
ad uos. quia non inanis fuit.
Sz ante passi et contumeli
is affecti sic̄ scitis in philip
pis. fiduciam hūimus in
deo nro loqui ad uos euu̅ge
lium dei. in multa sollici
tudine. Exhortatio enim
nr̄a. non de errore. neqz de
inmundicia neqz in dolo.
sz sicut ꝓbati sumus a deo.
ut crederet̄ nobis euu̅geli
um ita loquimur. nō qua
si hominibz placentes. set
Do qui ꝓbat corda nr̄a.
Neqz aliqn̄ fuim̄ Lc iiii

in sermone adulationis si
cut scitis. neq; in occasiōe
auaricie d̄s testis est. neq;
querentes ab hominibus
gl̄iam neq; a uobis. neq;
ab aliis. cum possemus one
ri uobis ēē ut xp̄i ap̄li.
s; f̄c̄i sumus paruuli in me
dio u̅r̅m. tamquam si nu
trix foueat filios suos. ita
desid̄antes uos cupide. uo
lebamus tradere uobis n̄
solum euangelium dei. sed
⁊ animas nr̄as. q̄m k̄mi
nobis f̄c̄i estis. Memores
enī estis fr̄s laboris nr̄i.
⁊ fatigationis. nocte ac
die operantes. ne quem ue
strum grauaremus. pre
dicauimus uobis euange
lium dei. Lc̄o quinta.

Uos testes estis et d̄s
q̄m s̄c̄e ⁊ iuste ⁊ sine
querela uobis qui credi
distis affuimus. sic̄ scitis.
qualit̄ unum quemq; u̅r̅m.
tamq̄m pater filios suos dep̄
cantes uos ⁊ consolantes.
testificati sumus. ut ambu
laretis digne d̄o. qui uoca
uit uos in suum regnum ⁊
gl̄iam. Ideo ⁊ nos gracias
agimus d̄o sine intermissio
ne. q̄m cum accepissetis a
nobis uerbum auditus d̄i.
accepistis illud non ut uer
bum hominum. s; sicut ē
uere uerbum dei. qui operat̄
in uobis qui credidistis. Lc̄o sexta.

Uos enim imi
tatores f̄c̄i estis fr̄s
ecc̄arum dei. que sunt in
iudea in xp̄o ih̄u. q̄ eadē
passi estis ⁊ uos. a contribu
lib; u̅r̅is. sic̄ ⁊ ip̄i a iudeis.
qui ⁊ dn̄m ih̄m occiderunt
⁊ p̄phās. ⁊ nos p̄secuti sūt
⁊ deo n̄ placent. ⁊ oībus
hominib; aduersantur. p̄hi
bentes nos gentib; loqui.

ut salue fiant: ut impleant
pcc͠a sua semp. Preuenit eñ
ira dei sup illos. usq; in finē.
Nos aūt frs̄ desolati a uob
ad tempus. ore aspectu. nō
corde. habundantius festi
nauimus uidere faciem
urām. cum multo desideri
o: qm̄ quidem uoluimus
uenire ad uos. ego quidē
paulus & semel & iterum:
sʒ impediuit nos sathanas.
Lec. viii. Sc̄dm matħm.
In illo Tp̄. Dixit ih̄s disci
pulis suis parabolam hanc.
Simile fc̄m est regnum ce
lor hominí. qui seminauit
bonum semen in agro suo.
Et rel. Omelia bē Ieronimi
Dimittit turbam ih̄s.
& domum reuertitur:
ut accedant ad eum discipu
li. & interrogent que nec
ppl's merebatur audire. nec
poterat. Nam dimissis tur

bis uenit in domum: & ac
cesserunt ad eum discipuli
eius dicentes. Edissere no
bis parabolam zizanior agri.
Qui respondens ait. Qui se
minat bonum semen: est
filius hominis. Perspicue ů
exposuit qd ager mundus
sit: sator filius hominis. bo
num semen filii regni: ziza
nia filii pessimi. zizanior
sator diabolus: messis con
summatio mundi. messores
angeli. Lec. viiii.
Omnia g̊ scandala & re
feruntur ad zizania: iusti
reputantur in filios regni.
Ergo que exposita sunt a do
mino: his debemus acco
modare fidem. Que aūt ta
cita & nře intelligentie dere
licta: breuiter sunt intelli
genda. Nam homines dor
mientes significant eccãe
magistros: & serui patris

familias angelos. qui coti
die uident faciem patris. Cum
autem dormissent homines. ue
nit inimicus homo. et superse
minauit zizania in medio
tritici. et abiit. Id est cum
negligentius agerent prepositi
ti ecclesie. aut dormitionem mor
tis acciperent apostoli. uenit dy
abolus et superseminauit eos.
quos dominus malos filios inter
pretatur. qui etiam hereti
ci possunt dici. qui ex eodem
euangelii semine procreati.
prauis opinionibus ad falsa
dogmata conuertuntur. Lc

Cum autem creuisset ix.
herba et fructum fe
cisset. apparuerunt et ziza
nia. Id est cum spiritualis ho
mo esse cepit diiudicans omnia.
tunc ei possunt errores ap
parere. Accedentes autem ser
ui patrisfamilias. id est fi
deles homines. dixerunt
ei. Domine nonne bonum semen
seminasti in agro tuo. Id
est. nonne mundum bonis
uirtutibus replesti. Unde ergo
habet zizania. id est iniqui
tates hereticorum. et malorum
studia christianorum. Et ait.
Inimicus homo hoc fecit.
id est dyabolus. qui et hos
tis christianorum est. quia sicut ser
pens in silentio mordet. ita
dyabolus homines incau
tos supplantat. Quam ob
rem non dormiat. qui ecclesie
prepositus est. ne per illius ne
gligentiam inimicus homo.
id est dyabolus superseminet
zizania. id est hereticorum doc
mata. Fer. ii. Leo papa.

Que est nostra spes. aut
gaudium. aut coro
na glorie. Uos enim estis gloria
nostra et gaudium. Propter quod
non sustinentes amplius. pla
cuit nobis remanere athe

nus ſolis: ⁊ miſimus thymo
theum frēm nrm̄. ⁊ miniſ
trum dei in eūngelio xpi.
ad confirmandos uos et ex
hortandos p fide urā: ut ne
mo moueatur in tribulationi
bus iſtis. Ipſi enim ſcitis: qđ
in hoc poſiti ſumus. Nam ⁊
cum apud uos eſſemus: p
dicebamus uobis paſſuros
nos tribulationes: ſicut ⁊
fcm̄ eſt et ſcitis. Lcō ij.

Propterea ⁊ ego am
plius non ſuſtinens.
miſi ad cognoſcendam fidē
urām: ne forte temptauit
uos is qui temptat. ⁊ ina
nis fiat labor nr̄. Nunc aūt
ueniente thimotheo ad nos
a uobis. ⁊ annunciante no
bis fidem ⁊ caritatem urām.
⁊ qr memoriam nrī habetis
bonam. ſempr deſiderantes
nos uidere. ſicut ⁊ nos qz
uos: ideo conſolati ſumus
frēs in uobis. in omni neceſ
ſitate ⁊ tribulatione nrā p
fidem urām: qm nunc uiui
mus: ſi uos ſtatis in dnō.

Quam enī grāz Lc iij.
actionem poſſumus
dō retribuere p uobis. in oī
gaudio quo gaudemus pp
uos ante dnm nrm: Nocte
ac die habundantius oran
tes. ut uideamus faciem ue
ſtram: ⁊ compleamus ea
que deſunt fidei urē. Ipſe aū
dš ⁊ pr̄ nr̄. ⁊ dns ihs xps:
dirigat uiam nrām ad uos.
Vos aūt dns multiplicet.
⁊ habundare faciat carita
te in inuicem ⁊ in oms. que
ad modum ⁊ nos in uobis:
ad confirmanda corda urā
ſine querela. in ſcītate aū
dm ⁊ prēm nrm. in aduē
tu dnī nrī ihu xpi. cum
omnibus ſcīs eius. amen.

Feria iij. Lcō prima.

De temporibus et momentis fratres: non indigetis ut scribamus vobis. Ipsi enim diligenter scitis. quia dies domini sicut fur in nocte ita veniet. Cum enim dixerint pax et securitas: tunc repentinus eis superveniet interitus. sicut dolor in utero habentis: et non effugient. Vos autem fratres non estis in tenebris: ut vos dies ille tamquam fur comprehendat. Omnes enim vos filii lucis estis. et filii diei. Non sumus noctis: neque tenebrarum. Igitur non dormiamus sicut et ceteri: sed vigilemus et sobrii simus. Qui enim dormiunt. nocte dormiunt: et qui ebrii sunt. nocte ebrii sunt. Lectio sexta.

Nos autem qui diei sumus. sobrii simus: induti loricam fidei et caritatis. et galeam spem salutis. Quoniam non posuit nos deus in iram. sed in adquisitionem salutis per dominum nostrum ihesum christum. qui mortuus est pro nobis: ut sive vigilemus sive dormiamus. simul cum illo vivamus. Propter quod consolamini invicem. et edificate alterutrum: sicut et facitis. Rogamus autem vos fratres. ut noveritis eos qui laborant inter vos. et presunt vobis in domino. et monent vos: ut habeatis illos habundantius in caritate. et propter opus illorum pacem habete cum eis. Lectio vii.

Rogamus autem vos fratres. corripite inquietos. consolamini pusillanimes: suscipite infirmos: patientes estote ad omnes. Videte ne quis malum pro malo alicui reddat: sed semper quod bonum est sectamini invicem et in omnes. Semper gaude

te: ſine intermiſſione orate:
in omnibꝫ grãs agite. Hec ē
eñ uoluntas dei in xp̄o ihū:
in omnibꝫ uobis. Spm̄ noli
te extinguere: ꝓphetias no
lite ſpernere. Omnia aūt
ꝓbate: quod bonum eſt te
nete: ab omni ſpecie mala
abſtinete uos. Fꝫ. iii. Lcı̄.
Rogamus uos frēs. ꝑ
aduentum dn̄i nr̄i
ihū xp̄i. ⁊ nr̄e congregati
onis in ipſum: ut non cito
moueamini a uro ſenſu. ne
qꝫ terreamini. neqꝫ ꝑ ſpm̄
neqꝫ ꝑ ſermonem. neqꝫ per
ep̄lam tamq̄m ꝑ nos miſ
ſam. quaſi inſtet dies dn̄i.
Ne quis uos ſeducat ullo m̄.
Q̄m̄ niſi uenerit diſceſſio
primum. ⁊ reuelatus fuerit
homo p̄cc̄i. filius ꝑditionis.
qui aduerſatur. ⁊ extollitur
ſup̄ omne quod dicitur d̄s.
aut quod colitur: ita ut in
templo dei ſedeat. oſtendēs
ſe tamq̄m ſit d̄s. Lcō ſcd̄a.
Non retinetis quod cū
adhuc eēm apud uoſ.
hec dicebam uobis: Et nūc
quid detineat ſcitis: ut re
ueletur in ſuo tempe. Nam
miſterium iam op̄atur in
iquitatis. Tantum ut qui
tenet nunc teneat: donec
de medio fiat. Et nunc re
uelabitur ille iniquus. q̄
dn̄s ih̄s interficiet ſpū o
ris ſui. ⁊ deſtruet illuſtra
tione aduentus ſui: eum
cuius eſt aduentus ſcd̄m
op̄ationem ſathane. in oī
uirtute ⁊ ſignis ⁊ ꝓdigiis
mendacibꝫ. et in omni ſe
ductione iniquitatis. hiis
qui pereunt: eo q̄d caritatē
ueritatis non acceperunt.
ut ſalui fierent. Et ideo
mittet illis d̄s op̄ationē
erroris. ut credant menda

cio: ut iudicentur om̄s q̄
non crediderunt ueritati s;
consenserunt iniquitati.
Nos aūt grās [Lc̄o iij.]
agere debemus deo sē
p. p nobis fr̄s dilecti a dō.
qđ elegit uos primicias in
salutem. in scificatione sp̄s.
⁊ fide ueritatis: in qua et
uocauit uos p euuangelium
nr̄m. in adquisitionem g
glīe dn̄i nr̄i ihu xp̄i. Ita
q; fr̄s state: ⁊ tenete tra
ditiones quas didicistis
siue p sermonē. siue p e
pistolam nr̄am. Ipse aūt
dn̄s nr̄ ih̄s xp̄s. et ds̄ et
pr̄ noster qui dilexit nos.
⁊ dedit consolationem sē
piternam. ⁊ spem bonam
in grā. exhortetur corda
ur̄a: ⁊ confirmet uos in
om̄i ope ⁊ sermone bono.
De cetero [Fr̄e v̄. Lc̄]
fr̄s orate [prima.]

p nobis. ut sermo dei cur
rat et clarificetur. sic̄ et
apud uos ⁊ ut liberemur
ab importunis ⁊ malis ho
minib;. Non enim om̄i
um est fides. Fidelis aūt
ds̄ ē: qui confirmabit uos.
⁊ custodiet a malo. Confi
dimus aūt de uobis in
dn̄o fr̄s: qm̄ ea quecum
q; p̄cipimus uobis ⁊ faci
tis ⁊ facietis. Dn̄s aūt
dirigat corda ur̄a: in ca
ritate dī ⁊ pacia xp̄i. [Lc̄o]
Denunciamus [sc̄da.]
autem uobis fr̄s
in nomine dn̄i nr̄i ihu x̄:
ut subtrahatis uos ab oī
frē ambulante inordina
te. ⁊ non scd̄m traditionē
qm̄ acceperunt a nobis. Ipi
ei scitis quemadmodum
oporteat nos imitari. Qm̄
n̄ inquieti fuimus inter
uos. neq; gratis panem

manducauimus ab aliquo.
sed in labore et fatigatione:
nocte ac die operantes. ne
quem uestrum grauaremus.
Non quasi non habuerimus
potestatem: sed ut nos met
ipsos formam daremus uo
bis. ad imitandum nos.
Nam et cum essemus apud
uos: hec denunciabamus
uobis. quoniam si quis non uult
operari non manducet. Au
diuimus enim inter uos quos
dam ambulare inquiete:
nichil operantes. sed curiose a
gentes. Hiis autem qui eius
modi sunt. denunciamus
et obsecramus in domino ihesu
christo: ut cum silencio operan
tes. suum panem mandu
cent. Lectio tercia
Vos autem fratres nolite
deficere benefacientes. Quod
si quis non obedit uerbo
nostro per epistolam. hunc nota
te: et non commisceamini
cum illo. ut confundatur. Et
nolite quasi inimicum ex
istimare illum: sed corripi
te ut fratrem. Ipse autem deus pacis.
det uobis pacem sempiter
nam in omni loco. Dominus sit
cum omnibus uobis. Saluta
tio mea manu pauli: quod
est signum in omni epistola.
Ita scribo. Gratia domini nostri ihesu
christi cum omnibus uobis amen.
Paulus apostolus Feria vi.
ihesu christi. Lectio i.
secundum imperium dei saluato
ris nostri. et ihesu christi spei nostre.
thymotheo dilecto filio in
fide: gratia et misericordia a deo patre.
et ihesu christo domino nostro. Sicut
rogaui te ut remaneres e
phesi. cum irem macedoni
am: ut denunciares quibus
dam ne aliter docerent. ne
que intenderent fabulis.
et genealogiis intermina

q̄ nes. questionem prestant
magis. quam edificationem
dei que est in fide. Finis autem
precepti est caritas: de corde
puro et consciencia bona. et fide
non ficta. a quibus quidam
aberrantes. conuersi sunt
in uaniloquium. uolentes esse
legis doctores: non intelli
gentes neque que locuntur.
neque de quibus affirmant.

Scimus autem Lectio ii
quia bona est lex: si
quis ea legitime utatur.
Sciens hoc: quia lex iusto
non est posita: sed iniustis
et non subditis. impiis et
peccatoribus. sceleratis et con
taminatis. patricidis et
matricidis. homicidis et
fornicariis. masculorum concu
bitoribus. plagiariis. men
dacibus. periuris: et si quid
aliud sane doctrine aduer
satur. que est secundum euan
gelium glorie beati dei. quod
creditum est michi. Gratias
ago ei qui me confortauit.
in christo ihesu domino nostro: quia fi
delem me existimauit. po
nens in ministerio qui prius
fui blasphemus. et persecutor
et contumeliosus: sed misericordiam dei
consecutus sum: quia igno
rans feci in incredulitate.
Superhabundauit autem gratia
domini nostri ihesu christi: cum fide
et dilectione que est in christo
ihesu. Lectio tercia.

Fidelis sermo et om
ni acceptione dignus: quia
christus ihesus uenit in hunc mun
dum. peccatores saluos facere:
quorum primus ego sum. Sed
ideo misericordiam consecutus sum:
ut in me primum ostende
ret christus ihesus omnem pacien
ciam. ad informationem
eorum qui credituri sunt illi
in uitam eternam. Regi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

aut̄ seculoꝝ immortali in
uisibili soli deo honor et
gl̄ia: in secula seculoꝝ a
men. Hoc preceptum cō
mendo tibi fili thymothee.
secūdum ꝓcedentes in te ꝓphe
tias. ut milites in illis bo
nam miliciam. habens
fidem et bonam ↄsciam:
quam quidam repellen
tes. circa fidem naufraga
uerunt: ex quibus est hy
meneus et alexander. quos
tradidi sathane. ut discāt
non blasphemare. Dn̄ica
Paulus V. Ec pma
apl̄s xp̄i ihū ꝑ uo
luntatem dei. secūdum pro
missionem uite que est
in xp̄o ihu. thymotheo
kmo filio: gr̄a et mīa et
pax a deo pr̄e. et xp̄o ihu
dn̄o nr̄o. Gr̄as ago deo c
seruio a progenitoribus meis.
in conscientia pura: qđ si
ne intermissione habeam
tui memoriam in orōnibus
meis. nocte ac die desiderās
te uidere. memor lacrimaꝝ
tuaꝝ. ut gaudio implear:
recordationem accipiens
eius fidei. que est in te nō
ficta. que et habitauit pri
mum in auia tua loyde.
et matre tua eunice: cer
tus sum aut̄ quod et in te.
Propter quam Ec ii.
causam admoneo
te: ut resuscites gr̄am dei
que est in te. ꝑ impositio
nem manuū meaꝝ. Non
enī dedit nobis ds̄ sp̄m ti
moris: s; uirtutis. et dilec
tionis et sobrietatis. Non
itaque erubescere testimoni
um dn̄i nr̄i. neque me uinc
tum eius: s; collabora e
uangelio secūdum uirtutem
dei. qui nos liberauit et
uocauit uocatione sua sc̄a.

non ſc̄dm opa nr̄a . ſꝫ ſc̄dm
ꝓpoſitum ſuum ⁊ grām . que
data eſt nobis in xp̄o ihū .
ante tempa ſclaria . Mani
feſtata eſt aūt nunc ꝑillu
minationem ſaluatoris
nr̄i ihū xp̄i . qui deſtruxe
it quidem mortem . illu
nauit aūt uitam . ⁊ incor
ruptionē ꝑ euangelium .
in quo poſitus ſum ego ꝑ
dicator . ⁊ apl̄s ⁊ magiſter
gentium . Lc iii.
Ob quam cauſam hec
etiam patior . ſꝫ nō confun
dor . Scio enī cui credidi .
et certus ſum . qꝛ potens ē
depoſitum meum ſeruare ī
illum diem . Formā habens
ſanoꝝ uerboꝝ que a me au
diſti . in fide ⁊ dilectione in
xp̄o ihū . bonum depoſitū
cuſtodi . ꝑ ſpm̄ ſcm̄ qui ha
bitat in nobis . Scis hoc
qd̄ auerſi ſunt a me om̄s

qui in aſia ſunt . ex quibꝫ
ē phigelus ⁊ hermogenes .
Det miām dn̄s honeſipho
ri domui . qꝛ ſepe me re
frigerauit ⁊ cathenam
meam non erubuit . ſꝫ
cum romam ueniſſet . ſol
licite me queſiuit ⁊ inue
nit . Det illi dn̄s inue
nire miām a dn̄o in illo
die . Et quanta epheſi mi
niſtrauit michi . tu me
lius noſti . Lc̄o iiii.
Tu ergo fili mi cō
fortare in gracia que eſt
in xp̄o ihū . ⁊ que audiſ
ti a me ꝑ multos teſtes . hec
commenda fidelibꝫ homini
bus . qui ydonei erunt
⁊ alios docere . labora ſic
bonus miles xp̄i ihū . Ne
mo militans deo implicat
ſe negociis ſecularibꝫ . ut ei
placeat cui ſe probauit .
Nam ⁊ qui certat in ago

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

ne: n̄ coronabit᷑ nisi qui le
gitime certauerit. Laborā
tem agricolam oportet
primū de fructibꝫ pcipere.
Intellige que dico. Dabit
enī tibi dn̄s in omnibus
intellectum. Lc̄o v̄.
Memor esto ihm xp̄m
resurrexisse a mortuis. ex
semine dauid scdm euan
gelium meum. in quo la
boro usqꝫ ad uincula: q̄i
male op̄ans: ſꝫ tamen u̅
bū dei non est alligatum.
Ideo omīa sustineo pp̄ter
electos: ut 7 ipsi salutem cō
sequant᷑ que ē in xp̄o ihu.
cum glīa celesti. fidelis ser
mo. Nam si commortui sumꝰ
et conuiuemus. Si sustine
mus: 7 conregnabimus.
Si negauerimus: 7 ille ne
gabit nos. Si non credi
mus. ille fidelis pmanet:
negare se ip̄m non potest.

Hec commone: testificans co
ram deo. Noli uerbis cōte
dere. ad nichil enī utile est.
nisi est ad subuersionem au
dientium. Lc̄o vi̅.
Sollicite cura te ip̄m
pbabilem deo exhibere op̄a
rium inconfusibilem: recte
tractantem uerbum uita
tis. Prophana aūt 7 uani
loquia deuita. Multum e
nim pficiunt ad impietatē:
7 sermo eorum ut cancer ser
pit. Ex quibꝫ est hymeneus
7 philetus. qui a ueritate ex
ciderunt. dicentes resurrec
tionē iam factam: 7 subuer
terunt quorundam fidem. Sꝫ
firmum fundamentum dei
stat: habens signaculum
hoc. Cognouit dn̄s qui
sunt eius. Et discedat ab
iniquitate: omnis qui no
minat nomen dn̄i. Re
petat᷑ omelꝰ pcedentis dn̄i

Hoc. Fer. ii. Lectio prima.

Hoc scito: quod in nouis-
simis diebus instabunt tem-
pora periculosa. et erunt ho-
mines se ipsos amantes: cu-
pidi. elati. superbi blasphe-
mi. parentibus non obedien-
tes. ingrati. scelesti: sine
affectione. sine pace. cri-
minatores. incontinentes.
inmites: sine benignitate
proditores. proterui. tumidi.
uoluptatum amatores ma-
gis quam dei: habentes speci-
em quidem pietatis. uirtutem
autem eius abnegantes. Et
hos deuita. Ex his enim sunt
qui penetrant domos: et
captiuas ducunt muliercu-
las oneratas peccatis. que
ducuntur uariis desideriis.
semper discentes: et numquam
ad scientiam ueritatis per-
uenientes. Lectio secunda.

Quemadmodum autem
iamnes et mambres restite-
runt moysi. ita et hii re-
sistunt ueritati. homines
corrupti mente. reprobi
circa fidem. Sed ultra non
proficient. Insipientia enim
eorum manifesta erit omnibus:
sicut et illorum fuit. Tu autem as-
secutus es doctrinam meam.
institutionem. propositum. fi-
dem. longanimitatem. di-
lectionem. pacientiam. per-
secutiones. passiones. qua-
lia michi facta sunt anthiochie.
yconio. lystris. quales
persecutiones sustinui: et ex
omnibus eripuit me dominus. me.

Lectio iii.

Et omnes qui pie
uolunt uiuere in
christo ihesu: persecutionem pa-
cientur. Mali autem homines
et seductores proficient in peius:
errantes et in errorem mittentes.
Tu uero permane in
hiis que didicisti. et credi-

ta ſunt tibi. ſciens a quo di
diceris: ⁊ q̄r ab infancia
ſacras litteras noſti. que te
poſſunt inſtruere ad ſalutē.
ꝑ fidem que eſt in xp̄o ih̄u.
Om̄is enī ſcriptura diuini
tus inſpirata. utilis ē ad
docendum. ad arguendū.
ad corripiendum. ad erudi
endum in iuſticia: ut ꝑfec
tus ſit homo dei. ad omne
opus bonum inſtructus.

Paulus ſeruus Ex̄ ij.
dei. ap̄ls autē Ic. ī.
ih̄u xp̄i. ſcđm fidem elcōꝝ
dei. ⁊ agnicionem ueritatis.
que ſcđm pietatem eſt in
ſpem uite eterne. quam p̄
miſit qui non mentitur
d̄s. ante tempora ſecularia.
manifeſtauit autē temporibꝫ
ſuis uerbum ſuum in p̄dicatione
cacione. que credita eſt
m̄ ſcđm p̄ceptum ſaluato
ris nr̄i dei: tyto dilecto
filio ſcđm cōmunem fidem:
grā ⁊ pax a deo pr̄e. ⁊ xp̄o
ih̄u ſaluatore nr̄o. Huius
rei grā. reliqui te crete:
ut ea que deſunt corrigas.
⁊ conſtituas ꝑ ciuitates p̄ſ
biteros. ſic ⁊ ego tibi diſ
poſui: ſi quis ſine crimi
ne eſt. unius uxoris uir:
filios habens fideles. non
in accuſatione luxurie. aut
non ſubditos. Lcō ſcđa.

Oportet enim ep̄m
ſine crimine ēē. ſicut di
diſpenſatorem: non ſuꝑbū.
non iracundum. non uino
lentum. non ꝑcuſſorem. nō
turpis lucri cupidum: ſed
hoſpitalem. benignum. ſo
brium. iuſtum. ſcm̄ continē
tem. amplectentē eū qui
ſcđm doctrinam ē fidelem
ſermonem: ut potens ſit
exhortari in doctrina ſana.
et eos qui contradicunt ar

gueꝛe. Sunt enim multi
in obedientes. uaniloqui
& seductores. maxime qui
de circumcisione sunt. quos
oportet redargui: qui u
niuersas domos subuertūt.
docentes que non oportet.
turpis lucri grā. Lco iii.
Dixit quidam ex illis:
proprius ipsorum propheta.
Cretenses semꝑ mendaces:
male bestie uentris pigri.
Testimoniū hoc uerum ē.
Quā ob causam increpa il
los dure: ut sani sint in fi
de. non intendentes iudai
cis fabulis. & mandatis ho
minum. auersantium se
ueritate. Omnia munda
mundis. Coinquinatis
aūt & infidelibꝫ. nichil est
mundum: sꝫ coinquinate
sunt eoꝝ mens & conscīa.
Confitentur se nosse dm̄:
fcīs aūt negant: cum sint

abhominati & incredibiles.
& ad omne opus bonum
reprobi. Hē. iiii. Lc. i.
Habentes fr̄es fiducia
in introitu scōꝝ. in sā
guinem xp̄i: quā initiauit
nobis uiam nouam. & ui
uentem ꝑ uelamen. id est
carnem suam. & sacerdotē
magnum suꝑ domum dei:
accedamus cum uero cor
de in plenitudine fidei. a
spsi corda a conscīa mala:
et abluti corpus aqua mū
da: teneamus spei nr̄e cō
fessionem indeclinabilem.
fidelis enī est qui ꝓmisit.
Et consideremus inuicem
in ꝓuocationem caritatis.
& bonoꝝ opm̄: non deseren
tes collectionem nr̄ām. sic
est consuetudinis quibus
dam: sꝫ consolantes & tā
to magis. quanto uideri
tis appropinquantē diem.

Voluntarie eñ Lcō ii.
peccantibꝫ nobis pꝰ
acceptam noticiam ueri
tatis: iam non relinquitur
pro peccatis hostia. Terribi
lis aut̄ ē quedam expecta
tio iudicij. ꝛ ignis emu
latio: que consumptura
est aduersarios. Irritam
quis faciens legem moy
si: sine ulla miseratione
duobꝫ ul' tribꝫ testibꝫ mo
ritur. Quanto magis pu
tatis deteriora mereri su
plicia. qui filium dei cō
culcauit. ꝛ sanguinē tes
tam̄ti pollutum duxerit.
in quo sc̄ificatus ē. ꝛ sp̄ui
g̃re contumeliam fecerit:
Scimus eñ illum qui dixit.
Michi uindictam: ꝛ ego
retribuam. Et it̄m. Quia
iudicabit dn̄s p̄plm suū.
Horrendum est incidere
in manus dī uiuentis. iii

Rememoramini aut̄
pristinos dies: in
quibꝫ illuminati magnū
certamen. sustinuistis pas
sionum. Et in altero q̄dē
obprobriis ꝛ tribulationibꝫ
spectaculum facti: in altō
aut̄ socij. taliter c̄ūsanti
um effc̄i. Nam ꝛ uinctis
cōpassi estis: ꝛ rapinam bo
nor̄ ur̄or̄ cum gaudio sus
cepistis: cognoscentes uos
h̄rē meliorem ꝛ manentē
substam. Nolite itaqꝫ amit
tere confidentiam ur̄am:
que magnam remuneratio
nem. Pacīa eñ nobis ne
cessaria est: ut uoluntatē
dei facientes. reporteris p
missionem. F̄R. s̄. Lc i.
Deponentes omne
pondus. ꝛ circum
stans nos pcc̄m. p pacīam
curramus. ad p̄positum no
bis certamen: aspicientes

in auctorem fidei. et consumma
torem ihm. qui proposito si
bi gaudio sustinuit crucē.
confusione contempta: atque
in dextera dei sedet. Reco
gitate enim eum. qui ta
lem sustinuit a peccatoribus
aduersus semetipsm contra
dictionem: ut non fatige
mini animis uris defici
entes. Non enim usque ad
sanguinem restitistis. ad
uersus peccm repugnantes:
et obliti estis consolationis.
que uobis tamquam filiis lo
quitur dicens. fili mi no
li negligere disciplinam do
mini: nec fatigeris dum
ab eo argueris. Quem enī
diligit dns castigat: fla
gellat aūt omnē filium
quem recipit. Lco ii.
In disciplina pseuerate:
et tamquam filiis uobis of
fert se ds. Quis enī filius.

quem non corripit pr: Qd
si extra disciplinam estis cu
ius participes fcī sunt omns:
ergo adulteri et non filii estis.
Deinde pres quidem carnis
nre. habuimus eruditores:
et reuerebamur eos. Non
multo magis obtemperabi
mus patri spirituum. et uiue
mus: Lco tercia. xx
Et illi quidē in tempe
paucorum dierum. se
cundum uoluntatē suam.
erudiebant nos: hic aū
ad id qd utile est. in reci
piendo scificationem eius.
Omnis aūt disciplina in p
senti quidē uidetur nō eē
gaudii sz meroris: postea
aūt fructum pacatissimū
exercitatis p eam. reddet
iusticie. Propt qd remis
sas m[...]anus et soluta ge
nua erigite: et gressus
rectos facite pedibus uris:

81

ut non claudicans quis er
ret. magis aut̄ sanetur.
Pacem fr̄e vi. lc̄ i.
sequimini cum .i.
omnib; ⁊ scimoniam . sine
qua nemo uidebit deum:
contemplantes ne quis desit
grē dei: ne qua radix a
maritudinis sursum ger
minans impediat . ⁊ p il
lam inquinentur multi:
ne quis fornicator aut p
phanus . ut esau qui ꝑpt
unam escam uendidit p
mitiua sua . Scitote eñ
qm̄ ⁊ postea cupiens he
ditare benedictionē: rep
batus est. Non enī inue
nit penitencie locum: q
quam cum lacrimis in
quisissent eam. lc̄o scd̄a.
Non enim accessistis
ad tracta [illegible] bilem
⁊ accessibilem ignem ⁊ tur
binem . ⁊ caliginem ⁊ pro

cellam . ⁊ tube sonum . ⁊ uo
cem uerboꝝ: quam qui
audierunt excusauerunt
se . ne eis fieret uerbum.
Non enī portabant . quod
dicebatur. Et si bestia teti
gerit montem: lapidabit̄.
Et ita terribile erat quod
uidebatur . Moyses dixit.
Exterritus sum: ⁊ treme
bundus . Sz accessistis ad
syon montem . ⁊ ciuitatē
dei uiuentis ierlm̄ celestem.
⁊ multoꝝ milium angeloꝝ
frequentiam . ⁊ ecclam̄ pri
mitiuoꝝ qui conscripti sr̄
in celis . ⁊ iudicem oim̄ de
um . ⁊ sp̄m iustoꝝ pfc̄oꝝ.
⁊ testamenti noui media
torem ihm̄: ⁊ sanguinis
aspsionem melius loquen
tem quam abel . lc̄o prima.
Videte ne recusetis
loquentē. Si enī
illi non effugerunt recu

ſantes eum. qui ſup̄ terrā
loquebatur: multo magis
nos qui de celo loquentem
nobis aduertimus? cuius
uox mouit terram tunc:
nunc aūt repmittit dicēs.
Adhuc ſemel: et ego mo
uebo non ſolum terram. ſʒ
7 celum. Qđ aūt adhuc ſe
mel dicit? declarat mobi
lium tranſlationem tāqm̄
factoꝝ. ut maneant ea que
ſunt īmobilia. Itaqꝫ regnū
īmobile ſuſcipientes. ha
bemus grām p̄ quam ſer
uiamus placentes dō. cū
metu 7 reuerentia. Etenī
dš nr̄ ignis conſumens ē.
Dnīca ī ſeptuageſiā. Lc̄ i.
In principio creauit dš ce
lum 7 terram. Terra aū
erat inanis 7 uacua? et
tenebre erant ſup̄ faciem
abyſſi: 7 ſpš dei ferebatur
ſup̄ aquas. Dixitqꝫ dš.

Fiat lux. Et fc̄a eſt lux.
Et uidit dš lucem quod
eēt bona: 7 diuiſit lucē
a tenebris. Appellauitqꝫ lu
cem diem: et tenebras noc
tem. Fc̄mqꝫ eſt ueſpe et
mane. dies unus. Dix
it quoqꝫ dš. fiat firma
mentum in medio aquaꝝ:
7 diuidat aquas ab aq̄s.
Et fecit dš firmamētum.
7 diuiſit aquas que erant
ſub firmamento ab hys q̄
erant ſup̄ firmamētum. Et
fc̄m ē ita. Vocauitqꝫ dš
firmamētum celum. Et fc̄m
eſt ueſpe 7 mane. dies ſcđs.
Dixit uō dš. Lc̄o ii.
Congregentur aq
que ſub celo ſunt in locum
unum: 7 appareat arida.
Fc̄mqꝫ eſt ita. Et uocauit
dš aridam terrā: congre
gationesqꝫ aquaꝝ appella
uit maria. Et uidit dš.

qd' esset bonum: et ait. Ger
minet terra herbam uirē
tem. et facientem semen.
et lignum pomiferum faci
ens fructum. iuxta genus
suum: cuius semen in se
metipso sit sup terram. Et
factum est ita. Et protulit ter
ra herbam uirentem. et af
ferentem semen iuxta genus
suum: lignumque faciens
fructum. et habens unumquodque
sementem secundum speciem suā.
Et uidit ds qd' eēt bonum.
factumque est uespere et mane. di
es tercius. Lectio tercia.

Dixit aūt ds. fiant
luminaria in firma
mento celi: et diuidant di
em et noctem: et sint in sig
na et tempora. et dies et an
nos: et luceant in firma
mento celi. et illuminent
terram. Et factum est ita. Fecit
que ds duo luminaria mag
na. Luminare maius ut
preesset diei: et luminare
minus ut preesset nocti. et stel
las. Et posuit eas in fir
mamento celi. ut lucerent
super terram. et preessent di
ei ac nocti: et diuiderent
lucem ac tenebras. Et
uidit qd' esset bonum. Et
factum est uespere et mane. di
es quartus. Lc iiij.

Dixit etiam ds. Pro
ducant aque reptile anime
uiuentis. et uolatile super
terram: sub firmamento ce
li. Creauitque ds cete gran
dia. et omnē animam ui
uentem. atque motabilem.
quam produxerant aque in
species suas: et omne uola
tile secundum genus suum. Et
uidit ds qd' eēt bonum:
benedixitque eis dicens. Cres
cite et multiplicamini. et re
plete aquas maris: auesque

multiplicentur super terram.
Et factum est uespere et mane di
es quintus. Lectio v.
Dixit quoque deus. Pro
ducat terra animam uiuentem
in genere suo: iumenta et repti
lia et bestias terre. secundum spe
cies suas. factumque est ita. Et
fecit deus bestias terre iuxta
species suas: et iumenta et omne
reptile terre in genere suo.
Et uidit deus quod esset bonum:
et ait. Faciamus hominem
ad ymaginem et similitu
dinem nostram: et presit pis
cibus maris. et uolatilibus
celi et bestiis. uniuerseque terre.
omnique reptili quod mouetur
in terra. Lectio vi.
Et creauit deus hominem
ad ymaginem suam: ad y
maginem dei creauit illum:
masculum et feminam cre
auit eos. Benedixitque il
lis deus. et ait. Crescite et
multiplicamini: et reple
te terram. et subicite eam:
et dominamini piscibus
maris. et uolatilibus celi.
et uniuersis animantibus que
mouentur super terram.
Dixitque deus. Ecce dedi uo
bis omnem herbam. afferen
tem semen super terram. et
uniuersa ligna. que habent
in semet ipsis sementem
generis sui: ut sint uobis
in escam. et cunctis animan
tibus terre. omnique uolu
cri celi. et uniuersis que
mouentur in terra. et
in quibus est anima uiuens.
ut habeant ad uescendum.
Et factum est ita. Viditque
deus cuncta que fecerat:
et erant ualde bona. Et
factum est uespere et mane.
dies sextus. Lectio vii.
In illo tempore: Secundum matheum.
Dixit iesus discipulis suis

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

parabolam hanc. Simile est regnum celorum homini patrifamilias: qui exiit primo mane conducere operarios in vineam suam. Et reliqua. O

Mel. VI. gregorii pape.

In explanatione sua multa ad loquendum. sancti evangelii lectio postulat: quam volo si possim sub breuitate perstringere: ne vos et extensa processio. et plura expositio videatur onerare. Regnum celorum patrifamilias simile dicitur: qui ad excolendam vineam suam. operarios conducit. Quis vero patrisfamilias similitudinem rectius tenet. quam conditor noster qui regit quos condidit: et electos suos in hoc mundo sic possidet. quasi subiectos dominus in domo. Qui habet vineam. vniuersam scilicet ecclesiam: que ab abel iusto usque ad ultimum electum. qui in fine mundi nasciturus est. quot sanctos protulit: quasi tot palmites misit. Lectio VIII.

Hic itaque paterfamilias ad excolendam vineam suam. mane. hora tercia. sexta. nona. et undecima. operarios conducit: quia a mundi huius inicio usque ad finem. ad erudiendam plebem fidelium. predicatores congregare non desistit. Mane est enim mundi fuit. ab adam usque ad noe. Hora vero tercia: a noe usque ad abraham. Sexta quoque: ab abraham usque ad moysen. Nona autem: a moyse usque ad aduentum domini. Undecima vero. ab aduentu domini. usque ad finem mundi: in qua predicatores sancti apostoli missi sunt. qui mercedem plenam.

⁊ tarde uenientes acceperunt.

Ad erudiendam Lc̄o ergo dn̄s plebē ix. suam. quasi ad excolendā uineam suam. nullo tem pore desistit operarios mittere: quia ⁊ prius per patres. ⁊ post modum per legis doctores ⁊ prophetas. ad extremum uero per apostolos. dum plebis sue mores excoluit. quasi per operarios in uinee cultura laborauit: quamuis in quo libet modulo uel mensura. quisquis cum fide recta bo ne actionis extitit: huius uinee operarius fuit. Opera tor ergo mane. hora terci a. sexta ⁊ nona. antiquus ille ⁊ hebraicus populus desig natur: qui in electis suis ab ipso mundi exordio. dum recta fide dn̄m studuit colere: quasi non desistit in uinee cultura laborare. Ad un decimā uero gentiles uocantur: quibus ⁊ dicitur. Quid hic statis tota die ociosi: Qui enim transacto tam longo mun di tempore. pro uita sua labo rare neglexerant: quasi tota die ociosi stabant.

Igitur Fer. ii. Lc̄o prima. Igitur perfecti sunt celi ⁊ terra: et omnis ornatus eorum. Com pleuitque deus die septimo opus suum quod fecerat: ⁊ requieuit die septimo ab uniuerso opere quod patrarat. Et benedixit diei septimo. ⁊ sanctificauit illum: quia in ipso cessauerat ab omni opere suo. quod creauit deus ut faceret. Iste generationes celi ⁊ terre. quando create sunt: in die quo fe cit dn̄s deus celum ⁊ terram. ⁊ omne uirgultum agri an tequam oriretur in terra. om nemque herbam regionis. priusquam germinaret. No

enim pluerat dominus deus super ter
ram: et homo non erat
qui operaretur terram. Sed
fons ascendebat e terra.
irrigans universam super
ficiem terre. Lectio secunda.

Formavit igitur dominus
deus hominem de li
mo terre: et inspiravit in
faciem eius spiraculum
vite: et factus est homo in
animam viventem. Planta
verat autem dominus deus paradi
sum voluptatis a principi
o: in quo posuit hominem
quem formaverat. Pro
duxitque dominus deus de humo
de lignum pulchrum visu.
et ad vescendum suave: lig
num etiam vite in medio
paradysi. lignumque sciencie
boni et mali. Lectio tercia.

Et fluvius egredie
batur de loco vo
luptatis. ad irrigandum
paradysum: qui inde divi
ditur in quatuor capita.
Nomen uni physon. Ipse est
qui circuit omnem terram
evilath. ubi nascitur au
rum: et aurum terre illi
optimum est. Ibique inveni
tur bdellium: et lapis oni
chinus. Et nomen fluvio
secundo gyon. Ipse est qui cir
cuit omnem terram ethy
opie. Nomen vero fluminis ter
cii tygris. Fluvius vero quar
tus: ipse est eufrates. Feria iii. Lectio i.

Tulit ergo
dominus deus hominem:
et posuit eum in paradysum
voluptatis: ut operaretur et
custodiret illum. Precepit
que ei dicens. Ex omni lig
no paradysi comede: de lig
no autem sciencie boni et ma
li ne comedas. In quocum
que enim die comederis ex eo:
morte morieris. Dixit

Ipse vadit contra assyrios.

quoq; dn̄s ds. Non est bonū
ee hominem solum: facia
mus ei adiutorium simile
sibi. Lcō secunda

Formatis ḡ dn̄s ds
de humo. cunctis aīantib;
terre. ⁊ uniuersis uola
tilib; celi: adduxit ea ad
adam: ut uideret quid
uocaret ea. Omne enim
qd uocauit adam aīe ui
uentis: ipm est nomē ei.
Appellauitq; adam nōibus
suis. cuncta aīantia. ⁊ u
niuersa uolatilia celi: et
oms bestias terre. Ade uō
non inueniebatur adiutor
similis eius. Inmisit ergo
dn̄s ds soporem in adam. Cū
q; obdormisset: tulit unam
de costis eius: ⁊ repleuit car
nem pro ea. Lcō iii

Et edificauit dn̄s ds
costam quam tulerat de a
dam in mulierē: ⁊ adduxit
eam ad adam. Dixitq;
adam. Hoc nunc os ex os
sibus meis: ⁊ caro de car
ne mea. Hec uocabitur
uirago: qm̄ de uiro sump
ta est. Quam ob rem relin
quet homo patrem suum ⁊
matrem. ⁊ adherebit ux
ori sue: ⁊ erunt duo in
carne una. Erat autē uterq;
nudus. adam scilicet et
uxor eius: ⁊ non erubes
cebant. Fer. iiii. Lcō pma

Serpens erat calli
dior cunctis aīan
tib; terre: que fecerat dn̄s
ds. Qui dixit ad mulierē.
Cur precepit uobis ds. ut
non comederetis de omni
ligno paradysi: Cui respon
dit mulier. De fructu lig
norum que sunt in paradyso ue
scimur: de fructu uō ligni.
qd est in medio paradysi p
cepit nobis ne comedere

inus. & ne tangeremus il
lud: ne forte moriamur.
Dixit aut̃ Lcō scđa.
serpens ad mulierẽ.
Nequaquam morte mori
emini. Scit enĩ ds. qđ
in quocumq; die comede
ritis ex eo. aperientur ocli
uri: & eritis sic dij. scien
tes bonum & malum. Vi
dit igitur mulier. qđ bo
num esset lignum aduescẽ
dum. & pulchrum oclis as
pectuq; delectabile: & tu
lit de fructu illius & come
dit. deditq; uiro suo. Qui
comedit: & apti sunt ocli
ambor. Cumq; cognouis
sent se eẽ nudos: cõsuerunt
folia ficus. & fecerunt sibi
perizomata. Lcō tercia.
Et cum audissent
uocem dnĩ dei. de
ambulantis in paradyso ad
aurã post meridiem: ab

scondit se adam & uxor ei9
a facie dnĩ dei. in medio
ligni paradysi. Vocauitq;
dns ds adam: & dixit ei.
Vbi es? Qui ait. Vocem
tuam audiui in paradyso &
timui eo qđ nudus essem:
& abscondi me. Cui dixit
ds. Quis enĩ indicauit
tibi quod nudus esses? nisi
qđ ex ligno de quo preceperã
tibi. ne comederes. come
disti? Dixitq; adam. Mu
lier quam dedisti michi
sociam. dedit michi de lig
no: & comedi. Et dixit dns
ds ad mulierem. Quare
hoc fecisti? Que respondit.
Serpens decepit me: et
comedi. Fer̃ v. Lc pma
Et ait dns ds ad ser
pentem. Quia fe
cisti hoc: maledictus es ĩ
ter omĩa aĩantia. & bes
tias terre. Sup pectus tu

tuū gradieris: ⁊ terram co
medes cunctis dieb; uite
tue. Inimicicias ponam
inter te ⁊ mulierem: et
semen tuum ⁊ semē illius.
Ipsa conteret caput tuum:
⁊ tu insidiaberis calcaneo illi.
Mulieri quoq; dixit. Mul
tiplicabo erumpnas tuas:
⁊ conceptus tuos. In dolore
paries filios: ⁊ sub uiri po
testate eris: ⁊ ipse domina
bitur tui. Lcō secunda.
Ade uo dixit. Quia
audisti uocem uxo
ris tue. ⁊ comedisti de lig
no. ex quo pceperam t̄ ne co
mederes: maledcā terra
in ope tuo. In laborib; co
medes eam: cunctis dieb;
uite tue. Spinas ⁊ tribu
los germinabit tibi: ⁊ co
medes herbas terre. In su
dore uultus tui uesceris pa
ne tuo. donec reuertaris

in terram de qua sumptus
es: qr puluis es ⁊ in pulue
rē reuerteris. Et uocauit
adam nomen uxoris sue e
ua: eo qđ mater esset cūc
toꝝ uiuentium. Lc feria.
Fecit quoq; dñs deus
Ade. ⁊ uxori eius tu
nicas pelliceas: ⁊ induit
eos. Et ait. Ecce adam
q̄si unus ex nobis fcs ē:
sciens bonum ⁊ malum.
Nunc ergo ne forte mit
tat manum suam. ⁊ su
mat ē de ligno uite ⁊ co
medat: ⁊ uiuat in eternū.
Emisitq; eum dñs de pa
radyso uoluptatis: ut opare
tur terram de qua sumpt
est. Eiecitq; adam: ⁊ col
locauit ante paradysum uo
luptatis cherubin. ⁊ flam
meū gladium atq; uersati
lem. ad custodiendā uiā
ligni uite. Fer. vi. Lc. i.

Adam cogno Lco .i.
uit euam uxorem
suam. Que concepit: et
pepit chain dicens. Pos
sedi hominem p dnm. Rur
sumq; pepit frem eius abel.
Fuit aut abel pastor ouiu:
 chain agricola. Fem est
aut post multos dies: ut
offerret chain de fructib;
terre munera dno. Abel
quoq; obtulit de primoge
nitis gregis sui: de adi
pibus eor. Et respexit ds
ad abel ad munera eius:
ad cayn uo ad munera
eius non respexit. Lco .ii.
Iratusq; est chayn uehem
ter: concidit uultus ei.
Dixitq; dns ad eum. Q
re iratus es? Et cur con
cidit facies tua? Nonne
si bn egeris. recipies? Sin
aut male: statim in fori
bus pccm aderit. Sz sb
te erit appetitus ei: tu
dnaberis illius. Dixitq;
chayn ad abel frem suum.
Egrediamur foras. Cum
q; eent in agro: consurrex
it chayn aduersus abel fra
trem suum. interfecit eu.
Et ait dns ad Lco .iii.
chayn. Ubi est abel
fr tuus? Qui respondit.
Nescio. Numquid custos
fris mei sum? Dixitq; ad
eum. Quid fecisti? Vox
sanguinis fris tui clamat
ad me de terra. Nunc igr
maledcs eris sup terram:
que apuit os suum. sus
cepit sanguinem fris tui
de manu tua. Cum opatus fu
eris eam: non dabit tibi
fructus suos. Uagus pro
fugus eris sup terram.
Dixit chayn Sabbo L .i.
ad dnm. Maior e
iniquitas mea: quam ut

ueniam merear. Ecce ei
cis me hodie a facie terre:
et a facie tua abscondar: et
ero uagus et profugus in terra.
Omnis ergo qui inuenerit
me: occidet me. Dixit ei
dominus. Nequaquam ita fiet: sed
omnis qui occiderit cayn.
septuplum punietur. Po
suitque dominus signum in chayn:
ut non eum interficeret
omnis qui inuenisset eum.
Egressusque chayn a facie do
mini: habitauit in terra
profugus. ad orientalem pla
gam eden. Lc sexta.
Cognouit autem chayn
uxorem suam. Que conce
pit: et peperit enoch. Et edi
ficauit ciuitatem: uocauitque
nomen ex nomine filii sui
enoch. Porro enoch genu
it irad. Et irad genuit ma
uiael. Mauiael genuit ma
thusael. Et mathusael:
genuit lamech. Qui ac
cepit uxores duas. Nomen
uni ada: et nomen alteri
sella. Genuitque ada iabel:
qui fuit pater habitantium
in tentoriis. atque pastorum.
Et nomen fratris eius iubal.
Ipse fuit pater canentium cy
thara et organo. Lcō iiii.
Sella quoque genuit
tubalchayn: qui
fuit malleator et faber in
cuncta opera eris et ferri.
Soror uero thubalchayn
noema. Dixitque lamech
uxoribus suis ade et selle.
Audite uocem meam ux
ores lamech: auscultate
sermonem meum. Quoniam oc
cidi uirum in uulnus me
um: et adolescentulum in
liuorem meum. Septuplum
ultio dabitur de chayn:
de lamech uero septuagies
septies. Cognouit

BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

quoq3 adhuc adam uxorē suam. ⁊ pepit filium: uocauitq3 nomen eius seth dicens. Posuit michi d̄s semē aliud p abel: quem occidit chayn. S3 et seth natus ē filius: quem uocauit enos. Iste cepit inuocare nomen dn̄i. Dn̄ica in lx. Lc̄ i.

Cum cepissent hoīes multiplicari super terram. ⁊ filias procreassent: uidentes filij dei filias hoīnum. q̄d eēnt pulchre: acceperunt uxores sibi ex omībz. quas elegerant. Dixitq3 d̄s. Non permanebit sp̄s m̄s in homine ineternum: q̄r caro ē. Eruntq3 dies eius centum uiginti annor. Gygantes aūt erant sup terram. in diebz illis. Postq̄ enī ingressi sunt filij dei. ad filias hominū. illeq3 genuerunt: isti sunt potentes aseclo. uiri famosi.

Videns aūt Lc̄ ij. d̄s q̄d multa malicia hominum eēt in terra. ⁊ cuncta cogitatio cordis intenta eēt ad malum oī tempe: penituit eum q̄d hominem fecisset in terra. Et pcauens in futurum. ⁊ tactus dolore cordis intrinsecus. delebo inquit hominem. quem creaui afacie terre. ab homine usq3 ad aīantia. areptili usq3 ad uolucres celi. Penitet enī me fecisse eos. Noe uō inuenit grām coram dn̄o.

Hee sunt gene Lc̄ iij. rationes noe. Noe uir iustus atq3 pfc̄s fuit ī generationibz suis. Cvm d̄o ambulauit: ⁊ genuit tres filios. sem. cham. ⁊ iaphet. Corrupta ē aūt terra coram deo: ⁊ repleta est

iniquitate. Cumque uidiſſet d̄s terram eē corruptā: omniſque caro corruperat uiam ſuam ſup terram: dixit ad noe. Finis uniuerſe carnis uenit coram me. Repleta eſt terra iniquitate a facie eorum: et ego diſperdam eos cum terra. Lcō iiij.

Fac tibi archam de lignis leuigatis. Manſiunculas in archa facies: et bitumine linies intrinſecus et extrinſecus: et ſic facies eam. Trecentorum cubitorum erit longitudo arche. et quinquaginta cubitorum latitudo: et triginta cubitorum altitudo illius. Feneſtram in archa facies: et in cubito ~~conſumabis~~ cōſummabis ſummitatem eius. Oſtium aūt arche pones in latere deorſum. Cenacula et triſtega facies in ea.

Ecce ego ad Lcō. v. ducam diluuij aquas ſup terram: et interficiā omnē carnem. in qua ſpūs uite eſt ſubter celum: et uniuerſa que in terra ſunt. conſumentur. Ponamque fedus meum tecum: et ingredieris archam tu et filij tui. uxor tua et uxores filiorum tuorum tecum. Et ex cunctis aīantibz uniuerſe carnis. bina induces in archā ut uiuant tecum: maſculini ſexus et feminini. De uolucribz iuxta genus ſuū. et de iumentis in genere ſuo. et ex omni reptili terre ſecd̄m genus ſuum. bina de omnibz ingredientur tecum: ut poſſint uiuere. Lcō quinta vi.

Tolles ig̊ tecum ex oībz eſcis que mandi poſſunt. et comportabis apud te: et

erunt tam tibi quam illis in
cibum. Fecit ergo noe omnia
que preceperat illi deus. Dix
itque dominus ad eum. Ingredere
tu et omnis domus tua in
archam: te enim uidi iustum
coram me in generatione
hac. Ex omnibus animantibus
mundis tolles septena et
septena. masculum et femi
nam. de animantibus uero
inmundis duo et duo:
masculum et feminam.
Sed et de uolatilibus celi sep
tena et septena. masculum
et feminam: ut saluetur se
men super faciem uniuerse
terre. Adhuc enim et post
dies septem. ego pluam super
terram quadraginta die
bus et quadraginta noc
tibus: et delebo omnem sub
stantiam ~~eius~~ quam feci
de superficie terre. Lectio
vii. Secundum Lucam.

In illo tempore: Cum turba
plurima conueniret. et de
ciuitatibus properarent ad
ihesum: dixit per similitudinem.
Exiit qui seminat: semi
nare semen suum. Et reliqua.
Lectio sancti Omelia vi G
euangelii quam gregorii pape.
modo fratres karissimi audistis.
expositione non indiget:
sed admonitione. Quam enim
per semetipsam ueritas expo
suit: hanc discutere hu
mana fragilitas non pre
sumit. Sed est quod sollicite
in hac ipsa expositione domini
ca. pensare debeatis. Quia
si nos uobis semen uerbum.
agrum mundum. uolucres
demonia. spinas diuicias.
significare diceremus: ad
credendum nobis forsitan
mens uestra dubitaret. Un
de et idem dominus per semet ip
sum dignatus est exponere

quod dicebat: ut sciatis re
rum significationes querere.
in hiis est que ipsemet ipsum
noluit explanare. Lc viij.

Exponendo dicit quod
dixit. figurate se
loqui innotuit: quatinus
certos uos redderet. cum
nobis nostra fragilitas uer
borum illius figuras aperiret.
Quis enim michi umquam
crederet. si spinas diuicias
interpretari noluissem?
maxime cum ille pungant.
iste delectent: Et tamen
spine sunt: que cogitationum
suarum punctionibus mentem
lacerant. Et cum usque ad
peccatum pertrahunt: quasi in
flicto uulnere cruentant.
Quas bene hoc in loco.
alio euangelista testante ne
quaquam dominus diuicias: sed
fallaces diuicias appellat.
Fallaces enim sunt: que nobis
cum diu permanere non
possunt. Fallaces sunt:
que mentis nostre inopiam
non expellunt. Sole autem
diuicie uere sunt: que
nos uirtutibus diuites fa
ciunt. Lectio nona.

Si ergo fratres karissimi
diuites esse cupitis: ue
ras diuicias amate. Si
culmen ueri honoris que
ritis: ad celeste regnum
tendite. Si gloriam dig
nitatis diligitis: in illa
superna angelorum curia ascri
bi festinate. Verba dei
que aure percipitis: men
te retinete. Cibus enim
mentis: est sermo dei.
Et quasi acceptus cibus
stomacho languente reici
tur: quando auditus ser
mo in uentre memorie non
tenetur. Sed quisquis alimenta
non retinet: huius profecto ui

ra desideratur. Eterne ergo
mortis periculum formida
re. si cibum quidem sacre ex
ortacionis accipitis: sed ci
ba uite. idest alimenta
iusticie. in memoria non
tenetis. Ecce transit omne
quod agitis: et ad extremum
iudicium sine ulla mom
ti interpositione cottidie
uolentes. nolentesque pro
peratis. Feria ii. Lectio prima.

Fecit noe omnia que
mandauerat ei dominus.
Eratque sexcentorum annorum:
quando diluuii aque inunda
uerunt super terram. Et in
gressus est noe et filii eius. ux
or eius. et uxores filiorum ei
cum eo in archam: propter
aquas diluuii. De aniam
tibus quoque mundis et in
mundis. et de uolucribus
et ex omni quod mouetur super
terram. duo et duo ingres
sa sunt ad noe in archam.
masculus et femina: sic
preceperat deus noe. Cumque
transissent septem dies:
aque diluuii inundaue
runt super terram. Lectio ii.

Anno sexcentesimo
uite noe. mense
secundo. septimo decimo die
mensis. rupti sunt omnes
fontes abyssi magne. et
catharacte celi aperte sunt:
et facta est pluuia super terram.
quadraginta diebus. et
quadraginta noctibus.
In articulo diei illius in
gressus est noe. et sem et cham
et iaphet. filii eius. uxor
illius et tres uxores filiorum
eius cum eis in archam.
Ipsi et omne animal secundum ge
nus suum. uniuersaque
iumenta in genere suo. et
omne quod mouetur super terram
in genere suo: cunctumque

uolatile secundum genus suum.
Universe Lectio tertia.
aues omnisque uolucris
ingresse sunt ad noe in ar
cham. bina et bina: ex omni
carne in qua erat spiritus ui
te. Et que ingressa sunt.
masculus et femina ex om
ni carne introierunt: si
cut preceperat ei deus. Et inclu
sit eum dominus deforis. Factum
que est diluuium quadra
ginta diebus super terram: et
et multiplicate sunt aque:
et eleuauerunt archam in
sublime a terra. Vehemen
ter enim inundauerunt. et
omnia repleuerunt in super
ficie terre. Feria iiii. Lectio i.
Archa ferebatur super
aquas: et aque pre
ualuerunt nimis super ter
ram. Opertique sunt omnes
montes excelsi. sub uniuer
so celo. Quindecim cubi
tis altior fuit aqua. super
montes. quos operuerat.
Consumptaque est omnis
caro. que mouebatur super
terram: uolucrum animan
tium. bestiarum. omniumque
reptilium que reptant
super terram. Universi
homines et cuncta in quibus
spiraculum uite est in ter
ra: mortua sunt. Lectio se
Et deleuit omnem cunda.
nem substantiam que e
rat super terram. ab homine
usque ad pecus. tam repti
le quam uolucres celi: et
deleta sunt de terra. Re
mansit autem solus noe: et qui
cum eo erant in archa.
Obtinueruntque aque di
luuii terram: centum quin
quaginta diebus. Recor
datus est autem deus noe. cunc
torumque animantium. et omnium
iumentorum que erant cum

eo in archa. Et adduxit spi-
ritum super terram: et imminu-
te sunt aque. Et clausi sunt
fontes abyssi. et catharac-
te celi: et prohibite sunt plu-
uie de celo. Lc̄o tercia.
Reuerseque sunt aque
de terra euntes et
redeuntes: ceperunt minu-
i post centum quinquaginta
dies. Requieuitque archa
mense septimo. uicesima
septima die mensis: super
montes armenie. At uero
aque ibant et decrescebant
usque ad decimum mensem.
Decimo enim mense. prima
die mensis: apparuerunt
cacumina montium. Fer.
iiii. Lc̄o prima. Cum
transissent quadra-
ginta dies: aperiens noe fe-
nestram arche. quam fece-
rat. emisit coruum. Qui
egrediebatur: et non reuer-
tebatur donec siccarentur
aque super terram. Emisit
quoque columbam post eum:
ut uideret si iam cessas-
sent aque super faciem ter-
re. Que cum non inuenis-
set ubi requiesceret pes eius:
reuersa est ad eum in archam.
Aque enim erant super uniuer-
sam terram. Extenditque
manum suam: et apprehen-
sam intulit in archam.
Expectatis Lc̄o ii.
autem ultra septem
diebus aliis: rursum di-
misit columbam ex archa.
At illa uenit ad eum ad
uesperam: portans ramum
oliue uirentibus foliis in ore
suo. Intellexit ergo noe: quod
cessassent aque super terram.
Expectauitque nichilominus
septem alios dies: et emisit
columbam. Que non est reuersa
ultra ad eum. Igitur sex-

centesimo primo anno. pri
mo mense. prima die mē
sis: imminute sunt aque sr
terram. Aperiensq; noe tec
tum arche: aspexit. uidit
q; qd' exsiccata eēt superfici
es terre. Mense scdo. septi
ma et uicesima die mensis:
arefcā est terra. Lcō tercia.
Locutus est aūt deus
ad noe: dicens. Eg
dere de archa. tu et uxor
tua: filij tui et uxores fili
orum tuorum tecum. Cunctaq;
aīantia que sunt apud te
ex omī carne. tam in uola
tilibz quam in bestijs. et u
niuersis reptilibz que rep
tant sup terram. educ te
cum: et ingredimini sup t
ram. Crescite et multiplica
mini sup eam. Egressus ē
g noe et filij eius. uxor illi.
et uxores filiorum ei cum eo.
Sz et omia aīantia et iumē
ta. et reptilia que reptant
sup terram. scdm genus
suum: egressa sunt de ar
cha. Fer v. Lcō prima.
Edificauit noe altare
dnō: et tollens de
cunctis uolucribz et peco
ribz mundis. obtulit
holocausta sup altare. O
doratusq; est dns odorem
suauitatis. Et ait ad eū.
Nequaqm ultra maledi
cam terre pp̄ter homines.
Sensus enim et cogitatio
humani cordis prona sunt
in malum: ab adolescen
tia sua. Non g ultra pcu
tiam omnē animam ui
uentem: sic feci. Cunctis
diebz terre: sementis et
messis. frigus et estus. es
tas et hyemps. nox et dies
non requiescent. Lcō ij.
Benedixitq; ds noe
et filijs eius: et dixi

ad eos. Crescite et multipli
camini et replete terram.
et terror uester ac tremor sit su
per cuncta animalia terre. et super
omnes uolucres celi. cum u
niuersis que mouentur in
terra. Omnes pisces maris
manui uestre traditi sunt.
et omne quod mouetur et ui
uit. erit uobis in cibum.
Quasi holera uirentia tra
didi uobis omnia. excepto
quod carnem cum sanguine
non comedetis. Sangui
nem enim animarum uestrarum re
quiram. de manu cunctarum
bestiarum. et de manu hominis.
De manu uiri et fratris eius.
requiram animam hominis.
Quicumque Lectio vii.
effuderit huma
num sanguinem. fundetur
sanguis illius. Ad yma
ginem quippe dei. factus est homo.
Vos autem crescite et multi
plicamini. et ingredimi
ni super terram. et implete e
am. Hoc quoque dixit deus
ad noe. et ad filios eius cum
eo. Ecce ego statuam pactum
meum uobiscum. et cum se
mine uestro post uos. et ad
omnem animam uiuentem
que est uobiscum. tam in
uolucribus quam in iumen
tis et pecudibus terre. cunc
tisque que egressa sunt de ar
cha. et uniuersis bestiis terre.
Statuam pactum meum
uobiscum. et nequaquam
ultra interficietur omnis
caro. aquis diluuii. nec
erit deinceps diluuium
dissipans terram. Feria vi.
Dixit deus. Lectio prima.
Hoc signum federis
quod do inter me et uos.
et ad omnem animam uiuentem
que est uobiscum. in generati
ones sempiternas. Arcum

meū ponam in nubibꝫ: ⁊
erit signum federis inter
me ⁊ inter terram. Cumq;
obduxero nubibꝫ celum:
apparebit arcus meus in
nubibꝫ: ⁊ recordabor federis
mei uobiscum. ⁊ cum omī
aīa uiuente que carnem
uegetat: ⁊ non erunt ult'
aque diluuij. ad delendū
uniuersam carnem. Erit
q; arcus m's in nubibꝫ: et
uidebo illum: ⁊ recorda
bor federis sempit'ni. quod
pactum est inter deum. ⁊
inter omnem aīam uiuē
tem uniuerse carnis. que
est sup terram. Lcō sexta.
Dixitq; d's ad noe. Hoc
erit signum federis:
q'd constitui inter me ⁊ om
nem carnem. sup terram.
Erant igit' filij noe qui eg'
si sunt de archa: sem. chā.
⁊ iaphet. Porro cham: ip
se est pater chanaan. Tres
isti sunt filij noe: ⁊ ab h
his disseminatum ē om
ne genus hominum sup
uniuersam terram. Ce
pitq; noe uir agricola ex
cere terram: ⁊ plantauit
uineam. Bibensq; uinū
inebriatus est: ⁊ nudat'
in tabernaculo suo. Quod
cum uidiss& cham p'r cha
naan. uerenda scilicet
p'ris sui ēē nudata: nun
ciauit duobꝫ f'ribus suis
foras. Lcō tercia.
At uō sem ⁊ iaphet
pallium īposuerunt hu
meris suis: ⁊ incedentes
retrorsum. operuerunt ue
renda p'ris sui. Facies q;
eo'z auerse erant: ⁊ p'ris
uirilia non uiderunt. E
uigilans aūt noe ex uino.
cum didicisset que fecerat
ei filius suus minor ait.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Maledictus chanaan: ser
uus seruorum erit fratribus su
is. Dixitque. Benedictus
dominus deus sem: sit chanaan
seruus eius. Dilatet deus
iaphet: et habitet in taber
naculis sem. sitque chana
an seruus eius. Vixit
autem noe post diluuium
trecentis quinquaginta
annis: et impleti sunt omnes
dies eius. nongentorum quin
quaginta annorum. et mor
tuus est. Sabbo. Lc. .v.

Erat terra labij u
nius: et sermonum
eorundem. Cumque proficisce
rentur de oriente: inue
nerunt campum in terra
sennaar. et habitauerunt
in eo. Dixitque alter ad
proximum suum. Veni
te faciamus lateres. et
coquamus eos igni. Ha
bueruntque lateres pro saxis: et bitumen pro cemento.
Et dixerunt. Venite fa
ciamus nobis ciuitatem.
et turrem cuius culmen
pertingat usque ad celum: et
celebremus nomen nostrum.
antequam diuidamur in
vniuersas terras. Lc̄o sexta

Descendit autem
dominus: ut uideret
ciuitatem. et turrem quam
edificabant filij adam.
Et dixit. Ecce unus est
populus: et unum est labium
omnibus. Ceperuntque hoc
facere: nec desistent a
cogitationibus suis. donec
eas opere compleant. Veni
te igitur. et descendamus et
confundamus ibi linguam
eorum: ut non audiat vn
usquisque uocem proximi sui.

Atque ita Lc̄o tercia
diuisit eos dominus ex
illo loco. in uniuersas ter

ras: et cessauerunt edifica
re ciuitatem. Et idcirco uo
catum est nomen eius babel:
quia ibi confusum est labium u
niuerse terre. Et inde di
spersit eos dominus: super faciem cunc
tarum regionum. Hee sunt
generationes sem. Sem cen
tum erat annorum quando genu
it arphaxat: biennio post
diluuium. Vixitque sem postquam
quam genuit arphaxat quin
gentis annis: et genuit fi
lios et filias. Dominica in lxx ma.

Dixit dominus Lectio prima
ad abraham. Egre
dere de terra tua et de cog
natione tua. et de domo pa
tris tui: et ueni in terram
quam monstrauero tibi.
Faciamque te in gentem mag
nam. et benedicam tibi: et
magnificabo nomen tuum:
erisque benedictus. Bene
dicam benedicentibus tibi: et
maledicam maledicentibus
tibi: atque in te benedicentur
uniuerse nationes terre. cog
Egressus est itaque abram.
sicut preceperat ei dominus: et iuit
cum eo loth. Lectio secunda.

Septuaginta quinque
annorum erat abram.
cum egrederetur de haram.
Tulitque saray uxorem suam.
et loth filium fratris sui. uni
uersam substantiam quam pos
sederant: et animas quas fece
rant in aram. Et egressi
sunt: ut irent in terram
chanaan. Cumque uenis
sent in eam: pertransiuit
abram terram. usque ad lo
cum sichem. et usque ad con
uallem illustrem. Canane
us autem tunc erat in terra.

Apparuit autem dominus iij.
abram: et dixit ei.
Semini tuo dabo terram
hanc. Qui edificauit ibi

altare dn̄o: qui apparuerat
ei. Et inde transgrediens
ad montem qui erat con
tra orientem bethel. teten
dit ibi tabernaculum suū:
ab occidente hn̄s bethel:
et ab oriente hay. Edifica
uit quoque ibi altare dn̄o:
et inuocauit nomen eius.
Perrexitque abram: uadens
et ultra progrediens ad me
ridiem. Lc̄o quarta.

Facta est fames in ter
ra. Descenditque a
bram in egyptum: ut pe
regrinaretur ibi. Preualu
erat ei fames in terra. Cum
que prope esset ut ingrederetur
egyptum: dixit saray ux
ori sue. Noui quod pulchra
sis mulier: et quod cum ui
derint te egyptij. dicturi
sunt. uxor ipsius est: et in
terficient me et te reserua
bunt. Dic ergo obsecro te. quod

soror mea sis: ut bene sit
michi propter te. et uiuat anima
mea ob gratiam tui. Lc̄. v.

Cum itaque ingressus
esset abram egyptum:
uiderunt egyptij mulierem.
quod pulchra esset nimis. Et
nunciauerunt principes
pharaoni: et laudauerunt
eam apud illum. Et sub
lata est mulier in domum
pharaonis. Abram uero
bene usi sunt propter illam.
Fueruntque ei oues boues et asi
ni: et serui et famule et a
sine et cameli. Flagellauit
autem dn̄s pharaonem. pla
gis maximis et domum eius:
propter saray uxorem abram.

Vocauitque Lc̄o. vi.
pharao abram: et
dixit ei. Quid nam est
quod fecisti michi: Quare non
indicasti michi. quod uxor
tua esset: Quam ob cau

ſam dixiſti eē ſororem tuā: ut tollerem eam m̄ in uxorē? Nunc ergo coniunx tua: accipe eam et uade. Precepitqꝫ pharao ſup abram uiris: et deduxerunt eū et uxorē ei᷒. et omīa que habebat. Lcō vij. Secūdm Lucam. In illo Tꝑ: Aſſumpſit ihc̄s duodecim diſcipulos ſuos: et ait illis. Ecce aſcendimus iheroſolimam: et conſūmabuntur omīa que ſcripta ſunt ꝑ pphās de filio hominis. Et reliq̄. Om̄l vī ggorij pp̄.

Redemptor nr̄ ꝓuidens ex paſſione ſua diſcipuloꝝ aīos ꝑturbandos: eis longe ante. et euiſdem paſſionis penā. et gl̄iam reſurrectionis ſue predicat: ut cum morientem ſic̄ p̄dictum eſt cernerent: et reſurrecturū non dubitarent. Set quia carnales adhuc diſcipli nullo modo cape ualebāt uerba myſterij: uenitur ad miraculum. Ante eoꝝ oculos cecus lumen recipit: ut qui celeſtis myſterij uerba non capient. eos ad fidem celeſtia fcā ſolidarent. Set miracl̄a dnī et ſaluatoris nr̄i. ſic accipienda ſunt fr̄es mei: ut in ueritate credantur fcā: et tamen ꝑ ſignificationē nobis aliquid innuant. Opera quippe eius. et ꝑ potenciam aliud oſtendunt: et ꝑ miſterium aliud locuntur. Lcō viij.

Ecce quis iuxta hyſtoriam cecus iſte fuerit ignoramus: ſꝫ tamē quem ꝑ miſteriū ſignificet. nouimus. Cecus quippe ē genus humanū: quod

in parente primo a paradi
si gaudiis expulsum. cla
ritatem superne lucis igno
rans. dampnationis sue te
nebras patitur. sed tamen
per redemptoris sui presentiam
illuminatur. ut interne lu
cis gaudia. iam per desiderium
uideat. atque in uia uite.
boni operis gressus ponat.
Notandum uero est. quod cum
ihesus ihericho appropinquare
dicitur. cecus illuminatur.
Jerico quippe interpretatur lu
na. Luna autem in sacro e
loquio pro defectu ponitur
carnis. que dum menstru
is moinentis decrescit. de
fectum nostre mortalitatis de
signat. Lectio nona.
Dum igitur conditor noster
appropinquat ihericho. ce
cus ad lumen redit. quia dum
diuinitas defectum nostre
carnis suscepit. humanum
genus lumen quod amiserat
recepit. Unde enim deus huma
na patitur. inde homo
ad diuina subleuatur. Qui
uidelicet cecus. recte et
iuxta uiam sedere. et men
dicans esse describitur. Ipsa
enim ueritas dicit. Ego sum
uia. Qui ergo eterne lucis
claritatem nescit. cecus est.
Sed si iam in redemptorem
credit. iuxta uiam sedet.
Si autem iam credit. sed ut
eternum lumen recipiat ro
gare dissimulat. atque a pre
cibus cessat. cecus quidem
iuxta uiam sedet. sed mi
nime mendicat. Si uero (credit)
et rogat. et iuxta uiam se
det cecus. et mendicat.
Ascendit Feria ii. Lectio i.
Abraam de egypto. ipse et uxor eius. et omnia
que habebat et loth cum
eo. ad australem plagam

Erat aūt diues ualde in
possessione auri et argen
ti. Reuersusq; est p iter
quo uenerat a meridie in
bethel. usq; ad locum ubi
prius fixerat tabernacu
lum. inter bethel et hay.
in loco altaris qđ fecerat p
us. et inuocauit ibi nom
dnī. Sz et loth qui erat
cum abram fuerunt gre
ges ouium. et armta et ta
bernacula. nec poterat
eos capere terra. ut habi
tarent simul. Erat quip
pe substantia eoꝝ multa. et
non quibant habitare cōmu
niter. Unde et facta est rixa
inter pastores gregum a
bram et loth. Lcō sexta.
Eo aūt tempe chana
neus et ferezeus ha
bitabant in terra illa. Dix
it g abram ad loth. Ne q
so sit iurgium inter me

et te. et int pastores meos
et pastores tuos. Fres enī su
mus. Ecce uniuersa terra
coram te est. recede a me
obsecro. Si ad ~~dex~~ sinistrā
ieris. ego dexteram te
nebo. Si tu dexteram ele
geris. ego ad sinistram
pergam. Lcō vii.
Eleuatus itaq; loth
oculis. uidit omnem cir
ca regionem iordanis. q
uniuersa irrigabatur. an
tequam subuerteret dns
sodomam et gomorram
sicut paradysus dnī. et sic
egyptus uenientibz in se
gor. Elegitq; sibi loth re
gionem circa iordanem.
et recessit ab oriente. Di
uisiq; sunt alterutrum a
fre suo. Abram habitauit i
terra chanaan. loth uo
moratus ē in opidis. que
erant circa iordanem. et

bitauit in sodomis. Homi
nes aut sodomite pessimi
erant: et pccores coram
dno nimis. Fer. tercia.
Factum est Lc pma.
in illo tpe: ut am
raphel rex sennaar. et a
rioch rex ponti. et chodor
laomor rex elamitar. et
thadal rex gentium. ini
rent bellum contra baram
regem sodomor. et contra
bersa regem gomorre. et
contra sennaab regem a
dame. et contra semeber.
regem seboim. contraq;
regem bale: ipa e segor.
Oms hii conuenerunt in
uallem siluestre: que nc
est mare salis. Duodeci
eni annis seruierunt cho
dorlaomor: et tercio decimo
anno recesserunt ab eo.
Igitur quartode Lco ii.
cimo anno uenit cho
dorlaomor. et reges qui
erant cum eo: et pcusserut
raphaym in astaroth car
naim. et zuzim cum eis.
et emym in sauhe caria
thaim. et choreos in mon
tibus seyr usq; ad campes
tria pharan. que est in soli
tudine. Reuersiq; sunt et
uenerunt usq; ad fontem
mesphat: ipa est cades. Et
pcusserunt omne regione
amalechitar: et amorreu
qui habitabat in asason
thamar. Lco iii.
Et egressi sunt rex so
domor et rex gomorre. rex
q; adame. et rex seboim.
nec non et rex bale que e
segor: et direxerunt acie
contra eos in ualle silues
tri: scilicet aduersum cho
dorlaomor regem elami
tar. et thadal regem gen
tium. et amraphel rege

sennaar. et arioch regem ponti: quatuor reges adversum quinque. Vallis autem silvestris: habebat puteos multos bituminis. Itaque rex sodomorum. et rex gomorre terga verterunt. cecideruntque ibi: et qui remanserant. fugerunt ad montem. FERIA IIII. IN CAPITE IEIUNII. LC. I. SECUNDUM MATHEUM.

In illo tempore: Dixit Ihesus discipulis suis. Cum ieiunatis: nolite fieri sicut ypocrite tristes. Et reliqua. OMELIA VENERABILIS MAXIMI EPISCOPI. XV.

Pia non minus est consuetudo karissimi. advenientes quadragesime dies. devotionis ieiunio prevenire: necessarie presens evangelii decursa est lectio. in qua dominus noster virtutum spiritualium retributor. sacramentaque nobis prestansque dedit regulam ieiunandi. dicens. Cum ieiunatis: non eritis sicut ypocrite tristes. Exterminant enim facies suas: ut appareant hominibus ieiunantes. Non enim deo ieiunat sed hominibus: quicumque ostentatione ieiunii sui. gratiam requirit humanam. Exterminant autem facies suas: qui merore simulato. religiosum vultum pallore oculis mentiuntur. Non vult enim discipline celestis magister irreligiose agi. quod fieri pro religione precipitur: non patitur invocantium se laborem. quibus eternam parat mercedem infructuose iactancie vicio deperire. LECTIO SEXTA. CETERA.

Non eritis inquit sicut ypocrite tristes. Si enim vere mestus et tristis es quare

ieiunas: nullam tibi ut
ingratus apud dnm gram
reseruabis. qr quamuis
opus facias bonum: pra
uitate tamen degeneris
animi inuitus operaris. Si
aut p quadam scitatis y
magine tristiciam simu
las: omnem fructum p
missionis diuine. obse
quij tui ostentatore amit
tis. Qd si deo ieiunium
tuum defers: cur illud
hominib; pari tecum con
dicione uiuentib;. uane
glie sectatore ostentas? Hac
nimirum paulus apls se
cutus sentenciam: dicebat.
Nolite fieri inanis glie
cupidi. Inane eni et uanu
e: quicquid nullius pon
deris. aut uirtutis firmi
tate consistit. Lco tercia.
Inane est: qd cum sclo p
tereunte deficiens. adui

tam n transit eternam.
Quicquid enim p carnali
honore laboratur. corrup
tibili cum carne dilabitur:
ut ait pha. Omnis caro
fenum: et omnis glia hois.
ut flos feni. Nec possimus
dilectissimi p uno eodemq;
ope. et laudem mundi ad
ulantis expetere. et pmiu
uite celestis acquirere. Sz
unge aut cum ieiunas ca
put tuum: et faciem tuam
laua. Vngit reuera ois
deuotus caput suum: cui
religiosum ieiunium. sce
elemosine ubertate pingue
scit. Et si altius aliquid co
gitemus: unges caput tu
um qd est xps: si bonis op
b; meliora subiungens. si
plici deuotione eum letifi
ces. Lauabis sine dubio et
faciem tuam. atq; omni e
am leticie serenitate deter

ges. Si diuino iocundiore
cultu. nullius uanitatis
affectione ſordeſcat. R.
Cum au v. Lc. i.
diſſet abram. cap
tum loth fr[atr]em ſuum: nu
merauit expeditos uerna
culos ſuos. trecentos decem
et octo: et perſecutus eſt eos.
uſque dan. Et diuiſis ſociis:
irruit ſuper eos nocte. Per
cuſſitque eos: et perſecutus eſt
eos uſque hoba. que eſt ad
leuam damaſci. Reduxit
que omnem ſubſtantiam. et loth fra
trem ſuum. cum ſubſtantia illius.
mulieres quoque et populum. Lc
Egreſſus eſt autem ſexta
rex ſodomorum in oc
curſum eius: poſtquam
reuerſus eſt a cede chodorla
omor. et regum qui erant
cum eo in ualle ſauhe. que
eſt uallis regum. At uero
melchiſedech rex ſalem. pro

ferens panem et uinum.
erat enim ſacerdos dei
altiſſimi: benedixit ei.
et ait. Benedictus abram
deo excelſo. qui creauit ce
lum et terram: et benedic
tus deus excelſus. quo pro
tegente. hoſtes in manibus
tuis traditi ſunt. Et dedit
ei decimas ex omnibus. Lc
Dixit autem rex tercia.
ſodomorum ad abram.
Da michi animas: cetera tolle tibi.
Qui reſpondit ei. Leuo ma
num meam ad dominum deum
excelſum. poſſeſſorem ce
li et terre: quod a filo ſubteg
minis uſque ad corrigiam
caligę. non accipiam ex
omnibus que tua ſunt. Ne
dicas ego ditaui abram:
exceptis hiis que comede
runt iuuenes. et partibus
uirorum qui uenerunt mecum.
aner eſcol. et mambre. Lc

ti accipient partes suas.

Fer. vi. Lc͡o prima

Factus est sermo dei
ad abram per uisionem di
cens. Noli timere abram.
Ego protector tuus sum. et
merces tua magna nimis.
Dixitque abram. Domine deus
quid dabis michi? Ego
uadam absque liberis: et fi
lius procuratoris domus
mee iste damascus eliec
zer. Addiditque abram.
Michi non dedisti semen:
et ecce uernaculus meus. he
res meus erit. Statimque ser
mo domini factus est ad eum di
cens. Non erit hic heres
tuus: sed qui egredietur
de utero tuo. ipsum habebis
heredem. Lc͡o ii.

Eduxitque eum foras:
et ait illi. Suspice celum:
et numera stellas si potes.
Et dixit ei. Sic erit se
men tuum. Credidit abram
deo: et reputatum est illi ad
iusticiam. Dixitque ad eum.
Ego dominus qui eduxi te de
ur chaldeorum: ut darem
tibi terram istam. et posside
res eam. At ille ait. Domine
deus unde scire possum. quod
possessurus sum eam? Et
respondit dominus. Sume in
quit ~~tibi~~ michi uaccam trien
nem. et capram trimam.
et arietem annorum trium:
turturem quoque et colum
bam. Qui tollens uniuer
sa hec diuisit ea per medium:
et utrasque partes contra se
altrinsecus posuit. Aues
autem non diuisit. Descen
deruntque uolucres super ca
dauera: et abigebat eas
abram. Lc͡o tercia.

Cumque sol occumbe
ret: sopor irruit super abram:
et horror magnus tenebro

sius inuasit eum. Dictumque
est ad eum. Scito prenos-
cens. quod peregrinum sit se-
men tuum in terra non
sua: et subicient eos serui-
tuti. et affligent quadri-
gentis annis. Verumtamen
gentem cui seruituri sunt
ego iudicabo. Et post hec
egredientur cum magna
substantia. Tu autem ibis ad patres
tuos in pace: sepultus in se-
nectute bona. Generatione
autem quarta reuertentur
huc. Nec dum enim com-
plete sunt iniquitates amor-
reorum: usque ad presens tempus.
Sarai Sabbo. Lc. i.
uxor abram non
genuerat liberos: sed habens
ancillam egyptiam nomine
agar: dixit marito suo.
Ecce conclusit me dominus: ne
parerem. Ingredere ad an-
cillam meam: si forte sal-
tem ex illa suscipiam fili-
os. Cumque ille adquies-
ceret deprecanti: tulit a-
gar egyptiam ancillam
suam. post annos decem
quam habitare ceperant in
terra chanaan: et dedit
eam uiro suo uxorem. Qui
ingressus est ad eam. At
illa concepisse se uidens:
despexit dominam suam. Lc.
Dixitque sarai tercia.
ad abram. Inique
agis contra me. Ego dedi
ancillam meam in sinum tu-
um: que uidens quod conce-
pit despectui me habet.
Iudicet dominus inter me et
te. Cui respondens abram.
ecce ait ancilla tua. in ma-
nu tua est: utere ea ut
libet. Affligente igitur
illam sarai: fugam iniit.
Cumque inuenisset eam an-
gelus domini iuxta fontem

aque in solitudine. que est iuxta fonte˜ in deserto: dixit ad illam. Agar ancilla sarai. unde venis? et quo vadis? Que respondit. A facie sarai domine mee ego fugio. Lectio tertia.

Dixitque ei angelus domini. Revertere ad dominam tuam: et humiliare sub manu illius. Et rursum multiplicans multiplicans multiplicabo inquit semen tuum: et non numerabitur pre multitudine. Ac deinceps. Ecce ait concepisti. et paries filium: vocabisque nomen eius ysmael: eo quod audierit dominus afflictionem tuam. Hic erit ferus homo Manus eius contra omnes. et manus omnium contra eum: et e regione universorum fratrum suorum figet tabernacula. Dominica in l. Sermo

Leonis pape. Lectio prima.

Semper nos dilectissimi sapienter et iuste vivere decet. Sed cum hii appropinquant dies. quos illustriores nobis salutis nostre sacramenta fecerunt: diligentius corda mundanda sunt. et studiosius est exercenda disciplina virtutum: ut cui festivitas est celebranda sublimior: ipse in ea reperiatur ornatior. Omnia igitur que animi puritatem obnubilant: extergenda et radenda sunt. Scrutetur quisque conscientiam: videat si in secreto quam Christus dat invenit pacem. si desiderium spiritus nulla concupiscentia carnis inpugnat: si humilia non spernit. si alta non appetit: si iniquo non delectatur

lucro . si immoderato rerū
suarum non gaudet augmen
to : si aliena felicitate nō
uritur . aut inimici mise
ria non letatur : quamuī
cogitationum spēc frequen
tatur : utrum nullis uani
tatum ymaginibz ad qui
escat. Lcō sc̄da.

Nemo de cordis sui
puritate confidat : cum p
uigil ille temptator actio
ribz pulset insidiis . quos
maxime uiderit abstinē
peccatis . Nam a quo dolos sui
os contineat : qui ipsum quoque
dn̄m maiestatis ausus est
temptare : Quia quoque hostis
antiquus laqueos peccati u
bique ptendere non desinit .
et maxime cum sacratiora
sunt celebranda mysteria :
mito doctrina sus imbuit
ipsum xp̄ianum . ut ad pas
cale festum se p quadragin
ta dierum continentiam
preparet . In his quoque diebus
pietatis opera habundanti
us exequamur . Auferat
miseratio seueritatem :
nullum carcer includat :
dissensionum materie co
terantur : cessent odia . de
ficiant simultates : inimi
tatem omnia xp̄i membra
conueniant. Lcō tercia.

Per alios dies non
grauentur corda ura
in crapula et ebrietate : p
hos autem etiam ieiunare .
P alios . corruptelas illici
tas nolite contingere : p
hos autem alicitis abstinere .
Quod uobis demitis ieiunā
do : elemosinis addite . Cor
pus quod carnalibz affectibz
soluebatur : puris precibz
psternatur . Manus que
amplexibz implicabantur :
orationi extendantur . Vos

qui ꝑ dies alios ieiunatis:
ꝑ hos augere qd' facitis.
Qui ꝑ dies alios continen
tia crucifigitis corpus: ꝑ
hos crebrioribꝫ ⁊ intentio
ribꝫ inherere oroībꝫ. Os
unanimes: oms fidelit'
fideles: oms unius pmie
desiderio suspirantes. ⁊ a
more ferventes. Lc̄o iiij.
Nullus in altero do
num dei inuideat:
nullus irrideat. Tuum
deputa: quod amas in frē.
Nemo sub abstinentie spē
mutare potius affectet.
quam resecare delicias: ut
preciosos cibos querat. qui
carne non uescitur: ⁊ in
usitatos liquores qui uinū
non bibit. Pre ceteris aūt
a discordiis ⁊ litigiis ieiu
nate. Emundemus nos
ab omni inquinamento
carnis ⁊ sps. Non enim

fructuose esca corꝑi subt̃
hitur: nisi mens ab ini
quitate reuocetur. Man
suetudinis ⁊ pacis. pacis
et tranquillitatis. hoc tps
est. Nunc piarum mentiū
fortitudo. donare culpas.
negligere contumelias. ⁊
obliuisci assuescat iniuri
as. Nunc nec laudes inflēt:
nec obprobria fatigent.
Non timeamus inter opa
mīe. terrenarum diminuti
onem facultatum. Nunq̄
enim miserendi efficatia
deserit: in quo mīa ipsa
non deficit. Lc̄o v.
Omnis ab hiis inque
ꝑuenimus: in ea que nō
dum apprehendimus. pia
auiditate curramus. Pa
rum enim religiosus alio
tempore monstratur. quī
hiis diebꝫ non religiosior
inuenitur: in quibus

bellum uiciis indicitur:
& omnium uirtutum p
fectus augetur. Nunc in
toto mundo potestas an
tique dirationis hosti au
fertur: et spiritalis nequi
cia ab hiis quos possederat
extruditur. Fremit ergo et
nouum querit lucrum:
qui ius perdit antiquum. et
Captat indefessus: si quos
reperit oues negligenter
euagantes. Inflāmat i
ras. nutrit odia: acuit
cupiditates: irridet con
tinentiam. incitat gulā.
Suscipia Lco vi.
mus hoc sollemp
ne ieiuniū: non in sterili
inedia. s; in larga beni
uolentia. Letemur in re
fectionibus pauperum. & in
uestitu eorum senciant hu
manitatem nrām. egritu
dines discumbentiū. labo
res exulum. destitutio pu
pillorum. lamenta uiduarum.
In exercendarum oportunitate
uirtutum. repellatur las
ciuia. abdicetur ebrietas:
concupiscentia castitatis
legibus edometur: odia
transeant in dilectionem.
inimicicie conuertantur
in pacem. Tranquillitas
extinguat iram: mansue
tudo remittat iniuriam:
dnōrum potestas mitior. ser
uorum sit disciplina deuoti
or. Hac igitur obseruan
tia obtinebitur mīa di:
et absoluto pccōrum reatu.
religiose uenerandum pas
ca celebrabitur. Lco vii.
In illo Tempore: Scdm math.
Ductus est ihs in deser
tum a spū: ut tempta
retur a diabolo. Et rel.
Omelia ui Gg pp.
Dubi tari a quibusdam

solet. a quo spiritu sit ihesus duc
tus in desertum: propter hoc
quod subditur. assumpsit e
um dyabolus in sanctam ciui
tatem. Et rursus. Assump
sit eum in montem excel
sum. Sed uere et absque ulla
questione conuenienter accipi
tur. ut a spiritu sancto in desertum
ductus credatur. ut illuc
eum suus spiritus duceret: ubi
hunc ad temptandum ma
lignus spiritus inueniret. Sed
ecce cum dicitur deus homo.
vel in excelsum montem.
vel in sanctam ciuitatem. a
dyabolo assumptus. mens
refugit: humane hoc au
dire aures expauescunt.
Qui tamen non esse incre
dibilia ista cognoscimus:
si in illo et alia facta pensa
mus. Lectio octaua.
Certe iniquorum om
nium dyabolus caput est:
et huius capitis membra
sunt. omnes iniqui. An non
dyaboli membrum fuit py
latus: An non dyaboli
membra persequentes iudei
et milites crucifigentes
fuerunt: Quid ergo mi
rum. si se ab illo permisit
in montem duci: qui se
pertulit etiam a membris
illius crucifigi: Non est
ergo indignum redemptori
nostro quod temptari uoluit:
qui uenerat occidi. Iustum
quippe erat. ut sic temp
tationes nostras. suis temp
tationibus uinceret: sicut
mortem nostram. uenerat
sua morte superare. Lectio nona.
Sciendum autem nobis est. quia
tribus modis temptatio a
gitur: suggestione. delec
tatione. consensu. Et nos
cum temptamur: plerum

quia in delectatione aut etiam in consensu labimur: quia de carnis peccato propagati. in nobis ipsis est gerimus. unde certamina tolleramus. Deus uero qui in utero uirginis incarnatus. in mundum sine peccato uenerat: nichil contradictionis in semetipso tolerabat. Temptari ergo per suggestionem potuit: sed eius mentem peccati delectatio non momordit: atque ideo omnis diabolica illa temptatio foris non intus fuit. Feria secunda

Sicut in domino Lectio i.

Sicut in membris manifestis prouidendum est. ut si quid aut infusione humorum. aut turbine procellarum. uel antiquitate fuerit corruptum. cita in integrum cura restituat: ita peccatiue dum. ne quid in nostris animis incompositum. ne quid inueniatur inmundum. An quisquam presumit. ut nullius renouationis indigeat: Plena sunt omnia periculis: plena sunt laqueis: incitant cupiditates. insidiantur illecebre: blandiuntur lucra. dampna deterrent: amare sunt obloquentium lingue. Inde feruet odium: hinc decipit mendace officium. Difficile ut lingua obtrectantium non mordeat: cui est amica iusticia. Cum quedam non secundum desideria nostra procedunt: uicinum nimis est. ut etiam magnos ista concuciant: et illicite causationis murmur interpellant.

Diligens igitur Lectio ii.

adhibenda est curatio. Quando autem dignius ad divina remedia decurrimus: quam cum ipsa sacramenta redemptionis nostre. temporis lege referuntur? Utamur igitur saluberrimi temporis institutis: et cordis nostri specula tergamus. Quamlibet enim sobrie hec vita ducatur: tamen pulvere terrene cogitationis aspergitur. Quanto amplius hoc illis est expetendum: qui tota anni ~~nimi~~ spacia aut neglientius aut securius transierunt. Non blandiantur sibi: quia conscie singulorum apparere non possunt. Tremendus est aspectus cui pervium est omne solidum. et apertum omne secretum: cui obscura clarent. muta respondent. silentium confitetur: et sine voce mens loquitur. Lectio iii.

Nemo paciam bonitatis dei contempnat: non sunt longe vite mortales inducie. nec diuturna est licentia insipientium voluntatum. in eternam dolorem transitura pene: si dum iusticia suspenditur. penitentie medicina non queritur. Confugiamus ergo ad presentem ubique misericordiam dei: et ut sanctum pasca digna observatione celebretur. cunctorum se fidelium corda sanctificent. Mitescat severitas. mansuescat iracundia: remittant sibi omnes culpas invicem: nec exactor sit vindicte. qui petitor est venie. Unusquisque

quod aliens ignoscendo delic
tis . abolitionem suorum op
tineat peccatorum : cum cele
nignitate supplicis senten
tia pendeat iudicantis .

Maximus in sermone.

Ante dies + Fer. iii.

Videamus Lec. i.
fratres . quo tempore
hanc obseruantiam indu
it nobis dominus : ut uelut
per istam deuotionem . cunc
ta elementa uoluerit here
profectum . Ecce nunc : con
stricta hyemali gelu . ter
ra resoluitur : sic corporum
nostrorum hoc tempore peccata
soluuntur . Ista terra ara
tris scinditur . ut sit con
grua frugibus : mentis ter
ra ieiuniis exaratur . ut
celestibus sit apta semini
bus . Ecce nunc herba se
getum reuiuiscit in mes
sem : surculus arboris co
natur in fruticem : pal
mes uinee pubescit in
gemmam : et omnia de in
ferioribus ad altiora se sub
rigunt . Ita nunc hominum
spes inter mortua . reui
uiscit in posterum : fides
perdita reparatur in gloriam :
temporalis uita proficit in
eternam : et omne huma
num genus ad celestia
ab inferis consurgit . Lec

Modo ferrum secunda
gestans agricola .
sarmenta deputat uine
arum : et nunc per euan
gelium sordes amputantur
peccatorum . Et nunc uniuer
se hoc agunt creature :
quatinus depositis super
fluis . ornate in pascha
procedant . Modo omnia
sunt in partu : et tunc re
piantur in fructu . Tunc
et spina profert rosam : ca

lamus fragrat lilium : su
auitatem arida uirgul
ta depromunt. Igitur et
nos producamus de spi
nis rosas. hoc est de pec
catis iusticiam : de seue
ritate mīām. de auari
cia largitatem. Hoc aūt
nisi uigilando ⁊ ieiunā
do non possimus. Pro
ducit enim ieiunando
libido castimoniam :
superbia humilitatem :
ebrietas parcitatem.
Hanc ergo quadragesi
mam largitus est nobis
dn̄s. ut in morem tocius
creature nunc concipia
mus uirtutum germi
na. ut in die pasce fruc
tum iusticie proferamus.

Maximus in sermone
per actum. ✠. lcō iij.

Horum ḡ dierum ac
ceptabile dō nr̄o
ieiunium celebremus.
Tunc enim dolos aduer
sarij superare poterimus :
si continuatis precib; aut
per casta ieiunia uicia cor
poris conpescamus : aut
cor nr̄m ab omni uani
tate ⁊ ambitione purge
mus. Bene ieiunat : q̄
esuriem suam refecti pau
peris sacietate sustentat. q̄
diuini recordatione iudi
cij. ab omni se uolupta
te suspendit : qui carnē
uiciorum germina pullan lu
tem. scār meditatione
uirtutum. ⁊ sobrietatis
amore castigat : qui m̄
tem suam a prauis cogi
tationib;. oculos a con
cupiscentia linguam ma
lis q; aliter custodit. Si
ḡ uolumus diabolum su
perare. cum deo regnare di
em resurrectionis letis m̄

tibus celebrare: ab escarum
uiribus. auiciis autem totis
uiribus ieiunemus. Petrus
Rauenn. xx. feria iiii. Lectio
Dum uer uim prima.
Ieiunii et bellorum
spiritalium tempus cerni
mus aduenisse: sicut
milites christi. uirtutum ar
mis procedamus ad cam
pum. Dedimus corpori
integrum annum: pau
cos demus anime dies.
Impendimus nobis tem
pora: tempus deputemus
auctori. Viuamus deo
paulolum: seculo qui uiu
imus totum. Seponamus
domesticas curas: ecclesie
maneamus in castris.
Vigilemus in acie christi:
iungamur fretibus: adeli
ciis separemur. Auribus in
sonet uox diuina: cibus
parcus de celesti firmatur

annona. terreni luxus
copie non querantur:
dispendiis quicquid ex
uberat commilito paupe
assumat. In conflictu hic
auxilium. esurientem
socium qui cibauit. Lectio
secunda.
Sic muniti fratres: indicamus
bella peccatis conflictum
uiciis nunciemus secu
ri de uictoria: quia nec
arma celestia hostes po
terunt superare terreni:
nec uigilantes et sobrios.
dyabolus poterit per
turbare. Et quidem
ipse per se nequam: fit tamen
nequior prouocatus. Ie
iunantibus enim nobis dy
abolus esurit: qui nostris
semper saciatur excessibus.
Sacietas illum reficit:
quem nos luxus soluit. li
uido simulat: pompa

rapit. impellit ambicio: urget ira. furor exagitat: succendit inuidia. cupiditas inflammat: cure sollicitant. lites uexant. lucra capiunt: usure uinciunt. cyrographa ligant: premunt res seculi. elidit aurum. Lc̄o iii.

[S]acietas diaboli reficit: quando moriuntur uirtutes. uiuunt uicia: uoluptas effluit. Honestas perit: mīa deperit. habundat auaricia: regnat confusio. succenditur ira: prosternitur disciplina. Ista sunt ~~fa~~ que militant aduersus xpi militem. Iste sunt sathane cohortes: iste diaboli legiones. Ista sunt que mundum obsederunt. debellarunt populos: uastarunt gentes. orbem totum duxerunt captiuum. Ista sc̄ quibȝ nullus per se potuit obire mortalis. Et ideo aduincenda ista ipse rex celi descendit: ipse uictor singularis aduenit. quadragesime tempus statuens in precinctu: ut tempora ieiunii muro nos inexpugnabili communirent.

Sermo Johis epi. ✠. Fer. v.

[C]onfitemini Lc̄o. i. domino: quoniam bonus est. Ipse sc̄s medelam purgandi facinoris obtulit: cum qualiter iram dei placaremus ostendit. Non uult irasci: qui instruit. Sanitati consulit: qui medelam uulneribus suggerit. Misereri cupit: qui reo salutis consilia tribuit. Vult ei aboleri offensam: si qui offendit depre-

naverit culpam. Vult ut
confessione iam vivat: qui
precepta contempsit ut pec-
cat. Confessio enim penite-
ciam monstrat: penitentia satis-
factionem ostendit: satis-
factio veniam sibi conciliat.
O veneranda pietas dei. Pec-
camus et parcit: delinqui-
mus et ignoscit: offendi-
mus et adhuc placatus ex-
istit. Qualis erga iustos
sit monstrat: dum talem
se erga peccatores ostentat.
Nec peccator poterit iam ex-
cusari. qui legem contemp-
sit ut delinqueret: et con-
fessionis remedia amplec-
ti noluit. ut periret. Lc. ii.
Rape tu quisquis es
o peccator remedia:
confessio afferat salutem: cui
contemptus attulerat mor-
tem. Consilia ad salutem
data amplectere: peccator

indulgentiam confessione
instanti mercare. Quid he-
res fateri: quod libenter ac
perpetrare commisisti: Cur con-
funderis dicere: quod non
confusus es perpetrare: Cur
vereris domino indicare: quod
ipso presente non veritus
es committere: Aut num-
quid eum ignorare que
fecimus putas: nisi no-
bis confitentibus discat: Pe-
ius est confiteri nolle: quam
legem contempnere. Pei-
us est admissi penitentiam
spernere: quam monita
divina despicere. Peius
est dei offensam satisfac-
tione nolle placare: quam
peccando dei bonitatem
offendere. Denique Ninivi-
te confitentur et vivunt: So-
domite obdurantur et pe-
reunt. Filii israel quociens pec-
cant. hostibus traduntur:

quociens se peccasse fateu
tur. de ipsorum manibus li
berantur. Lcō iij.
Confitemini inquit
dnō: qm̄ bonus est. Qui
bonum ostendit: confite
ri psuadet. Peccatorem eī
bonus absoluit: iustus
condempnat. Bonus indul
genciam tribuit: iustus
mita peccatorum expungit.
Apud iudicem bonum cō
fessio mater est indulgē
cie: apud iustum debitū
pene. Unde fit ut qui bo
num sentire confitendo
noluerit: iustum senci
at reticendo. Quare con
sulo tibi peccator dum licet:
dum qui offensus ē suadet.
Cum ipse misereri
desiderat: qui offenditur.
rogando non desinat. Li
ceat confiteri: cui pecca
re non licuit. Confessio
reddat: quod peccatum detraxit.
Curet penitencia:
quod delictorum macula foe
didarat. Serpentinum
uirus satisfactionis an
thidoto recurretur. peccatorum
uenena precum instan
cia depellantur: ut qui
nobis peccatis fuerat offen
sus: confessione nobis mise
ricors reddatur et pius.

Maximus in sermone
Audistis. Fer. vi. Lc. i.

Quia nunc fr̄es ka
rissimi ieiunan
tis dnī uictorias agnoui
mus: ieiunia nr̄a scīficemus.
Quid aūt est aliud
scīficare ieiunium: nisi
ieiunij causa. scā uelle.
iusta facere. iniqua uita
re. Scīficat ieiunium:
cuius ore adulatio paren
tum gr̄a. parua magna
ue munuscula arcet ita

nitate non auertunt: cui iusticia precio non uilescit. qui flammas iracundie restringit: qui oculos turpi ab aspectu auertit. qui conuiciorum iacula scuto pacie repercussa discergit: qui litigantium tumultus. prudentioris sermonis arte compescit: qui insurgentium uanarum cogitationum spinas. uelud quidam sui pectoris arator excidit. Lco sexta.

Sanctificat ieiunium. qui inopiam egenorum. misericordis manus humanitate solatur: qui pro omnia preceptis diuine legis intentus. diabolica a corde suo expellit temptamenta. Et ideo si uolumus deo placita exhibere ieiunia: simus in fide fortes. in iudiciis iusti. in amicicia fideles. in iniuriis pacientes. in contentionibus moderati: refugientes turpiloquia. aduersus iniqua constantes: in conuiuiis sobrii. in uoluptatibus continentes: in caritate simplices. inter subdolos cauti: condolentes tristibus. contumacibus resistentes: in suspicionibus parci. inter maliloquos taciti: inter humiles coequales. Lc iii.

Si uolumus fratres adi diabolo superari: inherreamus ei qui diabolum triumphauit. Uincere autem eum poterit. qui cuncta salutaria dei precepta suspirans. studuerit exosam cunctis inclinare superbiam: radicem omnium malorum auariciam cohercere. inimicam bonarum uirtutum refrenare luxuriam: hostem sancte caritatis inuidiam ini

105

tigare. periculosa obtrectatio-
num uitare colloquia. usu-
rarum perniciosa non amare com-
pendia. custodem pacis
iusticiam muneribus nō
grauare. noxia fictionum
horrere cōmenta. indebiti
honoris ambitum declina-
re. incentiua discordie ma-
ledcā cohibere. mendacia
que uitam maculant aīm
mam uulnerant. amici-
ciam dissipant xpiano ab
ore repellere. Maximus
in sermone de ieiunio. Sab-
bato in quadragesima. Lc. i.

Quadraginta dies referuntur
diebus. moyses et dei filius
ieiunasse. Sed ieiunat mo-
yses. ut preceptis legalibus
unius populi erudiat discipli-
nam xps. ut tocius mun-
di redimat gentes. Ieiu-
nat moyses. ut presentis ui-
te mandata suscipiat. xps

ut eterne salutis sacramē-
ta constituat. Ieiunauit il-
le. ut dnm uideret. iste ut
unum se eē cum deo. dū
dyabolum triumphat ostē-
deret. Ille post ieiunium
scriptas digito dei tabulas
confregit. iste suo ieiunio
mansurum perfecta ewange-
lium consecrauit. Ille non
esuriuit. ut operta diui-
nitas pbaretur. esuriit is-
te. ut fragilem se suscepis-
se hominem reuelaret. Nos
uo fr̄s. sic castigemus mē-
bra ieiuniis. ut animas
uirtutibus saginemus. Lc
Ieiunet in nobis prima lc. xi.
perniciosa luxuries. ieiu-
net omnis iniquitas.
ieiunet odiosa contentio.
Sic sobrii simus animo.
ut nulla nobis uolupta-
tum dñetur ebrietas. Quid
enim prodest. obseruatio

ne quadraginta dierum. ie
iunandi nos tempa custodi
re: et legem non tenere ie
iunij. Quid pdest uacare
a conuiuijs: et diem luxib;
occupare. Quid pdest. pro
prium non edere panem: et
uictum diripere miseror.
Ieiunium xpiani: pacem
debet nutrire non iurgia.
Ieiunium xpiani: egenis
debet ee refectio. Quale aut
e illud. qd non uescaris
carnibus: et de ore tuo oi
esca foedius egreditur ma
ledcm. Quale est quod
sanctificatur uenter a ieiunio:
et polluitur lingua men
dacijs. Lco iii.
Recte frater frequen
tabis eccam: si gressus tu
os letalib; laqueis no im
plicet et inuoluat usura.
Recte orabis dnm tuum:
si precib; tuis. obuia tibi
cordis tui non obsistat in
uidia. Recte contundes
manib; pectus: si omne
inde furorem maligne uo
luntatis excusseris. Iuste
te dabis denarium paupi:
si illum alij non tulisti.
Hec est ergo kmi religio
sa esuries: hic fidelium
pastus animar: ut ie
iunium nrm scilicet cas
titas. orenet paciencia.
benignitas foueat: mi
sericordia letificet: com
mendet humilitas. His
quadragesimam xpi pro
ut possumus uirtutib;
subsequamur: ut gemi
no quodam corpis ani
mique ieiunio. diuine nos
semp gre commendemus.
Dnica. ij. in xl. Lc i.
Senuit ysaac. et
caligauerunt ocu
li eius: et uidere no po

terat. Vocauitque eſau filium ſuum maiorem: et dixit ad eum. Fili mi. Qui reſpondens ait. Adſum. Cui pater. Vides inquit quod ſenuerim: et ignorem diem mortis mee. Sume arma tua. pharetram et arcum: et egredere foras. Cumque uenatu aliquid apprehenderis: fac michi inde pulmentum. ſicut uelle me noſti. et affer ut comedam: et benedicat tibi anima mea antequam moriar. Lc̄o ij.

Quod cum audiſſet rebecca. et ille abiſſet in agrum. ut iuſſionem patris expleret: dixit filio ſuo iacob. Audiui patrem tuum loquentem cum eſau fratre tuo: et dicentem ei. Affer mihi de uenatione tua. et fac cibos ut comedam: et benedicam tibi coram domino. antequam moriar. Nunc ergo fili mi acquieſce conſiliis meis: et pergens ad gregem. affer michi duos edos optimos: ut faciam ex eis eſcas patri tuo. quibus libenter ueſcitur. Quas cum intuleris et comederit: benedicat tibi priuſquam moriatur. Lc̄o tcia.

Cui ille reſpondit. Noſti quod eſau frater meus homo piloſus ſit. et ego lenis. Si attrectauerit me pater meus et ſenſerit: timeo ne putet me ſibi uoluiſſe illudere: et inducat ſuper me maledictionem pro benedictione. Ad quem mater. In me ſit ait iſta maledictio fili mi: tantum audi uocem meam. et pergens affer que dixi. Abiit et attulit: deditque matri. iiij.

Parauit rebecca cibos.
& sic nouerat uelle
patrem iacob: & uestibus esa
u ualde bonis. quas apud
se habebat domi. induit
eum. Pelliculas que edo-
rum circumdedit manibus: et
colli nuda protexit. Dedit
que pulmentum: et panes
quos coxerat tradidit.
Quibus illatis: dixit. Pa
ter mi. Et ille respondit.
Audio. Quis es fili mi:
Dixitque iacob. Ego sum
esau primogenitus tuus:
feci sicut precepisti michi.
Surge sede & comede de
uenatione mea: ut bene
dicat michi anima tua. Rc
Rursum ysaac ad fili v.
um suum. Quomodo
inquit tam cito inueni
re potuisti fili mi: Qui
respondit. Voluntas dei
fuit: ut cito michi occurre
ret quod uolebam. Dixit
que ysaac. Accede huc ut
tangam te fili mi: et pro
bem utrum tu sis filius
meus esau annon. Acces
cessit ille ad patrem: & pal
pato eo dixit ysaac. Vox
quidem uox iacob est: sed
manus manus sunt esa
u. Et non cognouit eum:
quia pilose manus simi
litudinem maioris expres
serant. Lc vi.
Benedicens ergo il
li ait. Tu es filius meus
esau: Respondit. Ego
sum. Et ille. Affer inquit
michi cibos de uenatione
tua fili mi: ut benedicat
tibi anima mea. Quos cum
oblatos comedisset: obtu
lit ei etiam uinum. Quo
hausto: dixit ad eum. Ac
cede ad me: & da michi
osculum fili mi. Accessit

⁊ osculatus ē eum. Statī
q̃ ut sensit uestimentorum
eius fragrantiam: bene
dicens ait. Ecce odor filij
mei sicut odor agri: cui
benedixit dn̄s. Det tibi
ds̄ de rore celi ⁊ de pingue
dine terre. habundantiā
frumenti et uini: et ser
uiant tibi: ⁊ adorent te
tribꝫ. Esto dn̄s fr̄m tuorum:
⁊ incuruentur ante te fi
lij matris tue. Qui ma
ledixerit tibi sit ille ma
ledictus: ⁊ qui benedixe
rit tibi benedictionibus re
pleatur. Lc̄o vii. Sec̄

In illo Tp̄e: Egres Matħm
sus ihs̄: secessit in partes
tyri ⁊ sydonis. Et ecce
mulier chananea a finibꝫ
illis egressa: clamauit
dicens ei. Miserere mei
dn̄e fili dauid: filia mea
male a demonio uexatur.

Et rel. Om̄. Ie eid̄e.

Et ecce mulier cha
nanea. Mira res.
Mulier caput peccati. ar
ma dyaboli. expulsio pa
radysi. mater delicti. cor
ruptio legis antique: ue
niebat ad dn̄m ihm̄. Mi
rum negocium. Judei fu
giunt: chananea sequitur.
Domestici derelinquunt:
alienigena heret. Et ec
ce mulier. Cherubin as
spectum eius tremunt in
celo. angeli metuunt in
excelsis: ⁊ mulier nō
ueretur in terris. s; loqui
tur cum eo. O miranda res.
Sursum tremor: deorsum
fiducia. Propterea inquit
descendit: ꝓpterea carnem
assumpsit. et homo fc̄s ē:
ut et ego audeam ei loqui.
Non perrexit ad diuinos. n̄
uocauit magos: non alli

gaturas quesiuit. non in
postatrices mulieres adduc
it. non ad falsa confugit
presidia. sed reliquit os
diaboli falsitates. et ue
nit ad dominum ihesum omnium sal
uatorem. Lc viii.

Et ecce mulier. Non
rogat iacobum. non obsecrat
iohannem. non pergit ad petrum.
non interpellat apostolorum cho
rum. non quesiuit medi
atorem. sed pro omnibus illis
accepit penitenciam co
mitem que aduocati lo
cum impleuit. et sic ad
summum pietatis fontem per
uenit. dicens. Miserere
mei. Non est inquit in
actibus meis bonum. non
est michi de conuersatione fidu
cia. ad misericordiam tuam con
fugio. Miserere mei. Mi
serere mei. inquit specta
tricis diurnorum malorum.

Cottidie cruciatus me
os uideo. Quo pergam.
In heremum ire non aude
o. nec illam solam reli
quere. In domo sedere
non possum. quia intrin
secus est inimicus. Cer
no enim oculos eius trans
uersos. aspectum sangui
neum. manus intortas.
crinem dissolutum. con
tortum collum. ora spu
mantia. inimicum incre
dentem et non apparentem.
neminem interrogantem.
et illam cum clamore lo
quentem. Miserere mei.

Qui non Lectio nona
respondit ei uer
bum. O noua rerum
materies. Rogat mu
lier et obsecrat. deprecatur
deflet casum suum. au
get tragediam. enarrat
passionem. et amator ho

minū non reſpondet. Ser
mo tacet: fons clauſus
eſt: medicus medicamē
ta retinet. Quid tam
nouum? Quid tam ā
mirabile? Alios prouo
cas ad ſequendum: et
hanc miſerabilem inſe
quentem abigis? Sed
conſidera medici ſapiē
tiam. Non reſpondit ei
verbum: quia fidem illius.
amplius prouocabat. et
aīam pſeuerantia exer
cebat: ꝛ diſcipuloꝝ mi
ſerationes excitabat. Fer̄
Vt ſcđa. Lcō pma
yſaac ſermonē
impleuerat: ꝛ egreſſo
iacob foras. uenit eſau:
coctoſq; de uenatione ci
bos intulit patri dicens.
Surge pater mi: ꝛ co
mede de uenatione fili
i tui: ut benedicat m̄i

aīa tua. Dixitq; illi y
ſaac. Quis enī es tu?
Qui reſpondit. Ego ſū
filius tuus primogenitus
eſau. Expauit yſaac ſtu
pore uehementi: ꝛ ultra
quam credi poteſt admi
rans ait. Quis igitur
ille: qui dudum captā
uenationem attulit m̄i:
ꝛ comedi ex omnibꝫ pri
uſquam tu uenires? Bene
dixiq; ei: ꝛ erit benedic
Audi Fe ii. tus.
tis eſau ſermoī
bus pr̄is. irriguit cla
more magno: ꝛ conſter
natus ait. Benedic ꝛ̄
ꝛ michi pr̄ mi. Qui a
it. Venit germanus
tuus fraudulenter: et
accepit benedictionem
tuam. At ille ſubiunxit.
Iuſte uocatum eſt nomē
eius iacob: ſupplantat̄

enim me en altera uice.
Primogenita mea ante
tulit: et nunc secundo subri
puit benedictionem meam.
Rursumque Lectio iii.
esau ad patrem. Num
quid non reseruasti ait
et michi benedictionem?
Respondit ysaac. Do
minum tuum illum con
stitui: et omnes fratres eius
seruituti illius subiuga
ui. frumento et uino stabi
liui eum: et tibi post hec
fili mi. ultra quid faciam?
Cui esau. Num unam
inquit tantum benedictionem
habes pater? Michi quoque
obsecro. ut benedicas.
Cumque eiulatu magno
fleret: motus ysaac dix
it ad eum. In pinguedi
ne terre et in rore celi de
super: erit benedictio tua.
Viues gladio: et fratri tuo
seruies: tempusque ueni
et cum excutias et soluas
iugum eius de ceruicibus
tuis. Feria iii. Lectio prima.
Vocauit ysaac ia
cob et benedixit:
precepitque ei dicens. No
li accipere coniugem de ge
nere chanaan: sed
vade et proficiscere in me
sopotamiam syrie. ad
domum bathuel patris ma
tris tue: et accipe tibi
inde uxorem de filiabus
laban auunculi tui. De
us autem omnipotens benedicat
tibi: et crescere te faci
at. atque multiplicet.
ut sis in turbas populorum:
et det tibi benedictiones
abraham. et semini tuo
post te: ut possideas ter
ram peregrinationis tue
quam pollicitus est a
vo tuo. Lectio secunda.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Cvmq; dimisisset
eū ẏsaac: ꝑfect᷒
uenit inmesopotamiam
syrie. adlaban filiū ba
thuel syri frēm rebecce
matris sue. Videns aū
esau. qđ bn̄dixisș pater
suus iacob. ⁊ misisset e
um ĩmesopotamiam sy
rie. ut inde uxorē ducēt.
⁊ qđ post bn̄dictionem
ꝑcepisset ei dicens. nō
accipies ꝯiugem de fili
abus chanaan. quoq;
obediens iacob parenti
bȝ isset insyriam: pro
bans quoq; qđ non li
benter aspiceret filias
chanaan pr̄e suus: iuit
ad ẏsmahelem: ⁊ dux
it uxorem absq; hiis
q̄s prius habebat: me
lech filiam hẏsmael fili
i abraham. sororem na
baiot. Lcō tercia.

Igitur egressus iacob de
bersabee: ꝑgebat harā.
Cvmq; uenisset ad
quendam locum. et
uellet ineo requiescē
post solis occubitum:
tulit de lapidibȝ qui ia
cebant: ⁊ supponens ca
piti suo. dormiuit ineo
dem loco. Viditq; insōp
nis scalam stantem sup
terram. ⁊ cacumen eius
tangens celum: anglos
quoq; dei ascendentes et
descendentes ꝑ eam: et
dn̄m innixum scale di
centem sibi. Ego sum dō
ds abraham pr̄is tui: et
ds ẏsaac. Terram inq̄
dormis. tibi dabo ⁊ se
mini tuo: eritq; semen
tuum quasi puluis ter
re. Profectus ẽrgo iacob
p iacob: ue Rc ẏma
nit in terrā orientalem.

110

Et uidit puteum in agro: tresq; greges ouium accubantes iuxta eum. Nam ex illo adaquabantur pecora: et os eius grandi lapide claudebatur. Morisq; erat. ut cunctis ouibus congregatis deuoluerent lapidem: et refectis gregibus. rursus super os putei ponerent. Dixitq; ad pastores. Fratres unde estis? Qui responderunt. De aran. Lectio secunda.

Quos interrogans. Numquid ait nostis laban filium nachor? Dixerunt. Novimus. Sanus ne est inquit? Valet inquiunt: et ecce rachel filia eius uenit cum grege suo. Dixitq; iacob. Adhuc multum diei superest: nec est tempus. ut reducantur ad caulas greges. date ante potum ouibus: et sic ad pastum eas reducite. Qui responderunt. Non possumus. donec omnia pecora congregentur. et amoueamus lapidem de ore putei: ut adaquemus greges. Lectio tertia.

Adhuc loquebantur: et ecce rachel ueniebat cum ouibus patris sui. Nam gregem ipsa pascebat. Quam cum uidisset iacob. et sciret consobrinam suam. ouesq; laban auunculi sui: amouit lapidem quo puteus claudebatur. Et adaquato grege: osculatus est eam. Et eleuata uoce fleuit: et indicauit ei quod frater esset patris eius. et filius rebecce. At illa festinans: nu

110

ciauit patri suo. Qui cum
audisset uenisse iacob
filium sororis sue: cucur
rit obuiam ei. Complex
usque eum. et in oscula
ruens: duxit in domum
suam. Fer. v. Lectio prima.
Auditis causis iti
neris iacob: re
spondit laban. Os me
um es. et caro mea. Et
postquam expleti sunt di
es mensis unius: dix
it ei. Num quia frater meus es.
gratis seruies michi?
Dic quid mercedis ac
cipias. Habebat uero du
as filias. Nomen maioris
lya: minor appellabatur
rachel. Sed lya lippis e
rat oculis: rachel decora
facie. et uenusto aspectu.
Quem diligens iacob:
ait. Seruiam tibi pro ra
chel filia tua minore:

septem annis. Lectio ii
Respondit laban.
Melius est ut tibi eam
dem: quam uiro alteri.
Mane apud me. Ser
uiuit igitur iacob pro
rachel septem annis: et
uidebantur illi dies pau
ci pre amoris magnitudi
ne. Dixitque ad laban.
Da michi uxorem meam:
quia iam tempus est. ut
ingrediar ad eam. Qui
uocatis multis amicorum
turbis ad conuiuium: fe
cit nuptias. Et uespere
lyam filiam suam intro
duxit ad eum: dans an
cillam filie zelpham no
mine. Lectio tercia
Ad quam cum ex
more iacob fuisset ingres
sus. facto mane uidit ly
am: et dixit ad socerum
suum. Quid est quod facere uo

luisti? Nonne pro rachel ser
uiui tibi? Quare impo
suisti m̄? Respondit la
ban. Non est in loco nr̄o
consuetudinis. ut minores
ante tradamus ad nupti
as. Imple ebdomadam
dierum huius copule. et
hanc quoque dabo tibi pro
opere. quo seruiturus es
michi septem aliis. Fer.
Acquie vi. Re. i.
uit iacob placito
laban: et ebdomada tran
acta rachel duxit uxorem.
cui pater seruam balam de
derat. Tandemque potitus
optatis nuptiis. amorem
sequentis priori pretulit:
seruiens apud eum sep
tem annis aliis. Videns
autem dn̄s. quod despiceret
lyam: aperuit uuluam
eius. sorori sterili permanen
te. Que conceptum ge
nuit filium: uocauitque
nomen eius ruben di
cens. Vidit dn̄s humi
litatem meam. Nunc amabit
me uir meus. Re ii.
Rursumque conce
pit lya. et pepe
rit filium: et ait. Quia
audiuit me dn̄s habi
contemptui: et istum do
nauit michi. Vocauit
que nomen eius symeon.
Concepit tercio: et ge
nuit alium. Dixitque. Nunc
quoque copulabitur michi
maritus meus: eo quod
pepererim ei tres filios. Et
idcirco appellauit no
men eius leui. Quarto
concepit et peperit filium:
et ait. Modo confitebor dn̄o.
Et ob hoc uocauit nomen
eius iuda. Cessauitque parere.
Cernens Re iii.
autem rachel quod in

secunda ee(t)[?] inuidit soro
ri. et ait marito suo. Da
m(ihi) liberos. alioquin mo
riar. Cui iratus respon
dit iacob. Num pro deo
ego sum. qui priuaui te
fructu uentris tui. At il
la. Habeo inquit famu
lam balam. ingredere
ad illam ut pariat sup(er)
genua mea. et habeam
ex illa filios. Deditq(ue) il
li balam in coniugium. Que
ingresso ad se uiro. con
cepit et peperit filium. Dix
itq(ue) rachel. Iudicauit
m(ihi) d(omi)n(u)s. et exaudiuit uo
cem meam. dans m(ihi) fili
um. Et idcirco appella
uit nomen eius dan. Sab
Iacob abiit bato. Lc. i.
itinere quo ceperat. Fuer(un)t
q(ue) ei obuiam angeli dei.
Quos cum uidisset ait.
Castra dei sunt hec. Et

appellauit nom(en) loci il
lius manaym. id est
castra. Misit aut(em) et nu(n)
cios ante se ad esau fr(atr)em
suu(m). in terram seyr re
gionis edom. precepit
q(ue) eis dicens. Sic loq(ui)
mini d(omi)no meo esau. Hec
dicit frater tuus iacob.
Apud laban p(er)egrinatus sum.
et fui usq(ue) in presentem di
em. Habeo boues et asi
nos et oues et seruos et
ancillas. Mittoq(ue) nunc
legationem ad dominu(m)
meum. ut inueniam
gr(ati)am in aspectu tuo.
Reuersiq(ue) sunt Lc(ti)o
nuncii secunda
ad iacob. dicentes. Ve
nimus ad esau fr(atr)em tu
um. et ecce p(ro)perat in
occursum tibi cum qua
dringentis uiris. Timu
it iacob ualde. et p(er)ter

ritus diuisit populum qui secum erat. greges quoque et oues et boues. et camelos in duas turmas dicens. Si uenerit esau ad unam turmam. et percusserit eam: alia turma que reliqua est saluabitur.

Dixitque iacob. Lc. iii.

Deus patris mei abraham. et deus patris mei ysaac. domine qui dixisti michi. reuertere in terram tuam. et in locum natiuitatis tue. et benefaciam tibi: minor sum cunctis miserationibus tuis. et ueritate quam explesti seruo tuo. In baculo meo transiui iordanem istum: et nunc cum duabus turmis regredior. Erue me de manu fratris mei. de manu esau quia ualde eum timeo: ne forte ueniens percutiat matres cum filiis. Tu locutus es quod bene faceres michi: et dilatares semen meum sicut arenam maris. que pre multitudine numerari non potest.

Dominica. iii. in xl. Lc. i.

Joseph cum sedecim esset annorum pascebat gregem cum fratribus suis adhuc puer: et erat cum filiis bale et zelphe uxorum patris sui. Accusauitque fratres suos apud patrem. crimine pessimo. Israel autem diligebat ioseph super omnes filios suos: eo quod in senectute genuisset eum. fecitque ei tunicam polimitam. Uidentes autem fratres eius. quod a patre plus cunctis filiis amaretur: oderant eum. nec poterant ei quicquam pacifice loqui. Lc. ii.

Accidit quoque ut uisum sompnium referret fratribus suis: que causa maioris odii seminarium fuit. Dixitque ad eos. Audite sompnium meum

qd' uidi. Putabam nos li
gare manipulos in agro.
et quasi consurgere mani
pulum meu͞ et stare: uest
rosque manipulos circu͞
stantes adorare manipu
lum meu͞. Responderu͞t
fr̄es eius. Numquid rex nr̄
eris. aut subiciemur di
cioni tue. Hec g causa
sompniorum atque sermonu͞:
inuidie et odij fomitem
ministrauit. Lc̄o. iij.

Aliud quoque uidit
sompnium: qd'
narrans fr̄ibz ait. Uidi
p sompnium q̄si solem et
lunam et stellas undecim
adorare me. Qd' cum pr̄i
suo et fr̄ibz retulisset: incre
pauit eu͞ pr̄ et dixit. Qd'
sibi uult hoc sompnium
qd' uidisti? Num ego et
mat̄ tua et fr̄es tui. adora
bimus te sup̄ t̄ram. In

uidebant g ei fr̄es sui: pr̄
uero rem tacitus considera
bat. Lc̄o quarta.

Cumque fr̄es illius
in pascendis gregibz pr̄is
morarentur in sychem:
dixit ad eu͞ isr̄l. Fr̄es tui
pascunt oues in sychimis:
ueni mittam te ad eos.
Quo respondente p̄sto su͞:
ait. Uade et uide si cunc
ta p̄spera sint erga fr̄es tu
os et pecora: et renuncia
m̄ quid agatur. Missus
de ualle hebron: uenit
in sychem. Inuenitque eu͞
uir errantem in agro:
et interrogauit qd' quere
ret. At ille respondit. fra
tres meos quero. Indica
m̄: ubi pascant greges.

Dixitque ei uir. Lc̄. v.
Recesserunt de lo
co isto. Audiui aut̄ eos
dicentes: eamus in dotha

im. Perrexit ergo ioseph post fratres suos: et invenit eos in dothaim. Qui cum vidissent eum procul antequam accederet ad eos: cogitaverunt eum occidere et mutuo loquebantur. Ecce sompniator venit. Venite occidamus eum et mittamus in cisternam veterem: dicemusque. Fera pessima devoravit eum. Et tunc apparebit: quid illi prosint sompnia sua. Lectio vi.

Audiens hec ruben. nitebatur liberare eum de manibus eorum et dicebat. Non interficiamus animam eius. nec effundamus sanguinem: sed proicite eum in cisternam hanc. que est in solitudine: manusque vestras servate innoxias. Hoc autem dicebat: volens eripere eum de manibus eorum. et reddere patri suo. Confestim ergo ut pervenit ad fratres: nudaverunt eum tunica talari et polimita: miseruntque in cisternam que non habebat aquam.

Lectio vii. Secundum Lucam.

In illo tempore: Erat ihesus eiciens demonium: et illud erat mutum. Et reliqua.

Omelia venerabilis Bede presbiteri.

Demoniacus iste apud matheum non solum mutus. sed et cecus fuisse narratur: curatusque dicitur a domino: ita ut loqueretur et videret. Tria generalia signa simul in uno homine perpetrata sunt. Cecus videt: mutus loquitur: et possessus a demone liberatur. Quod et tunc quidem carnaliter factum est: sed et cotidie completur in conversione credentium: ut expulso demone. fidei lumen aspiciant: deinde ad laudem dei ta

[L]icentia prius ora laverentur.

[Q]uidam aūt Lc. viii.
ex eis dixerunt.
In beelzebub principe demo
niorum eicit demonia. Nō
hoc aliqui de turba. sz pha
risei calumpniantes dice
bant et scribe: sic alii e
vangeliste testantr. Tur
bis quippe que minus e
rudite videbantur. dnī
semper fcā mirantibz. illi
contra vl negare hec. vl
que negare nequiverāt.
sinistra interptatione pu
tere laborabant: quasi
hec n̄ divinitatis. sz in
mundi spūs opa fuissent.
id est beelzebub. qui ds
erat accaron. Beelzebub
aūt vir muscarum. sive ha
bens muscas interptatur.
ob sordes immolaticii cruo
ris: ex cuius spurcissimo ri
tu vl noīe. principem de
moniorum cognominabant.

[A]lii [t]emptantes. Lc. xi.
signum de celo querebant ab eo.
Vel in morem helye ignē
de sublimi venire cupiebāt.
vl in similitudinē samu
elis. tempore estivo mugi
re tonitrua choruscare et
fulgura. ymbres ruere:
q̄si non possent et illa calūp
niari et dicere. ex occultis
et variis aeris passionibus.
accidisse. At tu qui calūp
niaris ea que oculis vides.
manu tenes. utilitate sen
tis: quid facies de his q̄
de celo venerīt: Utique
respondebis: et magos in
egypto multa signa fecis
se de celo. Ipse aūt ut vidit
cogitationes eorum: dixit e
is. Omne regnū in se ipm̄
divisū desolabitur: et do
mus supra domū cadet.

Non adiecta sz ad cogitata
respondit: ut uel sic cōpel-
lerentur credere potenciam
eius. qui cordis uidebat oc-
culta. Fer. ij. lc. i.
Dixit iudas fratribz suis.
Quid nobis pdest. si occi-
derimus frēm nrm: et cela-
uerimus sanguinem ipsius?
Melius ē ut uenundetur.
hysmahelitis: et manus
nrē non polluant. frat enī
et caro nra est. Adquieuerūt
frēs sermonibz eius: et pte-
reuntibz madianitis nego-
ciatoribz. extrahentes eum
de cisterna. uendiderunt
eū hysmahelitis triginta ar-
genteis. Qui duxerunt eū
in egyptū. Lectio sexta.
Reuersusqz ruben ad
cisternam: non inu-
enit puerum. Et scissis
vestibz pgens ad frēs suos:
ait. Puer non comparet et

et ego quo ibo: Tulerunt
aūt tunicam eius: et in
sanguinem hedi quē occide-
rant tinxerunt: mitten-
tes qui ferrent ad prēm. et
dicerent. Hanc inuenimus:
vide utrum tunica filij tui
sit an non. Quam cum ag-
nouisset pr. ait. Tunica fi-
lij mei est. fera pessima co-
medit eum: bestia deuora-
uit ioseph. Scissisqz uesti-
bus indutus est cilicio: lu-
gens filium multo tempe.
Congregatis Rc iij.
aūt cunctis liberis
eius. ut lenirent dolorē
pris: noluit cōsolationē
recipe. et ait. Descendam
ad filium meum lugens
in infernum. Et illo pse-
verante in fletu: madianei
vendiderunt ioseph in egyp-
to phutifari eunucho pha-
raonis magistro milicie.

Joseph Fer̄ iiij. Lcō. prima.
ductus est in egyptum. et
mit ei putiphar eunuchus
pharaonis. princeps exerci
tus. uir egyptius. de manu
hysmahelitar aquibꝫ pduc
tus erat. Fuitqꝫ dn̄s cum
eo. et erat uir in cunctis
pspere agens. Habitabatqꝫ
in domo dn̄i sui. Qui opti
me nouerat ee͞ dn̄m cum
eo. et omīa que gereret
ab eo dirigi in manu illius.
Inuenitqꝫ ioseph grām co
ram dn̄o suo. et ministra
bat ei. A quo ꝓpositus oībꝫ.
gubernabat creditam sibi
domum. et uniuersa que
tradita ei fuerant. Lcō ij.
Benedixitqꝫ dn̄s do
mui egyptij ꝓpter
ioseph. et multiplicauit
tam in edibꝫ quam in a
gris cunctam eius substā
tiam. Nec quicquam a
liud nouerat. nisi panē
quo uescebatur. Erat
aūt ioseph pulchra facie.
et decorus aspectu. Post
multos itaqꝫ dies. iniecit
dn̄a oculos suos in ioseph.
et ait. Dormi mecum.
Qui nequaqm̄ acquiescens
opi nephario. dixit ad
eam. Ecce dn̄s mīs. omni
bus m̄ traditis. ignorat
quid habeat in domo sua.
nec quicquam ē quod nō
sit in mea potestate. uel
non tradiderit m̄ pter
te. que uxor eius es. Quo
modo ḡ possū hoc malū
facere. et peccare in dn̄m
meum. Lcō iij.
Huiuscemodi uer
bis psingulos dies. et
mulier molesta erat ad
olescenti. et ille recusa
bat stuprum. Accidit aū
ut quadā die intraret

ioseph domū . ⁊ opis quip
piam absq; arbitris faceret:
⁊ illa apprehensa lacinia ues
timenti eius diceret . Dor
mi mecum . Qui relicto in
manu eius pallio: fugit ⁊
egressus est foras . Cumq;
uidisset mulier in manib;
suis uestem . ⁊ se eē contemp
tam: uocauit homines do
mus sue: ⁊ ait ad eos . En
introduxit uirum hebreū:
ut illuderet nobis . Ingres
sus est ad me: ut coiret me
cum . Cumq; ego subclama
rem . ⁊ audisset uocem meam:
reliquit pallium quod tene
bam . ⁊ fugit foras . R̄x. iiij
Accidit ut peccarent
duo eunuchi . pincer
na regis et pistor dn̄o suo.
Iratusq; pharao contra eos.
nam alter pincernis pree
rat . alter pistoribus: mi
sit eos in carcerem principis
militum . in quo erat uinc
tus ⁊ ioseph . At custos
carceris tradidit eos ioseph:
qui ⁊ ministrabat eis . A
liquantulum temporis fluxe
rat: ⁊ illi in custodia te
nebantur . Videruntq;
ambo sompnium nocte
una: iuxta interpreta
tionem congruam si.
Ad quos ij . Cu vi.
cum introisset io
seph mane . ⁊ uidisset eos
tristes: sciscitatus est dicēs.
Cur tristior est hodie so
lito facies ur̄a . Qui re
sponderunt . Sompnium
uidimus: ⁊ non est qui
interpretetur nobis . Dix
itq; ad eos ioseph . Num
quid non dei est interpre
tatio . Referte michi so
mpniū . Narrauit prior
prepositus pincernar; sōp
nium suum . Videbam co

tam me uitem. in qua erāt
tres propagines. crescere pa
ulatim gemmas et post
flores. uuas maturescē:
calicem pharaonis in ma
nu mea. Tuli ḡ uuas et
expressi in calicem quē
tenebam: et tradidi
poculum pharaoni.
Respon Rc. iii.
dit ioseph. Hec
est interpretatio sompnij.
Tres propagines. tres ad
huc dies sunt. post quos
recordabitur pharao mi
nisterij tui. et restituet
te in gradum pristinum:
dabisq; ei calicem iuxta
officium tuum. sicut an
tea consueueras. Tantū
memento mei. cum bene
tibi fuerit: et facies me
cum miām. ut suggeras
pharaoni ut educat me
de isto carcere: quia fur
tim sublatus sum de ter
ra hebreorum: et hic inno
cens in lacum missus sū.
Audi Lectio. v.
ens Lcō p̄ma.
iacob. quod alimenta
venderentur in egypto:
dixit filijs suis. Quare
negligitis: Audiui qd
triticum venundetur
in egypto. Descendite
et emite nobis necc̄ia:
ut possimus uiuere. et
non absumamur inopia.
Descendentes ḡ fr̄es ioseph
decem. ut emerent fru
menta in egypto: benia
min domi retento a ia
cob. qui dixerat fratri
bus eius. ne forte in iti
nere quicquam paciatur
mali: ingressi sunt ter
ram egypti. cū alijs qui
pergebant ad emēdū.
Erat aūt Lcō. ij.

fames in terra chanaan. ⁊ ioseph princeps egypti: a cuius ad illius nutum fru menta ipsis uendebantur. Cumque adorassent eum fra tres sui. ⁊ agnouisset e os. quasi ad alienos durius loquebatur. interrogans eos. Unde uenistis? Qui responderunt. De terra chanaan. ut emamus uic tui necessaria. Et tamen fratres ip se cognoscens: non est ag nitus ab eis. Recordatus que somniorum que aliquando uiderat: ait ad eos. Ex ploratores estis. Ut uide atis infirmiora terre ue

Quistis. Lectio tercia.

Qui dixerunt. Non est ita domine. sed serui tui ue nerunt. ut emerent ci bos. Omnes filii unius uiri sumus. Pacifici ueni mus: nec quicquam fa

muli tui machinantur ma li. Quibus ille respondit. Aliter est. Inmunita terre huius considerare uenistis. Et illi. Duodecim inqui unt serui tui fratres sumus. filii unius uiri: in terra. chanaan. Minimus cum patre nostro est: ⁊ alius non est super. Hoc est inquid quod locutus sum. Exploratores estis. Iam nunc experimen tum uestri capiam. Per salutem pharaonis non egrediemi ni hinc donec ueniat frater uester minimus. Feria. vi. Lectio.

Interim fames prima. omnem terram uehementer premebat. Consumptisque cibis quos ex egypto detu lerant: dixit iacob filiis suis. Reuertimini: ⁊ e mite nobis paruullum esce. Respondit iudas. Denun ciauit nobis uir ille sub testifi

116

catione iurandi dicens. Nõ
uidebitis faciem meam : ni
si frēm ur̄m minimum ad
duxeritis uobiscum. Si ḡ
uis eum mittere nobiscū :
pgemus pariter. et ememꝰ
tibi necc̄ia. Sin aūt non
uis : non ibimus. Vir ei
ut sepe diximus : denunci
auit nobis dicens. Non
uidebitis faciem meam. abſ
qꝫ frē ur̄o minimo. Lc secū
Dixit eis isrł. In da
meam hoc fecistis
miseriam : ut indicaretis
ei. et alium uos hr̄e frēm.
At illi responderunt. Inter
rogauit nos homo pordi
nem. nr̄am pgeniem ꝗ
si pr̄ uiueret. si hr̄emus
frēm : et nos respondimus
ei consequenter. iuxta id
qđ fuerat sciscitatus. Nū
quid scire poteramus qđ
dicturus eēt ꝗ adducite uo

biscum frēm ur̄m. Lcō
Iudas quoqꝫ dixit tercia.
pr̄i suo. Mitte puerum
mecum ut pficiscamur.
et possimus uiuere : ne
moriamur nos et paruuli
nr̄i. Ego suscipio puerū :
de manu mea require illū.
Nisi reduxero et tradidero
eum tibi : ero peccati reus
in te omni tempe. Si nō
intercessisset dilatio : iam
uice altera uenissemus.
Igitur isrł pr̄ eoꝝ dixit
eis. Si sic necesse est : fa
cite quod uultis. Sumi
te de optimis terre fructi
bus in uasis ur̄is. et defer
te uiro munera : modi
cum resine et mellis. et
storacis et stactes et there
binti et amigdalaꝝ. Pe
cuniam quoqꝫ duplicem
ferte uobiscum ꝗ et illā
quam inuenistis in sacu

lis reportate: ne forte er-
rore factum sit. Sed et fratrem ue-
strum tollite: et ite ad ui-
rum. Deus autem meus omnipotens fa-
ciat eum uobis placabilem:
et remittat uobiscum fratrem
uestrum quem tenet. et
hunc beniamin. Sabbato.
Non se poterat Lc. i.
ultra cohibere io-
seph: multis coram astan-
tibus. Unde precepit ut egre-
derentur cuncti foras: et
nullus interesset alienus
agnitioni mutue. Eleua-
uitque uocem cum fletu:
quam audierunt egyptii.
omnisque domus pharaonis:
et dixit fratribus suis. Ego
sum ioseph. Adhuc pater meus
uiuit? Non poterant re-
spondere fratres: nimio ter-
rore perterriti. Ad quos ille
clementer. accedite inquit
ad me. Lectio secunda.

Et cum accessissent
prope: ego sum ait
ioseph frater uester. quem
uendidistis in egyptum.
Nolite pauere: nec durum
uobis esse uideatur. quod
uendidistis me. in hiis
regionibus. Pro salute enim
uestra misit deus ante uos.
in egyptum. Biennium
est quod cepit fames in ter-
ra esse: et adhuc quinque
anni restant. quibus nec
arari poterit nec meti.
Premisitque me deus. ut re-
seruemini super terram.
et escas ad uiuendum ha-
bere possitis. Non uestro
consilio sed dei uoluntate
huc missus sum: qui fe-
cit me quasi patrem pha-
raonis. et dominum uniuer-
se domus eius. ac prin-
cipem in omni terra egypti.
Festinate Lc. iii. Cti.

⁊ aſcendite ad patrem meum:
et dicetis ei. Hec mandat
filius tuus ioſeph. Deus
me fecit dominum uniuerſe ter
re egypti. Deſcende ne mo
reris. ⁊ habita in terra
ieſſen: eriſque iuxta me tu
⁊ filij tui. ⁊ filij filiorum tuorum.
oues tue ⁊ armenta tua.
et uniuerſa que poſſides.
ibique te paſcam. adhuc
enim quinque anni reſidui ſunt
famis: ne ⁊ tu pereas ⁊
domus tua. ⁊ omnia que
poſſides. En oculi ueſtri et
oculi fratris mei beniamin
uident. quod os meum lo
quatur ad uos. Nunciate
patri meo uniuerſam gloriam
meam: ⁊ cuncta que ui
diſtis in egypto. feſtinate ⁊
adducite eum ad me. Dominica
Hec ſunt iiij. in xl. Lc. i.
nomina filiorum iſrael: qui
ingreſſi ſunt egyptum cum

iacob. Singuli cum domi
bus ſuis introierunt. Ru
ben. ſymeon. leui. iudas.
yſachar. zabulon ⁊ beni
amin. dan ⁊ neptalim.
gad ⁊ aſer. Erant igitur omnes
anime eorum. qui egreſſi ſunt
de femore iacob: ſeptuagin
ta. Ioſeph autem in egypto erat.
Quo mortuo ⁊ uniuerſis
fratribus eius. omnique cog
natione ſua: filij iſrael cre
uerunt. ⁊ quaſi germi
nantes multiplicati ſunt:
ac roborati nimis imple
uerunt terram. Lc. ij.
Surrexit interea
rex nouus ſuper egy
ptum: qui ignorabat io
ſeph. Et ait ad populum ſuum.
Ecce populus filiorum iſrael: mul
tus ⁊ fortior nobis eſt. Ve
nite ſapienter opprimamus
eum: ne forte multiplice
tur: ⁊ ſi ingruerit contra

nos bellum. addatur ini
micis nr̄is: expugnatiſ
q; nobis egrediatur e ter
ra. Preposuit itaq; eis ma
gistros opm: ut affligē
rent eos oneribus. Edi
ficaueruntq; urbes taber
naculoꝝ pharaoni: phy
ton ⁊ ramesses. Lc̄o tercia.
Quantoq; opprime
bant eos: tanto
magis multiplicabantur
⁊ crescebant. Oderantq;
filios isrl' egyptij. ⁊ affli
gebant illudentes eis: at
q; ad amaritudinē pdu
cebant uitam eoꝝ. opib;
duris luti ⁊ lateris. om
niq; famulatu quo in ter
re opib; premebantur.
Dixit aūt rex egypti ob
stetricibus hebreoꝝ. qua
rum una uocabatur se
phora. altera phua: pre
cipiens eis. Quando ob
stetricabitis hebreas. et
tempus partus aduene
rit: si masculus fuerit.
interficite illum: si femi
na reseruate. Lc̄o quarta
Timuerunt obstetri
ces dn̄i: ⁊ non fe
cerunt iuxta preceptum
regis egypti: ſ; conserua
bant mares. Quibus ad
se accersitis: rex ait. Qͥd
nam est hoc quod facere
uoluistis: ut pueros re
seruaretis: Que respon
derunt. Non sunt hebree
sicut egyptie mulieres.
Ipse enim obstetricandi
habent sciām: ⁊ priuſ
quam ueniamus ad eas
pariunt. Bn̄ ergo fecit
deus obstetricibus. Et
creuit pp̄ls: confortatuſ
q; est nimis. Et quia ti
muerunt obstetrices dn̄i:
edificauit illis domos.

Precepit ergo Lectio v.
pharao omni populo
suo dicens. Quicquid
masculini sexus natum
fuerit. in flumen proicite:
quicquid feminei reserua
te. Egressus est post hec
uir de domo leui: accep
ta uxore stirpis sue. Que
concepit: et peperit filium.
Et uidens eum elegantem:
abscondit tribus mensibus.
Cumque iam celare non
posset: sumpsit fiscellam
cyrpeam. et liniuit eam
bitumine ac pice: posu
itque intus infantulum.
exposuitque eum in carec
to ripe fluminis: stante
procul sorore eius. et consi
derante euentum rei. Lectio vi.
Ecce autem descendebat
filia pharaonis.
ut lauaretur in flumine:
et puelle eius gradiebantur
per crepidinem aluei. Que
cum uidisset fiscellam in
papirione: misit unam
e famulabus suis. Et al
latam aperiens. cernensque
in ea paruulum uagientem:
miserta eius ait. De in
fantibus hebreorum est hic.
Cui soror pueri. Vis in
quit ut uadam. et uocem
tibi hebream mulierem:
que nutrire possit infan
tulum. Respondit. ua
de. Perrexit puella: et uo
cauit matrem eius.
In illo tempore: Lectio vii. Secundum
Abiit ihesus trans Iordanem.
mare galylee quod est ty
beriadis: et sequebatur
eum multitudo magna:
quia uidebant signa que
faciebat super hys qui in
firmabantur. Et reliqua. Omelia
Mira beati augustini episcopi.
cula que fecit do

minus noster ihesus christus. sunt
quidem diuina opera: et
ad intelligendum deum de
inuisibilibus ammonent
humanam mentem. Qui
a enim ille non est talis sub
stancia. que uideri possit oculis.
et miracula eius quibus
totum mundum regit. u
niuersamque creaturam ad
ministrat. assiduitate ui
luerunt. ita ut pene ne
mo dignetur attendere
opera dei. mira et stupenda:
in quolibet seminis gra
no. secundum suam misericordiam ser
uauit sibi quedam. que
faceret oportuno tempore. pre
ter usitatum cursum ordi
nemque nature. ut non
maiora. sed insolita stupe
rent. quibus cottidiana ui
luerunt. Lectio viij.

Maius quippe mira
culum est gubernacio to
cius mundi. quam satu
racio quinque milium ho
minum de quinque pani
bus. et tamen hoc nemo mi
ratur. Illud mirantur
homines. non quia ma
ius est. sed quia rarum est.
Quis enim et nunc pascit
uniuersum mundum?
nisi ille qui de paucis gra
nis segetes creat. Fecit
ergo quomodo deus. Unde
enim multiplicat de pau
cis granis segetes: inde
in manibus suis multi
plicauit quinque panes.
Potestas enim erat in
manibus suis. Panes autem
illi quinque quasi semina
erant. non quidem ter
re mandata. sed ab eo qui
terram fecit multiplicata.

Hoc ergo admotum Lectio ix.
est sensibus. quo e
rigeretur mens: et exhi

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

uitium oculis ubi exerce
retur intellectus. ut in
uisibilem deum. per uisibili
a opera miraremur. et exci
ti ad fidem. et purgati per
fidem. et ipsum inuisibiliter
uidere cuperemus. quem
rebus uisibilibus. inuisibi
lem nosceremus. Nec tamen
sufficit hec intueri in mi
raculis christi. Interrogemus
ipsa miracula. quid nobis
loquantur de christo. Habent
enim si intelligantur linguam
suam. Nam quia ipse christus est
uerbum dei. etiam factum uer
bi. uerbum nobis est. Fe-
In diebus ria secunda. Lectio i.
illis postquam creuerat moy
ses. egressus ad fratres suos.
uidit afflictionem eorum et
et uirum egyptium percuti
entem quendam de hebreis
fratribus suis. Cumque circum
spexisset huc atque illuc. et
nullum adesse uidisset.
percussum egyptium abscon
dit sabulo. Et egressus
die altero. conspexit du
os hebreos rixantes. Dix
itque ei qui faciebat iniuri
am. Quare percutis proxi
mum tuum. Qui respon
dit. Quis constituit te
principem et iudicem super
nos. Numquid occidere
me uis. sicut occidisti he
ri egyptium. Lectio ii.
Timuit moyses. et
ait. Quomodo pa
lam factum est uerbum istud.
Audiuitque pharao sermo
nem hunc. et querebat oc
cidere moysen. Qui fugi
ens de conspectu eius mo
ratus est in terra madian.
et sedit iuxta puteum. E
rant autem sacerdoti mady
an septem filie. que uene
runt ad hauriendam a

quam: et impletis canalib:
cupiebant adaquare greges
p̄ris sui. Sup̄ uenerunt pa
stores: et eiecerunt eas. R̄c
Surrexit moyses: iii.
et defensis puellis ad
aquauit oues ear. Que
cum reuertissent ad ragu
el p̄rem suum: dixit ad e
as. Cur uenistis uelocius
solito? Responderunt. Vir
egyptius liberauit nos de
manu pastor. Insup̄ et hau
sit aquam nobiscū: potū
q3 dedit ouibus. At ille. V
bi est inquit? Quare di
misistis hominē? Voca
te eum: ut comedat pa
nem. Iurauit ḡ moyses:
qd̄ habitaret cum eo. R̄c
Post multū iii. Lc. i.
temporis. mortuus
est rex egypti. Et ingemi
scentes filij isrl̄ p̄pter opa:
uociferati sunt. Ascendit

q3 clamor eor ad deum ab
opib3: et audiuit gemi
tum eor. ac recordatus
est federis. qd̄ pepigerat
cum abraham ysaac et ia
cob. Et respexit dn̄s filios
isrl̄: et cognouit eos. Mo
yses aūt pascebat oues
iethro soceri sui sacerdotis
madian. Cumq3 mina
sset gregem ad interiora
deserti: uenit ad mon
tem dei oreb. Lc̄o secunda.
Apparuitq3 ei dn̄s in
flamma ignis de
medio rubi. et uidebat
quod rubus arderet. et
non combureretur. Dix
it ḡ moyses. Vadam et
uidebo uisionem hanc.
magnam: quare non
comburatur rubus. Cer
nens aūt dn̄s quod p̄ge
ret ad uidendum. uoca
uit eum de medio rubi

et ait. Moyses moyses. Qui
respondit. Adsum. At il
le. Non appropies inquit
huc. Solue calciamen
tum de pedibus tuis. Lo
cus eñ in quo stas: terra
scã est. Et ait. Ego sum
ds pris tui: ds abraham
& deus ysaac. & ds iacob.
Abscondit Lcō. iij.
moyses faciem su
am: non eñ audebat re
spicere contra deum. Cui
ait dñs. Vidi afflictio
nem ppli mei in egypto:
& clamorem eius audiui.
ppter duriciam eorum qui
presunt opib;. Et sciens
dolorem eius. descendi ut
liberem eum de manu
egyptiorum: et educam de
terra illa in terram bonã
et spaciosam. in terram
que fluit lacte & melle:
ad loca chananei et ethei

et amorrei. & ferezei et
euei & iebusei. Lcō. v.
Dixit dñs Fe. iiij.
ad moysen. Cla
mor filiorum isrl' uenit ad
me: uidiq; afflictionem
eorum. qua ab egyptiis op
primuntur. Sz ueni mit
tam te ad pharaonem:
ut educas pplm meum
filios isrl' de egypto. Dix
itq; moyses ad dñm. Quis
ego sum ut uadam ad
pharaonem: et educam
filios isrl' de egypto. Qui
dixit ei. Ego ero tecum.
Et hoc habebis signum:
qd miserim te. Cum e
duxeris populum meũ
de egypto: imolabis do
sup montem istum. Lcō
Ait moyses secunda.
ad dñm. Ecce ego
uadam ad filios isrl': et
dicam eis. Ds prm nrorum

misit me ad uos. Si dix
erint m̄ quod est nom̄
eius? quid dicam eis?
Dixit dn̄s ad moysen.
Ego sum qui sum. Ait.
Sic dices filijs isrl'. Qui
est misit me ad uos. Dix
itq; iterum dn̄s ad moysen.
Hec dices filijs isrl'. Do
minus ds̄ patrum uestrorum.
ds̄ abraham. et ds̄ ysa
ac. et ds̄ iacob misit me
ad uos. Hoc nom̄ michi
est in eternum: et hoc me
moriale meum in generā
tione et generationem.
Vade congre Lc. iij.
ga seniores isrl':
et dices ad eos. Dn̄s ds̄
patrum uestrorum apparuit m̄.
ds̄ abraham et ds̄ ysaac
et deus iacob: dicens. Vi
sitans uisitaui uos: et
uidi omīa que acciderīt
uobis in egypto. Et dix

i ut educam uos de afflic
tione egypti. in terram
chananei et ethei. et amor
rei. ferezei et euei et ie
busei: ad terram fluen
tem lacte et melle. Et
audient uocem tuam.
Ingredieris q; tu et seni
ores isrl' ad regem egyp
ti: et dices ad eum. Dn̄s
ds̄ hebreorum uocauit nos.
Ibimus uiam trium di
erum. in solitudinē: ut
immolemus dn̄o deo nr̄o.
Re Fe. v. Lc. i.
spondens moyses:
ait ad dn̄m. Non cre
dent m̄ neq; audient
uocem meam: sȝ dicent.
Non apparuit tibi dn̄s.
Dixit ergo ad eum. Quid
est qd' tenes in manu tua?
Respondit. Virga. Ait
dn̄s. Proice eā in terram.
Proiecit. et uersa est in

colubrum: ita ut fugeret
moyses. Dixitque dominus. Extende manum tuam: et
apprehende caudam eius.
Extendit et tenuit: versaque
est in virgam. Ut credant
inquit quod apparuerit tibi
deus patrum tuorum: deus abraham
deus ysaac. deus iacob. R[esponsorium].
Dixitque dominus rursum.
Mitte manum
tuam in sinum tuum. Quam
cum misisset in sinum: protulit leprosam instar ni
vis. Retrahe ait manum
tuam. in sinum tuum.
Retraxit. Et protulit iterum:
et erat similis carni reliquae.
Si non crediderint inquit
tibi. neque audierint ser
monem signi prioris: cre
dent verbo signi sequentis.
Quod si nec duobus quidem
hiis signis crediderint.
nec audierint vocem tuam:
sume aquam fluminis. et
effunde eam super aridam:
et quicquid hauseris de
fluvio vertetur in sangui
nem. Lectio tercia.
Ait moyses. Ob
secro domine: non sum elo
quens ab heri et nudius
tercius. Ex quo locutus es.
ad servum tuum: impeditioris et tardioris lingue sum.
Dixit dominus ad eum. Quis
fecit os hominis? Aut
quis fabricatus est mutum
et surdum. videntem et
cecum? Nonne ego? Per
ge igitur: et ego ero in ore
tuo. docebo que te quid lo
quaris. At ille. Obsecro
inquit domine: mitte quem
missurus es. Iratus dominus
in moysen: ait. Aaron frater
tuus levites. scio quod elo
quens sit. Ecce ipse egredi
etur in occursum tuum:

uidensque te letabitur corde.
Reuersus Rx. vi.
est moyses Lc. i.
ad iethro socerum suum.
Dixitque ei. Vadam et reuer
tar ad fratres meos in egyptum:
ut uideam si adhuc uiuunt.
Cui ait iethro. Vade in
pace. Dixit ergo dominus ad
moysen in madian. Va
de et reuertere in egyptum.
mortui enim sunt omnes qui
querebant animam tuam.
Tulit moyses uxorem et
filios suos: et imposuit e
os super asinum. Reuersus
que est in egyptum: por
tans uirgam dei in ma
nu sua. Lco. ii.
Dixitque ei dominus. Re
uertenti in egyptum. Vi
de ut omnia ostenta que
posui in manu tua: faci
as coram pharaone. Ego
indurabo cor eius: et non

dimittet populum. Dicesque
ad eum. Hec dicit dominus.
filius meus primogenitus
israel. Dixi tibi. Dimitte
filium meum: ut serui
at michi. Et noluisti di
mittere eum. Ecce ego
interficiam filium tuum pri
mogenitum. Cumque esset
in itinere in diuersorio:
occurrit ei dominus. et uole
bat occidere eum. Tulit
ilico sephora acutissimam
petram: et circumcidit
prepucium filii sui. Teti
gitque pedes eius: et ait.
Sponsus sanguinum tu mihi
es. Et dimisit eum: post
quam dixerat. sponsus
sanguinum ob circumcisi
onem. Lco tercia.
Dixit autem dominus ad
aaron. Vade in occursum
moysi in desertum. Qui
perrexit ei obuiam in mon

tem dei : et osculatus est
eum. Narrauitque moy
ses aaron uerba dni.
p quibz miserat eum :
et signa que mandaue
rat ei. Veneruntque si
mul : et congregauerut
cunctos seniores filiorum
isrl. Locutusque est aaro
omia uerba. que dixe
rat dns ad moysen : et
fecit signa coram ppl'o.
et credidit ppls. Audie
runtque quod uisitasset
dns filios isrl. et quod
respexerit afflictionem e
orum : et proni adoraue
runt. Sabbato. Lc. i.
Ingressi sunt moyses
et aaron : et dixerunt
pharaoni. Hec dicit do
minus ds isrl. Dimit
te ppl'm meum : ut sacri
ficet m in deserto. At il
le respondit. Quis est
dns. ut audiam uocem
eius. et dimittam isrl.
Nescio dnm : et isrl non
dimittam. Dixeruntque
Ds hebreorum uocauit nos.
ut eamus uiam trium
dierum in solitudinem :
et sacrificemus dno deo
nro. ne forte accidat no
bis pestis. aut gladius.
Ait ad eos rex egypti.
Quare moyses et aaron.
sollicitatis ppl'm ab opibz
suis. Ite ad honera ura.
Dixitque Lco seda.
pharao. Multus
est ppls terre. Videtis
qd turba succreuerit : quan
to magis. si dederitis ei
requiem ab opibus. Pre
cepit ergo pharao in die il
lo. pfectis operum et exacto
ribz ppli dicens. Nequaquam
ultra dabitis paleas ppl'o
ad conficiendos lateres si

cut prius: sed ipsi uadant et colligant stipulam: et mensuram laterum. quam prius faciebant imponetis super eos: nec minuetis quicquam. Vacant enim: et iccirco uociferantur dicentes. Eamus: et sacrificemus domino deo nostro. Opprimantur operibus et expleant ea: ut non acquiescant uerbis mendacibus. Lectio tercia.

Igitur egressi prefecti operum et exactores ad populum: dixerunt. Sic dicit pharao. Non do uobis paleas. Ite et colligite sicubi inuenire potueritis: nec minuetur quicquam de opere uestro. Dispersusque est populus per omnem terram egypti: ad colligendas paleas. Prefecti quoque operum instabant dicentes. Complete opus uestrum cotidie: ut prius facere solebatis. quando dabantur uobis palee. Flagellatique sunt qui preerant operibus filiorum israel: ab exactoribus pharaonis dicentibus. Quare non implestis mensuram laterum sicut prius. nec heri nec hodie. Dominica in passione domini.

Lectio prima.

Verba ihe remie filii helchie. de sacerdotibus qui fuerunt in anathot: in terra beniamin. Quod factum est uerbum domini ad eum. in diebus iosie filii amon regis iuda: in tercio decimo anno regni eius. Et factum est in diebus ioachim filii iosie regis iuda. usque ad consumationem undecimi anni sedechie. filii iosie regis iuda: usque ad transmigrationem ierusalem in mense quinto. Et factum est uerbum domini ad me dicens.

priusquam te formarem in
utero noui te. et antequam
exires de uulua sanctificaui
te. et prophetam in gentibus
dedi te. Hec dic. d. Rs ij.
Et dixi. a. a. a. domine
deus. nescio loqui.
quia puer ego sum. Et
dixit dominus ad me. Noli di
cere puer sum. quoniam ad omnia
que mittam te ibis. et
uniuersa quecumque manda
uero tibi loqueris. Ne time
as a facie eorum. quia e
go tecum sum ut eruam
te. dicit dominus. Et misit
dominus manum suam. et tetigit
os meum. Et dixit dominus ad
me. Ecce dedi uerba mea in
ore tuo. ecce constitui te ho
die super gentes et regna. ut
euellas et destruas et disperdas.
et dissipes et edifices et plan
tes. Et factum est iij. Rs. h.
uerbum domini ad me

dicens. Quid tu uides iere
mia. Et dixi. Virgam ui
gilantem ego uideo. Et dix
it dominus ad me. Bene uidis
ti. quia uigilabo ego super
uerbo meo. ut faciam il
lud. Et factum est uerbum
secundo ad me. dicens. Quid
tu uides. Et dixi. Ollam
succensam ego uideo. et fa
ciem eius a facie aquilonis.
Et dixit Rs iiij. Rs. H. d.
dominus ad me. Ab aqui
lone pandetur malum. super
omnes habitatores terre. Quia
ecce ego conuocabo omnes cog
nationes regnorum aquilonis
ait dominus. et uenient. et po
nent unusquisque solium
suum. in introitu portarum ierusalem.
et super omnes muros eius in
circuitu. et super uniuersas
urbes iuda. Et loquar iu
dicia mea cum eis. super omni
malicia eorum. qui derelique

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

runt me. ⁊ libauerunt
dijs alienis. ⁊ adorauerunt
opus manuum suarum. Hec d.
Tu ergo accin Lc. v.
ge lumbos tuos et
surge. ⁊ loquere ad eos
omnia que ego precipio
tibi. Ne formides a facie
eorum. Nec enim timere te fa
ciam uultum eorum. Ego
quippe dedi te hodie in ci
uitatem munitam ⁊ in co
lumpnam ferream. et in
murum eneum super omnem
terram. regibus iuda. prin
cipibus eius. sacerdotibus
⁊ populo terre. Et bellabunt
aduersum te. ⁊ non preua
lebunt. quia ego sum tecum
dicit dominus. ut liberem te.
Et factum est Lc. vij. Et h. d.
uerbum domini ad me
dicens. Vade ⁊ clama in
auribus ierusalem. dicens. Hec
dicit dominus. Recordatus sum

tui. miserans adolescenti
am tuam. ⁊ caritatem
desponsationis tue. quando
secuta es me in deserto. in
terra que non seminatur.
Sanctus israel domino. primicie
frugum eius. Omnes qui de
uorant eum delinquunt.
mala uenient super eos di
cit dominus. Hec d. Lco. vij.
In illo tempore. Dice Scdm Johem
bat ihesus turbis iudeorum. ⁊
principibus sacerdotum.
Quis ex uobis arguet me
de peccato. Et rel. Omel' bi
Pensate fratres Gregorij pp.
karissimi mansuetudi
nem dei. Relaxare peccata
uenerat. ⁊ dicebat. Quis
ex uobis arguet me de peccato.
Non dedignatur ex ratione
ostendere se peccatorem non
esse. qui ex uirtute diui
nitatis poterat peccatores iu
stificare. Sed terribile est ual

de qđ subditur. Qui est ex deo: uerba dei audit. Pro- terea uos non auditis: quia ex deo non estis. Si enim ipse uerba dei audit qui ex deo est. et audire uerba dei non potest. quisquis ex illo non est: interroget se unusquisque si uerba dei in aure cordis percipit. et intelliget unde sit. Lectio .viij.

Celestem patriam desiderare ueritas iubet? carnis desideria conteri. mundi gloriam declinare: aliena non appeti. propria largiri. Penset ergo apud se unusquisque uestrum. si hec uox dei in cordis eius aure conualuit: et quia iam ex deo sit. agnoscit. Nam sunt non nulli: qui hec precepta dei nec aure corporis percipere dignantur. Et sunt non nulli. qui hec quidem corporis aure percipiunt: sed nullo ea mentis desiderio complectuntur. Et sunt non nulli. qui libenter uerba dei suscipiunt. ita ut etiam in fletibus compungantur: sed post lacrimarum tempus ad iniquitatem redeunt. Hii profecto uerba dei non audiunt: quia hec exercere in opere contempnunt. Lectio nona.

Uitam ergo fratres karissimi. ante mentis oculos reuocate: et alta consideratione pertimescite hoc quod ex ore ueritatis sonat. Propterea uos non auditis: quia ex deo non estis. Set hoc quod de reprobis ueritas loquitur: ipsi hoc de semetipsis reprobi. suis operibus ostendunt. Nam sequitur. Responderunt igitur iudei: et dixerunt ei. Nonne bene dicimus nos.

quia samaritanus es tu. et
demonium habes. Accep
ta autem tanta contumelia.
quid eis respondeat audi
amus. Ego demonium non
habeo. sed honorifico patrem me
um. et uos inhonorastis
me. Feria secunda. Lectio prima.
Audite uerbum do
mini domus iacob.
et omnes cognationes domus
israel. Hec dicit dominus. Quid
inuenerunt patres uestri in
me iniquitatis. quia e
longauerunt a me. et am
bulauerunt post uanita
tem. et uani facti sunt. Et
non dixerunt ubi est do
minus. qui ascendere nos
fecit de terra egypti. qui
transduxit nos per desertum.
per terram inhabitabilem
et inuiam. per terram sitis
et ymaginem mortis. per ter
ram in qua non ambula
uit uir. neque habitauit ho
mo. Et induxi uos in ter
ram carmeli. ut comede
retis fructum eius. et bo
na illius. Hec dicit. Lectio secunda.
Et ingressi contami
nastis terram me
am. et hereditatem meam
posuistis in abhominatio
nem. Sacerdotes non dix
erunt ubi est dominus. et tene
tes legem nescierunt me.
et pastores preuaricati sunt
in me. et prophete prophetaue
runt in baal. et ydola secu
ti sunt. Propterea adhuc
iudicio contendam uobiscum.
ait dominus. et cum filiis uestris
disceptabo. Transite ad in
sulas cethim et uidete. et in
cedar mittite. et considerate
uehementer. et uidete si
factum est huiuscemodi. si mu
tauit gens deos suos. Et cer
te ipsi non sunt dii. Populus

uero meus: mutauit glo
riam suam in ydolum. Lc iij.
Obstupescite celi sup
hoc: et porte eius de
solamini uehementer dicit
dns. Duo enim mala fecit
pplus meus. Me dereliquerunt
fontem aque uiue: et fode
runt sibi cisternas. cister
nas dissipatas. que conti
nere non ualent aquas.
Numquid seruus est isrl.
aut uernaculus: Quare
ergo factus est in predam: Sup
eum rugierunt leones: et
dederunt uocem suam. Po
suerunt terram eius in soli
tudinem: ciuitates eius
exuste sunt: et non est qui
habitet in eis. Hec di. Lc
Scito et ui FR iiij. i.
de quia malum et
amarum est reliquisse te.
dnm dnm tuum. et non esse
timorem eius apud te: di

cit dns ds exercituum. A seclo
confregisti iugum meum:
rupisti uincula mea: et
dixisti. Non seruiam. In
omni enim colle sublimi. et
sub omni ligno frondoso:
tu psternaberis meretrix.
Ego autem plantaui te uine
am meam electam: omne
semen uerum. Quomodo
ergo conuersa es michi in
prauum. uinea aliena:
Si laueris te nitro: et
multiplicaueris tibi herbam
borith: maculata es in in
iquitate tua coram me.
dicit dns ds. H. d. Lc ii.
Quomodo dicis non
sum polluta: post
baalim non ambulaui:
Vide uias tuas in conual
le: scito quid feceris. Cur
sor leuis: explicans uias
suas. Onager assuetus in
solitudine: in desiderio

anime sue attraxit uentū
amoris sui. Nullus auer
tet eam. Omīs qui querūt
eam non deficient: in mē
struis eius inuenient eā.
Prohibe pedem tuum anu
ditate: & guttur tuum
a siti. Et dixisti. Despa
ui: nequaquam faciam.
Adamaui quippe alienos:
& post eos ambulabo. R.
Quomodo Lec. iij.
confunditur fur
qn̄ deprehenditur. sic cō
fusi sunt domus isrl'. ipsi
& reges eoꝝ. principes et
sacerdotes & pphe eoꝝ.
dicentes ligno pr̄ mīs es
tu: & lapidi. tu me ge
nuisti. Verterunt ad
me tergum. & non faci
em. Et in tempe afflicti
onis sue dicent. Surge
& libera nos. Ubi sunt
dij tui quos fecisti tibi: Sur
gant & liberent te in tē
pe afflictionis tue. Secū
dum numerum quippe
ciuitatum tuaꝝ: erant
dij tui iuda. Quid uul
tis mecum iudicio con
tendere: omnes dereliquis
tis me dicit dn̄s. R. di.
In diebus Lec. iiij. Lc. i.
illis ibit domus iuda
ad domū isrl': & ueni
ent simul de terra aq
lonis. ad terram quā
dedi pr̄ibus u̅ris. Ego
aūt dixi. Quomodo ponā
te in filijs & tribuam tibi
terram desiderabilem &
hereditatem pclaram
exercituum gentium:
Et dixi. Patrem uocabis
me: & post me ingredi
non cessabis. Sed quomo
si contemnat mulier a
matorem suum: sic con
tempsit me domus isrl'.

dicit dn̄s. Vox in uiis
audita est ploratus & u
lulatus filiorum isrl' : quoniam
iniquam fecerunt uiam
suam. obliti sunt dn̄i dei
sui. R. Iō sc̄a.
Conuertimini filii
reuertentes : & sanabo a
uersiones ur̄as. Ecce nos
uenimus ad te : tu enim
es dn̄s ds̄ noster. Vere
mendaces erant colles :
multitudo montium. Vere
in dn̄o dō nr̄o. salus isrl'.
Confusio comedit labo
rem patrum nr̄orum ab ado
lescentia nr̄a : greges e
orum & armenta eorum. filios
eorum. & filias eorum. Dormi
emus in confusione nr̄a :
et operiet nos ignominia
nr̄a : quoniam dn̄o deo nr̄o pec
cauimus nos & patres nr̄i.
ab adolescentia nr̄a usque
ad hanc diem : & non au
diuimus uocem dn̄i dei
nr̄i. Hec d. Lc. iii.
Si reuerteris isrl' ait
dn̄s : ad me conuertere.
Si abstuleris offendicula
tua a facie mea : non com
moueberis. Et iurabis
uiuit dn̄s : in ueritate
& in iudicio & in iusticia.
Et benedicent eum gen
tes : ipsumque laudabunt.
Hec enim dicit dn̄s uiro
iuda. & ierlm. Nouate
uobis nouale : & nolite
serere super spinas. Circum
cidimini dn̄o : & aufer
te preputia cordium ur̄orum.
uiri iuda & habitatores ie
rusalem : ne forte egre
diatur ut ignis indigna
tio mea. & succendatur.
& non sit qui extinguat
propter maliciam cogita
tionum ur̄arum. R. Fer. v.
In tempore illo ait ds. Lc. i.

eicient oſſa regum iuda. et oſſa principum eius. & oſſa ſacerdotum. & oſſa prophetarum. & oſſa eorum qui habitauerunt ierlm. de ſepulchris ſuis: & pandent ea ad ſolem & lunam. et omnē miliciam celi. que dilexerunt & quibus ſeruierunt. & post que ambulauerunt. & que queſierunt & adorauerunt. Non colligentur & non ſepelientur: in ſterquilinium ſuper faciem terre erunt. Et eligent magis mortem quam uitam. omnes qui reſidui fuerint de cognatione hac peſſimā. in uniuerſis locis que derelicta ſunt. ad que eieci eos: dicit dominus exercituum. Hec d. Lc ſcda.

Et dices ad eos. Hec dicit dominus. Numquid qui cadit non reſurget? & qui auerſus eſt non reuertetur? Quare ergo auerſus eſt populus iſte in ierlm. auerſione contentioſa? Apprehenderunt mendacium: & noluerunt reuerti. Attendi & auſcultaui: nemo quod bonum eſt loquitur. Nullus eſt qui agat penitentiam ſuper peccato ſuo. dicens. Quid feci? Omnes conuerſi ſunt ad curſum ſuum: quaſi equus in impetu uadens ad prelium. Hec di. Lc. iii.

Miluus in celo cognouit tempus ſuum: turtur & hyrundo & ciconia cuſtodierunt tempus aduentus ſui: populus autem meus non cognouit iudicium domini. Quomodo dicitis ſapientes nos ſumus? & lex domini nobiſcum eſt: Vere mendacium o

patus est stilus mendax scri
barum. Confusi sunt sapien
tes: perterriti et capti sunt.
Verbum enim domini proie
cerunt: et sapientia nulla est
in eis. Propterea dabo
mulieres eorum exteris. et
agros eorum alienis here
dibus: quia a minimo usque
ad maximum. omnes aua
riciam secuntur: a propheta usque ad
sacerdotem cuncti faciunt
mendacium. Feria vi. lectio i.

Quis dabit capiti
meo aquam. et
oculis meis fontem lacrimarum:
et plorabo die ac
nocte interfectos filie populi
mei: Quis dabit me in
solitudinem diversorium viato
rum: et derelinquam po
pulum meum. et recedam
ab eis: Quia omnes adul
teri sunt: cetus prevarica
torum. Et extenderunt lin
guam suam. quasi arcum
mendacii: et non verita
tis. Confortati sunt in ter
ra: quia de malo ad ma
lum egressi sunt: et me non
cognouerunt dicit
dominus. H. lectio ii.

Unusquisque se a proxi
mo suo custodiat: et
in omni fratre suo non ha
beat fiduciam: quia omnis
frater supplantans supplanta
bit: et omnis amicus
fraudulenter incedet: et
vir fratrem suum deridebit.
et veritatem non loquen
tur. Docuerunt enim lin
guam suam loqui men
dacium: ut inique age
rent laborauerunt. Ha
bitatio tua in medio do
li: in dolo renuerunt sci
re me dicit dominus. Propter
ea hec dicit dominus exerci
tuum. Ecce ego conflabo

et pbabo eos. Quid enim
aliud faciam. a facie filie
populi mei. H d. Lco. iij.
Sagitta uulnerãs
lingua eorum: dolũ
locuta est. In ore suo pacẽ
cũ amico suo loquitur: et oc
culte ponit ei insidias.
Numquid sup hijs non ui
sitabo dicit dñs: aut in
gentẽ huiuscemodi non
ulciscetur aĩa mea: Su
p montes assumam fletũ
lamentum. et sup speciosa
deserti planctum: qm̃ in
censa sunt eo quod non sit
uir ptransiens: et nõ au
dierunt uocem possiden
tis. Hec d. Sabbo. Lco. i.
Quid est qđ dilectus
meus in domo mea
fecit scelera multa: Num
qđ carnes scẽ auferent a te
malicias tuas. in quibus
gliata es: Oliuam uberẽ

pulchram. fructiferam.
speciosam: uocauit dñs
nomẽ tuum. Ad uocem lo
quele grandis exarsit ig
nis in ea: et combusta sũt
fruteta eius. Et dñs ex
ercituum qui plantauit
te. locutus est sup te ma
lum: pro malis domus
isrl. et domus iuda que
fecerunt sibi ad irritandũ
me libantes baalim. H.
Tu autem dñe. Lco. ij.
demonstrasti michi
et cognoui: tu ostendisti
m̃ studia eorum. Et ego qua
si agnus mansuetus qui
portatur ad uictimam:
et non cognoui qr cogita
uerunt sup me consilia.
dicentes. Mittamus lig
num in panem eius: et
eradamus eum de terra
uiuentium: et nomẽ eius
non memoretur amplius

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Tu aūt dn̄e sabaoth. qui
iudicas iuste. ꝛ ꝓbas re
nes ꝛ corda: uideam ulti
onem tuam ex eis. Tibi
enī reuelaui causam meā.

P hec dicit. Lc̄o. iij.

Propter hec dicit
dn̄s ad uiros anathot. q
querunt animam meā:
et dicunt. Non ꝓphetabis
in nomine dn̄i: ꝛ non
morieris in manibus
nr̄is. Propterea hec dic̄
dn̄s exercituum. Ecce e
go uisitabo sup eos. Iuue
nes eoꝝ morientur in gla
dio: filij eoꝝ ꝛ filie eoꝝ
morientur in fame: ꝛ
reliquie non erunt ex eis.
Inducam enim malum
sup uiros anathoth. an
num uisitationis eoꝝ.

H. Dn̄ica in ramis palmar.

Iustus quidem Lc̄o. i.
tu es dn̄e: si disputem
tecum. Verūtamen iusta
loquar ad te. Quare ui
a impioꝝ ꝓsperatur: bn̄
est omib; qui puaricant̄
et inique agunt: Plan
tasti eos ꝛ radicem miser̄:
ꝓficiunt ꝛ faciunt fruc
tum. Prope es tu ori eoꝝ:
ꝛ longe a renib; eoꝝ. Et
tu dn̄e nosti me uidisti
me: ꝛ probasti cor meū
tecum. Congrega eos
quasi gregem ad uicti
mam: ꝛ scifica eos in
die occisionis. H. Lc̄o. ij.

Usq; quo lugebit t̄
ra: ꝛ herba omīs
regionis siccabitur: Ꝓp
ter maliciam hītantium
in ea. consumptum est
animal ꝛ uolucre: qm̄
dixerunt. Non uidebit
nouissima nr̄a. Si cum
peditibus currens labo
rasti: quomō poteris con

tendere cum equis. Cum
autem in terra pacis secu
ra fueris: quid facies in
superbia iordanis. Nam
et fratres tui et domus patris
tui. etiam ipsi pugnaue
runt aduersus te: et cla
mauerunt post te ple
na uoce. Ne credas eis:
cum locuti fuerint tibi bo
na. Hec. Lectio iii.
Reliqui domum
meam: dimisi heredita
tem meam: dedi dilectam
animam meam in manus
inimicorum eius. Facta est mihi
hereditas mea. quasi leo
in silua: dedit contra
me uocem: ideo odiui e
am. Numquid auis dis
color hereditas mea mihi:
Numquid auis tincta per
totum: Venite congrega
mini omnes bestie terre:
properate ad deuorandum.

Pastores multi demoliti
sunt uineam meam: con
culcauerunt partem me
am: dederunt portionem
meam desiderabilem in
desertum solitudinis. Po
suerunt eam in dissipati
onem: luxitque super me. H.
Ve michi Lectio iiii.
mater mea. Quare
te genuisti me uirum
rixe. uirum discordie
in uniuersa terra: Non
feneraui: nec fenerauit
michi quisquam. Omnes
maledicunt mihi. Dicit
dominus. Si non reliquie tu
e in bonum: si non oc
curri tibi in tempore afflic
tionis. et in tempore tribu
lationis et angustie ad
uersus inimicum. Num
quid federabitur ferrum
ferro ab aquilone. et es:
Diuicias tuas et thesau

ros tuos in repcionem da
bo gratis. in omnibus pec
catis tuis. et in omnibus
terminis tuis. et addu
cam inimicos tuos de ter
ra quam nescis. quia
ignis succensus est in fu
rore meo. super uos arde
bit. Hec d. Lc. v.
Tu scis dñe. recor
dare mei et uisita me. et
tuere me ab hiis qui perse
cuntur me. Noli in paci
entia tua suscipere me.
scito quoniam propter te sustinu
i obprobrium. Inuenti sunt
sermones tui. et comedi
eos. Et factum est michi
uerbum tuum in gaudium.
et in leticiam cordis mei.
quoniam inuocatum est nomen
tuum super me. dñe deus
exercituum. Non sedi in
concilio ludentium. et
gloriatus sum a facie manus

tue. Solus sedebam. quoniam
amaritudine replesti me.
Qvare Lc. vi. Ho.
factus est dolor meus
perpetuus. et plaga mea
desperabilis renuit cura
ri. facta est michi quasi
mendacium aquarum in
fidelium. Propter hoc hec
dicit dñs. Si conuerte
ris. conuertam te. et an
te faciem meam stabis.
Et si separaueris preciosum
a uili. quasi os meum
eris. Conuertentur ipsi
ad te. et tu non conuer
teris ad eos. Et dabo te
populo huic in murum e
reum fortem. et bella
bunt aduersum te et non
preualebunt. quoniam ego te
cum sum ut saluem te.
et eruam te dicit dñs.
Et liberabo te de manu
pessimorum. et redimam

te de manu fretium. H.
Lcō. vii. Secđm mathm.
In illo T. Cum appropi
quasset ihs iherosolimis.
et uenisset bethphage ad
montem oliueti. tunc
misit duos discipulos.
dicens eis. Ite in castel
lum quod contra uos ē.
et statim inuenietis a
sinam alligatam. et pul
lum cum ea. Soluite.
et adducite m̄. Et rel.
Mediator Omel' uen̄
dei et hoīm Bede p.
homo xp̄s ihs. qui pro
humani generis salute
passurus. de celo descen
derat ad terras. et appro
pinquante hora passiōis.
appropinquare uoluit
loco passionis. ut etiā
p hoc clarescerer. q2 non
inuitus s3 sponte patere
tur. In asino uenire. et
a turbis rex appellari ac
laudari uoluit. ut etiā
p hoc eruditus quisq; ip
sum agnosceret ēē xp̄m.
quem sic illo uenturum
pph̄ia olim premissa sig
nauerat. Ante quinq;
dies pasce uenire uoluit.
sicut ex iohīs ewangelio
didicimus. ut et p hoc
ostenderet se ēē agnum
inmaculatum. qui pecca
tolleret mundi. Lcō. viii.
Agnus quippe pasca
lis. cuius īmola
tione ppl's isrl' est ab egyp
tia seruitute liberatus. an
te quinq; dies pasce. id
ē decima luna domū in
ferri. et ipsa die pasce. id
est qu.artadecima luna.
aduespum iussus est im
molari. signans eum q̄
nos suo sanguine redēp
turus. ante quinq; dies pasche

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

id est hodierno die mag
no procedentium sequenti
umque populorum gaudio . ac
laudatione deductus ue
nit in templum dei : et
erat cottidie docens in eo.
Quinta demum pacta di
e . ubi ueteris pasce sacra
menta . hactenus obser
uata consummauit . ac
noui deinceps obseruan
da discipulis sacramen
ta tradidit . egressus in
monte oliueti tentus est
a iudeis . et mane cruci
fixus . ipsa nos die a
demoniaca dominatione re
demit : qua antiquus
ille hebreorum populus . per im
molationem agni . iugum
egyptiace seruitutis ab
iecit. Lectio nona.

Ergo dominus instar
agni pascalis . ante quin
que dies quam pati inci
pit locum passionis ad
iit : ut se insinuaret
esse illum de quo predixit
ysaias . Sicut ouis ad oc
cisionem ducetur : ~~coram~~
et quasi agnus coram ton
dente se obmutescet : et
non aperiet os suum . Et
paulo supra . Ipse autem
uulneratus est propter ini
quitates nostras : et liuore
eius sanati sumus . Set
iudeorum corda principum
in cunctis que perfide ges
sit . eum persequi quam in e
um credere maluerunt :
et multum miseri uite
auctorem morti potius da
re . quam per eum ipsi ui
uificari studebant . Ve
rum nos perfidorum cecitate
declinata : eorum magis ex
empla qui fideliter dominum
laudauere . sequamur.

Feria sexta . Lectio prima.

Hec dicit dñs. Interrogate gentes. Quis audiuit talia horribilia. que fecit nimis uirgo israhel. Numquid de petra agri deficiet nix lybani? aut auelli possunt aque erumpentes frigide et defluentes. Quia oblitus est mei ps̄ meus. frustra libantes. et impingentes in uijs suis in semitis sclī. ut ambularent per eas in itinere non trito. ut fieret terra eorum in desolationem. et in sibilum sempiternum. Omīs qui preterierit per eam obstupescet. et mouebit caput suum. Sicut uentus urens dispergam eos coram inimico. dorsum et non faciem ostendam eis. in die perditionis eorum. H. Lc̄o. ij.

Et dixerunt. Venite et cogitemus contra ihe remiam cogitationes. Non enim peribit lex a sacerdote. neque consilium a sapiente. nec sermo a propheta. Venite et percutiamus eum lingua. et non attendamus ad uniuersos sermones eius. Attende dñe ad me. et audi uocem aduersariorum meorum. Numquid redditur pro bono malum. quia foderunt foueam anime mee. Recordare quod steterim in conspectu tuo. ut loquerer pro eis bonum. et auerterem indignationem tuam ab eis. H. Lc̄o. iij.

Propterea da filios eorum in famem. et deduc eos in manus gladij. Fiant uxores eorum absque liberis et uidue. et uiri eorum interficiantur morte.

Iuuenes eoꝝ confodiant̃
gladio in p̃lio: audiat̃
clamor de domib; eoꝝ. Ad
duces enī sup̃ eos latronē
repente: qꝛ foderunt foue
am ut caperent me: ⁊ la
queos absconderunt pedib;
meis. Tu autē dn̄e scis o
ne consiliū eoꝝ aduersū
me in mortem. Ne ꝓpici
eris iniquitati eoꝝ: et
pc̄c̄m eoꝝ a facie tua nō
deleatur. Fiant corruen
tes in conspectu tuo: ⁊ i
tempore furoris tui abutē
re eis. R. Lcō fer̄ iij. Lc. i.
Seduxisti me dn̄e.
⁊ seductus sum:
fortior me fuisti ⁊ inua
luisti. Fc̄s sum in derisū
tota die. Om̄s subsannant
me: qꝛ iam olim loquor.
uociferans iniquitatem.
⁊ uastitatem clamito. Et
fc̄s est m̄ sermo dn̄i in ob

probrium: ⁊ in derisum
tota die. Et dixi. Non
recordabor eius: neq; lo
quar ultra in nomine il
lius. Et fc̄s in corde meo
quasi ignis exestuans. clau
sus qꝫ in ossib; meis: et
defeci ferre non sustinens.
Audiui Lcō ij. R.
contumelias mul
torum. ⁊ terrorem in circui
tu. ꝑsequimini ⁊ ꝑsequa
mur eum: ab omnibus
uiris qui erant pacifici
mei. ⁊ custodientes lat̃
meum: si quomodo decipia
tur ⁊ preualeamus aduer
sus eum: ⁊ consequamur
ultionem ex eo. Dn̄s autē
mecum est: quasi bellator
fortis. Idcirco qui ꝑsecu
tur me: cadent ⁊ infir
mi erunt. Confundentur
uehementer: qꝛ non in
tellexerunt obprobrium

ſempiternum : qđ nunquam delebitur. Et tu dñe exercituum probator iuſti. qui uides renes et cor : uideam queſo ultionem tuam ex eis. Tibi enim reuelaui cauſam meam. Ꝟ. Lc̄o. iiij.

Cantate dño. laudate dñm quia liberauit aīam pauperis de manu malorum. Maledicta dies in qua natus ſum : dies in qua peperit me mater mea. non ſit benedicta. Maledictus uir qui annuntiauit patri meo. dicens. natus eſt tibi puer maſculus : et quaſi gaudio letificauit eum. Sit homo ille : ut ſunt ciuitates quas ſubuertit dñs : et non penituit eum. Audiat clamorem mane. et ululatum in tempore meridiano. qui non me interfecit a uulua : ut fieret mihi mater mea ſepulchrum. et uulua eius conceptus eterni. Quare de uulua egreſſus ſum. ut uiderem laborem et dolorem : et conſumerentur in confuſione dies mei. Ꝟ. di. FR. quarta. Lc̄o. i.

Cum compleſſet hieremias loquens omnia. que preceperat ei dñs. ut loqueretur ad uniuerſum populum : et apprehenderunt eum ſacerdotes et prophete. et omnis populus. dicentes. Morte moriatur. Quare prophetauit in nomine dñi dicens. ſicut ſylo erit domus hec. et urbs iſta deſolabitur. eo qđ non ſit habitator. Et congregatus eſt omnis populus aduerſus ihereminam : in domo domini. Et audierunt principes iuda omnia uerba hec.

et ascenderunt de domo re
gis in domum domini. et
sederunt in introitu porte
domus domini noue. Et lo
cuti sunt sacerdotes et prophe-
te ad principes et ad omnem
populum dicentes. Iudicium
mortis est uiro huic: quia
prophetauit aduersus ciui
tatem istam. sicut audistis
auribus uestris. R. Lectio iii.

Et ait ieremias ad
omnes principes. et
omnem populum dicens. Do
minus misit me. ut pro
phetarem ad domum is
tam. et ad ciuitatem hanc:
omnia uerba que audis
tis. Nunc ergo bonas facite
uias uestras. et studia uestra:
et audite uocem domini dei
nostri: et penitebit dominum ma
li. quod locutus est aduer
sum uos. Ego autem ecce in
manibus uestris sum: faci
te mihi ut bonum et rectum
est in oculis uestris. R. Lectio iiii.

Uerumtamen scitote et
recognoscite: quod
si occideritis me. sanguinem
innocentem tradetis contra
uos metipsos. et contra ci
uitatem istam. et habitato
res eius. In ueritate enim
misit me dominus ad uos: ut
loquerer in auribus uestris
omnia uerba hec. Et dixe
runt principes et omnis
populus ad sacerdotes et
prophetas. Non est uiro hu
ic iudicium mortis: quia
in nomine domini dei nostri
locutus est ad nos. Hec.

Feria quinta in cena domini. Lectio i.

Quomodo se Aleph.
det sola ciuitas plena po
pulo. facta est quasi uidu

a dn̄a gentium. princeps
prouinciarum facta eſt ſub tri
buto. **beth.** Plorans plo
rauit in nocte. et lacrime
eius in maxillis eius. Non
eſt qui conſoletur eam.
ex omnibus caris eius. Om
nes amici eius ſpreuerunt
eam. et facti ſunt ei inimi
ci. **Gymel.** Migrauit iu
da propter afflictionem et
multitudinem ſeruitu

tis. habitauit inter gen
tes. nec inuenit requiem.
Omnes perſecutores eius ap
prehenderunt eam. inter
anguſtias. Jeruſalem ieruſalem
conuertere ad dominum deum
tuum. **Deleth. Lectio ſecunda.**
Vie Syon lugent eo
quod non ſint qui ueni
ant ad ſollempnita
tem. Omnes porte eius
deſtructe. ſacerdotes ei

gementes. uirgines eius squalide. et ipsa oppressa amaritudine. He. Facti sunt hostes eius in capite. inimici eius locupletati sunt. quia dominus locutus est super eam. propter multitudinem iniquitatum eius. Paruuli eius ducti sunt in capti[uita]tem. ante faciem tribulantis. Vau. Et egressus

est a filia syon: omnis decor eius. Facti sunt principes eius uelud arietes. non inuenientes pascua: et abierunt absque fortitudine ante faciem subsequentis. Jerusalem iERUSALEM. Re. iij

Et recordata Zay. est ierusalem dierum afflictionis sue et preuaricationis omnium desiderabilium suorum. que habuerat a diebus

antiquis: cum caderet populus eius in manu hostili. et non esset auxiliator. Viderunt eam hostes et deriserunt sabbata eius. Vers. Peccatum peccavit ierusalem propterea instabilis facta est. Omnes qui glorificabant eam spreuerunt eam. quia viderunt ignominiam eius. Ipsa autem gemens: et conversa retrorsum.

Vers. Sordes eius in pedibus eius: nec recordata est finis sui. Deposita est vehementer: non habens consolatorem. Vide domine afflictionem meam: quoniam erectus est inimicus. Jerusalem ierusalem convertere.

Leo papa in sermone. Scio quod et [?] Leo iiij.

Incipientes dilectissimi dilectissimi de passione domini tractare: divino intelligimus dispositum fuisse consilio. ut iudeorum principes et sacerdotes. non nisi in sollemp

nitate pascali. exercendi
furoris sui acciperent po
testatem. et ut implerentur
que diu figurato fuerant
promissa mysterio. ut uno
expleretur sacrificio. ua
riarum differentia uictima
rum. Ut ergo umbre cede
rent corpori. antiqua ob
seruantia nouo excludi
tur sacramento. Hostia in
hostiam transit. et sangui
ne sanguis aufertur. et
legalis festiuitas dum mu
tatur impletur. Incipien
te enim festiuitate pascali.
qui ornare templum. ua
sa mundare. uictimas pro
uidere debuerant. inimicum
facinus curant. ut et
noua mysteria non appre
henderent. et antiqua ui
olarent. Lectio v.

Prouidentibus ergo
ne in die sancto tumultus ori
retur. non festiuitati sed faci
nori studebatur. Metue
bant quoque non ut ipsi non
peccarent. sed ne christus euade
ret. At ihesus consilii sui cer
tus. nouum testamentum
consummabat. et nouum
pascha condebat. Et cum
in cayphe atrio tractaretur.
quomodo christus deberet oc
cidi. ille corporis et sangui
nis sui ordinans sacra
mentum. docebat qualis
deo hostia deberet offerri.
nec traditore submoto.
ut ostenderetur nulla in
iuria exasperatus. Dicens
quoque unus uestrum me tra
diturus est. non aspera. nec
aperta impium increpatio
ne confudit. ut facilius
corrigeret penitudo. quem
nulla deformasset abiectio.

Cur infelix Lectio vi.
iudas tanta benig

nitate non uteris. Ecce
xp̄s nulli te nisi tibi indi
cat. nec nomen est tuū
nec p̄sona detegitur. non
apostolici ordinis honor.
nec sacramentorum tibi com
munio denegatur. Respi
cit. clementia inuitat. sa
lus pulsat. ad uitam te
uita reuocat. Tunc abiit
inquit unus de duodecim.
Ante p̄ditionis tempus.
meretrix ungentum sup
dnī caput effundit. Gran
dem fidem. multam reue
rentiam. mirandam cor
rectionem ostendit. Et
qm̄ p̄stituta lupanar reliquit.
tunc discipulus gehennam in
trauit. Qm̄ illa mercedem
sui corporis abdicabat. tunc
iste precium magistri sangui
nis postulabat. Qm̄ illa
osculabatur pedes dni ut sui
cuperetur. tunc ille dnī
osculabatur labia. ut p
deret. Lco. vij.
Abiit inquit. Nō
inuitatus a principibus
sponte processit. Unus
de duodecim. Septuagin
ta discipulis. non tam
interiora commissa sunt.
Hec erat caterua regia
lis. De hoc choro iudas
egressus est. Judas inquit
scarioth. Quid michi eius p̄ditionem
dicis. Utinam ipsum quo
que nescire licuisset. Et dix
it eis. Quid michi uultis
dare. et ego eum uobis
tradam. O p̄ruriende uo
cis temeritatem. Ideo ma
gister te diuicias debere
contempnere predicabat.
O crudelitatem. Dic que
causa p̄ditionis. Forsitan
quod tibi demonum tradidit
potestatem. quod fecit lan
guentibus subuenire. quod

mortuos suscitare dici-
cisti. O uerbum tocius
superbie. Tradis eum qui
cuncta conseruat. qui
demonibus imperat: cui ob-
temperant maria: cui omnes
subiacent potestates. Lectio

Quando iudas viij.
de tradicione trac-
tabat: dicunt discipuli.
Ubi uis paremus tibi
pascha manducare. In-
de discipulos. inde disci-
pulum. Isti sunt de prepara-
cione solliciti: ille dominici
sanguinis mercator exis-
tit. Et illud quidem pas-
cha iudeorum discipuli pre-
parabant: istud autem quod
nostrum est. ipse xpistus con-
stituit. Et dixit. hoc est
corpus meum: quod pro uobis
tradetur. Hic est sanguis
meus: qui pro multis effun-
detur. O xpisti misericordia. O iu-
de dementia. Ille enim
paciscebatur ut uenderet:
xpistus ei sanguinem quem
uendidit offerebat: ut
haberet remissionem
peccatorum: si tamen impius
existere noluisset. Nam
sacrificii communicatio-
nem meruit: et pedes
eius lauit xpistus: ut ex-
cusationem sue malicie
non haberet. Lectio.

Sed iam ad nona.
terribilem mensam
cum debita reuerencia.
cum congrua uigilanti-
a: oportunum tempus
inuitat. Nullus ibi iu-
das reperiatur: nullus ma-
lignus accedat: nec insi-
die mente condantur.
Nullus fictus accedat: nul-
lus fucato animo. Pura igitur
sit mens. pura cogitatio:
quia et sacrificium purum

est. Dñs quidem nr̃ corp(us)
assumptum ablaturus ex
oculis nr̃is. et syderibus
illaturus: in hac die sa
cramentum corporis et san
guinis sui consecrauit: ut
perhennis illa uictima ui
ueret in memoria. et sem
per presens esset in gr̃a. Cũ
ergo ad reuerendum altare
ascendis: sacrum dei tui
corpus et sanguinẽ fide re
spice: honore mirare. mẽ
te contingere: cordis ma
nu suscipe. et haustu inte
riori assume. Feria sexta
in parasceue. Lc. i. Aleph.

Quomodo obtexit
caligine in furore
suo dominus.
filiã syon: proiecit de celo
in terram inclitam isrl.
et non est recordatus sca
belli pedum suor(um) in die
furoris sui. Beth. Precipi
tauit dñs nec pepercit õ
nia speciosa iacob: dest
truxit in furore suo mu
nitiones uirginis iuda.
deiecit in terram. Pollu
it regnum: et principes
eius. Gymel Confregit
in ira furoris sui omne

cornu isrl' : auertit retro
sum dexteram suam a faci
e inimici . et succendit in
iacob quasi ignem flam
me deuorantis in gyro.
Ierlm ierlm conuertere ad
dominum deum tuum.
Tetendit Deleth. ii.
arcum suum quasi inimi
cus. firmauit dexteram
suam quasi hostis. et oc
cidit omne quod pulchrū

erat uisu in tabernacu
lis filie syon : effudit qu
asi ignem indignationē suā
He. fcūs est dn̄s uelud ini
micus : precipitauit isrl'.
Precipitauit omnia meni
a eius. dissipauit muni
tiones eius. et repleuit in
filia iuda humiliatum et
humiliatam. Vau. Et
dissipauit quasi ortum
tentorium suum. demoli

tus est tabernaculum su-
um. Obliuioni tradidit
dn̄s in syon festiuitatem
et sabbatum: et in obprobri-
um et indignationem fu-
roris furoris sui regem et
sacerdotem. Jerusalem.

Repulit do- Zai. iii. Rc.
minus altare suum. male-
dixit sctificationi sue: tra-
didit in manu inimici
muros turrium eius. V.

cem dederunt in domo
dn̄i sicut in die sollempni.
Heth. Cogitauit dn̄s
dissipare murum filie
syon: tetendit funiculum
suum. et non auertit
manum suam a perditio-
ne. luxitque ante murale.
et murus pariter dissi-
patus est. Theth. Defixe
sunt in terra porte eius.
perdidit et contriuit uec-

tes eius : regem eius et

principes eius in gentibus

Non est lex : et prophete eius

non invenerunt visionem

a domino. Jerusalem Jerusalem con.

Leo papa in sermone de passione. Decursis. ✠ Lc. iiij.

Cum verbis omnibus sue dominus declararet. verissime sibi humanam et divinam inesse naturam : depulsa trepidatione infirmitatis. sevienti diabolo perministeria iudeorum. formam servi obiecit : ut perimum ageretur omnium causa. in quo erat omnium natura sine culpa. Irruerunt quoque in lumen filii tenebrarum : et utentes faculis et laternis. non evaserunt infidelitatis sue noctem. Occupant volentem teneri : et trahunt volentem trahi. Qui si vellet obniti : nichil impie manus possent : sed mundi redemptio tardaretur. ut nullum salvaret illesus. qui pro omnium erat salute moriturus. Igitur ad annam caiphe socerum. ac deinde ad caipham perducitur : et post insanas obiectiones. ad audientiam pylati tunc defertur. Leo quinta.

Divino autem iure neglecto : tamquam romanis devoti legibus expecierunt executorem magis sevicie. quam arbitrum cause. Offerebant enim ihesum duris nexibus vinctum : colaphis et alapis frequentibus cesum.

sputis oblitum. clamoribus
condampnatum: ut inter
tot preiudicia non auderet
eum pylatus absoluere.
Denique nec in accusato
eo reperisse se culpam. nec
in sententia sua tenuisse
constantiam docet iudex
quem innocentem pronun
ciat. Sed cum uellet eum
absolui: conclamarunt. Si
hunc dimittis: non es a
micus cesaris. Omnis enim
qui se regem facit: contra
dicit cesari. Inpudenter
pylate timuisti. formida
bile fuerat nomen regum
si dominandi consilium tyran
nicus tibi prodidit appa
ratus. si prouisio armorum. si
congregatio diuiciarum. si pre
sidia detecta fuissent mi
litum. Lectio sexta.

Quid cum grauari
ssimus o pylate de affectata
potencia? cuius specialis
fuit de humilitate doctri
na. Romanis legibus
non contradixit? sensum
subiit. didragma soluit.
uectigalia non inhibuit.
que sunt cesaris. cesari
reddenda constituit? pau
pertatem elegit. obedien
tiam suasit. mansuetudi
nem predicauit. hoc est ue
re non impugnare cesa
rem. sed iuuare. Discute
diligenter: quid de potes
tate eius conpertum sit. Ce
cis uisum? surdis audi
tum. claudis gressum.
mutis donauit eloquium.
febres abegit. dolores re
soluit. demonia eiecit.
mortuos uiuificauit. ma
ri et uentis imperauit. Hec
igitur iudei obiciant potesta
tem: et hoc proferant ore quod
corde tenent. Quare de te

tenis calumpniantur: qui celestia persecuntur. Leo papa in sermone. De eodem. Lectio septima.

Excessit quidem pylatus culpam faciinus iudeorum: qui illum nomine cesaris territum ad effectum sui sceleris impulerunt. Sed nec ipse euasit reatum: qui reliquit proprium iudicium et in crimen transiuit alienum. Quod ergo pylatus ihesum dehonestari ludibriis. uerari permisit iniuriis: quod que eum flagris cesum. spinis coronatum. et amictu illusorie uestis indutum ostentauit: estimauit. ut exsaturatis odiis. non ultra iam crederent persequendum. quem tot modis intuebantur afflictum. Sed cum inardesceret ira clamantium: obtinuerunt in dampnationem suam. quod pertinaciter exigebant. Traditus que dominus seuientium uoluntati: ad irrisionem regie dignitatis. supplicii sui uectis est esse gestator. ut impleretur illud. cuius imperium super humerum eius: quia pulchra specie. triumphi sui portabat tropheum: et signum salutare adorandum regnis omnibus inferebat.

Euntibus autem Lectio viii.

Euntibus autem cum ihesu turbis. Symon quidam cyreneus inuentus est: in quem ligni supplicii transferretur a domino: ut tali facto presignaretur gentium fides: quibus crux christi non confusio erat futura. sed gloria. Non autem in templo. nec intra septa ciuitatis. sed extra castra crucifixus est: ut

ueterum uictimar cessan
te mysterio. noua hostia
imponeretur altari. et
crux xpi non templi eet
ara. s; mundi. Exaltato
igitur dilectissimi p cru
cem xpo. non illa tantu
species. aspectui mentis
occurrat. que fuit ino
culis impior. s; intellec
tus noster gloriam cru
cis in celo terraq; radi
antem. puro corde susci
piat. et uideat quod do
minus ait. Nunc iudi
cium est mundi. nunc
princeps mundi mitte
tur deorsum. Et ego si
exaltatus fuero. omnia
traham ad me. O mira
bilis potentia crucis. o
ineffabilis gloria passio
nis. in qua et tribunal
domini. et iudicium mu
di. et potestas est crucifixi.

Traxisti do Lcō. ix.
mine omnia ad te.
cum confitende maiesta
tis tue sensum. totus
mundus accepit. Trax
isti domine omnia ad
te. qm in execrationem
iudaici sceleris. unam
tulerunt omnia eleme
ta sententiam. cum ob
scuratis luminarib; celi.
terra quoq; motibus
nutaret insolitis. uni
uersaq; creatura impior
usu se negaret. Traxis
ti domine omnia ad te.
quoniam scisso templi
uelo. sancta sanctor ab
indignis pontificibus
recesserunt. ut figura i
ueritatem. prophetia in
manifestationem. et lex
in euangelium uerteretur.
Traxisti domine omia
ad te. ut quod in uno

iudeorum templo. obumbra
tis significationibus agebatur. aperto sacramento
uniuersarum nationum
deuotio celebraret. Nunc
enim et ordo clarior le
uitarum. et dignitas
amplior seniorum. et
sacratior est unctio sacer
dotum. quia crux tua
omnium fons benedicti
onum. omnium est cau
sa gratiarum. per quam
credentibus datur uir
tus de infirmitate. glo
ria de obprobrio. uita
de morte. Saluo sco. L. i.

Quomodo aleph.
obscuratum est aurum.
mutatus est color opti
mus. dispersi sunt la
pides sanctuarii in capi
te omnium platearum.
Beth. Filii syon incliti.
et amicti auro primo.
quomodo reputati sunt
in uasa testea opus ma
nuum figuli. Gymel
Sed et lamie nudauerunt
mammam. lactauerunt
catulos suos. Filia popu
li mei crudelis. quasi
strutio in deserto. Deleth

Adhesit lingua lactentis ad palatum eius in siti. Paruuli petierunt panem: et non erat qui frangeret eis. Jherusalem Jerusalem conuertere ad dominum deum tuum. R. ij. He.

Qui vescebantur voluptuose. interierunt in viis: qui nutriebantur in croceis. amplexati sunt stercora. Vau.

Et maior effecta est iniquitas filie populi mei. peccato sodomorum. que subuersa est in momento: et non ceperunt in ea manus. Zai. Candidiores nazarei eius niue. nitidiores lacte. rubicundiores ebore antiquo: saphiro pulchriores. Heth

Denigrata est super carbones facies eorum. et non

sunt cogniti in plateis. Adhesit cutis eorum ossibus. aruit et facta est quasi lignum. Jerusalem ierusalem. Lectio tercia. Teth

Melius fuit occisis gladio. quam interfectis fame: quoniam isti extabuerunt consumpti ab sterilitate terre. Joth.

Manus mulierum misericordium coxerunt filios suos: facti sunt cibus earum in contritione filie populi mei. Caph.

Compleuit dominus furorem suum: effudit iram indignationis sue. Et succendit ignem in syon: et deuorauit fundamenta eius. Lamech

Non crediderunt reges terre. et uniuersi habitatores orbis: quod in

gredeDretur hostis ⁊ inimi
cus per portas iherusa
lem. Jerusalem iherusalem con
uertere ad dominum deum
tuum. Augustinus in sermone Passi
onem uel resurrectionem
Deus ulti- Lectio
onum dominus. iiij.
deus ultionum libere e
git. Libere egit de quo
multo ante fuerat prophe
tatum. quia factus est
ut homo sine adiutorio.
inter mortuos liber. Vul
tis tamen scire quid ege
rit? Audite quid fecerit.
Nulla necessitate. sed pro
pria uoluntate. in lig
no se suspendi permisit.

Clauis corpus suum per
forari non renuit ⁊ a
nimam ponendo mortem
sustinuit: et carnem in
sepulchro reposuit: et
comitante secum anima
ad inferna descendit: te
nebrarum et mortis princi
pem colligauit. legiones
illius perturbauit: portam
inferni. uectes ferreos
confregit: ⁊ omnes iustos
qui originali peccato as
tricti tenebantur. absol
uit. Captiuos in liber
tatem pristinam reuoca
uit: peccatores tenebris
excecatos. splendida lu
ce perfudit. Lectio quinta.
Cum autem tenebra
rum terminum.
quasi quidam depreda
tor splendidus ac terribi
lis attigisset: aspicientes
eum impie ac tartaree

legiones terre ac trementes in
quirere poterunt dicen
tes. Unde est iste tam for
tis. tam splendidus. tam
preclarus. tam terribilis?
Mundus ille qui nobis
subditus fuit. semperque nos
tris usibus mortis tribu
ta persoluit: numquam ta
lem mortuum misit: num
quam talia inferis mu
nera destinauit. Quis
ergo iste est. qui sic intre
pidus fines nostros ingre
ditur? Non solum nostra
supplicia non ueretur:
insuper et alios de uinclis
nostris absoluit. An for
te ipse est ille. de quo prin
ceps noster paulo ante
dicebat. quod per eius mor
tem. mundi tocius ac
ciperet potestatem? Set
si iste est: in contrarium
nostri preliatoris uersa
est sentencia. Lectio sexta.

Post istas autem cru
delium et infer
nalium uoces: sine ali
qua mora ad imperium
domini ac saluatoris.
omnis ferrei confracti sunt
uectes. Et ecce subito in
numerabiles sanctorum populi.
qui tenebantur in mor
te captiui: et saluatoris
sui genibus obuoluti.
lacrimabili eum obse
cratione deposcunt. dicen
tes. Aduenisti redemp
tor mundi. Aduenisti:
quem desiderantes cot
tidie sperabamus. Adue
nisti: quem nobis
uenturum lex nuncia
uerat et prophete. Adue
nisti. donans in carne
uiuus indulgentiam
peccatoribus mundi: sol
ue defunctos et captiuos

inferni. Deſcendiſti ꝑ no
bis ad inferos: noli nob
deeſſe: cum fueris (ſecuturus) adſu
petus. Poſuiſti titulum
glorie in celo: pone ſig
num uictorie in terra.
Iſta omel' legat' ſub titulo. ſci
licet ut nō dicat'. Secūdum
Matheum. nec omelia
beati iheronimi dicat'.
Lectio ſeptima.
In illo tempore: Veſpere
ſabbati. que luceſſit in
prima ſabbati: uenit
maria magdalene. et
altera maria uidere ſep
ulchrum. Et reliqua.
Omel' bi Jeronimi pſbri.
Quod diuerſa tem
pora iſtarum mu
lierum in euuangeliis de
ſcribuntur: non menda
cii ſignum eſt. ut impii
obiciunt. ſed ſedule uiſi
tationis officia: dum cre
bro abeunt et recurrunt.
et non patiuntur ſepul
chro domini diu abeſſe
uel longius. Et ecce ter
remotus factus eſt mag
nus: angelus enim do
mini deſcendit de celo.
Dominus noſter atque
idem filius dei et filius
hominis. iuxta utram
que naturam diuinitatis
et carnis: nunc magni
tudinis ſue. nunc hu
militatis ſigna demon
ſtrat. Unde in preſenti
loco quamquam homo
ſit. qui crucifixus eſt. quod
ſepultus. qui clauſus tu
mulo. quem lapis oppo
ſitus cohibet: tamen que
foris aguntur. oſtendunt
filium dei: ſol fugiens
tenebre ingruentes. ter
ra mota. uelum ſciſſum.
ſaxa diruta. mortui ſuſ

citati: angelorum ministeri
a. que et ab inicio nati
uitatis eius dominium
probabant. Lcō .viij.
Ad mariam ga
briel uenit. cū
ioseph angelus loquitur.
idem pastoribus nunci
at: angelorum postea
auditur chorus. conci
nens gloria in excelsis
deo. et in terra pax ho
minibus bone uolunta
tis: temptatur in soli
tudine. et post uictoriā
statim seruiunt angeli.
Nunc quoque angelus ue
nit. custos sepulchri do
minici: et in uestitu cā
dido signat gloriam tri
umphantis: nec non as
cendente ad celos domi
no suo. angeli in oliueti
monte cernuntur. pol
licentes apostolis secūdum

saluatoris aduentum.
Pre timore autem eius ex
teriti sunt custodes: et facti
sunt uelut mortui. Cus
todes timore perteriti. ad
instar mortuorum stupe
facti iacent: sed tamen
angelus non illos. sed
mulieres consolatur. di
cens. Nolite timere uos.
Vos inquit Lcō nona.
timeant. in his perse
ueret pauor: in quibus
permanet incredulitas.
Ceterum uos que ihesum
queritis crucifixum: au
dite quia resurrexit. et
promissa perfecerit. Veni
te et uidete locum: u
bi positus erat dominus. Et
si uerbis meis non cre
ditis: uacuo credatis
sepulchro. Et gradu cō
cito pergite. et nunciate
discipulis eius. quia sur

rexit. ⁊ precedet uos in
galyleam. hoc eſt inuo
lucabrum gentium. ubi
ante erat error et lubricū:
et firmo ac ſtabili pede ueſ
tigium non ponebat. In
uigilia bī andree apli ſi
dnīca fuāt legat omelia
de dnīca. alioquin: de ui
gilia. a. Explicuit
lectiones partis hyema
lis lectionarij de tem
pore. Lc̄o .i. ſcd̄ Johem.
In illo Tr: Stabat iohā
nes et ex diſcipulis eius
duo. ⁊ reſpiciens ihm
ambulantem: dixit. Ec
ce agnus dei. Et reliqua.
Omelia ven̄ Bede pſbri
Stabat iohēs ⁊ re
ſpexit ihm: q̄ ī
magno iam culmine ꝑ
fectionis greſſum animi
fixerat. unde iure celſitu
dinē diuine maieſtatis
mereretur intueri. Sta
bat: quia illam uirtutū
arcem conſcenderat. a qua
nullis temptationum poſ
ſet turbitatibz deici. Sta
bant cum illo diſcipuli:
quia magiſterium eius corde
ſequebantur immobili.
Et reſpiciens inquit ihe
ſum ambulantem: dixit.
Ecce agnus dei. Ambu
latio ihu. diſpenſationē
incarnationis. qua ad
nos uenire ac nobis ex
empla uiuendi prebere
dignatus eſt inſinuat:
ſicut manſio eius eterni
tatem diuinitatis in qua
ſemꝑ eſt pri equalis aper
tiſſime deſignat. Lc. ij.
Ecce agnus dei. Cog
nouimus quare
ihm precurſor ſuus agnū
dei uocauerit: quia uide
uoet eum preceptis morta